

שיחות מתוך חיי הסבא ישראל בער אודסר

בעל הפתק הקדוש
שנכתב על ידי

רבי נַ נַחְ נַחְ נַחְ
מאומן

התקרב לחסידות ברסלב על ידי
ר' ישראל קרדונר
תלמידו של ר' משה ברסלבר
תלמידו של ר' נתן
זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל
אמן

כמה תורות מהספר הקדוש של רבי נחמן מברסלב "ליקוטי מוהר"ן" שמדברים מגודל הסתרת ופשיטות הנהגת הצדיק האמת, המוסר את שמו על קידוש השם כדי להמתיק כל הדינים מעל עם ישראל וגודל החשיבות המוטלת עלינו לפרסם אותו ואת שמו כי עיקר הגאולה תלויה בזה.

"שיר השירים"

ליקוטי מוהר"ן תורה רמ"ג:

דע שיש צדיק גדול מאד, שאין העולם יכול לסבל קדשתו, על-כן הוא מתעלם מאד, ואין רואים מננו שום קדשה ופרישות יתרה, זה מחמת גדל קדשתו מאד. וזה בחינות 'כל השירים קדש' ו'שיר השירים קדש קדשים' (ידים פרק ג), נמצא 'שיר השירים' הוא קדוש מאד יותר הרבה מכל הספרים, והנה מצינו ששלמה המלך, עליו השלום, חבר שלשה ספרים: משלי, קהלת ו'שיר השירים', ובאמת משלי וקהלת הם כלם מלאים מוסר ויראת שמים מאד. ומצינו בהם תבות קדשה וטהרה כמה פעמים, אבל בשיר השירים אינו נמצא תבות קדשה וטהרה כלל, פוק עין ותשכח, שבכל ספר שיר השירים אין נמצא שם בכל הספר שום תבות קדש וטהור. וזה מחמת גדל עצם קדשתו אינם רואים שם שום קדשה. על-כן אינו נמצא שם תבות קדשה וטהרה כלל:

הנהגת הפשיטות של הצדיק האמת

ליקוטי מוהר"ן תנינא תורה ע"ח:

בענין הנהגת הפשיטות של הצדיק האמת. הינו כי לפעמים הצדיק האמת הוא איש פשוט ממש, (שקורין פראסמיק), שמתנהג עצמו בדרכי הפשיטות, ואינו מנלה שום

תורה, ועוסק בשיחת חלין וכיצא, והוא אז בחינת איש פשוט ממש: דע, כי עקר החיים היא התורה, כמו שכתוב: "כי הוא חיד וארך ימים" (דברים ל), 'וכל הפורש מן התורה כפורש מן החיים' (זהר לך-לך דף צב, בהעלותך דף קמח, ואתחנן דף רס). ועל-כן לכאורה, הדבר תמוה ונפלא, איך אפשר לפרש עצמו מן התורה אפלו שעה קלה. ובאמת זהו מן הנמנע ובלתי אפשר להיות דבוק בהתורה, תמיד יומם ולילה, בלי הפסק רגע, וכל פעל-תורה, הן למדן שעוסק בלמוד התורה בגמפ"ת [בגמרא, פרוש רש"י, תוספות] וכיצא, כל אחד כפי ערכו, כפי עסק למודו, בהכרח שיבטל מהתורה איזה שעה ביום. וכן אפלו בעל השגה, ואפלו מי שהוא גבוה יותר ויותר למעלה למעלה, אף-על-פי-כן בהכרח שיפסיק ויבטל מהגתו איזה זמן, כי אי אפשר להיות דבוק תמיד בתורה והנה בלי הפסק. כי צריכין בהכרח להפסיק איזה שעה, אם לעשות איזה משא-וימתן או פיוצא בזה, כי צריכין לעסק בצרכי הגוף גמ"כ. והכלל כי אי אפשר בשום אופן להיות דבוק בהתורה ובהשגה בלי שום הפסק, ובהכרח צריכין לבטל איזה שעה. ובאותו שעה שמבטלין מהתורה, אזי זה הלמדן או הבעל-השגה הוא בחינת איש פשוט ממש (הינו פראסטיק). ולכאורה, זה הדבר קשה מאד, איך אפשר לפרש עצמו מן התורה אפלו שעה קלה, הלא היא חיינו וכו', ומי הוא זה שירצה לפרש עצמו מן החיים אפלו רגע קלה. ואף-על-פי שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מנחות צט): 'בטולה של תורה זהו קיומה', אף-על-פי-כן מי יתרצה בזה להתבטל מן התורה אף שזהו קיומה, אף-על-פי-כן טוב יותר בודאי להיות דבוק בהתורה, אשר היא החיים וארך הימים. ומי האיש אשר יתרצה לפרש מן החיים אפלו רגע אחת, בפרט מי שזוכה לאהבת התורה, ומתמיד מאד בתורה, ודבוק בה מאד, מכל-שכן מי שזוכה להרגיש איזה מתקוות בתורה, לחידש איזה חדוש, אפלו איזה פשט בגמפ"ת, [בגמרא, פרוש רש"י, תוספות] מכל-שכן וכל-שכן בעל השגה, ובפרט מי שזוכה לגנויא דמלכא, ומעלה זו אי אפשר לשער בזה, ואיך יתרצה לפרש מן התורה אפלו שעה קלה. ובאמת זהו בלתי אפשר להיות דבוק בעסק התורה תמיד כנ"ל, כי בהכרח צריכין לבטל ולהפסיק איזה שעה, ואם-כן בזה מחיין עצמן

בוז השעה שבטליון מן התורה, הלא עקר החיים הוא מן התורה כנ"ל: אך דע, כי הצדיק האמת מחיה עצמו באותו הזמן שהוא איש פשוט כנ"ל מהדרך של נסיעת ארץ-ישראל. כי דע, כי כל אלו הפשוטים, דהינו זה הלמדן בשעה שבטל מן התורה, שאז הוא איש פשוט כנ"ל, וכן יש איש פשוט ממש, שאינו למדן כלל ואף-על-פי-כן הוא איש כשר וירא-שמים, ובדאי מקבל חיות מן התורה, וכן אפלו הנמוכים למטה יותר, ואפלו אמות העולם, גם הם מקבלים בודאי גם-כן חיות מן התורה. וכל אלו הפשוטים צריכין שיהיה עליהם איש פשוט גדול, שכלם יקבלו על-ידו חיות, כי כל הפשוטים הנ"ל, כלם צריכין לקבל איזה חיות מהתורה, שהיא עקר החיים, ובאמת הם רחוקים מהתורה, כי הם אנשים פשוטים (שקורין פראסטאקים), על-כן צריכין שיהיה עליהם איש פשוט גדול, שעל-ידו הם מקבלין חיות מהתורה: כי דע, כי כל הפשוטים הנ"ל, הן למדן שהוא עוסק בתורה לשם שמים, (כי בשעוסק בתורה שלא לשמה, אינו מועיל בלמודו לשוב העולם, כי שלא לשמה הוא נצרך רק בשביל עצמו, וגם בזה יש בחינות, רק בשעוסק לשמה, שזהו עוסק בשוב העולם), כשמבטל בלמודו, שאז הוא בחינת איש פשוט ממש כנ"ל. הן שאר הפשוטים כל אחד ואחד כפי אחיזתו בהתורה כן הוא מחיה עצמו בעת פשיטותו מבחינת קיום העולם קדם קבלת התורה. כי קדם קבלת התורה היה העולם מתקנים רק בחסדו, כי לא היה עדין תורה ושום עשייה של מצוה, שעל-ידו יתקנים העולם, והיה עקר קיום העולם על-ידי חסדו לבד. והצדיק בעת פשיטותו, בשעה שבוידל מן התורה, הוא מקבל חיות מבחינה זו. וזה בחינת 'אוצר מתנת חנם'. כי יש אוצר של מתנת חנם, שמי שאין לו שום זכות כלל מקבל משם, ובדאי אין זה האוצר מוכן בשביל רשעים, כי אם-כן הרשע הוא גדול מן הצדיק, כי הרשע בודאי אין לו שום זכות כלל, וכי יובה בשביל זה לקבל מאוצר מתנת חנם. אך באמת הרשע בודאי אינו מקבל משם, רק זה האוצר מתנת חנם הוא בשביל הצדיק לבד, הינו בשעה שהצדיק הוא איש פשוט כנ"ל, אזי הוא מקבל מזה האוצר מתנת חנם, שזהו בחינת קדם קבלת התורה, שהיה מתקנים העולם בחסד חנם לבד, בבחינת: "כי לעולם חסדו", הנאמר על קדם מתן-תורה.

[כמוכא בגמרא פסחים (ק"ח): 'הני עשרים וששה כי לעולם חסדו כנגד מי, כנגד עשרים וששה דורות' וכו']. כי אז לא היה שום תורה, והיו עוסקין רק בשיבוע העולם ובדרך ארץ, כמו שאמרו רבותינו, וזכרונם לברכה במדרש (רבה צו פרשה ט): 'גדולה דרך ארץ, שקדמה לתורה עשרים וששה דורות', ואז היה עקר קיום העולם על ידי חסד חנם לבר. ובאמת גם קדם קבלת התורה, בודאי גם אז היתה התורה במציאות, כי התורה היא נצחית. אמנם אז, קדם מתן תורה, היתה התורה בהעלם ובהסתתר, הינו כי כל התורה כלולה בעשרת הדברות, ואז קדם מתן תורה, היו העשרת הדברות נעלמין בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם. נמצא שהיתה כל התורה כלה נעלמת ונסתרת בתוך ישוב העולם, שנברא בעשרה מאמרות. ובכל הדבורים של העולם ובכל העבודות והעשיות, הן מי שחוטב עצים או איזה עבדא שיהיה בכלל נעלם התורה, כי הכל נברא בעשרה מאמרות, אשר שם התורה נעלמה ונסתרה קדם מתן תורה. והצדיק, בשעה שפורש מן התורה והוא בחינת איש פשוט, הוא מקבל חיות מבחינה זו של קדם מתן תורה. והיו בחינת הדרך של ארץ ישראל הנאמר למעלה, שהצדיק מחיה עצמו בעת פשיטותו משם. כי עקר כח קדשת ארץ ישראל הוא על ידי בחינת: "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים". כמו שפרש רש"י בפסוק בראשית וכו', שבשביל זה פתח ב"בראשית", שלא יאמרו גוילים אתם וכו', על כן פתח בבראשית, כי הוא יתברך ברא הכל, וברצונו נתנה להם וברצונו וכו'. נמצא שעקר כח ארץ ישראל הוא מבחינת עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, שהם בחינת 'כח מעשיו', שעל ידיהו היו ישראל יכולים לילד ולכבש ארץ ישראל. וגם כאן, בחוץ לארץ, נמצא בחינה זו, כי ישראל עם קדוש באים לפעמים במקומות שהיו רחוקים מאד מאד מקדשת ישראל, כגון במקום שהיו מתחלה של עכו"ם, וגם עכשו הוא ברשות מי שהוא רחוק מאד מקדשת ישראל, וישראל באים לשם, וכובשים המקום ומקדשין אותו, שיהיה מקום ישראלי, שהוא גם כן בחינת ארץ ישראל והיו יכולים לומר גוילים אתם, שבבשתם זה המקום שאינו שלכם אך על ידי 'כח מעשיו', בחינת 'עשרה מאמרות', על ידיהו יש לנו רשות לכבש כל העולם ולקדשו בקדשת ישראל, כי הוא

יתברך בראה, וכרצונו נתנה לנו. נמצא שעשרה מאמרות שהם מלבשין בדרך-ארץ, הינו בישוב העולם, כי בהם נברא העולם, הם דרך לארץ-ישראל, כי עלידי בחינת העשרה מאמרות יכולין לכבש ארץ-ישראל כנ"ל. והיו בחינת דרך-ארץ, הינו שהוא דרך ונתיב לארץ, הינו לארץ-ישראל. כי דרך-ארץ שהוא ישוב העולם, שנברא בעשרה מאמרות, זה זה בעצמו הוא דרך ונתיב לארץ-ישראל כנ"ל, והיו דרך-ארץ, הינו דרך לארץ-ישראל כנ"ל. ובזה הדרך-ארץ, הינו הדרך של ארץ-ישראל, שהוא בחינת עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, ששם נעלמת התורה, שבוזה היה העולם מתקנים בחסדו עשרים וששה דורות שקדם מתן-תורה, בזה בעצמו הצדיק מחיה עצמו בעת פשיטותו שאינו עוסק בתורה. כי אז הוא מחיה עצמו בבחינת התורה שנעלמת בתוך העולם, בכל הדבורים ובכל העבדות שנבראו בעשרה מאמרות, ששם נעלמת התורה כנ"ל:

ועל-כן מברך הצדיק הגדול לירד ולפלל לתוך פשיטות ולהיות איש פשוט ממש איהו עת. כי עלידי-זה הוא מחיה את כל הפשוטים הנ"ל, יהיה מי שיהיה, ואפלו אמות העולם, כי הוא מחיה עצמו בבחינת התורה הנעלמת בעשרה מאמרות, המלבשין בתוך העולם, וממנו מקבלין חיות כל הפשוטים הנ"ל. וכל אחד כפי קרובו יותר אל הקדושה ואל הצדיק הנ"ל, כן הוא מקבל ממנו חיות גבוה יותר: ועל-כן משה רבנו, עליו השלום, בשפשוט לבוא לארץ-ישראל, בקש מתנת חנם, כמו שכתוב (דברים ג): "ואתחנן אל ה' בחינת מתנת חנם. והיו: "בעת ההיא לאמר" הינו שתפלתו היה עם כח בחינת: "בעת ההיא לאמר", הינו בכח אותו העת שהיה העולם מתקנים עלידי העשרה מאמרות, שהוא קדם מתן-תורה, שאז היה העולם מתקנים עלידי העשרה מאמרות שבהם היה התורה נעלמת, ואז היה קיום העולם עלידי מתנת חנם כנ"ל. ובכח הזה של קיום העולם קדם מתן-תורה, הינו בחינת מתנת חנם, בחינת עשרה מאמרות הנ"ל בכח היה זוכין לבוא ולכבש ארץ-ישראל כנ"ל, ועל-כן בקש משה לבוא לארץ-ישראל עלידי בחינת זו. והיו: "ואתחנן אל ה'" הינו מתנת חנם "בעת

היה לאמר "הינו עם כח בחינת עת ההיא, שהיה העולם מתקנים עלידי המאמרות לבד, שאז היה העולם מתקנים עלידי בחינת מתנת חנם כנ"ל, אשר עלידיה יכולין לבוא לארץ ישראל כנ"ל, ועליכן בקש משה לבוא לארץ ישראל עלידי בחינה זו כנ"ל. וזה בחינת: "בעת ההיא". 'ההיא' זה בחינת סתום ונעלם, כי באותה העת, קדם מתן תורה, היתה התורה נעלמת ונסתרת בתוך העשרה מאמרות וכו' כנ"ל:

והכלל, כי אסור ליאש עצמו. כי אפלו מי שהוא איש פשוט ואינו יכול ללמוד כלל, או שהוא במקום שאי אפשר לו ללמוד וכיוצא בזה, אף על פירכין גם בעת פשיטותו צריך להחזיק עצמו ביראת ה' ובעבודה פשוטה לפי בחינתו, כי גם אז הוא מקבל חיות מהתורה כנ"ל, עלידי איש פשוט הגדול, הינו הצדיק הגדול, שהוא לפעמים איש פשוט, שהוא מחיה את כלם כנ"ל. ואפלו מי שהוא, חס ושלום, במדרגה התחתונה לגמרי, חס ושלום, רחמנא לצלן, אפלו אם מנח בשאול תחתיות, רחמנא לצלן, אף על פירכין אל יתיאש עצמו, וינים "מבטן שאול שיעתי" (וינה ב). ויחזיק עצמו בזה שייכל, כי גם הוא יכול לחזור ולשוב ולקבל חיות מהתורה עלידי הצדיק הנ"ל. והעקר לחזק עצמו בכל מה שאפשר, [כי אין שום איש בעולם כלל. (ואמר אז בזה הלשון): קיין יאוש איז גאר גיט פאר האנדין), ומשך מאד אלו התבות קיין יאוש וכו' ואמרם בכח גדול ובעמקות גפלא וגורא מאד, כדי להורות ולרמוז לכל אחד ואחד לדורות, שלא יתיאש בשום אופן בעולם, אפלו אם יעבר עליו מה], ואידך שהוא, אפלו אם גפלא במקום שנפל, רחמנא לצלן, מאחר שמחזק עצמו בזה שהוא, עדן יש לו תקנה לשוב ולחזור אליו יתברך. ואפלו איש פשוט גם כן צריך שיהיה לו יראת שמים. ויש בזה בחינות יראות, כי למעלה דברנו מבחינת דרך ארץ, הינו הדרך לארץ ישראל. אמנם ארץ ישראל בעצמה יש בה גם כן בחינת עשר קדשות, כי יש שם יוד [עשר] בחינות קדשות זו למעלה מזו, והם בחינת עשרה מאמרות, וכל מאמר יש לו בחינת יראה, בחינת (תהלים קי"ט): "הקם לעבדך אמרתך אשר ליראתך", כי יש יראה למעלה מיראה (ולא סים לבאר זה הענין). וצריך לחזק עצמו ביראת שמים גם בעת פשיטותו

בכל מה שיוכל, ויוכל לבוא לשמחה גדולה עלי ידי תמימות ואמונתו. כי חכמות אין צריכין כלל, רק אמונה ותמימות ופשיטות בלי שום חכמה כלל. כי חכמות מזיקים מאד להאדם, והחכמים נלכדים בחכמתן של עצמם, כי החכמה מתעה אותו מחכמה לחכמה, ומאותה החכמה לחכמה אחרת, וכן מחכמה לחכמה יותר ויותר, עד שגלגל ונתעה בחכמות עצמו, בבחינת (איוב ה): "לכד חכמים בערמם" 'בערמם' דיקא, הינו בערמיות וחכמות שלהם בעצמם הוא לוכד אותם. אשרי ההולך בתמימות.

וצריכין לבקש מאד מהשם יתברך, לזכות להתקרב להצדיק האמת, כי אשרי למי שזוכה להתקרב בעודו בחיים חיותו לצדיק האמת, אשרי לו, אשרי חלקו. [כי אחר כך (הינו לאחר מיתה) קשה אז מאד להתקרב, וצריכין מאד להרבות בתפלה ותחנונים מאד, שזוכה בחיים חיותו להתקרב לצדיקי אמת]. כי הפעל דבר שם לבו על זה מאד עכשו, לבלבל את העולם, כי ישראל הם עכשו קרובים אל הקץ מאד, ויש עכשו לישראל געגועים גדולים וכסופין גדולים להשם יתברך, אשר לא היתה פזאת בימי קדם, וכל אחד נכסף מאד להשם יתברך. עליבן הערים הפעל דבר והכנים מחלקת בין הצדיקים, והקים בעולם מפרסמים הרבה של שקר, וגם בין הצדיקים האמתיים הכנים מחלקת גדול, עד שאין אחד יודע היכן האמת. עליבן צריכין לבקש מאד מהשם יתברך לזכות להתקרב להצדיק האמת:

(העתקה מכתב יד רבנו, זכרוננו לברכה, בעצמו, מה שמצאנו אצלו. והם ראשי פרקים מענין הנ"ל, ועוד נוסף דברים בהם מה שלא באר בפרוש. וכפי המובן מאלו הראשי פרקים יראה המענין שיש בזה הענין הנ"ל עוד דברים רבים בהמה, אך אנחנו לא זכינו לשמע בפרוש פיראם ענין הנ"ל: ואתחנן. מתנת חנם. חנם, עריות. פגם הדעת. משה, דעת. פרישות. פה עמוד עמודי. הפריאה, מתנת חנם. עולם חסד יבנה. הפריאה קדם מתן תורה. עת לעשות לה', הינו עשיית העולם. הפרו תורתך, בפולחן של תורה. בעת ההיא לאמר, בעשרה מאמרות. ההוא, ההעלמה. פח מעשיו הגיד לעמו: עוד מצאנו כתב יד רבנו, זכרוננו לברכה, והם ראשי פרקים מאוזה תורה נפלאה:

מסירת נפש

ליקוטי מוהר"ן תורה ר"ס:

השם הוא הנפש, כמו שמבאר בהתורה היכל הקדש (בסימן נ"ט). עין שם. בבחינת (בראשית ב'): "נפש חיה הוא שמו" עין שם. ויש בבחינה זו מסירת נפש: כי יש עשרה הרוגי מלכות שמסרו נפשם על קדוש ה' בשביל יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה בידוע, שעקר היחוד על-ידי מסירת נפש, והם ראו באותן הדורות, שאי אפשר לתקן ולעשות יחידים למעלה כי אם על ידי נשמותיהם, על כן מסרו נפשם על קדוש השם, כי כשהנפשות עולות למעלה על-ידי מסירת נפש, אזי הם חוזרים להשכינה, כי משם יצאו, כי ישראל הם חלק אלוה ממשל ממש, שהם חלקי השכינה ממש, בבחינת "העמסים מני כמן" (ישעיה מ"ו). וכשהם חוזרים להשכינה אזי השכינה מתפארת חזי כמה ברא קאתינא לגבד (זהר ויקרא י"ג). ואזי מתעורר השתוקקות עליו ונעשה יחוד בידוע, ולפעמים בא לצורך זה הריגה, חס ושלום, שנהרגין, חס ושלום, כמה וכמה נפשות מישראל, כדי שיהיה יחוד על-ידי נפשותיהם העולות למעלה, כי לפעמים צריכין אל היחוד הרבה נפשות מאד, חס ושלום, על כן בא הריגה, חס ושלום: וכן על-ידי אבדת השם, הינו המפרסם, דהינו שיש אחד שהוא מפרסם ואינו מפרסם, דהינו שהוא מפרסם בפי כל והכל מדברים ממנו, ואף-על-פי-כן אינו מפרסם, כי אינו חשוב כלל, ויש אחד שאינו חפץ בזה, רק שאבד את המפרסם, דהינו אבדת השם שהוא הנפש, דהינו אף-על-פי שאין רצונו שלא יהיה מפרסם, אף-על-פי-כן אבד אותו, כמו שאדם אוכל דבר שלא ברצונו, דהינו שאבד את השם, שהוא בחינת מפרסם שיש לו שם בעולם, אבל יש אחד שעושה זאת ברצונו וברעתו, שמוסר את נפשו על קדוש השם, דהינו המפרסם שלו, שהוא בחינת שם כנ"ל, שהוא בחינת נפש כנ"ל, ומחמת זה אף-על-פי שהוא מפרסם, אף-על-פי-כן אינו מפרסם כלל כי אדרבא הוא להפך, כי הכל דוברים עליו, ובודים עליו כובים שלא עלה על דעתו, ויש

לו שפיות דמים ממש מזה ועושה זה בכונה, כי הוא בחינת מסירת נפש ממש, כי השם הוא הנפש כנ"ל, וגם יש לו שפיות דמים מזה כנ"ל, והוא מציל את ישראל בזה מזה שהיה ראוי לבוא עליהם, חס ושלום, בשביל היחוד כנ"ל, ועלידי מסירת שמו שהוא נפשו כנ"ל, הוא מציל אותם כנ"ל.

כי יש צדיק שהוא היופי והפאר והחן של כל העולם כולו

ליקושי מוהר"ן תנינא תורה ס"ז:

(חבור התחלת התורה בסופה)

"בראשית לעיני כל ישראל". כי יש ענין דמכסין על עינא, שהם רומי רבתי ורומי זעירתא, כמובא (ברע"א מהימנא, פינחס דף רנב). וזה בחינת (קהלת י"ב): "ושבו העבים אחר הגשם" זה מאור עינים, שהולך אחר הבכיה. כמו שאמרו רבותינו, וזכרונם לברכה (שבת קנא), שעלידי הבכי הולך ומסתלק מאור עינים. וזה בחינת שקיעת האור במערב, כי כמזרח חמה וזרחת ובמערב שוקעת, נמצא שמערב הוא שקיעת האור. וכל זה עלידי בחינת הבכי, שעלידו מסתלק מאור העינים כנ"ל, שזה בחינת שקיעת האור כנ"ל. כי מערב ראשיתבות: "רחל מבכה על בניה" (ירמיה ל"א), (כמובא בכתבי הארז"ל), כי שכינה במערב (כנא-בתרא כה), והשכינה בוכה ומיללת, בבכיול, על ישראל, בחינת (ירמיה ל"א): "רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה כי איננו" שהיא בוכה על צרת ישראל, המפזרים בגוים ואינם על מקומם. ועליכן שקיעת האור במערב, כי עלידי הבכיה מסתלק מאור עינים, שזה בחינת שקיעת האור כנ"ל. וזה בחינת 'כתל המערב', ששם השכינה בוכה ומיללת על חרבן בית המקדש, כי ב"מערב" שם רחל מבכה על בניה, כנ"ל.

ויש מאורי אור ומאורי אש' והם זה לעמת זה. שבשש כח למאורי אור, אוי נכנעין מאורי אש', וכן להפך, חס ושלום, שבשנכנעין ונסתלקין מאורי אור, חס ושלום, אוי

מתגברין 'מאורי אש'. וזה בחינת חרבן בית המקדש, בחינת (איכה א): "ממרום שלח אש בעצמתי", כי נתגברו מאורי אש עלידי שנסתלקו מאורי אור, בבחינת: "יחל מבכה על בניה", כי הבכיה הוא בחינת הסתלקות מאורי אור כנ"ל, ואז מתגברין, חס ושלום, מאורי אש, בחינת: "ממרום שלח אש" וכו' כנ"ל: וזה בחינת ההעלקה, שנתעלם היפי והפאר של כל העולם. כי יש צדיק, שהוא היפי והפאר והחן של כל העולם כלו, בבחינת (בראשית ל"ט): "ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה", בחינת (תהלים מ"ח): "יפה נוף משוש כל הארץ". כי זה הצדיק האמתי שהוא בחינת יוסף, הוא ההדר והיפי של כל העולם, וכשזה היפי והפאר נתגלה בעולם, דהינו כשזה הצדיק, שהוא היפי של כל העולם, נתפרסם ונתגדל בעולם, אזי נפתחין העינים של העולם. שכל מי שנכלל בזה החן האמת של זה הצדיק, שהוא החן והיפי של העולם, דהינו שמתקרב אליו ונכלל בו, נפתחין עיניו ויכול לראות, והעקר להסתכל על עצמו. וכמבאר לעיל (בסימן סו), שעלידי שמתקרב לצדיק אמתי, שהוא בחינת (משלי י): "צדיק יסוד עולם", בחינת יסוד הפשוט, שממנו נמשכין כל הארבעה יסודות, בבחינת (בראשית ב): "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים": 'נהר יוצא מעדן' זה בחינת: 'צדיק יסוד עולם', שהוא בחינת יסוד הפשוט, אשר 'משם יפרד והיה לארבעה ראשים' הינו בחינת הארבעה יסודות, שנמשכין מן הצדיק כנ"ל. וכשמתקרב אליו, עלידיה ראוי לו להסתכל בעצמו על כל המדות, איך הוא אוהו בהם. כי כל המדות נמשכין מן הארבעה יסודות, כידוע, והארבעה יסודות נמשכין מן הצדיק כנ"ל, ועל כן כשנתגלה זה הצדיק, שהוא החן והיפי של העולם, כל מי שמתקרב ונכלל בזה החן האמת, נפתחין עיניו, ורואה ומסתכל על עצמו, איך הוא אוהו בכל המדות, שנמשכין מארבעה יסודות, שהם נמשכין מהצדיק כנ"ל. וגם יכול לראות ולהסתכל בגדלת השם ולהסתכל בעולם, עלידי שנתחתו עיניו עלידי התגלות הפאר של הצדיק האמת כנ"ל. כי כשזה הצדיק נתגלה ונתפרסם בעולם, זה בחינת 'שם', דהינו שנתפרסם ויש לו שם בעולם, ובתוך זה השם של הצדיק האמת מלבש ומשתף שמו יתברך, כי 'שמו משתף בשמינו' נמצא

בשנתגדל שם הצדיק, נתגדל שמו יתברך, וכל מה שנתגדל יותר שם הצדיק, נתגדל יותר שמו יתברך, בבכּוּל, כי שמו מוּשָׁתָף בְּשִׁמְנוּ בַּנֶּל. וְשֵׁם ה' הוּא בְּחִינַת (וּכְרִיָּה י"ד): "ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד" כִּי שִׁמּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא אֶחָדוֹת פְּשׁוּט, אֶדְ לְמִטָּה מִשְׁתַּלְשֵׁל מִשְׁמֹ יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת הָאֲרֻבָּעָה יסודות, כִּי שִׁמּוֹ אֶחָד יִתְבָּרַךְ הוּא בְּחִינַת אֲרֻבָּע אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם. וְעַל־כֵּן לְמִטָּה נִשְׁתַּלְשֵׁל מִשְׁמֹ יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת הָאֲרֻבָּעָה יסודות. וּמִתְחַלָּה מִשְׁתַּלְשֵׁל מִאֲרֻבָּע אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם בְּחִינַת תֵּלֶת גּוּנִין דְּעֵינָא וּבֵת עֵין, וְאַחֲרֵיכֵן מִשְׁתַּלְשֵׁל לְאֲרֻבָּעָה יסודות. וּמִקְדָּם מִשְׁתַּלְשֵׁל לְבְּחִינַת: 'צַדִּיק יסוד עוֹלָם', שִׁמְמוֹ נִמְשָׁכִין כָּל הָאֲרֻבָּעָה יסודות. וְזֶה: "רְאוּ כִי קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצִלָּאֵל" (שְׁמוֹת ל"ה) 'רְאוּ דִּיקָא, כִּי עַל־יְדֵי שְׁנַתְגָּלָה וְנִתְגַּדַּל שֵׁם בְּצִלָּאֵל, עַל־יְדִידְיָה 'רְאוּ, כִּי עַל־יְדִידְיָה נִפְתַּח הַעֵינִים וְרוֹאִים בַּנֶּל. וְזֶה: "כִּי קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצִלָּאֵל", הֵינּוּ, כִּי ה' הוּא בְּשֵׁם בְּצִלָּאֵל, כִּי שִׁמּוֹ מִשְׁתָּף בְּשִׁמְנוּ, וְעַל־יְדִידְיָה רְאוּ בַּנֶּל.

כִּי כַּח הָרָאוּת נִמְשָׁד גַּם־כֵּן מִבְּחִינַת הַשֵּׁם, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲרֻבָּע אוֹתִיּוֹת, שִׁמְשֵׁם נִמְשָׁד תֵּלֶת גּוּנִין דְּעֵינָא וּבֵת עֵין בַּנֶּל. וְזֶה בְּחִינַת שְׁבֶת שֵׁין בֵּת. שֵׁין תֵּלֶת גּוּנִין דְּעֵינָא, בִּ"ת עֵין (תְּקוּן ע) כִּי "שְׁבֶת שְׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא" (זֶהר וְתִירו דָּף פח:). גַּם הַצַּדִּיק הוּא בְּחִינַת שְׁבֶת, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (בִּזְהַר נֶשֶׁא דָּף קמד:): "אֲנִי הוּא שְׁבֶת דְּכִלְהִי יוֹמִי". וְזֶה: "רְאוּ כִי ה' נָתַן לָכֶם אֶת הַשְּׁבֶת" (שְׁמוֹת ט"ו) 'רְאוּ דִּיקָא, כִּי שְׁבֶת, שֶׁהוּא שְׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא, הוּא בְּחִינַת כַּח הָרָאוּת, בְּחִינַת תֵּלֶת גּוּנִין דְּעֵינָא וּבֵת עֵין בַּנֶּל. וְעַל־כֵּן בְּכָל מְקוֹם שְׁנוֹכַר בְּנִין בִּית־הַמִּקְדָּשׁ, נִזְכָּר שְׁבֶת, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (וִיקְרָא י"ט): "אֶת שְׁבֶתִּי תִשְׁמְרוּ, וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ". וְכֵן בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוֹדִיר עַל מְלָאכָת הַמִּשְׁכָּן, הוֹדִיר מִקְדָּם עַל שְׁבֶת, כִּי שְׁבֶת מְאִיר לְבִית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי הַמִּקְדָּשׁ הוּא גַּם־כֵּן בְּחִינַת עֵינִים, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (יחזקאל כ"ד): "גִּאֲזוֹן עֲזָכֶם, מִחֲמַד עֵינֵיכֶם" (עֵין כָּכָא—בְּתָרָא ד). וְשְׁבֶת הוּא בְּחִינַת הַגּוּנִין הַמְאִירִין בְּמִקְדָּשׁ, כִּי שְׁבֶת הוּא בְּחִינַת כַּח הָרָאוּת, שֶׁהֵם תֵּלֶת גּוּנִין דְּעֵינָא וּבֵת עֵין, הַמְאִירִין לְבִית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵינִים. וְזֶה בְּחִינַת מִחוּן, כִּי מִתְחַלָּה נִעֲשֶׂה מִבְּחִינַת שֵׁם ה', שֶׁהוּא אֲרֻבָּע אוֹתִיּוֹת, בְּחִינַת אֲרֻבָּעָה מִחוּן, בְּחִינַת

(שמות ל"א): "וַאֲמַלֵּא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹקִים בְּחֻכְמָהּ וּבְתוּבוֹנָהּ וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה".
 'חֻכְמָהּ, תּוּבוֹנָהּ וְדַעַת וְכָל מְלָאכָה' זוֹ בְּחִינַת אֲרֻכָּה מַחֲוִין (כְּמוֹ שְׂמוּכָה בְּתַקּוּנֵי זֶהר דְּרָפָּ יג: בְּהַקְדָּמָה), שֶׁהֵם נַעֲשִׂין מִבְּחִינַת שֵׁם ה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: 'רְאוּ כִי קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל, וַאֲמַלֵּא אוֹתוֹ וְכו' בְּחֻכְמָהּ וּבְתוּבוֹנָהּ' וְכו', וְאַחֲרֵיכֶן נַעֲשֶׂה בְּחִינַת תֵּלֶת גּוֹנִין דְּעֵינָא וּבֵת עֵין, וְאַחֲרֵיכֶן אֲרֻכָּה יְסוּדוֹת כֻּנְּל: וּבִשְׂכִיל זוֹ נִקְרָאִים הַצְדִּיקִים "עֵינֵי הָעֵדָה" (בְּמִדְבָּר טו) (עֵין כָּבֹא-בְתָרָא ד), כִּי עַל-יָדָם נִפְתָּחִין הָעֵינִים כֻּנְּל. וְאֵיזִי כְּשֶׁנִּתְגַּלֶּה הַפָּאָר וְהִיפִי שֶׁל הַצְדִּיק הָאֵמֶת וְנִתְגַּדֵּל שְׁמוֹ, שֶׁזֶה בְּחִינַת הַגְּדֵלָת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכּוֹל, כֻּנְּל, שְׁעַל-יְדֵיהֶּה נַעֲשִׂין הַמַּחֲוִין וְכֵחַ הָרָאוֹת, וְנִפְתָּחִין הָעֵינִים כֻּנְּל, אֵיזִי יֵשׁ לְהַעֲלוֹם בַּעַל-הַבֵּית, שֶׁהוּא מְשַׁנֵּחַ עַל הָעוֹלָם. וְזֶה בְּחִינַת 'בְּרָאשִׁי'ת רֹאשׁ שׁ בִּי'ת' (תַּקּוּנֵי זֶהר תַּקּוּן ג דָּף יח). 'רֹאשׁ' זוֹ בְּחִינַת מַחֲוִין, 'בִּי'ת' זוֹ בְּחִינַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁעָקֵר קִיּוּמוֹ עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַמַּחֲוִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת תֵּלֶת גּוֹנִין דְּעֵינָא וּבֵת עֵין, בְּחִינַת שְׁבֵת, שְׁמַאיִר לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ כֻּנְּל. גַּם 'בִּי'ת' זוֹ בְּחִינַת הַבָּתִּים שֶׁל הַתַּפְּלִין, שֶׁשֵּׁם הֵם הַמַּחֲוִין, בְּחִינַת: 'וַאֲמַלֵּא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹקִים בְּחֻכְמָהּ וּבְתוּבוֹנָהּ וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה'. 'וַאֲמַלֵּא' דִּיקָא, בְּחִינַת הַבָּתִּים שֶׁהַמַּחֲוִין מְמַלְאִין אוֹתָם, וְאֵיזִי יֵשׁ בַּעַל-הַבֵּית בְּחִינַת רֹאשׁ הַבֵּית, שֶׁהוּא מַחֲוֵק בְּדִקְי הַבֵּית, כִּי תַקּוּן הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הוּא עַל-יְדֵיהֶּה כֻּנְּל:

אֲבָל יֵשׁ, חֵם וְשָׁלוֹם, הַהֶפֶךְ מִמֶּשׁ. כְּשֶׁנִּתְפָּרְסָם, חֵם וְשָׁלוֹם, מִי שְׁאִין בּוֹ שֵׁם ה' כָּלֵל, וּכְשֶׁנִּתְפָּרְסָם וְנִתְגַּדֵּל שְׁמוֹ שֶׁל זֶה, כְּבִיכּוֹל, נִתְמַעַט וְנִתְעַלֵּם שֵׁם ה', וְאֵיזִי נִתְגַּדֵּלִין בַּעֲוֹלָם בַּעֲלֵי שְׁמוֹת וְקִדְרִיִּים, שְׂקוּרִין טַאמִירִין, וּבְאִין לְעוֹלָם, חֵם וְשָׁלוֹם, דְּבָרִים שְׁאִין מוֹעִיל לָהֶם כִּי־רֹאם שְׁמוֹת הַטַּמָּאָה, חֵם וְשָׁלוֹם, שֶׁכֵּל זֶה הֶפֶךְ שֵׁם ה', כִּי נִתְעַלֵּם שֵׁם ה', חֵם וְשָׁלוֹם. וְאֵיזִי נִסְתַּלְקִין וְנִכְנָעִין מְאוּרֵי אור, חֵם וְשָׁלוֹם, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְאוּרֵי הָעֵינִים, בְּחִינַת תֵּלֶת גּוֹנִין דְּעֵינָא וּבֵת עֵין, שְׁנִמְשָׁכִין מִשֵּׁם ה' כֻּנְּל. וּכְשֶׁנִּכְנָעִין מְאוּרֵי אור, אֵיזִי מִתְגַּבְּרִין מְאוּרֵי אֵשׁ, וּמִזֶּה בָּאִין שְׂרָפוֹת בַּעֲוֹלָם, חֵם וְשָׁלוֹם, עַל-יְדֵי שְׁמִתְגַּבְּרִין וְנִתְגַּדֵּלִין בְּשֵׁם אֱלֹי הַמִּפְרָסִים שֶׁל שְׂקָר, שְׁעַל-יְדֵיהֶּה נִתְעַלֵּם שֵׁם ה', חֵם וְשָׁלוֹם, וְנִכְנָעִים מְאוּרֵי אור, וּמִתְגַּבְּרִין מְאוּרֵי אֵשׁ, בְּחִינַת: "מִמְרוֹם שְׁלַח אֵשׁ", שֶׁזֶה

בחנינת שרפת בית המקדש, שנעשו גמ' על ידי הסתלקות מאורי אור, שעל ידיה נהגו מאורי אש כנ"ל: וזה בחינת: "ויצא אש בציון ותאכל יסודותיה" (איכה ד). 'יסודותיה' זה בחינת ארבעה יסודות, שנמשכין מבחינת מאורי אור, מבחינת תלת גו' דעינא וכת עין, שנאכלו ונשרפו על ידי: "ויצא אש בציון", על ידי ההתנבחות מאורי אש כנ"ל:

והנה מה שעבר אין, כי כבר נשרף בית המקדשנו. אך בעת, שהשם יתברך מצפה לשוב אלינו ולחזור ולבנות בית המקדשנו, ראוי לנו שלא לעכב, חס ושלום, בגן בית המקדש, רק להשתדל בבנינו. על כן מאד צריך להזהר לקום בחצות, להיות מתאבל על חרבן בית המקדש, כי אולי בגלגול הראשון היה הוא הגורם שחרב הבית המקדש, ואפלו אם לאו, אולי הוא מעכב עתה בגן בית המקדש, ונחשב גמ' כאלו הוא גרם להחרבו. על כן צריך להזהר מאד לקום בחצות, ולהיות מתאבל מאד על חרבן בית המקדש, והשם יתברך הבטיח לכל המתאבל על ציון לשום לאבלי ציון "פאר תחת אפר" (ישעיה ס"א). 'פאר תחת אפר' דיקא. 'פאר' זה בחינת המחין, בחינת תפלין, בחינת ראש בית, בחינת כלליות הגו'ן, בחינת תלת גו'ן דעינא וכת עין, בחינת מאורי אור, בחינת שבת המאיר לבית המקדש כנ"ל. 'תחת אפר' 'אפר' זה בחינת מאורי אש, (שהוא ההפך מהנ"ל), הינו שיהיו נכנעין מאורי אש, שעל ידם נשרף הבית המקדש, ויתגברו מאורי אור, שהם קיום הבית המקדש כנ"ל, והיו 'פאר תחת אפר' כנ"ל. נמצא, שעל ידי שהוא מתאבל על הבית המקדש, על ידיה מביע מאורי אש, ומתגברין מאורי אור, שהם בחינת שבת כנ"ל. וזה מתאבל ראשי תבות: "לא תבערו אש בכל מושבתיכם" (שמות ל"ה). כי על ידי שמתאבלין, נכנעין מאורי אש כנ"ל. והיו: "ביום השבת", כי אזי מאירין מאורי אור, שהם בחינת שבת, בחינת תלת גו'ן דעינא וכת עין, שהם מאירין להבית המקדש, בבחינת: "את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו" כנ"ל. וזה שכתוב (שמות ל"א): "לעשות את השבת לדרתם". ואמרו חכמינו, וזכרונם לברכה (וזה פירושם דף רמג: ובתקון כד): 'לדרתם' כתיב לשון

דירה. הינו כי עלידי שבת, שהוא בחינת מאורי אור, עלידיה נעשה דירה, דהינו בחינת הבית המקדש, שקיומו עלידי שבת כנ"ל. גם דירה ממש, כי עלידי שבת, שהוא בחינת מאורי אור, עלידיה נכנעין מאורי אש, ונצולין מרפות כנ"ל. נמצא שקיים דירות ישראל הוא עלידי שבת כנ"ל: וזהו: 'בראשית ראש בית', בחינת הבעלה בית של העולם. הינו הצדיק האמת, שהוא היפי והפאר של העולם, שהוא בחינת יוסף, בחינת (בראשית מ"ב): "יוסף הוא השליט הוא המשביר" וכו', בחינת ראש בית, בחינת בעלה בית של העולם. כי עלידו קיים הבית המקדש וקיים הבתים והדירות של ישראל כנ"ל. ועלידי שנתגדל השם של זה הצדיק, שהוא בחינת ראש בית, עלידיה נפתחין העינים של ישראל כנ"ל. וזהו: 'בראשית לעיני כל ישראל'. 'בראשית', הינו ראש בית, בחינת הצדיק הנ"ל, שהוא הפאר של העולם כנ"ל, עלידו נפתחין עיני כל ישראל כנ"ל:

וזה בחינת הספד על סלוק הצדיק. כי בראשית הוא הספד על נח, הינו מאמר הנ"ל על בראשית הוא הספד על סלוק הצדיק, שהוא בחינת נח. כי שם נאמר מבחינת ההעלמה, שנתעלם הפאר של ישראל, הינו שנסתלק ונתעלם הצדיק שהוא הפאר של ישראל, והנה להצדיק שנסתלק, אין לו הפסד כלל במה שנתעלם ונסתלק, כי אם נתעלם ונסתלק מכאן, הוא גדול ומפאר שם בעולם הבא, בחינת (בראשית ו): "את האלקים התהלך נח". אבל על הדור יתום שגשגארו ועל התולדות, דהינו הבנים שגשגארו, הוא רחמנות גדול מאד, ועליהם נאמר במקונו: "אלה תולדות נח", במקונו ואומר: 'אלה' הם התולדות והבנים של הצדיק, בחינת נח שנסתלק, ואלה הם התולדות היתומים שגשגארו: כי דע, שכל הדורות כלם נמשכין מן הצדיק שהוא הראש, בחינת ראש בית, בחינת הבעלה בית של העולם כנ"ל בבחינת (ישעיה מ"א): "קורא הדורות מראש", שכל הדורות נמשכין מן הראש, דהינו הצדיק הנ"ל. ואין כשיש זה הצדיק שהוא הראש בית, אין יש בחינת ראש' ויש בחינת בית', ואין פלגו, דהינו כל בני הדור, כלם בחינת בני בית. אבל שנסתלק ונתעלם זה הראש שהוא הפאר,

בחינת שם ה' כנ"ל, ואז מתגברין, חס ושלום, שמות הממאה של החיצונים, שזה בחינת המפרסמים של שקר כנ"ל. והם בחינת ראש של הסטרא-אחרא, שהוא כנגד ראש הנ"ל דקדושה, בחינת "ראש כל חוצות", שזהו בחינת ראש דסטרא-אחרא, בחינת מפרסמים של שקר, בחינת שם הממאה של החיצונים, חס ושלום, ואז אין בית, ומתגלגלים בחוצות, חס ושלום. ועל-כן נקרא ראש כל חוצות, כי נתעלם, חס ושלום, בחינת ראש בית, ואז אין בית, ומתגלגלים בחוצות, חס ושלום. ועל זה נאמר: "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות, בני ציון היקרים המסלאים בפו" וכו' (איכה ד). דהינו שישאל קדושים מתגלגלים, חס ושלום, בראש כל חוצות, כי נסתלק ונתעלם הראש בית, דהינו הצדיק האמתי, ונתגבר, חס ושלום, ההפך, שהוא בחינת שם של הממאה של החיצונים, בחינת 'ראש כל חוצות' כנ"ל:

וירמיהו הנביא היה מקונן ומחבב דם ישראל שנשפך, והיה משתתף בצרתו, והיה רואה ישראל מולכים בקולרין, וידיהו מנהרין לאחורא, ורחמי על צואריהו, והיה משתתף עמהם, והיה מקונן על כל מפה דם של ישראל: "בני ציון היקרים המסלאים בפו וכו' תשתפכנה אבני קדש" וכו': וזהו: "אלה תולדות נח", הינו כמקונן על התולדות שנשארו כנ"ל. וזהו: "נח איש צדיק תמים היה", הינו שהיה נסתלק וכו' כנ"ל:

והנה כל הדרות כלם נמשכין מן הצדיק שהוא ראש, בחינת "קורא הדרות מראש" כנ"ל. וזה בחינת: "אלה תולדות נח" שכל התולדות, דהינו הדרות, כלם נמשכין מן נח שהוא בחינת הצדיק, בחינת הראש, בחינת 'קורא הדרות מראש' כנ"ל:

ודע, שגם הדור האחרון נמשך גם-כן מן הראש הנ"ל. וזה בחינת 'קורא הדרות מראש', בחינת הדור האחרון, שנמשך גם-כן מהראש הנ"ל, דהינו הצדיק הנ"ל, שהוא הראש והפאר וההדור של העולם כנ"ל. והנה עקר ההדור הם ישראל, כי אף-

על־פי שגם הם ויפת הם תולדות נח, אף־על־פירכן עקר ההדור הם ישראל, שבאים מבני שם. וזה בחינת: 'הדור מצוה עד שלישי' (בבא־קמא ט: ושלחן־ערוך ארח־חיים סימן תרנו) זה בחינת שם, שהוא השליש משלשה בני נח (ועין בסנהדרין קיא מה שדרשו על פסוק: "והשלישית יותר בה" שלישי של נח, שלישי של שם), שהוא עקר ההדור והפאר בנ"ל. והוא בחינת שם, שם דיקא, בחינת שם הקדש, שהוא בחינת פאר והדור בנ"ל: (והבן היטב לקשר כל זה עם מה שמבאר לעיל במאמר בראשית, ובסימן סו, כי הכל מקשר יחד, עין שם היטיב)

שך לעיל: "רחל מבכה על בניה" זה בחינת 'עולמיתא שפירתא דלית לה עיני' (וזה משפטים דף צה). כי "רחל היתה יפת־תאר ויפת־מראה" (בראשית כ"ט), ועל־כן עקר החולדה של הצדיק שהוא בחינת יוסף, שהיה יפה־תאר ויפה־מראה, בחינת הפאר והיפי של העולם בנ"ל, הוא מרחל. אבל עכשו בגלות, אחר החרבן, היא בבחינת 'רחל מבכה על בניה', ועל־כן היא בחינת 'עולמיתא שפירתא דלית לה עיני' כי מאור עינים נסתלקין על־ידי הבכי בנ"ל, והבן היטב. ועל־ידיה מקשר היטב מאמר הנ"ל, שמתחיל לדבר מענין 'רחל מבכה על בניה', ואחר־כך מדבר מההעלמה, שנתעלם הצדיק, שהוא הפאר והיפי, בחינת יוסף, בחינת: "יוסף היה יפה־תאר" וכו', כי הכל ענין אחד, כי עקר חולדת הצדיק, שהוא בחינת יוסף וכו' בנ"ל, הוא מרחל וכו' בנ"ל:

הקדמת המוציאים לאור:

הספר הזה הוא השתדלות של כמה חברים שהכירו את רבי ישראל בער אודסר זי"ע, והוא נסיון להעביר לכתב דיבורים מוקלטים שלו כשהם מסודרים ומרוכזים לפי נושאים. בעשיה הזו היה קושי גדול מאוד מכמה סיבות והעיקריות היו:

א. רק חלק מהשיחות של רבי ישראל בער הוקלטו כי ידוע לכל מי שהכיר אותו שהשיחות שלו לא היו אף פעם מתוכננות מראש והכל היה בהשגחה נפלאה ומדויקת והיה ברור לכל אחד שכל מה שהצליחו להקליט היה בהסכמת שמים וגם מה שהוקלט לפעמים נמחק או נעלם או שאי־אפשר היה להבין מה שהוקלט והכל כנראה באותה ההשגחה.

ב. גם החלק היותר ברור של ההקלטות אינו תמיד באיכות טובה כך שזה הקשה לפעמים מאד על ההבנה של הדיבורים.

ג. לגבי כמה הקלטות היתה התלבטות קשה אם בכלל להעביר אותן לכתב מכיון שכל אחד בעצם שומע את הקלטות לפי הרגישות וההבנה שלו ואין מי שיכול להכריע ולאמר שאמנם כך באמת נאמרו הדברים.

ד. הדיבורים נאמרו בהקשר ובמצב מסוים ואי אפשר בכתב להביא את כל הפרטים והדיוקים, כמו למשל הצליל והניגון, הבעות הפנים תנועות הידיים וכו' והכל היה בחן ובקדושה נפלאה שנתן לכל דיבור טעם מיוחד משלו.

ה. חלק חשוב של הקלטות נמצא עדיין אצל אנשים שמסיבות אישיות שלהם אינם רוצים לפרסם אותן וזה גורם לחיסרון בהבנתם של כמה נושאים חשובים מאוד כמו למשל ענין ראש־השנה או העלאת עצמות רבינו רבי נחמן זצוק"ל מאומן שבאוקריינה לארץ־ישראל, או דיבורים על רבי ישראל בער בעצמו וכו', כך שקשה מאד להשלים את התמונה הכללית וגם ברור לנו שזה

ג. נח נחמן הקדמת המוציאים לאור נחמן מלומן

בלתי אפשרי בשום אופן כי הדיבורים המוקלטים הם רק כטיפה מן הים של השיחות והמעשיות ששמענו וחיינו עם רבי ישראל ועוד יותר אם היו צריכים לאסוף את כל החומר של כל חייו (של יותר ממאה שנה) מסיפורים של בניו ובנותיו וכל מי שהכיר אותו וכו'.

ו. לפעמים מילה אחת יכולה להישמע או להתפרש בצורה שונה ועל ידי זה לשנות את כל משמעות המשפט וגם בזה לא תמיד ידענו כיצד לנהוג, אבל השתדלנו רק לשמור עד כמה שיכולנו על רוח הדברים.

אך ברוך ה', בחסדי ה' יתברך רוב הדיבורים שכתובים בספר הזה הם די ברורים וחלק אפילו ברור מאד וכל אחד יכול לבדוק אותם.

השאפה והרצון שלנו היה להגשים השתדלות ראשונה בידעה ברורה שזה אינו מושלם כלל, וכי יש ודאי טעויות ולפעמים גם גישה אישית שלנו בהבנת הקלטות אבל אנו מקוים שזה יגרום להשתדלויות נוספות. יש גם אפשרות להשיג את הקלטות שמתוכן נכתב הספר הזה כך שכל רצון לשפר יהיה מבורך.

מהסיבה שהזכרנו שהיתה השגחה מיוחדת כשהיה אפשרי להקליט את רבי ישראל, נראה לנו שהדיבורים שנשארו מוקלטים הם מרצונו ורצון ה' יתברך. רוב השיחות המופיעות בספר הזה נאמרו כמה וכמה פעמים והיה מובן ממנו שרצונו שנזכור את דבריו וחזר כמה פעמים על החשיבות לרשום ולפרסם את השיחות שלו וגם אמר שזה יהיה רווח גדול בשביל עם ישראל.

הרצון והכונה שלנו היא אך ורק לחזק את עצמינו ואת כל עם ישראל להתקרב להצדיק האמת לספריו ולתלמידיו, לה' יתברך באמת.

היות ואין לנו שום כונה של רווח כספי או פירסום לעצמינו על-ידי הוצאת הספר הזה, אלא רק כל כונתנו לפרסם את הצדיק האמת, אנחנו מבקשים ממנו שישלח לנו בעונותינו הרבים על הטעויות והיה רצון שיהפוך הכל לטובה ויחזיר אותנו ואת כל עם ישראל בתשובה שלימה, אמן.

ענין הגאולה ע"י שמפרסמים שם רבינו:

כשאנחנו מדברים מרבינו הקדוש, רבי נתן, וכל מיני שבחים שנגיד, עוד לא מגיע טפה מן הים מגדולתם, כן. רבי נתן אומר זה. אני אומר רק דברי רבי נתן, כן. אבל רבי ישראל [קרדונר] אנשי רבנו, צריכים לדבר מהם. כן, אבל לא הכל. הכל רק רבינו. הוא, הוא עלה על הכל. כן. העיקר רבינו. הלואי אם היה אמת בעולם, ואנשי שלומנו... והיו מדברים מזה, ומפרסמים את שם רבינו, מה זה רבינו. היה כבר הגאולה, כבר היה העולם מתקרבים לרבינו, אבל השקר זה מפריד ומעווור. מעווור את העינים השקר. כן. אבל ה' יתברך, אנחנו אסור להרהר אחרי ה' יתברך... כן, יבוא זמן... עוד... כן, יבוא, הזמן שיעביר השקר מן העולם ויגלה ויתגלה האמת. כן. רק אנחנו צריכים, להאמין ולהתחזק בתפילה. להתפלל, ככה, לדבר עם ה' יתברך מהשפתיים, ללמוד בספר או לומר "ליקוטי תפילות" מה שכתוב בספר:

הובא לדפוס פרשת "נח" ה'תשנ"ח

פעיה"ק ירושלים תובב"א

תוכן הענינים

.....	הקדמה
א	סיפורי ילדות והתבגרות
כו	רבי ישראל קרדונר
מח	רב צבי רוזנטל
סב	הרב אלפנדרי
ע	אנשי טבריה
פז	כח הצדקה
צד	סיפור המדבר
צח	סיפור הכלב
ק	חדשות בעולם
קג	סיפור הפתק
קכט	נְ נַחֲמָן מֵחוּמָן מאומן
קצט	מסירות נפש
רנב	חלומות וסיפורים
רסז	ארץ ישראל
רצג	אומן, ראש השנה
שיג	עצה, רפואה, סגולה
שכה	אשה, בנים
שמ	אָבִי הנחל
שמט	תפילה, אמונה, הלכה
שצא	הבעטלר השביעי
תלה	יש פתק ויש בעל הפתק
.....	תיקון הכללי
.....	בסוף הספר

סיפורי הילדות והתבגרות

סיפור גמילת החלב:

החלב של אמא נגמר, אז אני הוצאתי את זה... [רצה לינוק את החלב]. אז היא אמרה לי, "אתה כבר גדול. אתה לא מתבייש? מה זה איתך?" אז התחלתי לבכות, "אני רוצה את הדעת!" וגם כן, אני זוכר שאני הייתי בן כמה שנים, אז הייתי חולה מאד, ואני היה לי מלחמה עם המלאך המוות. הרגשתי שאני עומד למות, בקטנות פחות מעשר. על כל פנים, הייתי חולה מאד ונעשתי חלש מאד, כי מי שהיה חולה, צריכים לתת לו איזה דבר להחיות את נפשו. חלב, היא נתנה לי חלב עם מים... אז אני אמרתי: "תני לי חלב!" אבל לא היה לה, אז אמרתי לה: "את נותנת לי חלב עם מים?!" אני רוצה רק חלב!"

המרק עם העוף במלון שפר בזמן חולשתו:

על כל פנים, אחר כך אני נעשתי יותר טוב, אז אמרתי לאמא: "אני חלש מאד, אני צריך קצת בשר עם מרק." היא נתנה לי שלושה מטבעות, זה כמו היום שלושה גרושים, אני הלכתי למלון שפר. שהאמא של ישראל שפר [חותנו של רבי ישראל] שמה. היא בישלה טוב, כן. היא נתנה לי שלושה גרוש לקנות מרק עם חתיכת בשר, חתיכת עוף. נו, נו, אני טעמתי את המרק, אני לא טעמתי בבית מרק הרבה זמן מגודל העניות, הרגשתי טעם טוב, כן. אבל ה' יתברך החזיר לי הנשמה בניסים, אני ראיתי כמה פעמים נסים, נסים, ה' יתברך הראה לי שהוא נותן לי בשביל לחיות. כן. (אז זה ריפא אותך?)

כן. אבל היא נתנה לי מעט, אולי שני פעמים או שלושה פעמים. אני הייתי צריך כמה פעמים, שבוע שבועיים, אני חי בנס, היה עניות גדולה והם קיבלו הכל, באהבה בשמחה, האבא והאמא... כן.

מעשה צדקה וחסד בקטנותו:

(אתה סיפרת שאמא שלכם היתה נותנת לכם לחדר טיפה של שמן על הלחם?) כן. כן. עם כמה טיפות. אז אני בקשתי "עוד כמה טיפות". אז היא אמרה לי, "מה?" היא צעקה עלי, "אני צריכה את השמן בשביל שבת. אל תדבר כלום, זה מספיק!" ואחר-כך אני הלכתי ונתתי את הלחם עם הטיפות שמן נתתי, לאיש עני. היה בטבריה זוג זקן וזקנה והוא הלך לבקש נדבות. אז אני רציתי לעשות צדקה וחסד. לקחתי את הלחם, לא היה לי כסף, לקחתי את הלחם שהאמא נתנה לי והלכתי לאיש הזקן, יהודי הזה ונתתי לו, ושמר היה יוסף נח, ככה היה שמו, כי אני זוכר עד היום השם שלו, יוסף נח, שתי שמות. זה היה אחרי סוכות ואחרי בראשית היה פרשת נח וביום ראשון אני הלכתי ונתתי לו בשמחה את הלחם עם הטיפות שמן זית, אני חשבתי שאני עשיתי צדקה גדולה, הוא ואשתו הם יאכלו. כן.

"פרשת נח", הלימודים בחדר:

אני הלכתי לחדר, ולא היה לי מה לאכול, כי נתתי את הלחם, כן. ואז כאב לי הראש מאד, אני הייתי צריך לאכול ואין לי. אז הרבי היה דרכו ביום ראשון, לספר לתלמידים "השבוע הולך פרשת נח". כן, הוא אמר זה כמה פעמים. כדי שידעו שזה השבוע פרשת נח. הוא הסתכל על כל התלמידים, והוא הבחין בי, שאני לא שומע כלל, כאלו אני לא נמצא בבית הספר, אני לא שומע כלל ולא יודע כלל, אז הוא עזב אותי ואחר-כך הוא קרא אותי: "ישראל בער! תגיד איזה פרשה השבוע?" ואני לא ידעתי ולא שמעתי. רק הראש היה כואב לי, רק זה ידעתי, שהראש כואב לי, ולא שמעתי מה שהוא

אומר כלל! נו, נו... הוא היכה אותי באכזריות כזה, "מה זה?!" אני אומר כמה פעמים ככה, שהשבוע פרשת נח, איפה היית? אתה לא שומע? מה זה? איפה היית? אני מוציא את הגרון שלי סתם?!" הוא היכה אותי, והייתי מתבייש בפני כל התלמידים. הוא רצה שכולם יראו וייראו. הבושה שהיה אי־אפשר לתאר, הוא כל כך היכה אותי באכזריות. (בן כמה היית?) קטן. (בן חמש, שש?) כן, בערך. מתחילים ללמוד חומש פרשת נח. אמרתי מהיום אני כבר לא אתן את הלחם, אם אני אתן אני אקבל מכות. אני לא אתן ולא אקבל מכות. ואני אדע שפרשת שבוע פרשת נח. אף־על־פי־כן נתתי עוד פעם לעני הזה את הלחם. זה היה אצלי כל היהדות. כל מה ששמעתי מענין רוחני, מענין אמונה, מענין התורה, היה אצלי, קבלתי ידיעות חדשות מה שלא הופיע מקודם, לא ידעתי מה' יתברך, מהתורה. אני שומע שיש תורה וה' יתברך, אז היה אצלי שמחה גדולה... אני הייתי הכי גרוע מכל הילדים, הכי גרוע. נולדתי בעניות ואני גם כן הייתי ילד חלש. כן, אני יש לי ניסים שאני חי, שאני יכולתי לחיות...

הוא רצה לדעת, איזה ילדים טובים ואיזה ילדים לא טובים, אז הוא פתאום, הוא עזב אותי, עבר, הוא שאל את ילד זה, "תגיד איזה פרשה השבוע?" אבל כשהוא ידע איזה פרשה, "פרשת נח" הו, הו, אז הוא היה כבר ילד טוב, אבל היה ילדים, שלא נזכרו, היה צריך לקבל זמן, שיזכירו את עצמם, "פרשת נח" פתאום, הוא בא אלי, איזה "פרשה השבוע?" אני לא ידעתי כלום, כאילו אני לא בעולם הזה, כן, בבית דין אחר, נו, הוא מצפה, הוא מחכה, הוא מצפה, אולי אני אזכור... אני? "מה זה" לא יודע כלום, נח, נח? אז הוא, הוא חיכה וחיכה על תשובה ואין תשובה, לא יודע. אז הוא שואל אותי, "איפה היית? לא היית פה בכלל, איפה? באיזה עולם היית? מה זה? אתה לא יודע? אני מדבר ואני נותן כל הכוח שלי ואתה לא שומע?" אז הוא היה בכעס גדול עלי, והיכה אותי מכות אכזריות. הוא היכה אותי, "מה זה? אני מדבר סתם בחינם? ואתה לא שומע? אני מדבר ואתה לא יודע אפילו הפרשה?" כן. לא יודע דיבור אחד. "איפה היית?!" אף על־פי־כן ראיתי, שאני צריך את הלחם, כי אני מקבל מכות, וזה המכות! היה לי צער מהמכות וגם כן, היה לי בושה,

אני נתביישתי לפני הילדים... לא היכה אפילו עוד אחד! רק ישראל בער! (הביזיונות התחילו מאז!) הביזיונות יותר, צער יותר מהמכות, אני מספר כל זה, שנדע כמה ה' יתברך אוהב התמימות. אני לא הייתי למדן ורק התמימות בלב, אהבתי מאד את התורה והמצוות והאמונה ויראת שמים וכשראיתי משהו לומד, או הוא תמים והוא אומר תהלים, אז חשבתי, אה, זה האיש הוא חושב על התכלית האמיתי, זה האיש אשרי לו, הוא עוסק בתהלים והוא לומד!

סיפור הסידור "כל-בו" והתחלת עבודת ה':

אחר-כך יש כמה סיפורים, כי אני התפללתי בהתלהבות, יותר מכל הילדים, כל הילדים מתפללים, כמו ילדים, כרגיל אבל אני סיפרתי המילות כמו כסף, כמו שמספרים כסף ובאהבה ובתמימות "ברוך אתה..." על כל פנים בזה הבית כנסת, אני התפללתי, זה היה הבית הכנסת... היה קרוב אלינו, אז התפללתי בהבית כנסת והבית כנסת הזה, (של חסידי קרלין?) לא. לא. אני הייתי קרליני, אבל זה היה ביאן, (חסידי ביאן...) אבל מפני שזה היה קרוב מאד, שכנות על יד הבית שלנו, נכנסתי שמה להתפלל ושמה בבית הכנסת של ביאן, היה חסיד אחד, זקן גדול והוא היה אדם נכבד וחשוב, היה ממונה. היה ממונה של הכולל, היה ממונה והוא היה קמצן גדול. (איך קראו לו?) ר' יעקב קציר, רב יעקב קציר, כן. זה דבר ידוע, כן. אבל זה היה, לפני שבעים שנה, זה כבר היה לפני הרבה שנים, אוי, אוי אוי... אני? האבא היה עני ולא היה בידו לקנות לי סידור, אני רציתי סידור עם חצות, עם תהלים, עם המעמדות כל הבקשות ותפילות... [ר' יעקב קציר] הוא ראה את התפילה שלי, שהיא משונה מכל הילדים, הוא ראה שאני מתפלל בכוונה ובדבקות ובאמת בתמימות, אז מצאתי חן בעיניו, שמו ר' יעקב קציר. הוא היה קמצן גדול בקושי נתן חתיכת פח [מטבעות זולות מאוד] לצדקה, אבל לי נתן בכל פעם, כמעט בכל יום נתן לי מטבע גדולה בהסתר, הוא שם לי בתוך הדפים של הסידור, וזה היה מטבע חשובה, ונתן לי בעת שהתפללתי והביא לי את

זה בספר, כדי שלא ירגישו שהוא נתן לי. אני הייתי ילד עני והיה לי רצון חזק שיהיה לי סידור שיהיה בו חצות ותהלים ומעמדות וכל שאר התפילות, והיה סידור כזה, שאי אפשר להשיג רק בירושלים. לא קל לבוא לסידור כזה, צריך לשאול מומחה בשביל לקנות סידור כזה. והיה לי קרוב משפחה מומחה שמבין על סידורים, ואמי שאלה אותו היכן אפשר להשיג סידור שיש בו הכל? אז הוא הראה לה היסוד הזה כל-בו, אבל סידור כזה עולה הרבה כסף, אני לא היה לי כסף. אז לקחתי את המטבעות האלה, שהאיש הזה נתן לי מתנה בכל פעם, וקיבצתי ולא נתתי לאבא, ונתתי הכסף לאמא שתשמור לי, עד שה' יתברך יסבב סיבות שהיא תיסע לירושלים ואז היא תקנה לי. ה' סיבב שאימי היתה צריכה לנסוע לירושלים ואז היא קיימה את בקשתי וקנתה לי בזה המעות שקבצתי, ספר סידור, שיש בו כל מיני תפילות שבעולם, חצות ותהלים ומעמדות וכל... והכל בו כשמו, והרבה תפילות וזה היה אצלי כמו הון רב, זה הסידור, כי בקשתי ממנה שהיא תקנה לי היסוד הזה, שיש בו הכל. כשהיא חזרה הביתה עם הסידור, הוא היה כל כך יופי שאני רציתי לאכול כל הדפים. כולם קינאו אותי ואמרו "איזה סידור!" שאלו אותי איך הגעת לסדור כזה?

החשק חזק לעבוד ה'.

אני היה לי רצונות חזקים והיה לי מלחמות כבדות וחפשתי מקום הרחבה, אחרי שקניתי הסידור, (ואחרי שקניתי הסידור עשית חצות?) לא בכל לילה, אבל היה לי רצונות חזקים לקום בחצות לילה ולדבר תהלים, ולפעמים לא קמתי. אבל אני זוכר בטבריה, היה אויר חם מאוד, והחום היה כל כך חזק ביום עד שבליילה היה גם כן חם מאוד, כי האבנים התחממו מהשמש והיה חום גדול מאוד, וכל העיר היו ישנים על הגג ואני גם כן. אבל אני קמתי כמה שעות לפני אור הבוקר וירדתי מהגג אל הבית שלנו, הבית היה כמו מערה, לא היה חלונות, היה כמו מערה ואני ירדתי מהגג, אחרי חצות הלילה האויר קצת יותר קריר, ואז עיקר השינה, עיקר החיות, ואני אז ירדתי לחדר והיה לנו מנורה קטנה מספר "2"....

הרצון להיות איש כשר:

אני קמתי בהשכמה [לפני אור יום] והיה לנו מנורה קטנה של מספר "2". הדלקתי את המנורה ואמרתי תהלים ותפילה, התחלתי להתפלל. אז כל השבוע הדלקתי את המנורה על כמה שעות כל יום והיה חסר בסוף השבוע והיה בקבוק של נפט, זה היה בקבוק משבת לשבת, ואני השתמשתי עם זה. והגיע שבת ולא היה נפט. אז הם אמרו, אוי, ישראל בער עושה לנו צרות כאלה, הוא מדליק את הנפט ואין לנו לגמור את השבוע. וגם כן אני נולדתי איש חלש מאד, ניסים איך שאני... איך שאני נתגדלתי ואני חי. כן אבל ברוך ה'....

הרצון לעבוד את ה':

הוא סיפור נפלא ונורא מאד, מי שמשים לב באמת. ובכן אמרתי שראוי וחשוב מאד לספר ולרשום, כל מה שעבר עלי, מיום שבאתי על דעתי, כי זה המשכה מאז שבאתי על דעתי עד שזכיתי להתקרב לרבנו הקדוש זה ענין המשך, זה המעשה מאז זה נמשך וזה המשכה. ה' יתברך חנן אותי ונתן לי נפש כזה, שמיום שבאתי על דעתי, שהייתי עוד ילד קטן, היה לבי בוער מאד לעבודת ה' ולזכות ליראת שמים ואמונה וכל העיקר. רצוני היה לנקות את עצמי מהבלי התאוות, מכל תאוות עולם הזה, רק לעבוד ה'. אבל בודאי כשהייתי ילד קטן לא ידעתי כלום. אבל הנפש השתוקק מאד, אף-על-פי שלא ידעתי כלום, אבל הרצונות שלי ולבי היה בוער בלבי רק לעבודת ה' ולא לעסוק באיזה מלאכה או עבודה. אבא שלי היה כל ימיו עני גדול ואחר כך נעשה עיוור ואני הייתי עוד ילד קטן, אוי ווי, רבנו של עולם! ואני היה לי געגועים לענות את נפשי, לעשות תעניתים בזמן שהייתי קטן עוד, באיזה גיל? שבע, שמונה שנים... (היית עושה תעניתים בגיל שבע, שמונה?) לא, רק ערב ראש חודש, או אלול, בזמן ימי התשובה, אלול. למשל ראש

חדש רצייתי להתענות ואמי היתה אמא מסורה מאד והיא היה לה צער גדול מאד, "מה זה איתך? אתה עוד ילד קטן, מה תעשה תענית?" אז לא רצייתי לשמוע לה ואני עשיתי תענית בכל [ערב] ראש חדש, חצי היום, אבל בחודש אלול, [ערב] ראש חודש אלול, כל היום. ואני גרמתי צער גדול לאמא שלי על זה. על כל פנים, עבר עלי עוד... זה ידוע, שעל כל דבר שבקדושה, מתגבר הבעל דבר. היה לי התגברות מאד של תאוות עולם הזה מצד אחד ומצד שני אני הייתי ירא שמים, קצתי בחיי, הרגשתי נעימות גדולה.

איש פשוט אבל כשר:

ואני הייתי פשוט מאד והיה לי רצון חזק להיות איש כשר באמת, לעבוד ה' באמת וללמוד ולהתפלל. נו, נו... בפרט שהתחיל השנים של אחרי הבר מצוה, התחילה המלחמה של חטאות נעורים, כן מחשבות. ולא ידעתי מה זה. מי יכול לספר? מי יכול לשער? היה לי מלחמות קשות. [אם] היה לי כל פגם כל שהיא מהמחשבה. לא, לא, לא... חס ושלום לא פגמתי כמו ה... כל פגם, כל שהוא, זה היה אצלי כמו האיש הכי רשע שבעולם, כן. לא מצאתי מקום לה' יתברך, לתורה, כן. וזה הביא אותי לה' יתברך, מה שעבר עלי דוקא, ואני התגברתי ולחמתי ואמרתי! אני אוהב את ה' יתברך יהיה איך שיהיה, אני רוצה לעבוד ה'. אני התפללתי בבית כנסת בהתלהבות ובאמונה ובאמת, כן. עד שאני הייתי יחידי....

תהלים:

(היית קורא הרבה תהלים לפני זה?) כן, (כל יום, כמה?) אני לא זוכר, אבל חיפשתי, חיפשתי תהלים וחיפשתי ספרים, (אבל שתית הרבה תה וקפה?) כן, אחר כך ראיתי יכולים לחיות בלי תה וקפה... ר' ישראל קרדונר... מה שראיתי! מה שזכיתי! מה שראיתי מרב ישראל! ראיתי שהוא לא צריך תה, הוא קם בחצות בלי תה, בלי קפה, (אולי זכור לך, עוד מעשה

צדקה שעשית כשהיית קטן, חוץ מהלחם?) חוץ מהלחם? לא. (לא? וכן...), אני, יש הרבה דברים, אבל אני, אינני רוצה להגיד דבר, שאינני זוכר בבירור. זה אני זוכר בבירור הנפט והשמן, זה אני זוכר בבירור, האבא אמר שאני עושה לו צרות כאלה, אני דולק את הנפט ובערב שבת לא היה נפט. "זה ישראל בער, ישראל בער לקח את הנפט!" והאמא אמרה, "השמן? אני צריך את השמן לשבת!" אני בקשתי עוד שתי טיפות שמן....

חצות:

(היית קם בחצות? יושן בחצות?) כן, לא בחצות בדיוק, אבל הייתי אוהב לעמוד, בשעתיים שלושה, לפני אור הבוקר וירדתי... (מה לעשות?) תהלים, חצות, תהלים... ואני הייתי... הבורא נתן לי, נפש שאני התגעגעתי לתורה, אני בערתי לתורה ליראת שמים, אני הייתי חרד, חרדי... על כל פנים אז מה שראיתי שחסידיים, איך הם מתנהגים, הייתי אני ראשון ואני הייתי הגדול משל קרלין. היו צועקים התפילה, אז אני צעקתי, כאלה צעקות צעקתי שהייתי יכול לעוף! "אתה הורג אותי! אתה עושה אותי מת! אתה הורג אותי, מה אתה רוצה ממני?" יהודי זקן, בן שמונים שנה, או בן תשעים, היה איש זקן על ידי, הוא אמר לי, "אתה רשע, אני זקן, אני כבר לא שומע ואתה רוצה לעשות אותי חרש לגמרי? מה אתה רוצה ממני? מדוע אתה צועק כל כך?"

צריך לשתות:

נו, מה שיותר שתינו לפני התפילה... למשל הם היו קמים חצי שעה לפני היום, קמו חצי שעה לפני היום, היו נקראים מגדולי העובדים, מגדולי הצדיקי הדור, הוא קם חצי שעה לפני היום, כשקמים נוטלים "נייגל וואסער" לראשונה, להדליק את הפרימוס ולשתות... נו, אני ראיתי שצריך לשתות. אז אני גם-כן רציתי לשתות. לשתות... ואחרי זה, הוא נמצא על מושב. אחדים,

אחדים ישבו על המושב שעה, אחדים, שתי שעות... רבי ישראל קרדונר ! על כל פנים אחרי זה, שה' יתברך עזר לי שראיתי את רבי ישראל... מה זה ? הם, כשקמים לפני היום ? הם כבר צדיקי הדור ! ורבי ישראל קם בחצות ואף אחד לא ראה כלום והוא לא צריך תה, הוא לא צריך כלום. הוא צריך, רק מקוה וללכת !...

מקוה :

(אתה היית הולך למקוה ? לפני רבי ישראל ? היית כבר הולך למקוה ?) כן. (כל יום ?) כן. (חסידי קרלין הולכים למקוה ?) כן. הם לא כל יום, אבל אני, אבל אני, הרי הייתי... (מאיזה גיל התחלת ללכת למקוה ?) לפני הבר מצוה, אחרי הבר-מצוה, הייתי כבר, לא יכלתי להתפלל יום, בלי מקוה....

בר מצוה :

אני נעשתי בר מצוה, נו, אז אני צריך ללמוד איזה מלאכה, חייט, או סנדלר, איזה מלאכה, יוא. ואני אמרתי "לא, אני לא רוצה. לא רוצה ללמוד מלאכה, אני רוצה רק תורה, רק תורה ויראת שמים. מלאכה ? אין, אין, אין..." אז אמרו לי "אבל אבא לא יכול לתת לך נדן, וכסף על חתונה, אתה תצטרך חתונה, מה יהיה ! מי יתן לך ? אז... וגם-כן, אתה צריך לפרנס את הבית !" אז אמרתי, "אני לא שום מלאכה !" ואני הייתי עקשן גדול ולא למדתי מלאכה ואחר-כך, כשזכיתי להתקרב לר' ישראל [קרדונר] וסיפרתי לו את הענין, ראיתי שהוא היה נהנה מאד מזה, כי אז לא ידעתי מברסלב, רק הלב שלי היה בוער כל-כך לאהבה לתורה והוא אמר לי, "עשית טוב, שאתה לא למדת מלאכה, כן."

רצון ללמוד תורה:

כן... היה לי מלחמה קשה מאד עם כל העיר, עם כל המשפחה, כולם רצו (שתלמד מלאכה?) כן, ואני אמרתי אני לא אעבוד מלאכה, רק תורה ויראת שמים. זה אני לא רוצה בשום אופן, והיה לנו מלחמה קשה כי היה רחמנות גדול. הם אמרו: "האבא לא יכול לעבוד הוא עיור ועני ואתה תעזוב את הבית, אתה ילד בר מצוה, אתה לא יכול ללמוד מלאכה ולהרויח לחם בבית? אתה לא תהיה רב! אין לך כשרונות!" ואני לא רציתי לשמוע וכל העיר היה להם רחמנות גדול. ואמרתי להם "אני לא אעבוד שום מלאכה, בשום אופן". אז סיפרתי לרב ישראל [קרדונר] את זה, הוא נהנה, ראיתי הוא נהנה מאד מזה. [הוא חשב] "ה' יתברך הזמין לו נפש כזה שהוא רוצה רק התורה!" (אז הם אמרו מה יהיה עם האשה?) כן, כן, האשה. אז אמרתי: "צריך אשה כזו, שתאכל גם כן לחם..." זה עוד לא סיפרתי בדיוק כמו שהיה כי אי אפשר לצייר המלחמה שהיה לי בזה, ר' ישראל שמע את זה, אני חיפשתי... המלחמה עם ההורים עם המשפחה וכל הידידים וכל העיר כולם אמרו שאני צריך ללמוד מלאכה, אני לא מסוגל להיות ראש ישיבה או רב, אדמו"ר. רואים את רחמנות הבורא יתברך, לפני שבעים שנה שהיה ברסלב, ממש אין לתאר את גודל השפלות, שהיה על ברסלב, ואני עמדתי נגד אריות, נגד גדולי תורה ועיר מפורסמים וכולם אמרו, "ברסלב לא!" ר' מוטל, זה היה ניסים גדולים, כל הגדולים שבטבריה הידידים התפללתי איתם, וטבריה עיר קטנה והכרתי כולם, וכולם אמרו, "ברסלב, אוי ווי, אוי ווי, אוי", כן. ואני, ה' יתברך, זכיתי בחסדי ה' יתברך לטעום טעם ברסלב, טעם של התבודדות, טעם של השתפכות הנפש... כן.

הלימודים לפני ההתקרבות לרבי נחמן מברסלב:

בסלונים היה איש אחד זקן ותלמיד חכם וירא שמים הוא בעל מקובל והוא היה זקן מאד ואני הייתי עוסק איתו גם כן שיקרב אותי לה' יתברך והוא היטה אוזן לכל הדיבורים שלי והוא היה מתפלא מאד שהוא ראה, מה זה? יש עוד ילדים כשרוניים לומדי תורה ויראי ה' ולא שומעים מאף אחד שהוא סובל כל כך מהיצר הרע? ! נו, על כל פנים הוא קיבל אותי באהבה, וכמעט בכל לילה הלכתי אחרי תפילת ערבית לבית הכנסת סלונים והוא היה האחרון שהלך מבית הכנסת ואני והוא הלכנו ביחד והוא היה גר קצת רחוק מבית הכנסת ואני הלכתי איתו לאט לאט, עד שהגענו לביתו. ועל הדרך סיפרתי לו כל הכאבים שלי, כל מה שעובר עלי והוא רצה לעזור לי, ודיבר איתי דברי אמונה בודאי היה לי טובה, אבל שיקח מאיתי, שיאיר עלי אור כזה שאני הייתי צריך, לא היה לו. על כל פנים היה לי כמה מדריכים, מנהיגים שהם למדו איתי, עד שנעשתי בר מצוה.

ר' מוטל מסלונים:

אחרי הבר מצוה קירב אותי איש אחד שמו רבי מוטל סלאנימר, לעת זיקנה נעשה אדמו"ר של סלונים, והוא קירב אותי מאד והוא לימד אותי זוהר וגמרא ומשניות והוא היה רבי שלי, ואני הייתי הרבה זמן בביתו וראיתי שהוא כל רגע הוא רק בלימוד התורה, והוא היה ירא ה' במידות טובות. אני חשבתי שהוא מלאך ה' צבאות ר' מוטל. נו, ואני חיפשתי במסירות נפש וסיפרתי לפני כמה אנשים כל עוונותי כל מה שעבר עלי, בשביל שרציתי לצאת מהבוץ, רציתי להשתנות. חשבתי אני אגלה את המחלה, אז ידע יותר לעזור לי, איך לעזור לי. על כל פנים עבר עלי מה שעבר עוד ועוד ועוד עד שנעשתי ארבע עשרה שנה ואז התחיל ה' יתברך לעשות עמי ניסים ונפלאות, ראיתי השגחה של ה' יתברך שהוא מרחם עלי ועוזר לי. בכל פעם אי וי...

על כל פנים אי אפשר לספר בפרטרוט [בפרטים] הכל, נו, אבל העיקר, מה, איך אני אתחיל לספר מה שעבר עלי מה שה' יתברך ריחם עלי וסיבב סיבות שאזכה להתקרב לרבנו הקדוש?

להיות נסתר:

מה שהתגעגעתי ורציתי, רק תורה ותפילה ואמת, להיות נסתר, לא בפרסום (זה היה הולך לאיבוד אם לא הייתי מכיר את רבינו?) כן, בודאי! אבל כאלה, אני עוד לא ראיתי. רואים ברסלב, חסיד, חסיד... אבל כאלה שכסף לא כלום, כלום, לא שוה כלום, רק הבורא והתורה, איפה ראינו כאלה? אפילו בין חסידי ברסלב, היו גדולים, היו יהודים יקרים, יהודים אמיתיים, רק כאלה, כמו רבי ישראל, שידענו מהם, כאלה? כמו שר' ישראל יכול? אף אחד [לא יכול]... כאלה? (הוא היה עוזב את הילדים שלו, עוזב את המשפחה) כן, בודאי, (כזה כח, כזה חכמה) חכמה בזאת התמימות, יש חכמה עמוקה, מין חכמה כזה שאין נמצא בעולם, בזאת התמימות... (מה היא, החכמה?) זה חכמה, שלא נמצא... יש אם מי לדבר?... (עבד ה'...) ודאי! ודאי! ראיתי אצל החסידים, ראיתי שיש יהודים יקרים, הם עניו, עניו זה דבר יקר, מידה יקרה עניויות, אבל כולם יודעים שהוא עניו וכמו כן, אם אנחנו למדן, אז הוא רוצה, שכל העולם יאמינו, שיהיה להם שם, שהוא למדן יחיד בעולם, כן. זה לא מספיק לו שהוא... שיחזיקו אותו ללמדן, (צריכים להודיע...) כן, אוי, אוי, כן. ועוד כאלה דברים, זה רק ראשי פרקים....

החיפוש לעבודת ה':

על כל פנים, היה לי רבי שהוא למד איתי "ראשית חכמה" ועוד ספרי מוסר. ואני הייתי דבוק מאד ברבי צבי, קראו אותו רבי צבי ליטוואק ושם משפחתו היה רוזנטל וגם כן מלבד הוא, היה לי עוד כמה רביים כי חיפשתי מאד עבודת ה' באמת, אצל חסידי סלונים.

ר' צבי (הערש) ליטוואק רוזנטל:

למשל היה בטבריה איש אחד מפורסם עד היום שהוא היה, שמו היה רב צבי ליטוואק רוזנטל והוא היה ירא שמים. הוא למד הרבה ספרי מוסר וספר ראשית חכמה היה יודע בעל פה והיה לומד בו בתמידות והיה לומד בהתמדה גדולה הספר ראשית חכמה. אני חפשי מקום, בשביל להדריך אותי להאיר בי האור יראת שמים ואמונה. אז נדבקתי בו והוא נעשה רבי בשבילי, בלי כסף, הוא למד איתי ראשית חכמה ודיבר איתי ככה במילים בעל פה, והיה קשר גדול בינינו. ראיתי בספר ראשית חכמה, ובשאר ספרי מוסר, גודל הכח של תפילה והתפללתי לה' יתברך. אבל מענין התבודדות לא ידעתי, רק ידעתי שתפילה זה דבר גדול מאד. אז אמרתי תהלים הרבה והתפילה שלי בכל יום השלושה תפילות של יום, התפללתי בכוונה גדולה. ובדבקות ויראת שמים... הסיפור הזה של רב הערש (צבי) ליטוואק, מיהו רב הערש ליטוואק? בקיצור, הוא היה אחד (יחיד) בטבריה, הוא היה, הוא היה הגדול, שהוא עזר כל העיר, עיר קטנה והיה... והם קראו לו בזה השם, רב הערש ליטוואק, ידעו שליטוואק, צוחקים מחסידים ומעשיות, על כל פנים, הוא עזר להם הרבה מאד, הוא ידע, את כל הראשית חכמה הוא ידע בעל פה את הראשית חכמה והוא לא רק למד את הראשית חכמה הוא קיים מה שהוא למד, הוא היה מבקש, הוא היה מתגעגע....

אז עזבתי את כל הרבנים:

אחרי זה, שאני הכרתי את רבי ישראל, אז עזבתי את כל הרבנים ורב הערש, גם-כן, אבל היה בינינו קשר גדול, קשר ואהבה, היה בינינו אהבה, אז היינו חברים, אפילו שהיה מרחק גדול ממנו עד אלי, היה מרחק גדול והוא ראה, מה שאני צוחק מהם, לא מירושלים, מעיירה קטנה, כולם ידעו, אז הם, נהיו בהלם, איך בן אדם יכול לסבול... מן צרות כאלה? מן בזיונות כאלה? מן

צרות כאלה! והוא רב הערש, הוא דווקא, מההתנגדות הזאת, אז נכנס בו בלב בפנים, שזה דבר גדול, שזה למעלה מכל החסידות, אני לא ידעתי, מה שיש לו בלב אני יודע? אבל היה לי איתו קשר גדול, עם אהבה, כמו נשמה אחת, אז אני אמרתי לו ... חבר, אמרתי לו, "רב הערש? שאתם תכנסו לרב ישראל, והוא ילמוד איתך תורה מליקוטי מוהר"ן יולד מזה, כאלה כאלה..." מה? ... נו, הוא, הוא בעצמו, ככה ידע ואני אומר לו, איך הוא נכנס לרבי ישראל? אם אני סובל כאלה צרות, הוא יוכל לסבול כאלה? מה עושים? איך נכנסים לרבי ישראל? ורבי ישראל, ישב ליד השול, הקרלינים הסלונימרים, הבית שלו היה ליד כל הבתים, נו, הוא הוא לא יכול ללכת פנימה, לרבי ישראל... הוא מצא עצה הוא הולך ליל ששי, להסלונימרים, נו, כמה רחוק מסלונימרים רבי ישראל? הפסיעה הראשונה, מביתו של רבי ישראל, הוא הסלונימרים, אז במקום שהוא ילך להסלונימרים, הוא יכנס פנימה, לרבי ישראל, וזה בלילה, ליל ששי, אז מי ידע? הכלל, עברו ככה כמה שבועות... הוא הלך לרבי ישראל ורבי ישראל למד איתו וסיפר מהרבי, מהסוד של רבינו הקדוש, אז הוא החליט, "אני אהיה ישראל בער שני, משוגע שני. אני אהיה, נעשה חסיד ברסלב, אני אהיה, נעשה חסיד ברסלב". הוא הלך לרבי ישראל כמה שבועות... והסלונימרים ראו שהליטוואק רב הערש ליטוואק, הוא הפסיק לבוא ליל ששי, אז הם שאלו, לחותן שלו, הם שאלו אותו, "איפה הוא? מה נעשה, עם חתנם, רב הערש ליטוואק? הוא כבר לא בא אלינו בליל שבת?" אז הוא ענה, "אני לא יודע, נשאל לבית, למה הוא לא הולך?" הוא שואל לבית? אוי ווי, הוא הולך, כל ליל ששי, ליל ששי אחד, הוא לא מחסיר, הוא הולך כל ליל ששי! הוא לא הולך? אז נפל להם חשד, שמא הוא הולך לבית רבי ישראל? הלא אינה רחוקה מהסלונימרים... הוא הולך פנימה, הוא הולך לרבי ישראל, הכלל, אז הוא אמר להם, האשה אומרת, "הולך כל ליל שבת", אז נכנס בהם חשד, שהרב הערש הזה, נהיה חסיד ברסלב, הוא הולך לרבי ישראל, אז עשו בלשות והסתכלו מאחורה "ותפסנו אותו, תפסנו אותו!" איך שהוא נכנס לר' ישראל נו, נו, נהיה רעש, נהיה רעש אצל הסלונימר, החותן והחותנת, הוא נהיה, כמו "ישראל בער" הוא נהיה...

פלאות! שעולה על כל הפלאות של רבינו! (אבל חוץ מרבי נתן, עוד לא היה דבר כזה, פתק על הגאולה? היה רבינו רבי נתן ופתק על הגאולה!) הפתק? זה מפלאות של רבינו! פלאות שעולה על כל הפלאות של רבינו! מה? מה יש? "ישראל בער", אני זה "ישראל בער" (ישראל בער, זה רבינו! עובדא, שרבי ישראל קרדונר, הוא לא קבל בזיונות, כמו שאתה!) הוא לא קבל כמו שאני? הוא סבל הרבה, מה שאי-אפשר לתאר! אבל הוא היה גבור חזק. (בסדר, אבל כמו שאתה...) אבל, הוא היה, הוא סבל, הוא סבל עניינים כאלה, בכל רגע, על עבודת ה' מה שאין לנו שום מושג! זה רק... זה אי-אפשר לזכות רק בכח רבינו! הוא היה נקי לגמרי, מכל התאוות, מכל, מגאוה, זה היה [בעיניו] כמו חזיר, גאוה וכבוד? הוא ברח מזה, הוא ברח, הוא היה, אפס, אין... (אמרת שאי-אפשר לספר ממנו...) נו, וודאי! אפשר לספר, מה שראיתי, זה, דיבורים רוחניים בלי שיעור, בלי סוף, הוא זכה, רק בהמסירות נפש שלו, אי ווי, או ווי, מה שיש לנו? אנחנו צריכים לעשות חשבון, איך היה, רבי נתן חי וזכה לעשות ליקוטי תפילות ליקוטי הלכות? הכל בשבילינו. הוא ראה, שיהיה אהרן ושיהיה שרון ושיהיה כל נפש והוא מכין לכל אחד, מה שהוא צריך, רבינו ורבי נתן... (אני לא יודע כלום, אני רוצה לפוצץ את הפתק בכל העולם, זה אני משתגע, אפילו שאני חצי מת אני רוצה שיהיה בכל בית, משוגעים על רבינו! וידעו הרופאים, הם רוצים לעשות, צילומים גדולים! י... ...) מי? (י. אמר, שאם אנחנו מביאים את המכונות של הגויים ומתחילים לעבוד... כן?) (הוא מפסיק, את הרפואה והוא עובד אתנו) כן? הוא? כן הוא מופקר, הוא מוכן להפקיר את עצמו, הכל בשביל רבינו, הוא פלא, איש פלא, הוא מן הפתק, הוא לא סתם רופא, הוא רופא מומחה גדול בפריו! מה זה? הוא לא סתם רופא, הוא יש לו חכמה, יש לו... (גם ל.) כן. כן. גם ל. הוא רופא שניים גדול, לא סתם!

חיפוש אחרי אנשי אמת:

אז חפשתי אנשי יראי ה', אנשי אמת, בין החסידים שאני נתגדלתי ביניהם, כי אז לא ידעתי מרבינו הקדוש כלום, אבל חפשתי עצות, אף על פי שאני הייתי שייך לחסידות קרלין, אבל אני חשבתי, אולי אמצא בסלונים, אולי אמצא באיזה מקום אחר, אז אני אהיה מקושר רק לה' יתברך, למקום שאני ארגיש ושאני אראה שעושה עלי פעולות, שמשפיעים עלי אור ה'. נו, ואני חפשתי אצל חסידי קרלין ואצל סלונים ועוד אנשים.

הסבל והצער והעניות שהיה וההתגברות:

אני רוצה ואני מבין שאני צריך תמיד להודות ולהלל לה' שעשה לי נס, איש יחיד [נבב] נגד כל העולם, כן. האבא והאמא והמשפחה וכל העיר וכל העולם. איך אני הייתי בשפלות ובכזיון כזה שאם היית אז היה קשה לך איך אני נמצא בעולם, איך אני חי? ! אי אפשר לתאר, אין דיבורים לדבר ולתאר מה שסבלתי וברוך ה' אני רואה עכשיו שזה זה טוב מאד, אני מתגעגע ואומר הלואי שהייתי סובל יותר, אבל עכשיו אני, אם אני משלם מיליונים... איך? עבר הזמן.

עזות דקדושה:

כן. כמה הייתי אכזרי, האבא שלי היה לו הגהנום בזה העולם, היה עיור בשתי עיניו ועניו כזה ובשפלות כזה ואני הייתי בבית כזה ויש לי נס, איך אני חי? ! איך נשארתי בחיים? כן. לא היה לחם, ולא טיפה של שמן זית וברוך ה' אני עמדתי. האבא בכה לפני: "אני האבא שלך, אני יודע ואתה עודך צעיר, אתה לא מבין. ברסלב? ! שום שידוך לא ירצה אותך ואתה עני, אין לך כסף, איך? מה שאתה עושה? ! " הוא בכה, הוא והאמא והאחים, הם בכו עלי

ואני הייתי אכזרי על האבא ועל האמא ואמרתי "רק ברסלב!!!" עכשיו אני רואה איך נראים השקרנים, כן. איך נראים, איפה הם? כן. לא נשאר מהם כלל. רק ספרי ברסלב.

הייתי צועק, ממש עד לב השמים:

(רבי ישראל, איך היית מתפלל, כשהיית חסיד קרלין?) הייתי צועק, ממש עד לב השמים, כולם צעקו כי כל מי שצעק יותר היה חסיד יותר, היה יותר חשוב (זה היה תחרות מי שצועק יותר חזק?!), כן, אבל אני לא התכוונתי שיהיה בשביל חשיבות, או בשביל איזה פניה, רק אני, הלב שלי היה בוער לה' יתברך ואני צעקתי בקולות כאלו! ועל ידי יושב איש זקן, שמו רב קהת, רב קהת, כן. והוא היה, אחרי התפילה, היה צועק עלי ובוכה, "מה אתה רוצה ממני? אתה רוצה לעשות לי חרש? אתה תהרוג אותי, תהרוג אותי... אתה? זה לא צעקה, זה בשביל להרוג". (הוא היה מרביץ לך?) לא. לא. הוא רצה להרביץ, אבל הוא היה בן תורה וירא שמים, אבל הוא לא יכול לסבול, הוא היה סובל מזה, צער גדול, אני לא ידעתי, אבל הוא, זה אני גרמתי הקפידה שלו... הכעס שלו? זה אני זוכר, כמו שהוא עומד עכשיו אצלי והוא צועק עלי, "מה אתה רוצה ממני?"

הרב מוטל, היה למדן גדול:

(כשאתה היית בן שלוש עשרה, ארבע עשרה, אתה הכרת, את רב מוטל מסלונים ואת החכמים?) יוא, הרב מוטל, היה למדן גדול, ולמדן הוא לא מחפש מצוות, רק עיקר התכלית, הוא ללמוד ללמוד וללמוד, והוא היה חסיד וירא שמים והיה אוהב מצוה, לעשות מצוה, צדקה וחסד, אז הוא ידע, שאני יש לי אבא עיור, אז לקח אותי בביתו ולמד איתי ודיבר איתי וקירב אותי מאד והוא היה לי כמו אבא, כמו אבא והוא דיבר איתי, חסידות ואדמו"רים וקיבלתי ממנו הרבה ואני חשבתי על רב מוטל, שאין יותר גדול

ממנו בעולם, הוא מלאך ממש, אני ראיתי את המידות טובות שלו, אני הייתי תמיד איתו, ביום ובלילה....

הכנה להתקרבות לרבינו:

הדברים האלו, הם שייכים להתקרבות לרבינו, הכנה כל זה היה הכנה להתקרבות לרבינו, (כשהיית קטן? חסידי קרלין, היו שותים תה וקפה ואתה שתית יותר מכולם?) יותר מכולם, צעקתי יותר מכולם, ושתיתי... (תה, יותר מכולם?) הייתי בצער, בצרות גדולות מאד וחפשתי עצה, איך להציל עצמי? ולא מצאתי, עד שה' יתברך, אני מספר בקיצור דברים אי־אפשר לספר הכל, (לא, תספר, אני יודע טוב מאד, שאתה זוכר, אה?) יוא....

ההצלה, הניסים והנפלאות:

ה' יתברך הציל אותנו מכל הגויים. שהאמא היא... היה לה פחד מהגויים, שיהרגו אותנו ואת זרענו. וה' יתברך הפיל עליהם פחד ונפלו, אינני יודע איך. הם היו חזקים כל כך והיה להם נשק הרבה, וה' יתברך עשה עמנו נסים ונפלאות. אנחנו היינו ילדים קטנים, לא יודעים מה זה מלחמה. וה' יתברך עשה עמנו נפלאות כאלה, הם נפלו ונפלו. נפלאות כאלה שלא רואים, שאמהות וילדים קטנים נצלו ונצולים מן הגוים. ככה היה כמה פעמים, בכל העולם עשה עמנו ה' יתברך נסים כאלה שהגוים נפלו מעלינו ואנחנו נצלנו מהם, מהנשק שלהם. היה פחד גדול עלינו ועל זרעינו ועל המשפחות ועל כל היהודים. היינו בצרה גדולה וה' יתברך ריחם עלינו, נצלנו והגוים נאבדו ונבהלו. איך ילדים קטנים יודעים ללחום? מה זה? ראינו שאנחנו נתרחקנו מהתורה ומהקדושה, ואיך נהיה נצולים מן הגוים? וה' יתברך ברחמיו על כל עמו, ריחם עלינו ועל זרעינו. אי אפשר להבין את זה. ילדים קטנים שנולדו, בערך חודש חודשיים, נצלנו מן הגוים, ככה היה. אנחנו היינו בצרה גדולה, אנחנו וזרעינו ומשפחתנו וכולנו היינו נאבדים לגמרי. כי איך אפשר להנצל

מרוצחים כאלו? וה' יתברך ראה את זה, בנסים ונפלאות כאלה אנחנו נשארנו והם נאבדו עם הנשק שלהם. לא היה שום תקווה להנצל מן הגוים וה' יתברך עשה נפלאות גדולות, שהם כולם נפלו ואנחנו זורעינו נשארנו, ניצלנו, ילדים קטנים ולא ידעו ללחום וניצלנו והם נאבדו. אחרי כל הנסים, ה' יתברך הראה לנו, אנחנו היינו במדבר ולא היה לנו לא לחם ולא לשותות ולא מלחמה, ולא אנשים, ה' יתברך הציל אותנו, אנחנו חיים וקיימים והם נאבדו. הם היה להם נשק והיה להם הכל. אנחנו היינו משוגעים ולא היה לנו כלום. מה זה? איך ניצלנו? היה להם נשק, כל העולם נתנו להם נשק. ואנחנו לא היה לנו נשק. היה ילדים קטנים, הם כולם נאבדו ואנחנו חיים וקיימים. אני זקן יותר ממאה שנים, אני חי והם נאבדו. פחד איך שהיינו נאבדים? ואיך הגוים היה להם כל מיני נשק? הם נאבדו ואנחנו חיים וקיימים. אני זוכר עכשיו, כמה היה לנו פחד מן הגוים. והם רצו להרוג להשמיד ולאבד אותנו והיה להיפך, אנחנו בטבריה היינו כמו מתים, לא היה שום פקפוק, איך ניצל מן הגוים? יקבצנו ויציילנו מן הגוים. אני זוכר, האימא לא היה לה מה לאכול, וגם הילדים הקטנים לא היה להם חלב במה לחיות. ואני לא עובד וה' יתברך הציל אותנו מן הגויים ונתן לנו תורת אמת, גם עכשיו לגויים הערבים היה להם בתים, והיה להם בהמות, היה להם חלב חמאה וכל טוב, ואנחנו לא היה לנו כלום. איך ניצלנו מן הגויים? להגויים היה נשק הרבה, כל העולם, הצרפתים והאנגלים, כולם נתנו להם נשק, ואנחנו לא היה לנו מי שיתן לנו. אנחנו היינו נאבדים כמו בעלי חיים, לא יודעים איפה לברוח? מה לעשות עם ילדים קטנים? עכשיו אנחנו בבתיים שלהם וכל אשר להם שלנו. הבתים שלנו והכל שלנו, חתיכת לחם וכמה טיפות שמן זית ואנחנו זורעינו חיים וקיימים. והם אין להם כלום. אינני יודע איך אני חי, לא היה לנו לא לחם ולא לאכול ולא לשותות ולא כלום. עד היום אני מתפלא מאד, איך אני חי? ואיך הילדים חיים? כולנו חיים, רק אלו שהיה להם כל טוב, הם נפטרו, רק אני נשארתי לבדי, עד מאה ושלוש שנים...

סיפור ההתקרבות לרבי נחמן מברסלב על ידי רבי ישראל קרדונר:

לא היה לי מי שידבר איתי, מי שיחנך אותי, אני תמיד הייתי בעצבות. כן, שבור שבור, אבל זה היה טובה גדולה כי הייתי שבור וזה קירב אותי לה' יתברך לתורה... כן. כן. זה היה לטובה. כן. התגעגעתי. היו לי געגועים לה' יתברך, כן. ואני התביישתי, אני חשבתי שרק אני יש לי יצר הרע, יש לי תאוות, וכולם הם נקיים, אני לא ידעתי מה שיש אצל אחרים. אז אמרתי, כל התאוות וכל הצרות וכל הכל הכל, אני גרוע יותר מכל העולם, מכולם. אני לא ידעתי שאחרים יש להם גם כן יצר הרע, אני רק ידעתי שאני קרליני, אני יש לי אדמו"ר בקרלין והוא יודע ובעל רוח הקודש והוא יודע, הוא בחוץ לארץ ואני בארץ ישראל, הוא מכיר אותי. ואני הייתי שמח מאד, כי הקרלינים כמו בכל חסידות, יש להם איזה דבר מיוחד, שהוא מתפאר, ואז חשבתי שהאדמו"ר שלי הקרליני, הוא יותר גדול מכל האדמורי"ם, כי הם צועקים בתפילה... ואני אהבתי לצעוק לה' יתברך. הם צועקים, אבל אני צעקתי יותר מכולם, היה איש זקן על ידי, הוא אמר לי, "אתה רשע, אני זקן, אני כבר לא שומע ואתה רוצה לעשות אותי חרש לגמרי? מה אתה רוצה ממני? מדוע אתה צועק כל כך?" עד שעזבתי את קרלין. אל תשאל! כשזכיתי להתקרב לרבנו, מי יודע? ! נו, הקליפות מקודם שהיה לי מקרלין, מזה היה לי בלבולים, יש אדמורי"ם שהם בחוץ לארץ, אדמורי"ם לא היה בארץ ישראל, אז אני חשבתי, לפני ביאת המשיח, כל מה שמשיח איננו עוד לא בא. אז האדמורי"ם בחוץ לארץ, הם לא יכולים להגיע לארץ ישראל, הקדושה שלהם, אני חשבתי כל האדמורי"ם קודש, אבל קרלין הוא קודש קדשים. אבל ברוך ה', ה' יתברך, הוא עשה לי ניסים, שזכיתי להתקרב לרבנו, זכיתי להבין לראות ולהרגיש מה שזה יהדות ומה שזה תורה, כן. אבל לא היה לי מי שידריך אותי, לא היה לי את רבנו, לא ידעתי מרבנו. אחר-כך, כשזכיתי להתקרב, אז מה ידעתי? אני ידעתי מה שאני יודע עכשיו? אבל כל

ידיעה שאני זכיתי להרגיש האמת, הרגשתי זה אמת כזה, אין כמוהו! עד שזכיתי להיפטר מקרלין וכל הקליפות. כן...

נסיעתו לירושלים לאנשי אמת לשמוע איזה דיבורים מברסלב אחרי פטירת רב ישראל מקרדון:

כי כשנתקרבותי לרבנו ונסעתי לירושלים, ובירושלים היא עיר של תלמידי חכמים, גאונים, צדיקים, גדולים, אבל אנשי שלומנו הם היו שבורים והם היו נכנעים אצלם. וכל דיבור ששמעתי מאנשי שלומנו הרגשתי אמת כזה... ראיתי, הבנתי, ה' יתברך נתן לי חכמה ושכל להבין. אני ראיתי את רבי נפתלי כהן, הוא איש חכם ומשכיל והוא היה חכם גדול, כן. והיה בנאי מומחה, היה יכול לבנות בתים גדולים, הוא בנה את בית הכנסת.

הדיבורים ששמעתי מאנשי שלומינו בירושלים:

בודאי, בודאי קודם כל רבי ישראל [קרדון] כן. הוא פתח לי כל השערים, על ידו זכיתי להבין, זכיתי כן. והעיקר רבי נפתלי, אני שאלתי אותו שאלות, מה לעשות עם היצר הרע? והוא אהב לדבר איתי, הוא ראה את התמימות והאמת שלי, אז הוא אהב אותי מאד, כן. נו, הוא לא היה יכול, היה מרחק גדול, הוא היה כבר זקן ואני... וגם כן אני פשוט והוא היה בן תורה, והוא דיבר איתי, הוא לא אהב לדבר הרבה, אבל זה, היה מהדיבורים שלו היה חכמה קדושה, כן. והוא הכניס בי רוח חדש, כן, בענין רבנו. כן. הוא הסביר לי מה ענין האמונות כוזבות. כן. הוא אמר שזה כזב, כוזביות, אמונות כוזביות, אז אני חשבתי, האדמו"ר שלי קרליני, הוא לא כזבן, עד שזכיתי לידע שגם הוא איתם ביחד, עד שזכיתי לידע ולהבין את זה, כי אם לא הייתי מבין, היה לי צרה גדולה, הלב, זה היה הלב, יש בלבי פגם, כן. מוס. מוס... נו, מה עושים? וברוך ה'. ה' יתברך עזר לי, שהדיבורים ששמעתי, מאנשי שלומנו בירושלים, היה לי לנחמה, ישועה, ישועה ונחמה והוא האיר בי אור

גדול, לידע מה זה. (אמונות כוזביות?) כן. ראיתי שקרלין... מי... וגם כן כולם, אני התחזקתי מכולם, מכל השקרנים, רק השקרן שלי הוא קדוש וטהור, קרלין... עד שפטרתי את זה, עד שזכיתי להבין שזה שקר גם קרלין וגם כולם, כן. אבל הייתי שמח בחלקי, שזכיתי להבין, לראות ולהבין, שזה שקר וזה אמת... כן. נגד כל העולם, ונהפוך הוא... כן. אני הייתי כך. "מי אתה? מה? מה אתה יודע? מה אתה מבין?" לא... ה' יתברך מצמצם עצמו, ישראל בער גם כן. כן. זכיתי להרגיש, לראות ולהבין שזה אמת, וזה שקר, זה היה בזמן שכל העולם היו משוקעים בהשקר, באדמורי"ם. ואני זכיתי לראות להיפך מכולם... כן. ולא השפיע עלי, הם רבים והם גדולים בתורה, מה? מי אני? מה אתה? לא... האמת הוא חזק, גבור חזק מאד כזה שכמהו....

להבדיל בין השקר והאמת:

כל דיבור ששמעתי מאנשי רבנו, רבי נתן, רבי נתן בעלה של גיטליה* [אחרי פטירתו של ר' ישראל קרדונר], התמימות שלו, האמת שלו, הדיבור שלו, הפנים שלו, הדיבור שלו, אני ראיתי שכולם הם לא כלום, עם התורה שלהם, עם הכל... זה, זה, רבי נתן, זהו עבד ה', ואני הייתי בירושלים וקיבלתי מזה דבור, ומזה דבור, וזה היה נכנס בליבי, ובאתי לטבריה עם סחורה חדשה, נגונים חדשים, וישראל בער חדש, זה לא ישראל בער מקודם. אז כולם ידעו שישראל בער היה בירושלים, וזה היה נס מה' יתברך למעלה מן הטבע אי אפשר להבין, אני הייתי נולד אצלם ואני ידעתי שזה יראת שמים... כולם היה להם שם של שקר, שהם יראי ה', אבל ה' יתברך נתן לי חכמה ושכל והבחנתי וידעתי וראיתי והבנתי שזה האמת... זה....

לולא המחלוקת וההתנגדות לא הייתי יודע מברסלב כלום:

לולא המחלוקת לולא ההתנגדות, לא הייתי יודע מרבנו כלום, זה דוקא קירב אותי. כן. זה היה מתנות טובות, "הבאתי לכם מתנה מארץ ישראל מחלוקת",

* אשתו השנייה של רבי ישראל קרדונר, אשתו הראשונה בקשה גט בהסכמה כי היא לא יכלה לסבול את גודל פרישותו של רבי ישראל. גיטליה שודכה לרבי ישראל קרדונר על ידי ר' אברהם בר רב נחמן.

זה היה מתנה כזה שאין בעולם! עכשיו תיתן כל הכסף שבעולם, אני רוצה! אני רוצה!... אין! עבר הזמן!... אבל גם היום, עוד לא בא משיח, האמת לא כל כך, כן. אבל העולם מתחילים לשמוע ולהבין רבנו רבי נחמן. רבי נחמן, כן. כל ימי חיי היו לי... יראים... מפחדים לנגוע בספר ברסלב, ועכשיו יכולים לקרוא בכל מקום בספרי ברסלב. אני היה לי קושיות על ה' יתברך, מדוע האמת לא מתגלה? אם היה מתגלה האמת, היה כבר עולם התיקון, מתי יהיה זה? איך אפשר שתהיה הגאולה? איך אפשר? אז עכשיו אני רואה, מלפני שמונים שנה ועד עכשיו אני רואה, כח כזה, שהעולם הם ממשיכים עצמם לרבנו. העולם, היה ראוי שכל העולם יתרחקו מברסלב, כי כל הגדולים היו מתנגדים, היו... כן. נעשה פלא, פלא כזה, אז רבנו הקדוש אמר: "אני הבאתי לכם מתנה מארץ ישראל מחלוקת", כל העולם, כל בני אנוש, כל העולם יחלקו עליו ואז מי שיתקרב אלי אלו האנשים שלי. מה? אוי, מה שהם סבלו, הם סבלו על הדורות, בדורות אלו, הם הכינו למשיח, אנשי רבנו וספרי רבנו, כל דבור... כל דבור... וכל... אבל השקר... השקר זה... זה מסמא [מטמא] עינים, מעוור עינים, כן. מחללים מבזים את האמת, אבל כבר הגיע רבנו, כשנכנס לאומן אמר לרבי נתן: "אף על פי כן, ה' יתברך גומר תמיד כרצונו". הרבי ותלמיד כזה יחיד בעולם, מיום בריאת העולם, רבי כזה ותלמיד כזה... וגם כן, כל התלמידים של רבינו, מה שזה, אני ברוך ה', אני הייתי רצון ושובור ובהכנעה... אבל הלב בפנים היה... היה האמת בוער כאש להבה, זה היה נס...

מציאת ספר "השתפכות הנפש" בפח האשפה.

יום אחד מצאתי ספר שמות, בלי כריכה, בלי התחלה, בלי סוף, שמות, בפח אשפה. אז לקחתי שלא יהיה בבזיון, לקחתי את הספר מהפח האשפה. והלכתי על מנת לזרוק את הספר בגניזה והלכתי להחצר בהגניזה, והגניזה היה בישיבה, נכנסתי לישיבה והלכתי לגניזה לזרוק את הספר, כמו שזורקים כל הספרים הקרועים, ואז טרם שזרקתי את הספר, ראיתי ששם הספר

"השתפכות הנפש". והיה קרוע. בלי סוף, ובלי כריכה וזה עשה עלי רושם, אולי זה טוב בשבילי? התחלתי לקרוא בו וראיתי שזה חסד מה' יתברך שזכיתי למצוא זה הספר. כי כל דיבור היה בשבילי. נו, בזמן שמצאתי את הספר הלכתי עם הספר להתבודד עם הספר והתפללתי כמו שכתוב שמה בשם רבינו איך להתבודד ואיך להתפלל והלכתי בשדות, אף אחד לא ידע. כמו גניבה, אני גנבתי עצמי בשדות. והיה לי התבודדות וקראתי מהספר, קיימתי מה שכתוב שם, ראיתי פעם הראשון בחיי שהכח של הספר הזה, איזה כח של התבודדות, זה הורג כל המשחיתים כל המזיקים וכל מיני מחלות רעות, כל מיני מעשים כל מיני תאוות, ראיתי עין בעין שאחרי ההתבודדות כשחזרתי לישיבה הייתי כמו אדם חדש, הרגשתי בעצמי: "איפה הם כל המזיקים, כל המשחיתים? נהרגו!" אז אני היה לי ההנהגה הזו, כמעט בכל יום לצאת לשדה עם הספר, והיה לי התבודדות וראיתי ניסים ונפלאות חדשות אשר מיום שבאתי על דעתי לא ראיתי פלאות כאלה, זה היה במשך זמן... פעם אחת קראתי בתוך הספר ולא ידעתי ממי זה, מי הבעל המחבר של הספר? כי היה בלי הקדמה, בלי התחלה. בלי סוף, ולא ידעתי. ושמרתי את הספר וסגרתי אותו בתוך הארגז שלי וכמעט בכל יום הלכתי לשדה עם הספר וראיתי פלאות גדולות חדשות שלא היה לי מעולם ולא ידעתי מי המחבר של זה הספר. פעם אחד קראתי בזה הספר בחדר שלי. ובא אלי חבר מחסידי קרלין וראה שאני קורא בהתעוררות גדול בתוך הספר. אז הוא ראה את הספר, הוא ראה שזה "השתפכות הנפש" והוא ידע שזה מספרי ברסלב. אז אמר לי זה החבר, אמר לי, "איזה ספר אתה קורא? בזה הספר אתה קורא?" אז נדהמתי מאד ונכנסתי בכעס גדול. ואמרתי לו, "זה הספר קודש קדשים, מה אתה מדבר? ! מה אתה אומר? !" אז הוא אמר לי, "בהמה! אתה לא יודע מה שיש בעולם, אתה לא יודע כלום, זה מספרי ברסלב, אסור לקרוא בהם. הרבי וכל האדמו"רים וכל העולם, מתנגדים על זה ואומרים שאסור לקרוא באלה הספרים, אתה עו פנים כזה נגד כל האדמו"רים? כל האדמו"רים אומרים שאסור לקרוא בהם ואתה לא רוצה לשמוע להם? זה מספרי ברסלב, מה אתה לא יודע? כולם יודעים!" אמרתי לו: "לא, אני לא יודע..." אני

שמעתי הפעם הראשון בחיי, שיש ברסלב בעולם ושאסור לקרוא בתוך הספרים, אז אמרתי לו, "אני לא שומע לכל העולם, לכל האדמורי"ם. זה הספר טוב בשבילי, אני ראיתי פלאות כאלו, מה שאי אפשר לספר", אז הוא אמר לי, "אתה חוצפן כזה, עז פנים כזה, נגד אדמו"ר, ונגד כל האדמורי"ם? אז אתה לא בן אדם". אמרתי לו, "בשבילי. זה טוב", אז הוא אמר, "זה הספר שלי, אני רוצה זה הספר הוא שלי!". לא רציתי לתת לו, אמרתי לו, "אני זכיתי מן ההפקר מפח אשפה", אז הוא אמר לי, "זה הספר שלי. ואני רוצה אותו. אני לא צריך אותו, אני רוצה רק שאתה לא תקרא בו!" אז הוא התגבר עלי ולקח ממני את הספר בכח ונשארתי בלי הספר כמו יתום.

הסבל והיסורים והבזיונות:

(אתם היה לכם צרות ובזיונות?) כן! מי יכול לספר? מי יכול לספר ולתאר מה שסבלתי? אבל רואים שאנחנו נתקיימים והם נופלים, יפלו יפלו, יש חשבון. [העולם] לא הפקר... מי יכול לספר ולתאר מה שסבלתי? היינו שניים נגד כל הרבנים, נגד כל הגדולים, היינו שניים אני ורב ישראל קרדונר. וכל הילדים הקטנים כשאנחנו הלכנו הם הראו באצבע: "הנה הברסלבים! הנה ברסלב!" כשבאתי לירושלים? היה כמה שהיה להם יראת שמים ופחדו ממני, לצחוק ממני, אבל היה רבנים גדולים, אמרו צריכים להרחיקו ולהשליכו לחוץ, הוא עושה כל היום סיפרי ברסלב, אתה יודע מזה?

רבי ישראל קרדונר.

הפעם הראשונה ששמעתי השם ברסלב בחיי.

אבל שמעתי שיש חסידות בעולם ששמו "ברסלב", אז אני נשארתי בלי הספר, אבל אני המשכתי להתבודד, והתפללתי לה' יתברך שירחם עלי, כמו שהתחיל לעזור לי ומצאתי זה הספר ואני יודע מה שזה, מה שפעל עלי, אז בקשתי שיזמין לי ספרי ברסלב וחסידיו ברסלב. אני גרתי בטבריה ולא יצאתי מטבריה. לא ידעתי צפת שהיה קרוב וכולם נוסעים על מירון באלול בל"ג בעומר. ואני הייתי עני, לא היה לי כסף, לא נסעתי לצפת, אם הייתי נוסע לצפת, הייתי שומע אולי בצפת היה חסידי ברסלב, אבל לא ידעתי, אני לא ידעתי מחסידי ברסלב, אני בקשתי מה' יתברך שיזמין לי חסידי ברסלב, אני חשבתי אולי בירושלים, אולי נמצא בעולם באיזה מקום חסידי ברסלב, אז אני ביקשתי, וזה... עבר זמן רב וה' יתברך קיבל תפילתי ושלח לי לטבריה את רבי ישראל קרדונר. רבי ישראל קרדונר לא רצה לזוז ממירון. מה עשה לו הקדוש ברוך הוא, שלח לו מחלה על יד אחת והכאבים היו כל כך גדול שאי אפשר בדרך הטבע לסבול כאבים כאלה, ולא היה יכול, [לעשות תיקון] חצות ולא להתפלל ולא ללמוד... רחמנות... אז רבי ישראל תלה את זה לא כמו העולם, במקרה, רק הוא ידע באמונה שלימה שזה מה' יתברך והתחיל לחשוב אולי רצון ה' יתברך שישע לטבריה. כי בטבריה הקור לא כל כך גדול, אז לא יכאב לו כל כך המחלה, היה לו כאבים גדולים כאלה, ויוכל לעבוד ה' יתברך? אבל הוא היה מסופק, הוא לא ידע בבירור שרצון ה' יתברך שילך לטבריה, אז לא רצה לזוז ממירון, אף-על-פי שכאב מאד, אבל הוא ראה שהכאבים מתגברים בכל פעם יותר, ואי אפשר לו לעבוד ה'. אז התבודד

הרבה והתפלל הרבה לה' יתברך, שיאיר בדעתו בברור גמור אם רוצה ה' יתברך שיסע לטבריה, שידע בברור שילך לטבריה. אז הוא התבודד הרבה על זה והתפלל הרבה על זה, ואחרי כל אלה, פתח ספר "ליקוטי הלכות" ומצא בו שרצון הבורא יתברך שיסע לטבריה. אני יודע שהספר הזה היה יורה דעה מהדפוס הראשון של רבי נתן, לא היה אז כמו היום ההדפסה. אז מכיון שהוא ידע בברור שרצון הבורא יתברך שילך לטבריה, אז קם השכם בבוקר, וכי לא יכל לחכות עד אחרי שבת? אלא מכיון שידע שזהו רצון ה' יתברך, תיכף ומיד "וישכם אברהם בבוקר" והלך ביום חמישי לטבריה. בשבוע זו שרבי ישראל בא ביום חמישי לטבריה. בשבוע זו, ביום ראשון, התחלנו לאפות לחם למכירה, כי הפרנסה שלנו היה מטחינת קפה ואז היה זמן המלחמה. אז לא היה קפה ולא היה לנו שום דבר בשביל פרנסה, אז הקרוב שלנו, קרוב משפחה רב בנימין ברזל, כן, הוא החזיק את האמא שלי, כמו האמא שלו ואז האבא ואמא הם חשבו שנתחיל לאפות לחם, אבל מי יתן לנו אפילו קילו אחד קמח בשביל לאפות לחם? כי כולם ידעו שאנחנו עניים. אז הלכה לרב בנימין ברזל, ואמר לה: "לא... אל תפחד, אני יגיד להטוחן והסוחר של הקמח שיתן לך שק, שני שקים, כמה קמח שאת צריכה." אז התחלנו לאפות לחם ביום ראשון, והוא בא בדיוק בשבוע זו ביום חמישי, והיה צריך לחם בשביל אכילת לילה, וכשהוא ירד מהחמור ופגש את רבי בנימין ברזל [הוא הכיר אותו ממירון] הוא ביקש אותו ואמר לו: "תעשה מצוה, תראה לי היכן אני יכול להשיג לקנות ככר לחם?" אז בנימין ברזל היה יודע שאנחנו התחלנו לאפות לחם, אז הביא אותו אלינו. וה' יתברך סיבב סיבה שאני הוצאתי את הלחם. אנחנו היינו חמשה אחים בבית, והיו יותר מבוגרים ממני והיתה השגחה שאני לקחתי את הככר לחם, ונתתי לרבי ישראל. כשראיתי את רבי ישראל, הצורה שלו, אז חשבתי זה האיש הוא צדיק נסתר ואצלו אני ימצא מה שאני מחפש אמונה ויראת שמים. אני חשבתי ככה, והוא נתן את היד בתוך הכיס והוציא כסף לשלם לי בעד הלחם, ואני חושב את זה, אז הוא אמר, [הוא נתן לי את הכסף ואמר] לי: "אולי אפשר לאכול הלחם אצלכם בבית?" אז הרגשתי שהוא יודע מחשבתי ורצוני,

שאני רוצה שיהיה לי קשר איתו. אבל ראיתי שזה דבר רחוק, כי האבא לא יסכים על זה, לא מחמת שהוא לא רוצה, כי אנחנו צריכים כבר ביום חמישי, צריכים לאפות חלה ולחם להכין על שבת, וצריכים לעשות לילה ולישון וגם כן הבית קטן ואין לנו בשביל אורח מקום לאכול, והוא יבזה אותי, "מה אתה שואל שאלה כזו?"... אבל אני רציתי שיהיה לי קשר עם רבי ישראל, התחזקתי בכל הכח ואמרתי יהיה מה שיהיה, אפילו אבי יכה אותי ויבזה אותי, אני אשאל את האבא יהיה מה שיהיה. אז שאלתי והאבא אמר "כן, כן, נשאר קצת תבשיל מהאכילה. אז נתן לו, לחם לבד הוא יאכל? לחם לבד? אז נתן לו..." אז ראיתי שזה השגחה מה' יתברך למעלה מן הטבע, שיהיה לי קשר עם הצדיק הקדוש הזה, וככה היה. הם עשו לילה, ברכו ברכת המזון וקראו קריאת שמע והם הלכו, שכבו לישון. ונשארתי אני ורבי ישראל לבד. הוא ישב על מדרגה אחת של הבית ונתתי לו את הלחם לאכול והוא עשה נטילת ידים וברכת המוציא וכששמעתי את הברכה ממנו, על נטילת ידים וברכת המוציא, ראיתי שזה נכון, זה צדיק נסתר. כי ברכה כזו עוד לא שמעתי. אני גדלתי בין חסידים בין לומדי תורה ויראי ה' אבל ברכה כזו לא שמעתי. וגם כן, פנים וצורה כזה, כמו שהיה לרבי ישראל [קרדנור] לא ראיתי. אז נתתי לו את מה שנשאר מהסעודה שלנו כדי שיאכל, אז הוא אמר לי: "אני לא אוכל שום דבר, רק לחם ותה". אבל תה לא היה לנו, ולא היה לנו מכונת נפט, רק העשירים היה להם מכונת נפט, אבל עניים השתמשו בפחמים, וזה מלאכה שצריכים לדעת, איך לעשות אש, ואני עשיתי הכל, עד שהצלחתי להצית אש ועשיתי תה, ובכל פעם אני נכנסתי לבית ואמרתי לרבי ישראל, אני לא ידעתי שהוא ברסלב, ידעתי רק שהוא צדיק נסתר, אמרתי לו בלחש בסוד ובאוזן, אמרתי לו: "תדעו שאתם באתם לטבריה בשבילי, אני כל כך רוצה מאד לעבוד ה' באמת ועובר עלי מלחמות קשות ואני מחפש בכל ימי חיי, אני מחפש מקום שידריכו אותי ויאירו בי אור ה', שאזכה לעבוד ה' באמת, אז ה' יתברך שלח אתכם אלי להציל אותי. אתם באתם לטבריה בשבילי ואני מבקש אתכם שלא תעזבו אותי". אני ראיתי שהוא נרגש מאוד, כי תיכף כשירד מהחמור, הביא אותו ה' יתברך אלי ושומע

דיבורים כאלה, הוא היה צריך לנסוע קודם, אבל הוא, כל זמן שלא היה לו בירור גמור, שהוא צריך לנסוע לטבריה, לא רצה לזוז ממירון, נו, אוי ווי... ואחר שאכל, הלכנו.

תורה ז' חלק שני מליקוטי מוהר"ן "כי מרחמם ינהגם"

והוא אמר לי שהוא רוצה ללכת לבית-הכנסת. נו, הלכתי איתו לבית כנסת ועל הדרך דיברתי איתו וסיפרתי לו את הענין שלי... כן. והוא שמע הכל ואני רצייתי לומר וידוי דברים לפניו ולא רצה לשמוע והוא אמר שאסור הוא זה, אז הלכתי לבית הכנסת של חסידי קרלין. (עשית ווידוי דברים?) לא, לא, רק בכלליות, כן. כלליות, דיברתי איתו ובכיתי לפניו כי רצייתי מאד, אני הרגשתי שיש אצלו רפואות בשבילי, שלא יעזובני, שלא יעזוב אותי וילך למירון, אז אני בכיתי לפניו. וביקשתי אותו שלא יעזוב אותי. נו, הוא שמע דבר כזה וראיתי שהוא מרוגש כל כך, כי ראה עין בעין שסיבב ה' יתברך שיבוא לטבריה... ובא בטבריה ישר, מהחמור ישר לביתי ואחר כך הלכתי איתו לבית-כנסת והבית-כנסיות היו סגורים. לא ידעתי איפה המפתח של הבית כנסת, רק בית-כנסת אחת שהיה בטבריה מתלמידי הבעל שם טוב וזקיניו של רבנו הקדוש ר' נחמן הורודנקער ור' אברהם קליסקר, כל הצדיקים הקדושים, הם בנו בית-כנסת ליד הים, כדי שיטבלו ויתפללו בים מתי שרוצים, שיהיה קרוב להים, אז הם בנו הבית הכנסת סמוך לים, ובחורף שהיה הרבה גשמים, נתעבה הים ועלה ונכנס לבית כנסת הזה עד חצי השולחנות. ולא יכלו להתפלל שם. וזה הבית-כנסת היה פתוח ועמדו השולחנות והכסאות במים, עד חודש ניסן עד שירד המים. אז אנחנו נכנסנו לבית-כנסת הזו ועלינו על שולחן ולמדנו תורה ז' חלק ב' "כי מרחמם ינהגם" ולמד איתי התורה הזו כל הלילה וזכיתי לזה, שכל ימי חיי לא הרגשתי טעם תורה, טעם יראת שמים, טעם כמו הלילה הזה שלמד איתי התורה הזו, התורה הקדושה הזו "כי מרחמם ינהגם". אנחנו היינו בבית הכנסת כשהים היה שמה, כל הלילה, ולא הרגשתי שהייתי צריך לישון, וגם

היה לו נרות וגפרורים, שזה היה יקר ערך והוא היה עשיר והדליק נרות ולמד איתי בליקוטי מוהר"ן עד קרוב לאור הבוקר, עד ששמעתי הקול בכיה של האמא שלי, שבכתה "אוי בני ישראל בער, בני ישראל בער נאבד!". אני שמעתי, אז אמרתי לרבי ישראל, "אוי ווי, זה אחרי חצות הלילה ואמא שלי מחפשת, מבקשת אותי", אז יצאתי מבית הכנסת והלכתי לאמא לפי הקול. אני הגעתי אליה ואמרתי לה, "מה זה הבכיה?" אז היא אמרה לי, "מה זה עשית? איפה הלכת כל הלילה? על כל פנים, אתה יודע? עכשיו צריכים לזרוק לאשפה כל הבצק, כל החלה וכל הלחם!" נו, לא שמעת?? הלילה הזה נעשה ישראל בער ברסלבר! ומהלילה הזה, נעשה רעש בטבריה: "הלילה הזה, נעשה ישראל בער ברסלבר!" היא סיפרה השכנים מהסיבה, באו בבוקר, "מה זה? מה זה היה הבכיה?" שאלו: "מה? מה קרה?" אז היא סיפרה! "איש אחד קנה לחם והלך איתו ולא חזר כל הלילה!" הם לא ידעו מי זה, אבל בבוקר, כשהלכתי לבית הכנסת, ורבי ישראל היה בבית הכנסת ואני דיברתי איתו, אז אמרו לו, "נו נו, כבר נעשה מה שנעשה, הלילה הזה שמדו את ישראל בער". ואחר כך ביום ראשון, הלכנו לישיבה, הוא למד איתי ספרי רבינו וגמרא ושולחן ערוך ופוסקים, נו, והם ראו! "אוי ווי, ישראל בער נעשה ברסלבר! רבי ישראל קרדונר..." נו נו, עבר עלי מחלוקת, מלחמה גדולה והאבא והאמא והקרובים והמשפחה וכל הישיבה כולם, אי אפשר לצייר, היה להם רחמנות גדול עלי, רק זה? אמרו: "אוי ווי! ישראל בער נעשה ברסלבר! ישראל בער נעשה ברסלבר!" הם הלכו מהישיבה, הם הלכו להורים שלי האבא והאמא וספרו להם, "אתם יודעים? ישראל בער נעשה ברסלבר!" אז האבא אמר, "אני לא דואג, אני מכיר את הבן שלי, הוא מקיים כיבוד אב, יחיד בדור אין דוגמתו, הוא ירא שמים, והוא מקיים מצות כיבוד אב, אפילו שאשלח אותו לאש, אתם מכירים את בני? הוא ירא שמים והוא מקיים מצות כיבוד אב, הוא יבוא מהישיבה, אני אגיד לו שאני לא רוצה אז נגמר, הוא לא יהיה ברסלבר! אין לי שום דאגה". אז הם דברו איתו, "אתה לא יודע מה זה ברסלבר? הוא לא ישמע לך! אתה צריך מלחמה כבדה!" אז הוא אמר, "אני לא דואג, אני מכיר את בני!" אני באתי

מהשיבה, אז אמר לי האבא: "אני שמעתי כולם מהשיבה אומרים, רבי מוטל וכולם באו ואמרו שאתה נעשית ברסלב. תדע בני, רחם עלי, אני לא רוצה שתהיה ברסלב, אני קרליני! אני רוצה שתהיה חסיד! אתה יכול לבחור גור, חבר, סלונים, איזה חסיד שאתה רוצה, אבל רק לא ברסלב!" אז אמרתי לו, "אבא, אתה יודע, אתה מכיר אותי, אני מקיים כיבוד אב הכל מה שתגיד לי אני אשמע לך, רק זה, לא! אני רוצה רק ברסלב! אני אוהב ברסלב! בזה, אני לא אשמע לך". "אהה?... אז הצדק איתם. הם צודקים, הם אמרו, שאני לא יודע מה זה ברסלב?... זה פעם הראשון שאני שומע שאתה לא רוצה לקיים את דבורי!" אוי אוי אוי, מה שהיה! עוד לא, עוד לא, אי אפשר לספר הכל כמו שהיה, הרב מוטל וכל החסידים וכל העיר היה כמו סיר רותח. ר' מוטל היה למדן גדול והיה לו מידות טובות, הוא היה עניו והיה לומד יומם ולילה והוא היה אדם נפלא מאד, אף על פי שאני הייתי ילד והיה לי מח חלש, אבל הוא אהב אותי, התמימות שלי, הרצונות טובים שלי, הוא אהב מצוה, אז הוא קירב אותי. האבא היה עני ועיוור אז הוא ריחם עלי וקירב אותי והייתי אצלו כמו בן בית, והרים אותי "מאשפות ירים אביון", הוא סיפור נורא מאד מי שמשים לב באמת....

המחלוקת הגדולה בתחילת ההתקרבות לברסלב:

אפילו על גויים אין אכזריות כזה! (כמו על?) ברסלב, כן. רק השם ברסלב, ואני, אני זכיתי להיות גיבור כזה, אני עמדתי נגד כל הגדולים, גדולים שהיו חשובים וגדולים בכל העולם! טבריה זה עיר קטנה, אני זכיתי לראות חסיד ברסלב אמיתי והוא חי רק בערך ארבעים שנה ואז היה התנגדות גדולה על ברסלב ואני עמדתי ברוך ה' במלחמה עם כל הגדולים. ראיתי אחד מאנשי רבינו, רבי ישראל קרדונר, איך הוא עבד ה', באיזה כח, באיזה חכמה, באיזה דבקות, הוא היה כולו כרוך לה' יתברך. חצות לילה, זה עבודה קשה מאוד. והוא הלך בשדה בלילה. אף אחד לא ידע ממנו והוא הלך ביער והוא בכה לפני ה' יתברך, הוא בכה בשבילנו, בשביל לתקן אותנו. היה לו חמישה

בנים. בן יחיד מרדכי, ובת אסתר. מרדכי ואסתר. מה שהוא סבל בעולם הזה אי-אפשר לתאר להגיד ולהשיג, כח כזה, חכמה כזה, צדיק כזה, קדושה כזו, עוד לא היה דבר כזה בעולם. רבי ישראל קרדונר. הוא היה קשור ודבוק לרבינו הקדוש. הספיק לי להכיר אחד מאנשי רבינו....

ברסלב יש מעט. אבל זה טוב! טוב מעט לצדיק:

אבל [הוא] המנהיג ישראל, (פתאום נעשה מנהיג) מנהיג, לוקחים כל הכסף וכל הכבוד וכל הגדולה של ברסלב ואני? אני המנהיג! יש הרבה, (יש הרבה מינים, הרבה גוונים) כן! ודאי! אבל זה לא ברסלב, ברסלב יש מעט. אבל זה טוב! טוב מעט לצדיק. [מנגנים ביחד הניגון "וידע כל פעול כי אתה פעלתו"] הוא אמר אלה הדיבורים "וידע כל פעול, כי אתה פעלתו", הוא טען לה' יתברך, "מתי? מתי יהיה זה? וידע כל פעול כי אתה פעלתו?" הניגונים של ראש השנה... המתנגדים בראש השנה, היה להם בזיון, הם באו לזרוק אבנים, אז הם שמעו את התפילות שלנו בראש השנה, הניגונים והזמירות, אז הלכו בלי אבנים, נפל עליהם פחד. "צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלזו וחסידים ברינה יגילו" אוי מה שזה! היה ניגון כזה! וזה היה כל התחיית מתים. כל השנה היו חיים מהניגון של ראש השנה. אם הייתם לפני שבועים שנה הייתם רואים מה שזה ברסלב, היום רואים איך אני נראה.

התקרבות רבי ישראל קרדונר לברסלב:

רבי ישראל קרדונר הוא מצא בבית הכנסת תיקון הכללי, ועלידי זה נתקרב לרבינו, ונעשה רבי ישראל קרדונר. לעמוד בחצות וללכת ביער זה קשה! זה כח כזה! רבי ישראל היה יכול לעמוד בחצות לילה וללכת ליערות... "אף על פי שאין לכם רפואה אבל אני יכול לרפאות אותכם!"

עבודת ה' של רבי ישראל קרדונר:

רבי ישראל! איך הוא היה טוען טענות! כשהיה לו טענות אצל ה' יתברך הוא דיבר איתו כמו שאנחנו מדברים. הוא היה מדבר עם ה' יתברך כמו עם חבר. אמונה כזה ומסירות כזו... אז אנחנו יש לנו מקום אצל ה' יתברך כמו שאנחנו, הוא משגיח עלינו, הוא שומר אותנו והוא עושה עמנו חסדים כאלה שאין בעולם, עוד לא נתגלה בעולם! ניסים ונפלאות וחסדים כאלה שעדיין לא נתגלה בעולם, אוי ווי... אני רואה פלאות כאלה שלא נתגלה כלל... עכשיו ה' יתברך מחבב את ישראל. רבנו של עולם הוא אמר לנו: "בואו בואו, בואו אלי, ואז יהיה טוב". פתאום הוא בא מחברון* לטבריא [ר' ישראל קרדונר] ומצא את ישראל בער בטבריא ונעשה מזה פלאות כאלה! השקר והגאווה היו עד השמים. מה שעשה לי האבא והאמא וכל הילדים וכל העיר כולם, הקטנים עם הגדולים, הם הראו עם האצבע: "זה ברסלב! הנה ברסלב!" אני ברוך ה' קיבלתי הכל באהבה ובשמחה, זה כל חיותי. אבל עכשיו לא נשאר מהם אחד, אחד מהם לא נותר, תראה את הבית־הכנסת שלהם חרב ונחרב, לא נשאר אבן אחד, כולם הם היו שקר. [ר' ישראל קרדונר], הוא היה גר במירון, הוא השאיר האשה והילדים והוא בא לישראל בער בטבריא ונעשה רעש גדול בטבריא: "ישראל בער נעשה ברסלב!"

חצות ותפילת שחרית של ר' ישראל קרדונר:

השולחן והרצפה רעדו. הוא היה רועד והשולחן והריצפה היו גם כן רועדים מהרעדה שלו. אחר־כך הגיע זמן התפילה, והוא עשה תפילה כזו! והתפילה, אחרי חצות כזה! הוא עשה תפילה כזה שכל המושבה לא יכלו ללכת, כל אחד יש לו עבודה... כולם היו סביב לבניין שלנו, מהקולות שלו מהתפילות שלו בתפילת שחרית. בקיצור, אני ראיתי שאי־אפשר לי להיות בחדר, אז אני

* כמה פעמים הוא סיפר בצורה כזו, שרבי ישראל קרדונר בא מחברון לטבריה. הפגישה הראשונה ביניהם הייתה כשרבי ישראל קרדונר בא ממירון, ופה מדובר בפגישה נוספת שהייתה לה חשיבות מיוחדת.

אעמוד ליד הדלת, במקרה ולא אוכל לסבול, אז אני יכול לברוח! והיה פחד! נפל עלי יראה ופחד כזו. אז אני נתקרבתי לדלת והחזקתי בדלת כיוון שלא יהיה לי שום אפשרות להיות בבית, אז אני יספיק לצאת החוץ! עוד לא אפשר להסביר, איך זה היה! כי היינו יכולים לחשוב, הוא מספר מעשה!

והאיש הזה חשב שרבי ישראל הוא מליונר:

האיש הזה... הוא רוצה להיות כמו רבי ישראל, רבי ישראל היה לו כסף הרבה, ונתן לו כסף, כסף, כסף. אז אנחנו חזרנו לירושלים, האיש הזה גם כן חזר... חזר, בירושלים היה לו דירה, ונתן לנו את הדירה, ונתן לנו... הוא נעשה ברסלב כזה! [רבי ישראל] הוא הלך לחפש איזה מצווה, עד שמצא... עד שמצא. הוא מצא את האורח הזה, הוא נתן לו כסף הרבה. הוא היה גר, הוא בא לטבריה רבי ישראל היה אצלו. הוא נתן לו כל הכסף שעוד לא נעשה חבר של האיש הזה... והאיש הזה חשב שרבי ישראל הוא מליונר, הוא עשיר גדול, הוא נתן לו כל כך כסף! אחר כך חזרנו לירושלים, האיש הזה נעשה ברסלב לגמרי. אז הוא רצה.. הוא ראה עשיר כזה, שהוא נותן כל כך כזה צדקה, הוא... טוב. זה חיים, חיים טובים. הוא נעשה ברסלב! הוא זכה...

פורים חדש והתפילה של רב ישראל קרדונר:

פעם אחת בחיי ראיתי פורים חדש, איך שכבו עם מגבות על הראש ועל העינים בפחד, בפחד, ביראה ופחד. (רבי ישראל קרדונר למד אצל ר' משה ברסלבר?) כן. (התלמיד של רבי נתן?) אבל הוא היה חבר עם כולם. הוא החזיק היאר צאיט שלו, [של רבי משה ברסלבר] יום ההזכרה, כמו האבא, הוא היה מתענה ביום הזה ולמד משניות עם נר תמיד של שמן זית, כמו אבא... בפורים רבי ישראל עליו השלום הוא התחיל לשנות בבית ורקד בבית וראיתי בכל רגע שהוא היה שותה יותר, הוא יוצא מן העולם לעולם

* ר' אייזיק קלבסקי הבין שמה שקרה לו היה בגלל התנגדותו לרבינו רבי נחמן, וצעק בבית חולים והודה על גדולת רבינו ובהשגחה הוא שכב ליד מטתו של ר' משה קלירס. (כל זה שמענו מרבי ישראל).

אחר.

(לעולם הבא?) כן. אחרי פורים, הוא הגיע, הוא התחיל ללכת מהבית, מהדלת לרחוב להודיע שזה פורים! "להודיע, להודיע, להודיע!" אני הלכתי איתו והוא הלך כל הרחוב למקום סלונים, חסידי סלונים הם לצים, הם מתלוצצים מברסלב. שנה הבאה, הוא נכנס לבית וכולם ישבו ושתו יין והשתכרו והוא נכנס כמו בבית שלו ורקד, הוא אמר לי... היה שם זקן אחד ר' ליישקא, הוא כעס עלי: "אתה רוצה לעשות אותי חרש? אני כבר חרש. מה אתה רוצה ממני?" אז אמר לי: "אתה מבין הריקודים שלו? של רבי ישראל? אתה מבין מה זה? זה ריקודים פלאים!" ככה הוא אמר לי הראש שלהם, הוא היה הראש של המתנגדים. הוא נתבטל, הוא ראה את הריקודים של רבי ישראל, הוא נכנס [רבי ישראל קרדונר] בין מתנגדים, בין עקרבים, נחשים ועקרבים והוא עשה מהם אין והבל, (עפר ואפר), מי רואה דבר כזה? איך היה לו אירוה (כח) כזה להכנס בתוכו, בתוכו. עוד שמחה! (ההיפך של הבעל דבר) כן. ולהראות לו, "בוא, בוא, בוא, אני לא מפחד ממך!" (גם אתה עשיתה אותו דבר, רקדתה להם בחתונות?) לא. מי שראה הריקוד שלו, נתבטל לגמרי. אבל אחרי שנפטר, אז אני הלכתי. היה פעם, שפורים בליל שישי, לא היה לי על שבת, אבל אני, כל הרכוש שלי היה לי בכיס, חצי לירה. חצי לירה? מה זה חצי לירה? [חצי לירה של אז] זה היה מספיק לשבת (זה רכוש גדול!) כן! חצי לירה! אבל זה הרי היה כבר שבת, חצי לירה היה בכיס, אמרתי: "אני רוצה יין" אבל אין. אין יין כבר נגמר. אז אמרתי "מה? אין יין? קח חצי לירה ותקנה יין" אז לקחו ממני החצי לירה. מה? מה עשיתי? מדוע עשיתי ככה? מדוע נתתי להם חצי לירה? מה יהיה ממני? מחר לא יהיה לי על שבת! כולם צחקו. הם הוציאו ממני את החצי לירה, (שתית מהיין הזה לפחות?) לא. הם לא קנו, הם הבינו שאני שיכור, אני הוצאתי חצי לירה? הם פחדו. זה כל השבת שלי, זה חצי לירה? (אז הם הביאו לך את זה?) כן... (בסין הם לומדים סיפורי מעשיות) כן?! הם חוקרים ספרים, וגם אצלנו באוניברסיטה, בכל בוקר, חוקרים סיפורי מעשיות. (גם בטלוויזיה זה היה) כן?! (גם באוסטרליה אתה צריך להיות) באוסטרליה? יש שמה עשירים? (הכי טוב בדרום אפריקא) יש שמה עשירים? רק אם יש שמה עשירים! [רבי ישראל צוחק].

התפילה של רב ישראל קרדונר בראש השנה:

ניגונים כאלה! בראש השנה היו ניגונים כאלה, כל מי שהיה רואה, היה צריך לאחוז את עצמו! (להחיות את עצמו!) היה מתחיל לנגן ניגון של ראש השנה (אמרתם לי שהיה ארבע שעות, מתפלל שמונה עשרה?) בבוקר אני הלכתי (לתפילה על ראש השנה?) לראש השנה ואכלתי, לאחר התפילה ירדתי מהתפילה והוא? הוא עמד לבד! (עוד ממשיך בשמונה עשרה?) כן. (הוא לא היה יכול לזוז?) כן. היה רעדה כזו, ביאר צאיט כזה, בדבקות כזה, בשמחה כזו כל העולם לא ידעו, רבי ישראל הוא... אני ידעתי שהוא נמצא למטה בבית כנסת, אז הלכתי לשמוע ולראות, מה היה שמה, היה חתונה, אני אלק? לא יכול לזוז הלאה, יהיה לי כבוד גדול, הוא היה רועד כולו וגם כל הבניין רעד יהיה לי כבוד גדול, (כל הציון רעד?) אצל רבי שמעון למטה. (הוא היה יחף?) יחיד בציון של רבי שמעון, הוא היה לא נכנס עם הנעליים. בחורף בקור, בקור כזה בלי נעליים, כמו בקודשי קדשים והיה בוכה, אני לא יכול... יכולים לחשוב שהוא היה שקר? איפה יש כל כך דמעות? איך? אבל אני ראיתי, שבכל פעם הוא היה יותר חזק, הדמעות יותר חזק. והיה בחורף קר מאד והוא במקום שעמד, כשהוא גמר, הוא הלך מהציון, יצא [מהציון] כמו שפותחים דלת של תנור מהחם, הוא היה יוצא חם מהציון, חום כזה מהציון! והציון היה רטוב מהדמעות והציון היה כמו נחל! ואני אמרתי לה, "איך זוכים לזה? אני רוצה גם כן לבכות, איפה יש כזה? איפה לוקחים זה?" "צריכים ללכת לכל השקרנים! או ויי... הוא היה דואג תמיד על ישראל. תמיד היה לו צער כזה על ישראל, "איפה עם ישראל? איפה התורה? איפה?..."

פרנסה, פרנסה, פרנסה!

פרנסה, פרנסה, פרנסה, פרנסה! אז אם רבינו כולם שיצחקו פרנסה! פרנסה!

אז... אז רבינו הקדוש... מה? פרנסה? רק ביטחון! הוא נתן לכולם פרנסה! אה! אבל לרבי ישראל עליו השלום, הוא... היה לו פינקס, הוא "כתבן", "כתבן רבא", היה לו פינקס... רשם הכל מה שיש לו, הכנסה, וכל ענין, ונתן חומש בכל חודש, נתן חומש מהכסף שנתן לו ה' יתברך, הוא נתן חומש. נו... הוא... מה? לכל מי ששאל לו הוא נתן. אני הייתי דייקא עם חובות. "החומש שלי הוא משלם הכל!" מי שהוא בעל חוב החומש ישלם! פעם הוא התלונן לפני, הוא כבר כל כך בעל חוב לחומש, היה לו צער גדול, הוא חייב כסף לחומש, הרבה כסף, "יש לי חומש, חומש שהוא משלם כל החוב!" כל החובות. החומש הוא עשיר גדול... הוא אמר כמו העולם מחפשים כסף, הוא חפש מצווה. אולי יתן לו ה' יתברך איזה מצווה? הוא הלך לחפש. הוא מצא בכל פעם, ונעשו מקורבים לרבינו. [הגר צדק חשב] "אם יש לו חסידים כאלה, אני רוצה להיות ברסלב! אני לא רוצה להיות למדן, אני רוצה להיות ברסלב!"

רק ביטחון!

הוא [רבי ישראל] היה לו פינקס קטן, הוא היה סוחר גדול! הוא רשם כל פרוטה שה' יתברך מזמין לו, וכל הכנסה והוצאה. הוא עשה חשבון, כמה הוא חייב, כמה כסף הוא חייב. והיה תמיד שמח, שמח... הוא רקד, הוא ניגן, הוא היה שמח כי יש לו כל הכסף שבעולם! יש לו. היה לו חמשה בנים, בנות ובן יחיד. הבן יחיד היה שמו מרדכי. הבן יחיד, אני הכרתי אותו ילד קטן, אבל הוא נתגדל, הוא נתגדל, נתגדל ונעשה בר מצווה. זה הבן יחיד. וגם היה לו, הבן יחיד היה לו אחות, אחות... היא הייתה צדקת צנועה כזה, שאין מה לדבר, שאין דבורים לדבר. היא חשבה שאני אח. הוא הבן יחיד היה שמו מרדכי. וגם היה לו בת, ששמה אסתר, והיא הייתה צדקת כזה כמו אסתר המלכה. היא הייתה כבר שבעה, שמונה שנים. היא הייתה צנועה כל כך! אה, צנועה כל כך, אה. אסתר. היה בבית מרדכי ואסתר. מרדכי... אחר הבר מצווה היה לו... היה חולה ונפטר. לא, אסתר, אסתר נפטרה. ומרדכי,

נפטר שלושה ימים לפני רבי ישראל. הוא ידע שהוא נפטר, וגם רבי ישראל נפטר. אז פעם היה... רבי ישראל לא היה בבית, יש אשה, ילדות וילדים ואני הייתי שמה, הם צריכים לאכול. הם היו חמישה ילדים והם צריכים לאכול. לא היה להם. אני הלכתי לבקש, לבקש נדבות. לבקש שירחמו... "אני אלך ואחפש כסף" אמרו לי כולם "עוד לא מחרתי כלום! אני אין לי כסף! אין לי עכשיו! אין לי כסף!" אז אני הלכתי לחפש, מצאתי איש אחד ובנו, שהיה להם חנות, של סחורה, חנות, נו... אבל בבוקר, לא מוכרים, אין כסף! בבוקר? איך אני הלכתי אליו לחנות... ובנו, והוא נתן לי כסף הרבה, היה לי לקנות לחם, וברוך ה'. בשביל לתת לילדים לחם לאכול. אז הייתי שמח מאד, שהיה לי לתת לילדים איזה... לאכול, ולחם ושמן. הוא הלך... הוא היה בדרך, והשאיר את הבית בלי כסף, נו, אני יכול... אני לא יכולתי לסבול. יש ילדים קטנים, הם צריכים לאכול, נו, ואין לי. אז הלכתי לקבץ כסף בשביל שיהיה לי לחם לתת לילדים. הלכתי. הלכתי מחנות לחנות, וכולם אמרו "מה? עוד לא מכרתי כלום. עדיין אין לי כסף." נו, הייתי בצער גדול. אני צריך לסבול בשביל הילדים. נו, אז הלכתי, מצאתי חנות, אבא ובנו, והיה חנות של סחורה למכור. כן, נו, אבל עכשיו הבוקר, אז אין כסף. הסברתי לו, והוא הלך לקופה, ונתן לי הרבה כסף. אני הייתי שמח מאד מזה שיש לי ברוך ה' לקנות לאכול לבית! הוא לא מכיר אותי, אני נכנסתי לחנות, הוא הלך למקום הכסף, והוציא כסף ונתן לי. הוא הלך לדרך, וראיתי הבית בלי כסף, בלי לחם... בלי לחם... ואני בחור, הייתי בחור, נו, אני הייתי בבית כמו ילד, כמו... כן, נו, רבי ישראל איננו, והילדים רוצים לאכול, אני אין לי לא כסף, ולא לחם. אני הייתי... הייתי כבר... היה לי צער גדול, אמרתי "מדוע ה' יתברך לא נותן לי כסף בשביל הילדים?" אז הלכתי ומצאתי איזה חנות, שהיה שם אבא עם בנו, אני נכנסתי לחנות, "עכשיו הבוקר, עוד לא מכרתי, אין לי כסף!" כמו כולם אז הוא הלך למקום הכסף והוציא כסף ונתן לי כסף הרבה, והיה לי ובשביל הילדים לאכול לחם, לאכול. רבי ישראל כאילו אין לו ילדים כאילו... הוא הלך... הוא הלך למירון, ואני נשארתי עם הילדים, הלכתי לחפש כסף, ואמרו לי "מה? עכשיו הבוקר ואיך? עוד לא מכרתי

כלום, גם אני אין לי כסף!" העיקר, קבלתי צער גדול, אין לי כסף בשביל לקנות לילדים לאכול. אבל מצאתי חנות אחד, היה שם אבא עם בנו והאבא... אני נכנסתי לחנות, פחדתי שהוא יזרוק אותי לחוץ, והוא הלך למקום של הכסף, והוציא כסף הרבה ונתן לי, הוא... אני לא מכיר אותו, והוא לא מכיר אותי. והיה לי לקנות אוכל בשביל הילדים. הוא השאיר לי הבית רק. אין כסף ואין כלום. אני התביישתי לנסות לחנות, מה? בבוקר? איפה יש כסף? אני נכנסתי לחנות, והאבא הלך למקום הכסף, וקבל כסף, ונתן לי הרבה כסף והיה לי לקנות לחם לילדים. אבל רבי ישראל, כאילו אין לו ילדים, כאילו אין לו כלום. יש ישראל בער. הוא הלך... הילדים אין להם מה לאכול... בבוקר יש כסף? הוא הלך למקום הכסף ולקח כסף ונתן לי, והיה לי בשביל הילדים, לקנות אוכל. והוא הלך למירון. יש לו בית, עם ילדים, אז יש ישראל בער, ישראל בער... אני התביישתי מאד, היה לי צער גדול, הוא יקח אותי מכאן, ויזרוק אותי... "מה? בבוקר יש כסף? אני עוד לא מכרתי כלום!" הוא הלך למירון! בית וילדים... הוא הלך למירון! ישראל בער ישנו... ישראל בער יהיה לו כסף, ויקנה בשביל הילדים. פרנסה? רק ביטחון! אני, היה צער גדול... "מה יהיה? הילדים צריכים לאכול, אין לי כסף". "מה זה? בבוקר אין כסף! עוד לא מכרתי כלום! אין להם כסף!" אני הייתי בצער גדול... אני נפילתי לחנות... הוא נתן בשביל כל החנויות! הוא נתן לי כסף הרבה. הוא לא מכיר אותי, אני לא מכיר אותו, הוא נתן לי הרבה כסף... אני לא מספר טוב, דברים... ככה היה... מה שהיה אני מספר. הוא השאיר בית עם ילדים קטנים... ישראל בער... הוא הלך למירון. הוא עזב אותי בבית, נו, הילדים קטנים, צריכים לאכול, אין לי כסף ואין לי כלום! אני אלך לחפש כסף, אז אמרו כולם, "בבוקר יש כסף? מה אתה משוגע? בבוקר יש כסף?" היה לי צער גדול, מה זה? מה יהיה עם הילדים? אז מצאתי חנות אחד, הוא בא מבית הכנסת ובנו, והוא פתח את החנות, אני נכנסתי אחריו, אני אמרתי לו, יש לי בית עם ילדים קטנים, אני צריך לקנות, הוא שמע, נכנס למקום הכסף, הוא פתח, ונתן לי כסף הרבה, נשאר לי מספיק לקנות לחם לילדים. הוא נתן בשביל כל... כל החנויות. לא היה להם כסף, רק הוא, הוא

נתן לי כסף הרבה, הוא לא מכיר אותי. השגחה מה' יתברך... הוא הלך למירון, מצפת למירון, שלוש שעות, ברגל. מי זה? הילדים סבלו, צריכים לאכול! "אני אלך לחפש כסף בשביל לקנות!" אבל בכל החנויות אמרו "מה? אתה משוגע? בבוקר יש כסף? בבוקר עוד לא מכרתי כלום!" אני....

ר' שימשון ברסקי:

הוא היה חבר של ר' ישראל קרדונר, הם היו חברים, חברים אמיתיים, חברים, (עכשיו עשו ספר של ר' שמשון ברסקי) כן? (הוא עשה ספר "ליקוטי עצות המבוארות") כן, כן, (אתם היכרתם אותו את ר' שמשון ברסקי?) לא, לא, רק בימי ר' ישראל שמעתי אז, שמעתי מה ששמעתי מר' ישראל הדיבורים שלו של הספר "ליקוטי עצות" הוא פלא גדול הוא היה נכד רבינו ר' שימשון ברסקי....

ר' ישראל קרדונר חזר מעולם האמת...

ר' ישראל קרדונר חזר מעולם האמת לאחר הפטירה לעשות קידוש בליל שבת קודש והלך! (מה אמרתם לאשתו של רבי ישראל קרדונר?) אני שמעתי מה שהיא מדברת לא יותר, אני שמעתי היא אמרה לי, "ישראל בער, מה אתה אומר על זה? ישראל בא ועשה לי קידוש!" אחר הפטירה יבוא עם גוף? אני חשבתי שהיא יצאה מדעתה, אחרי הפטירה של כל הילדים, היא שרה וזימרה וריקדה בליל שבת? ונכנסתי לראות, מה זה איתה, אני חשבתי שהיא יצאה מדעתה... לא, לא ראיתי, היא סיפרה לי מה שקרה... היא קברה כל הילדים, וגם הבן יחיד מרדכי, הוא גם-כן מת ואחר-כך הוא חזר לבית ועשה קידוש לאשתו... רואים בעולם דבר כזה? אינני יודע... היא ספרה לי, והיא ספרה לי שהוא בא ועשה לה קידוש, יותר אני לא יודע... היא אמרה לי, "מה אתה אומר על זה? ישראל הוא בא ועשה לי קידוש!" ואחרי הקבורה הוא בא ועשה קידוש לאשתו. (אחרי הפטירה של רבי ישראל קרדונר,

אתה ראית אותו גס־כֶּן? נו, נו, אנחנו היינו תמיד ביחד אצל ר' שמעון וראיתי את הבכיה שלו, שהיה כמו ששופכים פח מים מהדמעות שלו... הייתה לו בת אני הייתי בן בית אצלם, כמו בן, הייתה לו בת ושמה אסתר, אסתר... היא אמרה לי, "מה אתה אומר על זה? ישראל בא ועשה לי קידוש והלך!" (היום זה היארצייט של רבי ישראל קרדונר) יוא? ... (אתם רוצים להדליק נרות?) לא, לא, לא שבת! מה זה? (זה מוצאי שבת, זה לא שבת) לא, לא, לא, אני לא רוצה... כשחזרנו מהקבורה, מבית־הקברות והבן יחיד היה מרדכי... גדול, והיא אמרה לי "ישראל מה אתה אומר על זה? ישראל בא ועשה לי קידוש והלך! מה אתה אומר על זה?" אני יודע? ככה היה! אני באתי אמרה לי, "ישראל בער, מה אתה אומר על זה? ישראל בא לעשות קידוש, לעשות לי קידוש והלך!" אחרי... זה היה אחרי הקבורה! כל הילדים נפטרו ור' ישראל גס־כֶּן נפטר ואמרה לי שהוא "בא ועשה לי קידוש והלך! מה אתה אומר על זה? אתה שמעת דבר כזה?" אני הלכתי אחרי התפילה, להגיד לה שבת־שלוש, מה עושה (נעשה), עם הילדים, מה נשמע? היא אמרה לי "ישראל בער, מה אתה אומר על זה? ישראל בא ועשה לי קידוש והלך! הוא בא ועשה קידוש, עשה לי קידוש והלך!" הוא ידע שהוא נפטר! אז מי יעשה קידוש? אז הוא עשה קידוש והלך! מרדכי ואסתר, היה לו בן יחיד שמו מרדכי והיה לו בת יחידה ושמה אסתר והיא קברה את שניהם, והיא אמרה לי, "מה זה? הוא בא ועשה לי קידוש והלך!" אני לא יכול... "מה אתה אומר על זה? ישראל בא ועשה קידוש והלך!" אחרי הפטירה הוא בא, אני נכנסתי ואמרתי לו שבת שלום והיא אמרה לי "מה אתה אומר על זה? ישראל בא ועשה לי קידוש והלך!" לא שמעת דבר כזה? אבל זה, אני שמעתי רק פעם אחד, פעם אחרי הפטירה. ואחרי הלוייה, אני באתי לשמוע, מה היא עושה הוא אמר לי... אני נכנסתי, אמרה לי, "מה אתה אומר על זה? ישראל בא ועשה לי קידוש והלך!" ואחרי הקבורה ואמרה לי הוא בא אליו... עשה לי קידוש והלך! הוא בא, הוא עמד על (יד) השולחן והוא עשה קידוש והלך... אבל לא... אני לא ידעתי כלום, היא ספרה לי, "שישראל בא ועשה לי קידוש והלך! אחרי הלוייה, אחרי הקבורה היא אמרה

לי, "שהוא בא לשולחן ועשה לי קידוש והלך!" היתומים רצו גם-כן לשמוע הקידוש, היתומים, הקידוש... חמש ילדות ובן יחיד והבן יחיד שמו מרדכי, וה... עוד ילדה שמה אסתר, היה שתי בנים, ילדים מרדכי ואסתר... הוא... כולם אמרו, אם הוא היה בזמן רבינו, היה (גם-כן) חידוש! (איך זה אפשר כי רבינו אמר "ממנו עד משיח לא יהיה חידוש"? אבל הוא אמר שישראל הוא כנגד כולם, הוא עומד כנגד כולם! (אבל אתם קיבלתם?) אני קבלתי! אחרי כמה שנים שהיינו ביחד וסבלנו מה שסבלנו. הוא עשה רקודים בחתונה שלי, הוא נפל לו המכנסיים, נפלו והוא רקד עם המכנסיים למטה, הוא לא הרגיש, מעוצם השמחה ומתיקות הריקודים והנגינה והמכנסיים... (ירדו למטה?! הוא לא הרגיש?) כן. והוא רקד במירון ליל שבת, אחרי החופה... קידוש והלך... אם הייתם שמה, הייתם שומעים כל הקידוש, שבת עולה על השולחן, שומעים עושה קידוש, אחר-כך הלך! הוא עשה קידוש והלך, אחרי הקבורה ואחרי הלוי, בא בבית ועשה קידוש והלך... (הוא לא עשה מוציא?) רק קידוש, הוא בא ועשה קידוש והלך לו... והלך... הוא רקד אחרי החופה, אחרי התפילה, בהרשב"י על יד הציון הקדוש, הוא רקד וגם-כן הוא רקד באולם, היה אולם שבאו מהמשפחה והיה אולם והוא רקד עד שנפלו לו המכנסיים, והוא לא ידע שנפלו המכנסיים. (הוא לא הרגיש מגודל תענוג המצוה לשמח חתן וכלה). זה מתנה כזה!

סוד מכל העולם:

חדש! מה שיש לנו עכשיו בעולם! אם אנחנו לא נעשים משוגעים מגודל השמחה זה נס! זה גם-כן נס! מה היו עושים בלי רבינו? מה זה? מי יכול לעזור לנו? אבל, אם יש כבר רבינו? יש לנו, יש לנו הכל! אם אני כאן? הכל כאן! וגם כן אנשי רבינו היו צדיקים קדושים כאלו, שכל העולם... הם היו סוד כמו רבינו, סוד מכל העולם, כמו כן אנשי רבינו ואנשי רבי נתן היו גם-כן נעלמים, סוד מכל העולם ולא יודעים, לא יודעים מה שזה... אני זכיתי רק לראות את רבי ישראל, הוא היה כבר הדורות האחרונים, ראיתי את האמת שלו, את העניות שלו, את החיים שלו, את התפילה שלו, זה היה מין דבר,

לא מן העולם הזה! מבחינת עתיד, מבחינת אחרי ביאת המשיח, כן! הוא היה מקושר לרבינו כל-כך באהבה כזו, געגועים כאלה אז היה, הוא היה, כולם ידעו שהוא ענין, ענין מיוחד, כן. הוא היה תמיד בשמחה, רבי ישראל טשאק, זה אחד מהשמות שהיה לו בעולם, רבי ישראל ברסלבר. באומן היה שמו רבי ישראל טשאק, בשביל מה טשאק? טשאק זה שמחה כזו! טשאק, "טשאק" זה שמחה של כל השמחות, שמחה כזו! אז קראו אותו רבי ישראל "טשאק" היה תמיד בשמחה, היה תמיד מרקד, תמיד היה בשמחה! אוי, אנחנו ברוך ה' שאנחנו חיים בעולם, בעולם הזה עכשיו, בחושך כזה, זה דור יתום בלי רבינו! אז כל הלומדים וכל הגדולים הם יתומים, לא יודעים כלום, אין להם אבא, אין להם אמא, אין. רבינו הקדוש, הוא האבא, הוא האמא, הוא הכל! הוא התורה, הוא האמונה, הכל הוא רבינו! ולא רוצים לדעת, עם החכמות שלהם! מה? כל הגדולים לא יודעים! רק ברסלבר! רק ר' נחמן! הם לא מקבלים, וגם השקרנים, השקרנים של ברסלבר גם-כן, שקר, שקר... הם לא רוצים לבטל עצמם, רוצים כל הכבוד וכל הכסף וכל הפרסום! זה שקר, זה לא רבינו! אמת, זה רק ברסלבר ושקר זה לא ברסלבר, זה עוד לא כלום! אנשי אמת רב נפתלי הכהן, רק נפתלי זה אנשי אמת, צניעות כזה, עניות כזה... אבל לא זה! זה שקר, כמה שהפרסום יותר גדול, זה שקר יותר גדול! זה הכלל, הסימן המובהק, כמה שרוצה יותר פרסום, יותר שקרן! מה זה? מה זה רבינו ואנשיו! ואנשי רבינו וספרי רבינו! זה ענין מיוחד, זה סוד מכל העולם, אם היה זה נגלה לעולם היה כבר נהיה, היה כבר משיח בא והיה כבר ה, זה... זהו הכל! כל מה שעושים בשביל רבינו, בשביל להכניס רבינו בעולם, זה ענין פלא כזה. שלא היה מעולם. אוי, אני זוכר, איך רבי ישראל התפלל ואמר, הגיע לברכות של קריאת שמע, "לא! ברוך נעימות יתנו, למלך א-ל חי וקיים, זמירות יאמרו ותשבחות ישמעו, כי הוא לבדו, מרום וקדוש, פועל גבורות..." כל דיבור, הוא הכניס בלבי, אורות כאלו וגם כן, לא רק אני? אני הייתי במושבה, בזמן השבר, שבר ענן, בזמן המבול, (כשהיה פורים שמה, כשהיה פורים חדש) כן. מה? כל הכפר, כל המושבה, הם לא הלכו לעבודה, הם רק עמדו ושמעו את התפילה, של רבי ישראל, כן. ואני

עמדתי בדלת, לא יכולתי לעמוד, מגודל האור, לא יכולתי, אני יכול לגווע בחדר, אמרתי, "אני אעמוד ליד הדלת, ברגע שאני ארגיש, שקרוב ליציאת הנשמה. אז אני אספיק לצאת", ככה היה, לא. לא. לא מספר גוזמאות. אני עמדתי, מוכן לצאת, בזמן שאי־אפשר כבר, בשום אופן, אז. אני אספיק לצאת... עמדתי ליד הדלת והבעל הבית של הדירה, הוא בא בהכנעה כזו, כמו שהוא נכנס להמלך, כן. ביראה והוא היה לו, כמה חדרים, הוא לקח חדר והיה שמה שולחן ונתן על השולחן, כל מה שיש, אצל (איכר) יקר ואצל (מושבה) זיתים, ביצים, גבינה וחמאה וכל התענוגים שבעולם, כל, הכל, והוא ביקש שנכנס להחדר, שמה יש השולחן עם האוכל. וגם כן הילדות? ילדות יכולים ללכת, עם השערות, בלי כיסוי ראש, אבל ילדות קטנות, של בר מצוה, בת מצוה, או חמש עשרה שנה, אבל היא לא צריכה לכסות את הראש, אבל הם לא יודעים, אז הם כיסו את הראש, עם מגבות וגם־כן קשרו, עם שרוכים קשרו, שלא יפול חס־ושלום, כן. וגם כן על הידיים, אז לא הלכו בפריצות כזה... אבל במושבה, הלכו עד פה, אז הם (הכל מהפחד?) כן. כן. כולם, כל הילדים והוא והילדים... כן!

חצות של ר' ישראל:

אבל זה חצות! אני חשבתי שהלילה אין חצות אחרי יגיעה כזו... [אחרי שהיה שבר־הענן והלכו בבוץ כמה שעות] אנחנו היינו, בדבק. להוציא רגל, זה היה ממש, אני חשבתי, הלואי שיתנו לי, מקום לשכב חודש, אולי אני יכול לזוז, עם אבר, ככה היה והוא כלילה הזו, התפילה הזו, היה אחרי, הלילה הזה, הוא קם בחצות זה, אני לא יכול להבין, בדרך הטבע, איך הוא קם? בחצות לילה, כל האברים היו שבורים ועייפים כל כך, ממש, כן. והוא עמד בחצות לילה, ואני שמעתי את החצות, אבל לא יכלתי לזוז עם אבר, רציתי לצאת, איך אפשר לישון כשיש חצות כזה? איך אפשר לישון? אבל לא יכולתי לזוז עם אבר, אני שכבתי אבל ברוך ה', שמעתי החצות, סוף כל סוף התגברתי בכל הכוחות יצאתי מהמיטה וקמתי, יהיה מה שיהיה, על כל

פנים, רבי ישראל ישב, היה שולחן וישב על הכסא, בשולחן ולא היה חשמל כמו היום, זה היה מנורת נפט והוא למד ליד הנר, ואני נגשתי להשולחן, אבל טרם שהגעתי להשולחן, היה רעידת אדמה, הריצפה כולה, רועדת והשולחן (הריצפה, היתה מבלטות?) בלטות? כמו פה, כן. כן. והשולחן היה רועד והוא היה רועד, אני נגשתי לשולחן, נפל עלי פחד, ראיתי פנים כזה, שהוא בוער כאש, כן. ואחר כך היה התפילה כזה, שעמדתי בהדלת, שברגע שאני לא יכול, בשום אופן לסבול, אני יכול לגוע! אז אני אספיק לברוח (רק חמש דקות?) מה חמש דקות? (רק חמש דקות, אם היינו זוכים לשמוע התפילה שלו?) אני ברוך ה', שמעתי הרבה פעמים התפילה שלו והיה, הרגישו שזה לא רגיל! זה דבר לא רגיל! זה לא כמו כל העולם! יש חסידים ויש... (סבא, אני יודע, שאתם לא מגזמים בכלום, הכל אמת ויציב) אמת כזה שאין לנו השגה, כן. אוי, אוי, אוי. הוא לא היה צריך ללחום עם הגאון, שלא תקרב אליו, הוא היה נקי מכל התאוות! זה רק רבינו הקדוש יכול לעשות פלאות כאלה! (אחרי שרואים אור כזה...) אה? (אחרי שרואים ר' ישראל קרדונר, אז איך אפשר לחיות בחושך של היום?) והוא היה בעולם הזה, עם גוף, הוא היה מדבר עם העולם כאילו הוא אחד מבני העולם, הוא היה עם (רבינו תמיד) הוא היה לגמרי, אין... כן. היה מעשה בצפת בחור אחד שמו נחום, ככה היה שמו, נחום, והוא היה נכד, נכד הרב המפורסם, הראש הרבנים בצפת והוא היה כמו מלך, הוא היה, הוא הנהיג, בגאון כזה, כמו מלך, אם היה אחד שמדבר נגדו. (זה הלא? שהיה בבית אבות?) לא. לא. זה ענין מיוחד הלא, אני הכרתי את האבא שלו, הוא היה בן תורה ואיש כשר, כי הוא, הוא לא היה מתנגד על ברסלב, כן. אבל הלא? היה לו כשרונות גדולים והיה למדן והיה בכבוד מלא כבוד וגאון, כן. אבל אף-על-פי-כן, אתה שמעת ממנו? אולי יהודה העורך דין, אמרתי לו שישאל אותו, על רבי ישראל... (הלא אמר לי, שרבי ישראל קרדונר, זה ענין אחר לגמרי...) כן? כן. הוא אמר לי גם-כן, בכל פעם, רבי ישראל... הוא החזיק ממני, אבל אני, אולי עשיתי שגיאה שלא דיברתי איתו בתקיפות, אני הייתי צריך להתקיף אותו, שיתן קצת מהרכוש שלו, הוא

נפטר עשיר ויש לו בנין בחיפה, ששוה הרבה כסף, הוא היה יכול וחתנו הוא ראש הרופאים של בלינסון, של איכילוב, כן. לא. הוא יכול לחיות בלי הבנין, הוא היה יכול לתת את הבנין או חצי הבנין על עניני רבינו. אבל הוא היה מסור להילדים שיהיה להם עולם הזה... הוא הולך לעולם הבא, מיפטר פיפטר? הוא היה מאמין, הוא היה בתמימות מאמין, אבל התאוה של הכסף, של המיפטר פיפטר ישאר אצל הילדים....

היה לי הרבה כתבים,

שהם היו יכולים עכשיו לעשות רעש בכל העולם!

(אמרת לי שהיה לכם בצפת, מגילה סתרים והוא לקח לכם את זה?) מי? (סנדר) סנדר? (היה לכם מגילת סתרים וזה נעלם, סנדר לקח את זה?) כן. היה לי כתבים מרבי נתן, מכתב של רבי נתן, כתבים מה שסבלו, מה שסבלו, הרדיפות שסבלו, אני זוכר איזה סיפור... (אבל בספר הזה, מגילת סתרים אתה עיינת? אתה קראת בזה?) אינני זוכר... היו לי הרבה כתבים שהם היו יכולים עכשיו לעשות רעש בכל העולם! (היו כתבים, שעוד לא התפרסמו?) בודאי! (מה אתה זוכר?) אני לא זוכר, לא זוכר כלום, החסידים של פולניה באמריקה, השוחט באמריקה, יצחק מנדל, יצחק מנדל, אתה לא יודע מזה? היה אברכים, באו אלי ואמרו לי, שהוא רוצה לראות אותי, יצחק מנדל....

שש מטבעות זהב ונולד זה! אברהם אשכנזי:

"גדולתינו ותפארתינו, יגלה משיח צדקינו" של ברסלב, גדולתינו, זה של ברסלב... עם הזהב, שש לירות זהב, הוא היה יקר מאוד והוא אמר לו והוא נתן לו תיכף, מיד, כל הכסף! זהב שש מטבעות זהב ונולד זה! עכשיו, הוא בן שמונים... אבא שלו התחתן ושש שנים אחרי החתונה, לא היה להם בנים והוא בא לרבי ישראל, האבא שלו וסיפר לו, אני התחתנתי לפני שש שנים

ואין לי בנים, אז אמר לו רבי ישראל, שיתן לו שש מטבעות זהב שש לירות זהב וכך היה, הוא נתן שש לירות זהב ואברהם חי עכשיו, עם זה הכסף, הוא עכשיו בן שמונים! "אני צריך לתת למדפיס, אני צריך לתת שש לירות, תתן לי שש לירות" ולא אמר לו שיהיה לו בנים, אז "תתן לי שש לירות" מספיק זה, זה והוא חי עכשיו, הוא עכשיו בן שמונים, שמו אברהם אשכנזי... מתנגדים גדולים, כל, הסבא... וגדולים, אבל הם לא שמעו, הם הלכו לר' ישראל וסיפרו לו שהם עכשיו שש שנים אחרי החתונה ואין להם בנים, אז אמר לו רב ישראל, "תתן לי שש לירות" שש לירות זהב, אוי, הוא נתן לו וזה אברהם אשכנזי. הוא חי היום. עם השש לירות! רבי ישראל, הוא לא דיבר הרבה, בקיצור, שש לירות, "תתן לי שש לירות" והוא נתן לו אז, כן, בדיוק שש לירות ועד היום הוא חי, הוא, בן שמונים... ואבא שלו סיפר לי, שהוא התחתן ושש שנים אחרי החתונה לא היה להם בנים. רבי ישראל היה במירון, אז הוא הלך לרב ישראל ואמר לו, בזה הלשון, "אני התחתנתי ויש לי כבר שש שנים, התחתנתי ואין לי בנים!" אז אמר לו רבי ישראל, "תתן לי שש לירות זהב" וככה היה, הוא נתן לו והוא עכשיו בן שמונים....

המעשה של ר' צבי רוזנטל

זה המעשה צריכים להדפיס ולהדביק
בכל העיר להודיע שהיה ר' צבי רוזנטל:

הוא הלך להתפלל עם הטלית ותפילין ולא חזר יום שישי וכל השבת. הוא אמר "הם לא נותנים לי להיות ברסלב? אני מוכרח ללכת לירושלים, אין לי כסף, אני אלך רגלי, יש לי רגליים חזקות!" הגוים, הטורקים, הם שברו כל הכלים שלו (של רבי ישראל קרדונר) המשטרה אמרה: "תגיד האמת! איפה רבי צבי? אם לא? אנחנו נהרוג אותך!" מה זה? אדם הולך להתפלל ולא חוזר? כל השבת? זה עוד לא היה דבר כזה, עוד לא היה, זה רק בברסלב, זה מעשה פלא, איך הולכים להתפלל ולא חוזרים כל השבת? דבר כזה לא נשמע, רק בברסלב יכול להיות כזה דבר שהולכים להתפלל ולא יחזרו? בכל העולם אין דבר כזה. אנחנו היינו בסכנה, רוסיה היה במלחמה עם הטורקים ואנחנו שלחנו אנשים לרוסיה, אנחנו היינו בסכנת מרגלים, זה היה נס מן השמים. המוכתר אמר לי, "תגיד האמת! איפה רבי צבי? הוא השאיר אשה ובנים ולא יודעים איפה הוא?" ושואלים במשטרה "איפה רבי צבי?" אנחנו לא יודעים, "השומר רבי צבי אנוכי?" אבל אמרו שזה דבר שאי אפשר, שהולכים להתפלל ולא חוזרים כל השבת? זה רק בברסלב! ר' צבי רוזנטל, הלך להתפלל עם הטלית ותפילין ולא חזר והיא [אישתו] חיפשה, בכל בתי כנסת, איננו! בא שבת איננו! אז באו אלי כל המשפחה, "תגיד איפה רבי צבי?" היו כאלה שאמרו, "מה? הוא כבר באומן! הם שלחו אותו לאומן! הוא ברסלב? איפה רב צבי? איפה רב צבי?"

ר' ישראל בער בבית הסוהר, בגלל המעשה של ר' צבי:

על כל פנים, האמא שלי ואשתי והמשפחה, הם באו לבית סוהר וראו אותי דרך החלונות, הם אמרו לי, "מה נשמע?" על כל פנים, עבר איזה כמה שעות, בא הפקיד הגדול, המושל על השוטרים ועל הכל, הוא בא, המוכתר כבר דיבר איתו מה שיש לו לעשות, הוא יודע את זה שיש לו חבר טוב, זה המוכתר, מה שהוא אומר [המוכתר], הוא עושה [הקצין]. הוא בא, הוציא אותי מבית הסוהר, הקצין הגדול, "הידניראל", והוא אמר, הוא דיבר בתקיפות, הוא "ידניראל", הוא אמר לי: "תגיד, איפה רב צבי?" קודם שכבו אותי על הרצפה, והרימו את הרגליים, ולקחו חבל, וקשרו את הרגליים ביניהם, כן. זה היה ברזלים חזקים, קשרו אותי, והיה שוטר אחד מצד זה ושוטר אחד מצד זה, והרגליים היו למעלה, ואמרו לי: "אם תגיד איפה רב צבי טוב. אם לא? אז תמות! אנחנו נכה לך מכות רצח!" והמשפחה שלי, שומעים איך הוא מדבר איתי, והם פחדו שאני... אם הם יכו אותי אז אני אמות! שוטרים ערבים? הם נותנים מכות רצח! היה בכיות. האמא שלי הלכה לבית כנסת, פתחה את ארון הקודש, התפללה ובכתה, היה סכנה גדולה, אפילו ללכת ברחוב, שיקחו אותי לצבא, כי מי שהיו מוצאים אותו, שיש לו ידיים ורגליים, אפילו ברחוב, היו חוטפים אותו לצבא של הגויים, הטורקים, בלי להודיע למשפחה, והרבה משפחות נעלמו להם הילדים והיה בכיות גדולות וצער גדול ופחד גדול. האמא שלי וגם אשתי וכל... הם קשרו אותי ושכבתי עם הרגליים למעלה, והם הפליגו את המקלות, והקצין אמר לי: "תגיד, איפה רב צבי?" אמרתי: "אני חושב שהוא הלך לירושלים." אז הוא אמר לי: "תדע, אם לא נמצא אותו נעניש אותך אז תמות. נכה אותך עד למוות. תגיד אמת!" "זה שאני יודע אני אומר. אני מאמין." אז עזבו אותי והם שלחו בשבת, שלחו להדרך לירושלים. על כל פנים, במוצאי שבת הם מצאו אותו בעפולה, ואמרו לרב צבי. הם מצאו אותו, המשרה, ואמרו לו: "תדע שישאל בער ורבי ישראל הם בבית סוהר, והם בסכנה גדולה, תחזור

איתנו! הוא שמע שיש סכנה, הם באו לטבריה במוצאי שבת. אז המשפחה שלי רצתה שישחררו אותי מהבית סוהר. שאלך הביתה, והחוק היה, בלילה, לא נותנים לשום בן אדם לצאת. אם הוא בבית סוהר לא משחררים אותו, הוא מוכרח להיות עד הבוקר. בלילה אין שיחרורים, אבל המוכתר וזה השוטרים, הם ידעו איך להתנהג והם שיחררו אותי, במוצאי שבת בלילה....

מעשה משלושת החכמים העשירים של טבריה:

אבל שכחתי מהשלושה העשירים של טבריה, אוי, הם כבר היו מהחדשים, [מהמקורבים החדשים] ציונים חדשים, הם עשו, היה אצלם צחוק, כל היהדות והתורה, אבל אף-על-פי-כן, הם ילידי ארץ-ישראל, והגדול שבהם, היה לו תחנת קמח, והוא היה חשוב, המשפחה שלו, האבא והסבא חסידי קרלין, אז הוא לבש את השטריימל, ככה בצד, לפי המודה, והוא הלך עם החברים שלו, עוד שניים, הוא זה, היה הזקן, לא זקן אבל הוא היה זקן מהם. אלו השלושה, הם היו חברים והתלוצצו מהיהדות, כמו החכם של הסיפורי מעשיות. הם הלכו, היה אצלם צחוק. הולכים להתפלל, אבל אחד, היה שמו ישראל בן זלמן, זולמין, והשניים? היו שניהם, אחד היה בעל בית-מרקחת הכי גדול בטבריה, הוא היה פלא אפילו בירושלים, בית-מרקחת גדול והוא ידע את המלאכה טוב, מומחה גדול, זה השני. והשלישי היה לייבל, גם כן אריה, הוא היה סוחר עצים הכי גדול בטבריה, אלה השלושה. הם הלכו לבית כנסת, אבל היה מין הצגה, מין צחוק. ככה, בכל בית כנסת הם הלכו לבית כנסת, ליצנים! זה שהיה לו את התחנת קמח, ישראל זולמינס [זולמיניץ], הוא היה הגדול שבהם, הם היו, דרך-ארץ עמו, הוא היה איש חכם, הם הלכו איתו לבית-כנסת, וזה היה מין הצגה, הם הלכו לבית-כנסת, והבית של רבי ישראל, היה בין כל בתי הכנסת, [קרוב לכל הבתי כנסיות]. הם ראו רעש גדול, כל העיר, רעש גדול, וגם כן המשפחה שלי ושל רב צבי ורבי ישראל, והיה צעקות ובכיות והם שמעו דבר כזה? "מה יש פה? מה יש?" "הו!... אתה לא יודע? ישראל בער נעשה חסיד ברסלב, ולקחו אותי [אותו] ונעלם,

הלך עם תפילין להתפלל ולא חזר!" אז הם שומעים דבר כזה, הם ראו, היה קיבוץ גדול כזה, באמצע מספרים להם מה שנעשה, מה שיש בטבריה, ישראל בער מחסידי ברסלב. [הוא נעשה ברסלב, ועכשיו גם רב צבי] "מה? אתה לא שמעת? איזה מין הצגה? מה? ישראל בער? מה ברסלב?" על כל פנים, הם הלכו להדלת של רבי ישראל, היה סגור. הוא סגר את הדלת, הוא התפלל שחריית, מין תפילה כזה! אני לא שמעתי, אבל שמעתי שאמרו, שזה היה בוקע וקיעים, שזה היה תפילה כזה! המשפחה שלי, המשפחה שלו, אמא שלי, אמא של רב צבי, אז הם עמדו על יד הדלת של רבי ישראל, וגם מרדכי המוכתר עמד שם עם שוטרים גם כן, הם חיכו שהוא יגמור התפילה, הם יקחו אותו לחוץ, בחוץ יכולים לקחת אותו, מהבית אסור לקחת*, אבל מהחוץ אפשר. על כל פנים, הם היו בכעס, הם רצו לשבור את הדלת של רבי ישראל. הם מצאו עצמם, עם המוכתר, עם השוטרים, הם שמעו את התפילה של רבי ישראל נפל עליהם פחד! לא שמעו מעולם, מין תפילה כזה לא שמעו מעולם, אז הם התעוררו באמת, נתעורר היהדות, הלב, היהדות, וכולם, זה הישראל זולמין, מהתחנת קמח, אלה השניים, אמרו למרדכי, למוכתר, "לך מכאן" אז תיכף הלך. הם היו חברה... אם הוא לא רצה לשמוע להם היו נותנים כסף, הם עשירים גדולים, הוא פחד מהם, הם לא היו אנשים פשוטים, הם אמרו לו ללכת, אז הוא הלך, והם נשארו. הם לא הלכו להתפלל, לא הלכו לקרלין, הם ראו מין הצגה כזה! כל העיר רק מחפש, "איפה ר' ישראל?" המוכתר והשוטרים... אז הם חיכו, עד שגמר את השמונה עשרה של התפילה של שבת, הם דפקו בדלת ודיברו עם ר' ישראל. "מרדכי? אנחנו שלחנו את מרדכי, אנחנו רוצים לדבר איתך" אז הוא פתח הדלת ונכנסו, הם היו פקחים, חכמים, אבל הם התבטלו נגד התפילה שהם שמעו מר' ישראל. שעה אחד הם שאלו אותו כמה שאלות והוא השיב על הראשון ראשון, ועל האחרון אחרון, הוא השיב לכולם והם התפלאו מאוד, הם עוד לא שמעו דיבורים כאלה. הם היו חכמים, הם שאלו אותו! "מה זה? ברסלב וקרלין וכולם, כל הדתיים, הם כולם, יש להם בנים וגם הברסלבים יש להם אישה ויש להם בנים, איזה הפרש יש? אלה מתחתנים ויש להם

* כך היה החוק כי לרבי ישראל קרדונר היה פספורט אוסטרי ולא טורקי.

בנים, ואלו מתחתנים ויש להם בנים, אז מה? איזה הבדל [יש פה] זה?" הם שאלו בצחוק, אבל ר' ישראל ענה להם באמת, בחכמה, "אלו מתחתנים? הם מתחתנים, בשביל תאות הגוף, ממילא יש להם גם-כן בנים, אבל העיקר, התאוה! ואלו הצדיקים? הם, בשביל שהם רוצים ילדים, בשביל זה, הם מתחתנים!" הם לא ידעו לענות על זה. והוא נתן להם תירוץ מספיק והם לא ענו. והם התבטלו לר' ישראל ואהבו אותו. על כל מה שדיברו איתו, הוא אמר להם הכל והם התבטלו, והם התקרבו לרבינו, הם תמכו אותו, [על הדפסת ספרי רבינו נחמן מברסלב]. הם פעם הראשון בחייהם, השלושה חכמים, הם שמעו פעם ראשון בחייהם, רעש כזה, אז הם שאלו: "מה זה הרעש? מה יש פה?" "הו!... אתה לא שמעת שר' ישראל נעשה ברסלב? נו, שמענו. מה יש? מה יש? הם לקחו את רב צבי!" הם ראו, מה שזה רב צבי....

ר' ישראל קרדונר הוא ענש את המוכתר
המוסר על השבת הזה שהוא גרם:

ביום ראשון אני פחדתי, אולי המוכתר הוא רוצה כסף? הוא ירצה עוד פעם כסף, הוא יבוא עוד פעם, הוא יקח אותי שוב לבית סוהר, "כסף!! איפה רב צבי?" יש פה כסף! הוא לא ירצה להפסיק, יש פה עסק טוב, יש פה כסף, כסף! כסף? אין לי כסף! אז ראיתי מקום, ליד בית הכנסת קרלין, מקום סתום, מקום שלא רואים, אז אני הייתי שמה כל היום, ליד בית-הכנסת, אולי יבואו מרדכי עם השוטרים, אף אחד לא ידע איפה אני. אז הוא יכול לחפש כמה שהוא רוצה. אני הייתי שמה עד מנחה. במנחה עליתי לבית-כנסת, מן המקום שאני הייתי לבית-הכנסת, התפללו מנחה, יש להם "קדושה" ובא הזקן הרב קהת, הרב קהת, הוא היה קרליני, וגם האבא של האשה, של אשתו של רב צבי רוזנטל, הוא היה גם כן קרליני, הם היו חברים, אז רב קהת הלך להתפלל מנחה, ושמע כי המשטרה לקחו את מרדכי, את המוכתר (המוסר), לסטמבול, ויש עליו תלונה גדולה שהוא מרגל, שהוא... אז אמר רב קהת, זה

היה ר' ישראל, ר' ישראל, זה היה המעשה של ר' ישראל, ר' ישראל [קרדונר] ענש אותו, הוא נתן לו עונש, ה' נתן לו עונש על זה, על השבת הזה, הוא... לקחו אותו, ומאז נעלם, לא ראו אותו יותר בטבריה, לא ראיתי אותו, טבריה לא ראה אותו יותר, אולי אני חושב שהרגו אותו. מרגל? היה תלונה שהוא מרגל, אז היה האנגלים, הם היו במלחמה עם טורקיה, וכל זה טורקיה, וגם סוריה היא טורקיה, לבנון היה טורקיה, הכל טורקיה, נו, טורקיה התלוננה, היה תלונה שמרדכי מרגל, הוא מרגל כל מה שיש פה בטורקיה, הוא מוסר לשונא שלהם, ריגול, אז הוא לא חזר בחיים. מיום הראשון הזה, הוא לא חזר לטבריה יותר, לא לארץ ישראל ולא לטבריה, לא יודעים איפה הוא, איפה? אם הרגו אותו? על כל פנים לא יודעים, טבריה נשאר בלי המוכתר, בלי מרדכי. הוא עשה שבת כזה, הוא גרם מחלוקת כזה! אז הוא קיבל! מה שהוא קיבל, הכל מן השמים, עולם לא הפקר. אז לקחו אותו בסטאמבול, זה בטורקיה, ולא חזר בחיים. לא יודעים מה קרה איתו עד היום. זה היה, מין הצגה כזה על כל העיר! הספרדים, הם עם בפני עצמם, הם לא יודעים, מה שיש אצל האשכנזים. והאשכנזים, לא יודעים מה שיש בין הספרדים. שני, שני דתות נפרדות. זה ספרדים, וזה אשכנזים. האחד לא דומה לשני, אבל המעשה של רב צבי? היו כל העיר, כל הספרדים [ידעו] ירדו, וכל האשכנזים, "זה? רב צבי? הלך לאומן ביום שישי, ולא חזר!", כל העיר דברו מזה, גם האשכנזים וגם הספרדים, כולם היו ליד הבית של רבי ישראל קרדונר. אחרי התפילה הם עוברים בדרכם הביתה, ועברו ליד ביתו של ר' ישראל קרדונר. זה היה הדרך הרגיל שלהם לבית, וראו דבר כזה, רעש כזה, אז נעמדו, לא יכלו לזוז, ראו דבר כזה? ! הם שאלו: "מה הרעש הזה? מה נעשה פה? איזה חתונה יש פה?" "מה? אתם לא יודעים? אתם לא שמעתם? ישראל בער נעשה ברסלב! והם רוצים להשמיד כל טבריה, מה אתם לא יודעים?? הם שלחו את רב צבי לאומן ביום שישי, ראיתם דבר כזה? ! זה רק הברסלבים, מה שהברסלבים האלה עושים! הם הרגו כל המשפחה של ר' צבי, האשה וילדים קטנים, ראית דבר כזה? ! היה רעש כזה, הו... מה שנעשה בטבריה באותה השבת, אל תשאל! כל טבריה היה רותח. "איך עושים דבר כזה? !

ביום שישי? מה? ...!" זה מעשה פלא כזה, שלא שמענו עדיין! ...! המעשה... איך עושים דבר כזה? הוא הלך ביום שישי לירושלים רגלי, לא היה לו כסף לנסוע. הוא הלך ביום שישי, הלך להתפלל, הוא לא חזר, הלך לירושלים, אף פעם. לא נשמעו על מעשה כזה! הרעש היה בכל טבריה, אצל האשכנזים והספרדים, כולם דיברו מברסלב: "מה זה? איך עושים דבר כזה? הולכים להתפלל ביום שישי?! ולא חוזרים?...!" והשלושה חכמים בטבריה הם הלכו להתפלל, הם לא ידעו שום דבר, לא ידעו, לא מִי־שֶׁרָאֵל בער ולא מִר' צבי, הם לא ידעו מברסלב בכלל כלום. זה הבית כנסת של קרלין היה ליד ר' ישראל, כל הבתי־כנסת היו ליד ר' ישראל, אז כל אלה שהלכו, היו צריכים לעבור דרך ר' ישראל. נו, ואצל ר' ישראל עמדו המשפחה שלי, המשפחה של רב צבי. כל העיר הם בכו, "איפה זה? איפה הוא? איפה רב צבי? הלך! איננו, נעלם!" והשלושה חכמים, הם שמעו כל העיר טבריה מדברים מהמעשה של רב צבי, רואים רעש כזה, אז הם שאלו: "מה יש פה? זה בית הכנסת שמתפללים? מה יש פה? מה קרה?" "מה? אתה לא שמעת? ישראל בער נעשה ברסלב! ורב צבי נעשה ברסלב! ביום שישי הלך להתפלל ולא חזר!..."

כשאני מזכיר עצמי המעשה של רב צבי, יצא מהבית יום שישי, אז אני נעשה אדם אחר, אדם חדש. היה מעשה כזה, מי שמע דבר כזה? הוא היה מתפלל בשעת וותיקין, לא אמר כלום. הוא הולך להתפלל, ונאבד, נעלם, לא חזר, עד היום. מי שמע דבר כזה? כולם אמרו, "זה רק מעשה ברסלב, הברסלבים יכולים לעשות דבר כזה, כל העולם לא יודעים לעשות מעשה כזה, רק הברסלבים יודעים".

מעשה ר' צבי שהלך רגלי לירושלים:

ונעשה מעשה כזה, כשיבא משיח יספרו המעשה של ר' צבי. משיח גם יספר, ויהיה שמחה גדולה מִר' צבי, שהלך ברגלי לירושלים, יום שישי... נו, נו, ר' צבי הוא אמר לר' ישראל: "אני לא ישראל בער, אני לא יכול לסבול, נו, אם

כן, חסד-שלום אני מפחד שאולי אני אפול? אז אני רוצה ללכת לירושלים. בירושלים יש גם-כן ר' שלמה וקסלר, יש חסידי ברסלב, אני יכול להיות... ברסלב כאן בטבריה? אני לא יכול. אני לא יכול, אני לא גיבור! אני מוכרח ללכת לירושלים. אין לי כסף? אז אני אלך רגלי, עכשיו כבר אני הולך רגלי! ברוך ה', הרגליים שלי חזקים, ברוך ה' אני, יש לי גוף חזק, אני יכול ללכת לירושלים רגלי."

תלמיד מובהק של החפץ חיים
למד לקוטי מוהר"ן ונעשה ברסלב:

אני לא מבין, הוא היה תלמיד מובהק של החפץ חיים, הוא בא לטבריה ואמרתי לו, "רבי צבי? יש ספר ליקוטי מוהר"ן היום, שכל העולם לא יודעים מה זה!" אז התחיל ללמוד, אז נעשה חסיד ברסלב! האשה והחותן והמשפחה, כולם אמרו, "מה זה? ברסלב? אני רוצה גט! אני לא רוצה ברסלב, אני רוצה גט."

הוא קיבל כל זה, הוא ראה שהוא בסכנה, הוא לקח את הטלית והתפילין והלך להתפלל. בדרך כלל היה בא אחר התפילה לאכול ולשתות ופעמים לא בא. נו, באו אלי, "איפה ר' צבי?!" אני אלך לספר, שהוא הלך לירושלים? באה כל העיר, להגיד ולספר להם, "איפה ר' צבי? אדם הולך להתפלל ולא חוזר ביום שישי? מה זה? זה אין בכל העולם, רק בברסלב! יש דבר כזה?! שהולכים להתפלל ולא חוזרים?! איפה ר' צבי?" אמרתי, "אינני יודע..." שלחו לצפת לחפש אותו ואיננו. נו, "אז איפה ר' צבי? בטח הם שלחו אותו לאומן?" הוא חי כמה ימים וקיבל מחלה והוא מת.

והוא היה פאר העיר, פאר הישיבה פאר העיר הוא היה תלמיד של חפץ חיים, הוא למד איתי בישיבה והוא היה תלמידו, הוא למד אצלו, רב צבי רוזנטל, הוא היה תלמיד של החפץ חיים, כן, תלמיד שלו.

התקיעת כף של הרבנים שלא יעמוד בד' אמות
של ברסלב ולא ילמוד בספרי ברסלב:

הם קיבלו תקיעת-כף, שהוא לא ידבר איתי, שלא יהיה ברסלב. הוא נתן
תקיעת-כף. הוא סיפר לי, אני אמרתי לו: "מה עשית? מדוע עשית ככה?"
הוא אמר לי: "זה לא חל על שבועה ולא על נדר! אם אחד יעשה נדר שיחלל
שבת, לא חל השבועה ולא הנדר."

המשך הסיפור של רב צבי:

הוא מצא אותי בטבריה, אחר כך נעשה כולם מתנגדים על ר' צבי רוזנטל,
הוא היה תלמיד של החפץ חיים, ולא השגיחו על זה. אני אמרתי לו שזה
הענין, ענין רבינו הקדוש זה ענין שנעלה מאד, ואתה תכניס את מוחך ואת
לבך בדיבורים של רבינו ויהיה נעשה ממך ותעשה ממך ענין אחר לגמרי.
והוא אמר שהוא רוצה להיות ברסלב, והחותן שלו ואישתו לא רצו, אז הלך
לירושלים. הוא השאיר את חותנו ואת אישתו והוא הלך לירושלים. היה לו
ילדים קטנים, נו, הוא הלך לירושלים רגלי, כן, הוא אמר "אני לא יכול להיות
בטבריה, הם לא רוצים שאני אהיה ברסלב, אז אני מוכרח ללכת לירושלים,
לר' שלמה, ר' שלמה ווקסלר." כן, הייתי בסכנה גדולה, הם רצו לתת לי
מכות, מכות גדולות ואמרו לי, "תקבל מכות, תגיד איפה הלך צבי רוזנטל?
איפה הוא נמצא?!" אני ראיתי שאני בסכנה, אמרתי שישלחו לחפש בדרך
לירושלים. בעפולה הם מצאו אותו, בעפולה הם מצאו את ר' צבי בעפולה,
והחיילים אמרו לו, שיחזור לטבריה. הוא לא רצה, הם אמרו לו, "אנחנו
חיילים! אתה לא רוצה? אנחנו ניקח אותך בכח!" הם לקחו אותו לטבריה,
ובבוקר לקחו אותו להרב קלירס, הוא עשה ניירות, שיחתום עליהם, שהוא
לא [יעמוד] יעבור אצל ר' ישראל ואצל ישראל בער. הוא חתם, כי הוא היה
בסכנה, הוא חתם, והוא עשה את השבועה....

החלום על רב צבי זצ"ל:

כן, כן, ר' צבי, ראיתי אותו בחלום, ובליילה בחצות, אני הלכתי למקוה, הוא בא והוא דיבר איתי, אמרתי לו: "ר' צבי! אתה חתמת להרב קלירס שאסור לך לדבר איתי ולבא אצלי? ! נו, נו, מה יהיה?" הוא אמר, שהוא עכשיו לא רוצה לשמוע להרב קלירס, ויהיה מה שיהיה, הוא יישאר חסיד ברסלב! כן. הוא יהיה חזק, הוא יהיה אחר, כך הלך איתי למקוה, ובמקוה באו אנשים וראו דבר כזה. אבל ברוך ה' ניצלנו מהם, ברוך ה', אחר כך ראיתי, שזה היה חלום. לא מקוה, ולא... רק שמעתי הבכיות של אשתו עליו והיא בוכה, "ר' צבי נפטר." היא נשארה אלמנה עם ילדים קטנים, הילדים עכשיו בקרלין. היום, כשאני נמצא אצל ביתי בירושלים, הם מבקשים אותי תמיד, שאספר להם המעשה של האבא שלהם, מה היה שמה? מה היה המעשה בדיוק? אה?... אבל היה מעשה יפה! ודור דור מספרים המעשה של ר' צבי רוזנטל. הוא לא רצה ללכת עם החיילים. הם אמרו לו: "אנחנו ניקח אותך לאוטו!" כך היה. הם העבירו אותו לטבריה ואמרו לי שרב צבי הוא בטבריה. הוא הגיע לטבריה, הוא חזר לטבריה. הוא קיבל מחלה ומת, הוא נפטר. הוא חתם, על מה שכתב לו הרב קלירס, הוא חתם על זה. (סבא? אמרו שאתה מרגל, שאתה שולח אנשים לאומן?) כן. המוכתר רצה כסף הרבה, הוא רצה לאיים על המשפחה שישלחו אותי לרוסיה והמשפחה יאספו כסף, ויתנו לו, כל אחד, כסף, ויתנו כל אחד כסף בשביל לא לשלוח אותי לרוסיה, אבל קיבל מחלה ונפטר, הוא קיבל מחלה על הריאה.... המעשה של ר' צבי רוזנטל, הוא מעשה פלא. הוא לא אמר כלום, הוא לקח הטלית ותפילין, הוא הלך להתפלל, אחר התפילה הלך לירושלים ובשבת היה בעפולה ומצאו אותו בעפולה במוצאי שבת, הם באו החיילים והעבירו אותו לטבריה, הוא היה גיבור, גיבור, הוא אמר הוא אפילו ימות, הוא יהיה ברסלב!

הקצין הגדול שהיה אוהב כסף:

זה הקצין הגדול, שהוציא אותי, להכות אותי מכות רצח, הוא היה גם-כן אוהב כסף, כמו מרדכי. מרדכי נתן לי גם... יש להם מסחר טוב. הוא עשה תלונה שאנחנו מרגלים. אנחנו שולחים אנשים לרוסיה לאומן. נו, נו, אז ביום ראשון, לקחו אותו, הוא מרגל. והוא לא חזר לטבריה....

המשך שיחות על ר' צבי רוזנטל:

הוא הלך ביום שישי אם הטלית ותפילין ולא חזר, הוא הלך להתפלל אם הטלית ולא חזר כל השבת, יום שישי כל השבת לא חזר, הוא אמר "הם לא נותנים לי להיות ברסלב. אני מוכרח ללכת לירושלים. אין לי כסף, אני אלך רגלי. יש לי רגלים חזקות." (זרקו אבנים על הבית של רבי ישראל קרדנור?) כן, כן, כן! הם שברו כל הכלים שלו! (זה היה בשבת?) כן... הגוים הטורקים (לקחו אותך לבית סוהר איפה ר' צבי?) כן... "תגיד האמת איפה ר' צבי. אם לא אז אנחנו נהרוג אותך. תגיד האמת איפה ר' צבי? מה זה? אדם הולך להתפלל ולא חוזר כל השבת?" זה לא... עוד לא היה דבר כזה רק בברסלב. זה מעשה פלא. איך הולכים להתפלל ולא חוזרים כל השבת? דבר כזה לא נשמע רק בברסלב! אצל ברסלב זה יכול להיות. דבר כזה שהולכים להתפלל ולא יחזרו? בכל העולם אין דבר כזה רק בברסלב! (הם אמרו ששלחתם אותו לאומן?) כן, אנחנו היינו בסכנה, מרגלים... רוסיה היה במלחמה. הטורקים נו... אנחנו היינו בסכנת מרגלים והיה ניסים מן השמים... הוא אמר לי "תגיד האמת איפה ר' צבי?" אז אחרי כמה שעות באה המשטרה ולקחו אותו לבית סוהר, לא יודעים איפה הוא עד היום. הוא השאיר אשה ובניו ובנים ולא יודעים איפה הוא, לא יודעים, הם שואלים במשטרה, "איפה ר' צבי?" "אנחנו לא יודעים. אני לא יודע. אנחנו לא יודעים", אבל אמרו שזה דבר שאי אפשר רק בברסלב יש דבר כזה, שהולכים

להתפלל ולא חוזרים כל השבת. זה רק ברסלב! (יש פה אורחים) אורחים? תספר להם מה שר' צבי רצה. הוא הלך להתפלל עם הטלית ותפילין ולא חזר ולא חזר, היא חפשה בכל בתי-כנסיות איננו, בא שבת איננו! אז באו אלי כל המשפחה "תגיד איפה ר' צבי?" היה כאלה שאמרו "מה, הוא כבר באומן?" הם חשבו אותו באומן. זה המעשה צריכים להדפיס בכל העיר להודיע שהיה ר' צבי רוזנטל... (שלום עליכם) שלום עליכם, (ג. ב.) אוי וי! מה זה איתך? אינני... אני לא מבין את זה, מי היה ר' צבי רוזנטל? הוא היה תלמיד מובהק של החפץ חיים. הוא בא לטבריה ואמרתי לו "ר' צבי, יש ספר ליקוטי מוהר"ן היום שכל העולם לא יודעים מה זה!" אז התחיל ללמוד, אז נעשה ברסלב, חסיד ברסלב. אה, אה? חסיד ברסלב? האשה והחותן והמשפחה כולם אז: "מה זה? ברסלב? אני רוצה גט!" הוא קיבל כל זה והוא ראה שהוא בסכנה. הוא לקח את הטלית והתפילין והלך להתפלל. אחרי התפילה... הוא היה בא אחר התפילה לאכול ולשתות. נו, אז באו אלי, "איפה ר' צבי?" אני... הכל, באה כל העיר להגיד, לספר להם "איפה ר' צבי? אדם הולך להתפלל ולא חוזר? יום שיש? מה זה? זה, אין בכל העולם, רק בברסלב יש דבר כזה. הולכים להתפלל ולא חוזרים? לא נשמע בעולם דבר כזה רק בברסלב!" (ר' צבי היה הקרוב של משה רוזנטל בירושלים?) אינני יודע, אבל שמו רוזנטל, ר' צבי רוזנטל. "איפה ר' צבי?" אמרתי, "אינני יודע." שלחו לחפש אותו, איננו. "איפה רב צבי?" היו שאמרו ששלחו אותו לרוסיה באומן, הוא ברסלב, הוא... "הם שלחו אותו לאומן!" (הוא חזר הביתה בסוף?) כן, (הוא חזר הביתה בטבריה?) כן, אבל הוא מת, הוא מת, הוא חי והוא מת... אז אמרתי "אולי הוא בירושלים" אז שלחו ותפסו אותו. הם הביאו אותו לטבריה... "איפה ר' צבי? מה זה? הוא הלך להתפלל לא חזר איפה הוא?" אנחנו... אנחנו מקלקלים הכל. ה' יתברך נותן לנו ואנחנו... [רבי ישראל כפי שהיה רגיל בודק מה עם הכסף שנתנו לו צדקה לדפוס של רבינו] יש לי... יש לו... קודם כל הכסף, בהכסף אוי! מה שנתת לי, מה עשיתי עם זה? (אתה לא לקחת כלום אתה נתת הכל לרבינו) אבל צריכים להסתפק, לנסוע, ולנסוע ולנסוע עד ירושלים בבית המקדש בעיר קודשי קדשים ברוך ה', אני בזמן שלא היה בלי... לא לחם בשביל

הילדים, בשבילי, אני גם כן צריך לחם, בשבילי לאכול בשבילי ולא בשביל הילדים! לא בגד ולא לחם ולא כסף! כלום! ישראל בער, כולם צחקו, אמרו "הנה ברסלב, מה אכפת לך?! הם רוצים... מה יש? הוא יכול לקחת כולם!"...

הוא בא הוא היה גר בחברון, הוא השאיר האשה והילדים, הוא הלך לישראל בער בטבריה. ובטבריה נעשה רעש גדול, "ישראל בער נעשה ברסלב!" ישראל בער! צריכים להדפיס דברי רבינו שיהיה מלא העולם, כל העולם כל ישראל, הגויים לא בחשבון! הם לא בני אדם, אין אם... יש חשבון עם תרנגול? היום אני ברוך ה' זה כל חיותי (אתה יודע רבי ישראל כל הדיבורים שדברת איתי זה לא נאבד) אני יודע! (זה עשה פעולות)....

היה לי עונש היה לי וויכוחים...

הוא למד אתי בשיבה והיה תלמידו ולמד אצלו (איך קראו לו?) ר' צבי הירש ר' צבי רוזנטל (הוא היה תלמיד של חפץ חיים) כן, תלמיד של... אוי ווי, אני רואה עכשיו, אז בזמן שעבר עלי, מה שעבר, לא ידעתי מה זה, לא יכולתי, היה קשה לי, כתוב בגמרא "הבא לטהר מטהרין אותו" נו, מדוע מגיע לי צרות כאלה? אני רוצה להיות עובד ה' באמת, מדוע מגיע לי צרות? היה קשה מדוע, אבל עכשיו... זה היה קשה אבל עכשיו כל מה שעובר זמן יותר אני רואה ומבין ומשיג ומכיר שזה היה טובה כזה שאין לה שיעור! עכשיו אני אתן מליונים, אני רוצה קצת לסבול בזיונות, צרות, איפה הם? איפה אשיג? רק תקופה הזו היה מה שהיה, וזה היה הכל טוב הכל בשביל הדורות לראות מה זה ברסלב, ואיזה כח זה. גם כן... כשהוא אמר דברים לא יפים אז קמתי מהכסא ואמרתי לו "אני לא רוצה לראות אותך!" אני יצאתי מהחדר ונתתי עם הדלת... אני לא נכנסתי אז כלילה הזה אליו והוא, היה דרכו להתפלל כמו פה, ותיקין, כן, הוא לא היה לו... מנין החסידים שלו היו מתפללים לפני חצות היום בשעה תשע, עשר, הוא לא התנגד על זה הוא התפלל עם הספרדים. בזמן שהוא התפלל היה שריפה, אחרי התפילה הוא

בא, הוא מצא שריפה והבת שלו מספרת לו שהיה לו נס שלא נשרפה! על כל פנים, אז הוא אמר לה, "זה היה לי עונש, ישראל בער, היה לי עונש היה לי וויכוחים..." ככה הוא אמר לבת שלו "היה לי וויכוחים עם ישראל בער ונעשה ברוגז אז ברוך ה' שנצלת ברוך ה' שאת נשאת בחיים!" אז היא אמרה לו "אני אומרת לך, אני שומעת הוויכוחים ואני רואה שהוא... הצדק איתו!" אוי ווי, מה שהיה לי, יש הרבה סיפורים, הרבה, הרבה עניינים נעלמים מה ש... אוי, עכשיו ניתן כמה... כל הכסף של העולם שיהיה מעשה כזה, כן, רב מוטל, ישראל בער של הוויכוחים ושל... היה תקופה. והכל היה בעיתו ובזמנו. אני הייתי צריך לקבל מרבי ישראל ולא היה אפשרות כזה רק על ידי הבזיונות והשפיכות דמים והצרות שסבלתי מכולם, אני הייתי לבדי, לבדי נגד כולם! איך אפשר דבר כזה? מה שסבלתי, מה שעבר עלי, זה... אין דיבורים לדבר, כמה שאני אספר אין עוד, אין עוד כלום, כמה שציערתי את האבא ואת האמא שלי, האבא שלי היה עיוור והיה עני ואני עשיתי הכל לעשות רצון האבא לקיים מצוות כיבוד אב ואם....

הרב אלפנדר

הרב אלפנדר:

אני הייתי הגרוע מכולם, אני הייתי איש פשוט וגרוע מכולם. הרב אלפנדר הוא היה גר בצפת. הוא בא לטבריה, לטבול בחמי טבריה, אז אני ירדתי מהשיבה, ירדתי ואמרתי להרב אלפנדר, "אני יש לי בקשה ממך, אני רוצה לשמש אותך." הוא היה גאון עולמי, כן. הוא היה לו דיבור. וגיבור כזה! הוא שמע איך שאני אומר "ליקוטי תפילות", אז אחר כך הלכתי ובאתי לחדר שלו ואמרתי לו, "מה אתה רוצה? מה אתה צריך?" הוא אמר, "אני רוצה לשמש אותך! זה אני רוצה!" (הוא היה איש אמת?) כן. הוא היה זקן גדול והוא היה גיבור, גיבור מאד, הוא לא שאל לכל הרבנים, הוא אמר לי, "אני שמעתי על רבי נחמן, שמעתי גדולות, שהוא גאון גדול! אבל מה שאני שומע ממך? לא ידעתי מזה כלום! עכשיו! אני רוצה לשמש אותך!" הוא היה שכן שלי בצפת, (אתם הייתם גרים בצפת?) לא. התחתנתי בצפת, הוא היה גר בצפת ואני נולדתי בטבריה וגרתי בטבריה, כל טבריה בכו, בכו עלי, האבא שלי והאמא שלי הם בכו, "מה? אי אפשר להיות חסיד ברסלב! מה זה? אנחנו לא רוצים ברסלב!" וככה היה כולם, כל הלומדים וכולם, "היה ברסלב? ברסלב?! ברסלב?!..." אני, אני הייתי למטה מכולם, לא היה לי שום מח ושום שכל ושום... כלום לא דיבור ולא כלום, אין ממש... ורבינו הקדוש כותב לי: "תלמידי, תלמידי היקר..."

חכם באשי, רב שלמה הגאון של הספרדים:

פעם בא לטבריה רב שלמה, הגאון של הספרדים. "חכם באשי" הוא היה זקן וגאון "אלפנדר" והוא היה גאון וצדיק הוא היה יחידי, לא היה לו אישה. הוא בא לטבריה ואני נכנסתי אליו אצל הספרדים, אני נכנסתי אליו וביקשתי אותו: "אני רוצה זכות לשמש אותך..." את... אות... נו. אני בקשתי אותו, והוא היה גאון, נו, יהיה ככה! הוא הסכים! להלביש לו את הנעליים ולעשות לו תה ולנקות, שימוש! הוא היה גאון והוא שמע על רבינו רבי נחמן, שהוא היה גאון וצדיק. איזה שמחה צריך להיות לנו שזכינו בעולם הזה להיות מקורבים לרבינו! אנחנו לא יודעים מה שזה!

היה כמה גדולים שהם חשבו שהם משיח, שהם, והם והם! ורק הם! הם דברו מין דיבורים כאלה, אבל זה לא היה נכון! זה שהם דיברו הם טעו! כן! רק רבינו הקדוש! אצלו אין שום טעות! מה שהוא גילה... איזה דיבור... איזה דיבורים, כל דיבור מבורר! הלכה למשה מסיני!

עוד שיחה על רב אלפנדר:

בצפת היה גר זקן אחד, זקן גדול קוראים לו, קראו לו בשם הרב אלפנדר, הוא היה אדם גדול מפורסם בכל העולם אתה יודע מזה? (לא שמעתי עליו) לא שמעת עליו? איך זה? נו, אתה אדם צעיר ואני זקן ואני שמעתי מהרב הזה בטבריה שהוא אדם גאון גדול וחכם גדול וירא שמים גדול, הוא היה תקיף מאד נגר הרבנים שהוא הבין שהם לא בסדר, אז הוא לא השגיח מה שהם רבנים, הוא אמר האמת, הוא גר, היה גר בצפת והוא היה בכל לילה קם, בכל לילה בחצות לילה ובוכה לפני ה' יתברך על החורבן בית המקדש, כן. הוא היה גאון אבל הוא היה ירא שמים גדול והוא היה קם בכל לילה בחצות ובכה לפני ה' יתברך מאד בדמעות. אני לא הייתי בצפת אבל שמעתי ממנו והוא בא בחורף בטבריה כשביל לעשות את האמבטיות בחמי טבריה

אז הספרדים ידעו כולם שהוא אדם גדול, אז הם נתנו לו חדר אצלם אצל הספרדים בר' מאיר בעל הנס ונתנו לו חדר ואני שמעתי שהרב אלפנדר נמצא אצל הספרדים, אז הלכתי אליו, זה היה כבר אחרי שנעשתי ברסלבר, אחרי הפטירה של רבי ישראל [קרדונר], אחרי שנפטר רבי ישראל. ואני נכנסתי אצלו וביקשתי אותו, אני רוצה לזכות לשמש אותו והוא ראה שזה בלב שלם, כן, הוא היה מבין, אז הוא נתן לי רשות לשמש אותו. הוצאתי לו את הנעלים וסידרתי לו את המיטה הבאתי לו תה, איזה שימוש... עבר כמה ימים ואני התפללתי פעם אצל הספרדים ואני התפללתי כמו שראיתי אצל רבי ישראל, תפלה, וגם אמרתי ליקוטי תפילות ותהלים בדמעות בהתעוררות בהתלהבות והוא שמע בהחדר שלו אז כשגמרתי את התפילה ובאתי לשמש אותו ושאלתי אותו מה הוא צריך, מה הוא רוצה, תה או איזה דבר מה שהוא צריך, אז הוא אמר לי: "אני לא צריך כלום, אני רוצה... אני לא רוצה שאתה... שאתה תשמש אותי!" הוא לא ידע שאני ברסלבר שאני... רק הוא שמע את הקול של התפילה אז אמר לי "אני לא רוצה שאתה תשמש אותי!" אני הייתי בן עשרים ושנים בן עשרים ושלוש והוא היה איש זקן וגאון כזה אז זה לא... איך הוא גאון כזה ואני פשוט, אני אברך פשוט, היה קשר ביננו וראיתי שהוא מדבר איתי על כמה דברים וכוונתי לדעתו והוא היה לו איזה דברים שהוא היה צריך להתיעץ עם איזה בן אדם והוא התיעץ איתי ואני אמרתי לו האמת, אז הוא הבין שאני איש אמת ואומר אמת והיה קשר ביננו והוא שאל אותי "איך הפרנסה?" אז אמרתי "אני בן ישיבה אני לומד בישיבה". "ואיך הפרנסה? יש לך את הפרנסה?" הוא התעניין ושאל אותי. אז סיפרתי לו "אני למדתי בישיבה ואחרי שנעשתי חסיד ברסלבר הם לא רצו להחזיק אותי בישיבה ברסלבר, אולי הוא יעשה אחרים, אולי... לא רצו, אבל אף-על-פי-כן הם לא יכלו לדחות אותי, אני לומד שמה מזמן מהבר-מצוה, אז הם נתנו לי פחות מכל בני הישיבה, אני קיבלתי פחות מהם." אז ספרתי לו שהחיים שלי ככה, בדוחק גדול וסיפרתי לו שהם נותנים לי פחות מן האחרים בשביל שאני מחסידי ברסלבר, הוא את זה... בעוד איזה ימים באו לבקרו הרבנים של האשכנזים ורצו לקחת אותו לבקר בהישיבה

שלהם בהשיבה אצל רבי מאיר בעל הנס של האשכנזים, והוא, באו אליו היה הרב והגבאי של הישיבה ועוד בן אדם אחד היה שלושה והם באו אליו כמו ש... בכבוד ובהערצה ודיברו איתו והוא אמר להם "מדוע אתם נותנים לאיש הזה פחות? אין לו פרנסה!" אז הם אמרו לו "הוא איש יקר הוא בן אדם עובד ה' אבל הוא אומר תמיד תהלים תפילות זה לא בן ישיבה. ישיבה הוא רק ללמדן, אבל הוא לא שומר הזמנים של הישיבה הוא הולך בין ההרים והוא איש כשר אבל לא בן ישיבה. מה שאנחנו נותנים לו זה רק, רק מצד החסד שאנחנו מרחמים עליו." נו, אז הוא, אז הוא התרגז עליהם ואמר להם "שהתהלים שלו יותר חשוב אצל ה' יתברך מהלמדנות שלכם, מהלמדנים שלכם!" אוי, אוי, אוי כל הזמן... ואני ירדתי אליו כל יום אבל לא זכיתי לשמש אותו כי הוא לא רצה בשום אופן והוא... וראיתי שהוא, כשסיפרתי לו שאני מחסידי ברסלב, שאני סיפרתי לו מה שאני סובל הוא אמר לי: "חסידי ברסלב! זה דבר יקר מאד! זה דבר חשוב מאד!" כן, ככה הוא אמר. נו, כבוד להרב, להרב שבא אליו, נו, בסוף בשביל שהוא אמר להם, אז הם נתנו לי הוספה חצי לירה בחודש אחרי שהוא דיבר איתם. אוי, אוי, אוי, אדם גדול מפורסם בכל העולם גאון קדוש והרב אלפנדרי... כנראה... מי זה שאמר: "אני לא יודע?" אתה צעיר ואולי הוא נמצא כבר לפני שנולדת, אבל עד היום השם שלו הוא גדול מאד הרב אלפנדרי, תתעניין, תשאל אולי את הספרדים על הרב אלפנדרי, הוא עשה ספרים הרבה והוא היה אדם מפורסם בארץ ישראל ובכל העולם....

ואמרו אסור לרחם עליו!

הוא צריך להיות בין עניים בכותל המערבי!

מזמן שאני הייתי ילד, הייתי ילד עני, האבא שלי היה עיוור בשתי עיניו והאמא שלי היה לה, היא קיבלה את זה ב[אהבה], אני מכל ימי חיי למדתי, מתחילה רק ביישיבת סלונים ועכשיו אני, אני לא רוצה לשמוע מהם, בעלי גאוה כאלה! הם קיבלו כל הכסף של אמריקה, הם קיבלו ולא נתנו בשביל

חתיכת לחם, כן, רב משה קלירס היה לו בן אברהם מרדכי קלירס, הוא עשה בנק מהכסף של אמריקה, הוא עשה בנק והבנק שלו היה עשיר יותר מכל הבנקים! הילדים שלי לא היה להם חתיכת לחם לאכול והם היו להם כל הכסף של אמריקה אצלם, ואני לא היה לי לא נעל ולא לחם ולא כל מיני דברים ולא בגד להילדים שלי, היה לי עשרה ילדים וכולם היו צריכים לאכול ולא היה לי. לא נתנו לי, מדוע? אני לומד בספרי ברסלב! זה כל ה... זה סלונים! ואמרו אסור לרחם עליו הוא צריך להיות בין עניים בכותל המערבי, לא בישיבה! ולא נתנו לי אפילו חתיכת לחם בשביל הילדים, לא נתנו לי. ניסים ונפלאות שאני חי לא היה לי לחם לאכול, כן, כן, זהו סלונים. תמחול לי אני לא רוצה לדבר לשון הרע, אפילו על שום אחד מישראל, אבל זה היה ממש... (מלערנט תורה!)? מנעמט דע שטיקל ברויט פון קינדער פון קליינע קינדער האט נישט גגיבן קיין שטיקל ברויט איר דארף פורין צו ירושלים) ה' יברך כל עם ישראל בכל הברכות ובכל הישועות. כן. לא יום אחת, שבוע אחת, שנים! לא היה לי לחם, רק לחם לאכול לא! אני ולא הילדים שלי, לא היה לי לשלם לשכר לימוד, אז הם שלחו הילדים הביתה לא... קברי צדיקים? הצדיקים השקרנים אתה מבין מה שאני מדבר? (כן) "אסור לרחם, הוא לומד ספרי ברסלב!" בתוך הישיבה זה אסור לרחם, היה הרב אלפנדרי הוא היה גאון, גאון עולמי וצדיק, הוא ביקש, אני, אני הייתי אצלו ושמשתי אותו, אז בקשתי ממנו שידבר איתם, שיתנו לי לחם לאכול, לא? אנחנו ניתן לכל ישראל רק לברסלב, לברסלב לא! כי הוא לומד סיפרי ברסלב בתוך הישיבה! (הרב אלפנדרי דיבר איתם?) יוא, כן, (גו מה?) נתנו חצי לירה לחודש הם הלכו הם אמרו לו שלא יתנו אבל הם פחדו (ממנו) הוא היה לו שם גדול, הרב אלפנדרי, הוא היה גאון בתורה וחסיד, כן, הוא ביקש ממני לקבל... עוד לא היה לי לחם לאכול, לא היה לחם, רק לחם לבד לא היה, והם היה להם כל הכסף של אמריקה אצלם, הם היה להם שם גדול בעולם כאילו הם צדיקים, השם היה בכל העולם, הם אמרו אני לומד בישיבה? אני לומד סיפרי ברסלב! אני לומד בישיבה! הם לא רוצים אותי! אני נולדתי בטבריה והם אמרו "לא, הוא לומד סיפרי ברסלב אנחנו לא ניתן

לו, הוא לא בן ישיבה!" זה ניסים ונפלאות שאני נשארתי בחיים, אני והילדים, אבל ה' יתברך הוא מרחם, ה' יתברך מרחם והאמת... השקר נופל, האמת חי וקיים! השקר סוף כל סוף הוא נופל. אני זוכר הם היו במעלה עליונה נפלו וירדו לגמרי, הם לא נתנו לי לא לחם ולא לשתות, "שילך לירושלים בין העניים שיושבים בירושלים בכותל המערבי!" לא נתנו... ניסים ונפלאות... הבנים שלי לא יודעים לא יודעים מה זה "אלף" ומה זה "בית" מה זה "קמץ" ומה זה "פתח" מה... הישיבה ראש חודש והילדים לא הביאו כסף אז שלחו אותם הביתה לא יכלו, לא ידעו, לא היה לא אוכל ולא ללמוד, כן, אוי אוי אוי כל שונאיו נפלו, נפלו כולם לא נשאר בית-כנסת אפילו אבן אחת לא נשאר, הממשלה קנה המקום של הבית הכנסת שלהם, שלמו לקחו כסף הרבה... ניסים נפלאים שאני והילדים שלי נשארו בחיים. סלונים היה לו שם בכל העולם, סלונים סלונים אבל השקר!.. ויורד ונופל (רבי נחמן מברסלב מתי הוא יבוא?) הוא יבוא, הוא כבר בא! רואים שבכל העולם, בכל יהודי, הוא לומד עם כל ישראל, הדרך איך לעבוד ה' באמת, אמת כזה שלא היה, לא היה, אבל... "חידוש כמוני עדיין לא היה בעולם" ר' נחמן אמר "חידוש כמוני עדיין לא היה בעולם" נו, הוא חיפש כבוד ופירסום? זה היה... כמה שאמר עוד לא מגיע אפילו לאיזה חלק מזה... רבי נחמן הוא... "אני..." ורבי נחמן אמר "אני ורבי נתן מצחקים מכל העולם" כן, ככה אמר, "אני ורבי נתן מצחקים מכל העולם" דיבורים כאלה... נכד הבעל שם טוב...! [הוא] מתקן את כל העולם, כל הרשעים כל הכופרים כל השונאים, מתקן, מתקנים, רבי נחמן אמר אפילו יש חולים שאין להם רפואה ואני יכול לרפאות, ככה הוא אמר, ככה כתוב בספר! שנים בעולם, האמת היה שנים רבי נחמן ור' נתן! ואמר "אני ורבי נתן מצחקים מכל העולם" מי, מי יכול לספר, מי יכול לדבר, זה היה חידושים כאלה, אין פה לדבר. גילו אמת ואמונה, ועושה מכל העולם צדיקים, מכל הרשעים מכל הכופרים עושים צדיקים! אפילו החילונים יודעים מזה! אני נולדתי בטבריה ולמדתי תמיד בישיבת ברסלב ומה שסבלתי מזה, מברסלב, מה שסבלתי זה אין פה לדבר לספר, הגאווה של כל העולם היה אצל סלונים, אני יכול לדבר

ולספר ולהעיד היה אחד אהרן לוריא שמעת? (לא) גדול בתורה! גדול בתורה, הוא היה חסיד סלונים והוא היה נגדו, הוא אמר סלונים (לא טוב) רק ברסלב... אני לא הייתי נכלל, אני לא הייתי בן ישיבה, "הוא לא בן ישיבה!" המנהל הגדול אמר "הוא לא בן ישיבה" הוא אמר לר' אלפנדרי "הוא לא בן ישיבה, אנחנו מתביישים, ילך מכאן!" בגד, אפילו לחורף לא היה לי, בשביל ילדים קטנים לא היה לי בגד ולא לחם ולא כסף ולא כלום, ניסים היום שאני חי. אבל ה' יתברך הוא משלם את... להשקרנים הוא משלם להם... רבינו הקדוש גילה... יש כבר, יש כבר בעולם "הליקוטי מוהר"ן" אז העולם לא יחרב יש כבר, יש כבר "ליקוטי מוהר"ן" בעולם, עלי אמרו לרב אלפנדרי "הוא לא בן ישיבה, אנחנו לא ניתן לו!" אבל הם נתנו חצי לירה לחודש מפחד שר' אלפנדרי הוא היה איש חזק והוא לא יתבייש אפילו לפני הגדול שבגדולים, הגדולים שבהם, הגדולים, הגדולים של סלונים-ירושלים הם אמרו התורה של ר' נחמן אין בעולם כמו התורה שלו, אז הם אמרו הם מירושלים-סלונים הם לא יודעים, אנחנו יודעים אנחנו לומדים! לא היה לי לחם, לא, אני ולא הילדים שלי, "הוא לומד ספרי ברסלב!" (סבא גם היום לא נותנים הרבה לברסלב) גם? (גם היום לא נותנים הרבה לברסלב) היום? (לא נותנים הרבה) מה? הם לא יודעים כלום! הילדים שלי שלמדו בבית ספר, כולם קראו להם ברסלב ברסלב ברסלב! הם פסולים (לא בסדר) לא בסדר? הם פסול! יש כשר ויש פסול, הם פסולים, "הוא לומד ספרי ברסלב!" ברוך ה' זכיתי לפתקאות מרבי נחמן, כן, הוא כותב לי "תלמידי היקר" אני הייתי איש פשוט לגמרי! ופה הוא כותב לי "תלמידי היקר" אבל אני חי ברוך ה', ואני רואה הסוף שלהם כולם סבלו צרות שאין... רחמנה ליצלן כי ה' יתברך הוא אוהב צדיקים. על צדיקים הוא מתקנא יותר מכל התורה זה עיקר התורה עיקר... הרב אלפנדרי הוא שמע שאמרתי שתי תפילות "מליקוטי תפילות" אז הוא לא רצה שאני אשמש אותו, הוא אמר לי "אני צריך לשמש אותך לא אתה אותי!" ליקוטי תפילות כזה... והם לא נתנו לחם למי שהוא... לחם לילדים קטנים, על-ידי שלמדתי ספרי ברסלב! מאימה ופחד הם נתנו חצי לירה! ברוך ה' שזכיתי להיות עקשן ולצאת מהם

בשלום, אני הייתי... אי-אפשר לתאר איזה פנים היה לי, הם חשבו שהם גדולים של כל העולם, והגאווה שלהם היה עד השמים ואני הרגשתי את זה... היה לי עשרה ילדים, אני לא משקר, אני לא רוצה לדבר, הם אמרו "אסור לתת לו עזרה, אסור! הוא לומד ספרי ברסלב!" ברוך ה' אני הייתי חזק ואני לא שמעתי לכולם, היה בהם לומדים גדולים אמרו שהם לא רואים תורה כמו רבי נחמן, אין עוד בעולם! (אז למה הם התנגדו?) לא שמעו לגדולים אמיתיים, לא שמעו, הם עשו לעצמם גדולים שקרן יותר גדול, למדן יותר גדול, מרדכי מסלונים היה גאון תורה, [הוא אמר] "כמו רבי נחמן כמו "הליקוטי מוהר"ן" אין עוד בעולם!" אז אמרו שהוא משוגע, הוא לא יודע מה שהוא מדבר, אסור להוציא בירור כזה, הוא עלה על כל הגדולים על כל, על הכל... והאמת שלו זה... אין אמת כמו זה אין חכם כמו זה (מה הוא אמר על הפתק?) מי? (ר' מורדכי) הוא קיבל הפתק ואמר שמה שאני מוציא מפי זה תורת משה זה קדוש וקדוש וקדוש! (גם היום הגדולים אומרים שרבינו זה קודש קודשים אבל הקטנים לא מקבלים) השקרנים (כן) אני הרגשתי הריח רע של הגאווה שלהם... אני, רבינו הקדוש אמר, זה שיחה בתוך "הליקוטי מוהר"ן" "אני ורבי נתן מצחקים מכל העולם!" מכל העולם! "נצחתי ואנצח גמרתי ואגמור" מה זה?! מה אתה אומר על זה?! "גמרתי ואגמור" אז הוא כבר הפיל אותם כולם! הם היו המתנגדים הכי גדולים של ברסלב וברוך ה' אני יצאתי, ברוך ה' שאני חי... אני... רבינו הקדוש רבי נחמן אמר "אני ורבי נתן מצחקים מכל העולם! אני ורבי נתן..." רבי נתן היה תלמידו. בשביל רבי נתן אין לנו שום שבח להגיד עליו, הוא היה ראש כל הצדיקים וכל התורה, רבי נתן... על רבי נחמן... אני הייתי שכן של משה קלירס (מי זה היה משה קלירס?) היה סלוני (חסיד סלונים?) כן. הוא אמר לי... "אני ורבי נתן" שני אנשים מכל הגדולים כל הגאונים הם מצחקים מכל העולם! "אני ורבי נתן מצחקים מכל העולם! (יש חדשות) איפה?...

אנשי טבריה

חסידים בטבריה:

בטבריה היה עיר קטנה, אבל היה חסידים, חסידים של כמה מינים, כן. וכל אחד מהחסידים חושב שהוא האמת, קדש קדשים, שכולם צריכים ללמוד מהם, הם חסידים ביאן, ואלה איך להיות חב"ד... על כל פנים חסידי קרלין וחסידי סלונים הם היו קרובים זה לזה, הבית-הכנסת היה סמוך. אבל קרלין היה צועק בתפילה, אז הם היו, היה להם שם וחשיבות גדול. הם צועקים בתפילה! הם מתפללים בכבוד! וחסידי סלונים? הם ביטלו את החסידי קרלין, העיקר ללמוד שיהיה למדן! אצל חסידי סלונים היו למדנים! חסידי קרלין? היו צועקים בתפילה! אבל חסידי סלונים? הם לא צעקו בתפילה. רק היה אצלם למדנים, הם היו אצלם, כל הכבוד וכל הגאווה וכל העולם, הם חשבו שהם גדולי הדור, שהם מנהיגי הדור, שהם מנהיגי ישראל, שהעיקר ללמוד גמרא! כן. יש למדנים, ויש למדנים, יש הרבה מינים, רוב מוטל? הוא היה באמת כשרוני מאד, בעל מח, בעל נפש, הוא היה חכם ומבין ובעל רחמים ומידות טובות, רב מוטל! נו! אבל העולם? היה לו גאווה יותר, כי הוא ירא שמים, הוא למדן! אז הם היו, אצלם יש, הישות והגאווה זה היה עיקר החיים אצלם. ישראל בער? לא היה קרליני ולא סלונים, רק הוא בחר בחסידות ברסלב! אז ה' יתברך סיבב, שרב מוטל היה בשכינות איתי. אני הייתי תלמידו והייתי כמו בן. הוא אהב אותי, אף-על-פי שאני לא כשרוני והוא היה למדן גדול, אבל אף-על-פי-כן הוא כיבד אותי וקירב אותי, כי אני הייתי בעניות גדול ואני, האישה שלי היה אצל ההורים שלה. ואני הייתי אצל ההורים שלי, לא היה לנו פרנסה. נו, אני הייתי בבית אצל רב מוטל כמו בן

בית. הוא ראה שאני נתקרבתי לרבינו הקדוש לברסלב. הוא ראה, שאין לי אישה, אין לי דירה, אין לי פרנסה, ואני שמח! הוא לא הבין את זה, הוא לא הבין את זה. "מה? מה הוא לא מהעולם, הוא לא מהעולם הזה? מה זה? מה זה עם ישראל בער?" הוא לא הבין את זה. הוא הבין, שאין לי לחם לאכול, זה הוא הבין! זה הבין. הוא היה חכם הוא היה למדן, אז הוא הבין. אני לא אמרתי לו, הוא שאל אותי: "מי? מי נותן לך אוכל?" אז אמרתי לו: "ה' יתברך מפרנס אותי" כן. וזה נכנס באוזניו והבין שאני אין לי אוכל, כן, ואין לי בגד של שבת ואין לי כלום. אין לי... האישה בצפת? ואין לי לא דירה ולא כסף ולא גאווה ולא תורה ולא כלום! נו, הוא ראה שאני שמח. הוא הבין שאני אין לי לחם לאכול. אז הוא הלך, הוא היה בעל רחמים, הוא הלך אצל חסידי סלונים.

הזמירות של שבת:

הוא שמע את ה"שלוש עליכם" שלי. אז לא היה כמו היום. אני הייתי אז בתחילת ההתקרבות, "ואשת חיל" שלי? "אזמר בשבחין?" אז הוא נתבטל לגמרי! אז הוא אמר, "מה זה? אני למדן? ולא יודע מה זה שבת! זה השבת שלי כלום! ישראל בער, ישראל בער, הוא יודע הכל, הכל!" את הלב שלו, הוא סיפר לבנות שלו. ישראל בער! ישראל בער! ישראל בער! וגם הבנות, הם העריכו את רב מוטל האבא שלהם וידעו שהוא למדן גדול, בעל מח גדול, ואני מה? איזה? איזה ערך יש לי אצלו? אבל הוא אמר להם: "אני מתבייש מישראל בער, אני רואה את השבת שלו. איך הוא שמח! ויש לו אורחים לשבת, אני לא יודע איך הוא חי?" הבנות שלו, הם שמעו את השבתים שלי, הזמירות והשמחה, והם ראו שאין לי כלום, שרב מוטל נתן לי כסאות, כן. רב מוטל היה מתנגד הכי גדול, כי האדמו"ר שלו של סלונים היה מתנגד גדול, אבל אף-על-פי-כן הוא אהב אותי. אז הבנות שלו הם שאלו אותו: "מה זה? מדוע ברסלב לא מוצא חן בעיניך? אנחנו רואים, שהוא עובד ה' כזה, הוא תמיד שמח!" הוא היה מבולבל, אני עשיתי לו מחלת לב.

הוא היה מתנגד גדול ואני הראתי לו: "אתה מתנגד? טוב! אז תשמע את אשת חיל של ברסלב!" הוא נשאר בלי ידיים בלי רגליים, הוא נתבטל! כן. הוא היה ירא שמים, הוא היה כל כך משוקע בהתנגדות נורא, והוא? ואני כנגדו כלום! יתוש, כלום לגמרי! והוא היה לו מחלת לב, הוא לא מצא מקום, הוא רואה בעיניים את השבת שלי ואת השבת שלו ואיך? איך אפשר להיות מתנגד? כן. היה לו צרות, עשיתי לו מחלת לב. על כל פנים בשבת השני אישתי היה לה כבר ברוך ה' נעליים. באו הבנות שלו של רב מוטל, ואמרו לו: "איך לה שמלה לשבת, צריכים לעשות לה שמלה!" אז רב מוטל שלח אותי לאיזה סוחר, שהוא סוחר שאריות, שאריות זה חתיכות והוא היה סוחר, היה בוחר בחתיכות גדולות, כדי שיהיה שמלה. אז הוא שלח אותי אליו והוא נתן לי סחורה שהיה מספיק על שמלה והיא הייתה תופרת והיא תפרה והיה לה גם שמלה על שבת והיה הצגה נורא! הבנות שלו הם שמעו את ההתנגדות ושמעו "האשת חיל" שלי. אז הם עשו לו צרות, לרב מוטל, "איך? איך? איך מתנגדים על יהודי כזה?!" שהוא אומר אשת חיל כזה? אפשר להיות מתנגד?" כן, אני עשיתי להם לטבריה לחסידי סלונים מחלת לב. הם היו מתנגדים הכי גדולים ואני עשיתי להם צרות כאלה, אבל לא לחינם לא על חינם. הם היו בישיבת "רבי מאיר בעל הנס" והיה להם שם יותר מכל הישיבות של ירושלים. והם נתנו לי שני לירות לחדש במקום עשרה, שתיים עשרה, חמש עשרה. נתנו לי שני לירות! אז הם אמרו, שהם נותנים לי רק בשביל רחמנות, "יש לו ילדים קטנים. נו, צריך לחם. אבל הוא לא בן-ישיבה, הוא לא לומד גמרא, הוא לומד לקוטי מוהר"ן! לקוטי תפילות! תהלים! זה ישיבה? זה בן-ישיבה?" אבל ליקוטי מוהר"ן והליקוטי תפילות והתהלים, זה עשה להם צרות גדולות.

הלחם בשביל המשפחה:

היה אחד אופה, שהיה אופה לחם, כן. אז הוא הלך אצלו. קראו אותו רב מנדל וועק, כן. רב מוטל ראה שאני אין לי לחם לאכול. אמר "לחם מגיע לו,

צריך להיות בלי לחם? אני צריך לתת לו לחם!" וככה היה, הוא הלך להאופה, מחסידי סלונים זה חבר שלו, ואמר לו: "תתן על חשבונך לישראל בער כל יום ככר לחם, בכל ראש חדש תתן לי חשבון, אני אשלם לך." כך היה. אחר-כך הוא היה בלש, בלש... אני ישבתי בחצר שלו, היה לי מטבח קטן. באתי לבעל המטבח. "כמה אתה רוצה להשכיר לי המטבח?" אז הוא אמר לי איזה סכום קטן. טוב, אני לקחתי. אבל אין לי גם הסכום הקטן. אמרתי לו, "אל תדאג, אני אשלם לך! נו, מה יש לך?" הוא נתן לי את המטבח ואני מצאתי מהסוחרים איזה תיבה שבורה ולקחתי לתוך המטבח והיה לי איזה תיבה בשביל שולחן ואיזה תיבה, כן. תיבות! אני בעצמי ישבתי על הרצפה, נתתי איזה סמרטוטים על הרצפה, אני ישבתי על הרצפה ואמרתי ליקוטי תפילות, תהילים... רב מוטל ראה את הדירה שלי את המטבח. ואיך אני עוסק בליקוטי תפילות, ברסלב! והוא רואה שאין לי לחם לאכול והאישה בצפת, אצל ההורים שלה ואני שמח? מה זה? הוא שאל איזה חיים זה? מה זה? אז הוא לא הבין את זה מה זה? מה? היכן אני לוקח את זה? על כל פנים, ה' יתברך ריחם עלי והשכן שלו, שהיה גר על יד רב מוטל, יצא לדירה אחרת, אז הוא ידע שאני אין לי דירה ואין לי אישה ואין לי כלום. אז הוא שכר הדירה מבעל המטבח. הוא היה... בעל המטבח, הוא היה בעל הבית של כל החצר, של רב מוטל. אז הוא שכר את הדירה בשבילי ואמר לי: "בא אלי, תכתוב לאשתך שתבוא" וסיפר לי שהוא שכר לי דירה. אמרתי לו "טוב, דירה יש? קירות! אבל אין שולחן, אין לי כסא, אין לי שום דבר, ומה? איך אני אכתוב לה שתבא?" אז הוא היכה אותי ואמר לי: "זה לא עיסקך. אני אתן לך רהיטים, דירה עם רהיטים, יהיה לך כסאות ויהיה לך שולחן ומיטה, תכתוב שתבוא!" וככה היה!

הנגר שהתקרב לרבינו:

בטבריה היה נגר, נגר מצוין, נגר טוב. אני לא הכרתי, אני לא ידעתי שהוא ברסלב. הוא נתקרב לרבינו הקדוש ואני לא ידעתי. הוא שמע שאני סובל, אז

הוא היה מתקרב אלי והוא היה גיבור, גיבור וחכם... כן. אז אני חשבתי שהוא מתלוצץ, שהוא מהלצנות, הוא אוהב אותי להתלוצץ ממני, אצלו היה חסידות זה כלום... ולא נודע לי, הוא סיפר לי: "אני ברסלב, אני ראיתי זוג מרוסיה, שבאו מרוסיה, והם קמו בחצות לילה ואמרו חצות! והם קירבו אותי לברסלב". אז רב מוטל הביא את זה הנגר והיה לו במחסן כמה כיסאות שבורים והוא היה מומחה גדול בנגרות והוא עשה רהיטים, היה חידוש בטבריה, היה לי כיסאות ושולחן! רב מוטל היה לו שני בנות, אחת היתה שלומה ואחת פייגא, והם ראו שרב מוטל הוא משתעשע איתי, אף-על-פי שאני הייתי פשוט, אבל הוא אהב אותי, הוא בעצמו לא ידע מה זה? מדוע הוא אהב אותי? אז שלומה היתה קטנה ופייגא היתה יותר גדולה, הכלל, הם באו, הבנות, ואני הבאתי את אשתי. לא היה לה בגד לשבת, לא היה לה שמלה, אז הם אמרו לו הבנות, "הבאת את האישה? אין לה נעליים ואין לה שמלה, אין לה כלום, צריכים לסדר לה, לעשות לה. באה אישה בלי בגד? בלי נעליים?" אז הוא נודע לו, הבנות סיפרו לו, שאין לה כלום, אז הוא אמר לי, "לך בטבריה, בטבריה היה המוכתר של העיר, שמו יעקב, הוא היה סנדלר מומחה, כמו מרדכי היה בנגרות, הוא היה מומחה לנעליים ועמדו בתור. הוא לא היה מקבל מכל אחד, הוא היה חזק, הוא עבד, היה [עשה] הנעל חזק ויפה. אז הוא שלח לי ליעקב, הוא סנדלר הכי מובחר שבטבריה, הוא לא לוקח הרבה כסף, אז הוא שלח אותי אליו, נו, אז לא היה חנויות ולא היה מוכן וכיון שהיו צריכים נעליים היו צריכים לעמוד בתור, ליקח מידה ולעשות לפי המידה, היו צריכים לחכות שבועיים שלושה בתור. אז אני באתי אליו ואמרתי לו: "רב מוטל אמר, שתתן לי זוג נעליים, המספר זה וזה". אישתי אמרה לי המספר שלה, אז הוא אמר: "יש לי מספר שלה, המספר הזה מוכן, לא צריכים לחכות". אז הוא נתן לי הנעליים והיו יפים וטובים מאד, לפי המידה שלה. אז היה לה כבר נעליים. אחר-כך היה רהיטים חדשים....

רב אלתר שוחט הקרליני:

סיפרתי לך פעם שאני פגשתי פעם את רב אלתר שוחט? הוא היה קרליני, חסיד קרלין, הוא היה בעל שם כזה, שהוא צדיק גדול, שהוא עובד ה', שהוא עושה צדקה וחסד, שם כזה כמו ברליאנט. אז אני הייתי רוצה לנסוע לירושלים, אבל בלי כסף אי אפשר לנסוע. אז ראיתי את רב אלתר, היה לו קופת גמ"ח קטנה, אמרתי, אולי הוא ילווה לי? אני אמרתי, "רב אלתר? יש לי בקשה ממך! מה יש? אני צריך הלואה חצי לירה", אז הוא (היה) מסתכל עלי כמו משוגע: "מה הוא מדבר? אני עשיר? אני יש לי חצי לירה בבנק! יש חצי לירה?! יש לירות?! אבל אני רק גרושים, מה הוא אומר הלואה חצי לירה?!" אבל הבקשה שלי לא נתן לו מנוחה. הוא לא יכול להוציא את זה מליבו, זה נכנס לו בראש, בלב, לא רצה לצאת. אני אמרתי ככה, בתוקף, אני צריך חצי לירה, שילווה לי חצי לירה. אז הוא אמר "מתי הוא יחזיר לי? יכול לתת חצי לירה? יכול לתת גרוש, שני גרוש, חמישה גרוש, אבל לא חצי לירה!" אבל הדיבורים שלי לא יצאו לו מהמוח, איך אפשר חצי לירה? חצי לירה? אבל הוא נתן חצי לירה, הוא נתן לי, כן. הוא אמר לי, שהוא יתיישב והוא יראה אם לתת לי. אחר כך, הוא ראה אותי בשוק וקרא אותי ואמר לי: "ר' ישראל בער? מה עשית לי? החצי לירה שבקשת לא יוצא לי מהראש. מאז שבקשת ממני לא רוצה לצאת מהראש. אז טוב, אני אתן לך החצי לירה, אבל לא עכשיו. אני אתן לך חצי לירה, מחר מחרתיים אני אתן לך חצי לירה. אני אתן לך". נו. השמחה שלי שהיה לי, יש לי כבר הנסיעה לירושלים... נו. לא נסעו מטבריה לירושלים ישר באוטו. מקודם היה חיפה, מפה היו צריכים לנסוע לחיפה בחמורים, ואחר כך היה רכבת של האנגלים ומחיפה לירושלים ברכבת....

רב אהרן לוריא, למד בספרי ברסלב, ולא עמד
בנסיון הפרנסה מהישיבה כמו ר' ישראל בער:

רב אהרן לוריא! הוא היה יחסן מפורסם והיה למדן, הייתי שכן איתו
בישיבה והוא ראה מה שאני סובל. היה לו קנאה עלי, אז הוא לקח ממני ספר
"ליקוטי מוהר"ן" ונכנס להחדר שלו בישיבה ולמד "ליקוטי מוהר"ן". אז
נעשה רעש גדול בישיבה: "אהרן לוריא לומד "ליקוטי מוהר"ן"! ואמרו לו:
"מה אתה עושה?!" אז הוא אמר בגבורה גדולה: "אני רוצה ללמוד רק ספרי
ברסלב, יהיה מה שיהיה." אז סיפרו להרב משה קלירס. אחרי זה אמרו לו:
"אתה רוצה להיות פה? ללמוד ספרי ברסלב? אתה יכול להיות פה. רק תדע
שאתה תקבל משכורת כמו ישראל בער. אתה יודע כמה מקבל ישראל בער?
תשאל אותו, כמה הוא מקבל? שני לירות לחודש! אתה תקבל שני לירות
לחודש, כמו ישראל בער." אז הוא אמר לי, "איך אפשר? איך אפשר
להתקיים ככה? גם אני מקבל עשרים לירות לחודש ולא מספיק לי, מה אני
אעשה עם שני לירות וחצי? אז אי-אפשר!" הוא אמר לי, בכל פעם שראה
אותי, "אני מקנא אותך, כן. אני לא יכולתי לעמוד בנסיון כזה!" ואני היה לי
שני לירות לחודש ורקדתי כל הלילה ונסעתי למירון ולירושלים וחייתי חיים
טובים!

רב אהרן לוריא אמר לך, הלילה אני מת!

(ר' אהרן לוריא אמר לך, הלילה אני מת?) יוא, יוא, אמרתי לו, "אתה
משוגע?" אז הוא אמר לי "אני אומר לך, שהלילה אני מת!" וככה היה, הוא
פחד מהמלאך המוות, הו! הו!... היה פעם שהוא היה חולה. אני הלכתי
לבקר אותו, אז אמרתי לו: "אהרן? אם יש בכך חס ושלום איזה פגם, איזה
מחלוקת על רבינו, תשליך את זה!" ואשתו ידעה ושמעה, אמרה לו אשתו:
"תעשה מה שאומר ישראל בער! ויותר לא תהיה מתנגד על ברסלב!" מרדכי

לוריא? הוא היה האח של אהרן לוריא והוא בא לבקר את אחיו. היה לו עוד אח, עוד אח אברהם לוריא. הוא היה חולה לב, אני הלכתי לבקר אותו ולקחתי איתי שלושה ספרים, ואמרתי לו, "אם תעסוק באלו השלושה ספרים אז המחלה תלך ואתה תחיה שנים רבות! שנים הרבה!" הוא אמר לי: "טוב! אני בכל יום אני אלמד בהשלושה ספרים, טוב! טוב!" והוא היה חי קיים, חי וקיים בריא, (איזה אלה שלושת הספרים?) ליקוטי תפילות, המכתבים, (מכתבי מוהר"ת?) המכתבים, ועוד ספר אחד. אני אז אני אתן אני נתתי השלושה ספרים שיעסוק בהם. אז יאריך ימים ויהיה בריא! אז הוא היה רואה מה שזה הספרים. "אני אעשה כמו שאמרת לי, אני אשמור מאד ללמוד בכל יום בהשלושה ספרים." הוא היה חסיד סלונים, האבא שלו היה מרוסיה, היה חסיד. הכלל, אחר-כך ובא האח שלו מרדכי לוריא, וראה השלושה ספרים ברסלב בביתו בארון. אז הוא אמר: "מה זה? הוא נעשה ברסלב? אני אקח את הספרים!" הוא לקח את הספרים וחי יום אחד ונפטר! קיבל התקפה על הלב ונפטר! זה הדבר יודע כל המשפחה וכל העיר. (מי לקח את הספרים?) מרדכי! והוא היה בוכה כל יום, "מה עשיתי! מה עשיתי!" הוא לקח את הספרים! לא היה לו הספרים? הוא נפטר....

אברהם לוריא:

אשתו של אברהם לוריא, היא ביקשה אותו, "אוי אברהם, כמו שאמר לך ישראל בער תעשה." אז הוא אמר לה, "אני אלמד בהשלושה ספרים האלו בכל יום" והוא נעשה בריא. אחר כך בא האח שלו מרדכי לוריא וראה שלושה ספרים ברסלב בארון. אז הוא לקח את זה והוא נפטר, הוא נפטר. והאח שלו מרדכי לוריא הוא בכה כל ימיו על זה, "מה עשיתי?" אני הלכתי אליו ורציתי לעשות לו טובה שיחיה והוא קיבל ממני השלושה ספרים ולמד בכל יום בשלושה ספרים האלו והוא אמר לי, "אני לומד בהשלושה ספרים, אני לומד בכל יום" והוא היה נעשה בריא ופתאום בא האח שלו, מרדכי לוריא, וראה את השלושה ספרים של ברסלב. "מה? נעשה ברסלב? אני

אראה לו, אני אקח את הספרים." הוא לקח את הספרים והוא נפטר. לא היה לו הספרים ללמוד? אז הוא נפטר. הוא היה לו הספרים והיה לומד בהם ונעשה בריא, הוא היה למדן, למדן גדול והוא היה אוהב מאד ללמוד ספרי רבינו והוא ראה שזה רפואה גדולה. וככה היה ונעשה בריא ואשתו שמחה כל כך! ברוך ה' יש לה מתנה כזו, שהבעל שלה חי. בא האח שלו מרדכי לוריא וראה את השלושה ספרים, הוא אמר "מה? מה? הוא נעשה ברסלב? אני אראה לו." הוא לקח את השלושה ספרים והלך, והוא הלך עם השלושה ספרים ואברהם נפטר. יום אחד לא היה לו את הספרים, הוא נפטר. אני אמרתי לו "מה זה? מדוע עשית ככה?" אמר לי "אני לא עשיתי. הוא לקח את הספרים [אחיו מרדכי], לא היה לי הספרים." אני לא מגזים, כמו שאני מספר ככה היה, אני הלכתי אליו עם מתנה טובה, שיהיה בריא, ובא האח שלו וראה שהספרים של ברסלב, שנתתי לו אז אמר: "מה? הוא משוגע? הוא נעשה ברסלב? אני אראה לו." הוא לקח הספרים והלך עם השלושה ספרים והוא קיבל התקפה בלב ומת. הוא לקח כל השלושה ספרים והלך לו, אני באתי, אמרתי לו "אברהם? מה זה איתך? פתאום נעשה חלש, מלא חלשות, הוא לקח והלך, לא היה לי הספרים. הוא היה למדן גדול והוא למד הספרים, בכל יום למד בהם, והוא נעשה בריא והיה שמחה אצלו בבית, הוא ואשתו והשמחה שלהם. הוא נעשה בריא. בא אחיו מרדכי לבקרו וראה שלושה ספרים בארון. "ברסלב? מה זה? נעשה ברסלב? אני אראה לו." אז לקח את הספרים והלך לו והוא נפטר. בבית קיבל התקפה בלב והוא נפטר. כל המשפחה וכל הגדולים יודעים מזה והוא בעצמו מודה, "אני הרגתי אותו, אני גרמתי לזה, אני לקחתי את הספרים. בשביל זה מת." וכולם ידעו שהוא הרג אותו, מרדכי לוריא. הוא הרג אותי! הוא מצא את הספרים והוא הלך ונתן אותם פה בארון בשביל ללמוד והלך, בא אחיו מרדכי לוריא וראה על השולחן שלושה ספרים שהיו מספרי ברסלב. מה? הוא מרדכי ידע שאני [ישראל בער] מטפל בו? אז הוא אמר: "מה? הוא נעשה משוגע? הוא לומד ספרי ברסלב? אני אראה לו." אז הוא לקח והלך והוא נפטר. נעבאך האשה, אשתו נעבאך, הוא הרג את האח שלו! הוא אמר "אני אראה לו, מה? נעשה

משוגע? הוא נעשה ברסלב? אני אראה לו" אמרתי למרדכי לוריא "תן לי את הספרים, רק לאחיך נתתי. תן לי את הספרים." הוא לא נתן לי את הספרים, הוא היה מפחד, כבר זה המעשה ידוע בטבריה שהוא האח שלו מרדכי לוריא הרג את אברהם לוריא את האח שלו, הוא לקח לו את הספרים. אמרתי לו: "אי אפשר לך, אם אתה לא תלמוד ספרי ברסלב!" הוא אמר "אני אלמוד, רק שאני אחיה." אברהם לוריא? האשה שלו ביקשה אותו, "תעשה כמו שר' ישראל בער אומר לך, לא להיות מתנגד." הוא אמר כן, כן, כן, הוא נפטר. הוא בליבו היה התנגדות ולא היה יכול להתגבר, אז הוא נפטר. אהרן לוריא האח של אברהם לוריא זה שנפטר, כן, הוא מרדכי לוריא, בא לבקר וראה שלושה ספרי ברסלב ואמר "מה? הוא נעשה משוגע? הוא נעשה ברסלב? אני אראה לו." הוא לקח שלושה הספרים והלך. מה יכולים לעשות. ואני כמה שנים אמרתי לו, "תן לי את השלושה ספרים" ולא רצה ולא נתן לי "הוא נעשה משוגע? הוא לומד ספרי ברסלב? אני אראה לו." ככה היה. הוא למד בשלושה ספרים בכל יום ויום. בא האח שלו מרדכי לוריא וראה "מה זה? הוא לומד ספרי ברסלב? שלושה ספרים אצלו מברסלב, מה זה? הוא נעשה משוגע? אני אראה לו." אז לקח את השלושה ספרים והוא הלך והוא קיבל התקפת לב ונפטר. (איזה ספרים היה?) "עלים לתרופא", "ליקוטי מוהר"ן", "וליקוטי הלכות" זה השלושה ספרים נתתי לו. ונתתי לו והוא למד בהם בכל יום ויום. הוא היה למדן גדול, והוא מצא חיות בכל יום ויום בתורה, הוא הרגיש שזה מביא לו רפואה וככה היה, היה לו רפואה והוא היה בריא ואח שלו מרדכי לוריא, הוא ראה שהאח שלו נעשה ברסלב והוא ידע, שאני מתפלל בו בשבילו, אז הוא נעשה משוגע הוא לברסלב? הוא לקח אותם, כל השלושה ספרים ונתן לאח והוא נפטר באותו יום. היה אסור ללמוד בהם, הוא נפטר ואמר לי שהוא רפואה, שהוא מחיה אותו. בא אח שלו ואמר, "שהוא נעשה משוגע, הוא לומד ספרי ברסלב? אני אראה לו." אז הוא לקח את הספרים והלך לו והוא קבל התקפת לב והוא נפטר. הוא למד הרבה הספרים, בכל יום בזה השלושה ספרים והוא נעשה בריא לגמרי והוא לקח לו והוא נפטר תיכף. "אני אראה לו", הוא לקח אותם, הלך והוא נפטר. האח? הוא היה מתנגד על ברסלב!

נחש גדול ועב מאד :

אני הלכתי שמה במדבר היה בור גדול והיה שמה נחש גדול ועב מאד אני אמרתי "אולי זה חבל לא? נחש גדול כזה?" אני ירדתי להבור והיה נחש, היה נחש, ברוך ה' אני יצאתי ניצלתי! ושויין והלכתי משם והנחש... אני לא יודע אבל אני חושב היה עב כזה... הוא נפטר כמו הנחש, אשתו של אברהם לוריא היא ביקשה אותו: "אוי אברהם! כמו שאמר לך ישראל בער תעשה!" אז הוא אמר לה: "אני אלמוד בהשלושה ספרים האלו בכל יום!" והוא נעשה בריא אחר-כך בא האח שלו מרדכי לוריא וראה שלושה ספרים ברסלב בארון אז הוא לקח את זה והוא נפטר, הוא נפטר. והאח שלו מרדכי לוריא הוא בכה כל ימיו על זה "מה עשיתי!" אני הלכתי אליו ורצייתי לעשות לו טובה שיחיה והוא קיבל מימני השלושה ספרים ולמד בכל יום בשלושה ספרים האלו והוא אמר לי "אני לומד בהשלושה ספרים אני לומד בכל יום" והוא היה נעשה בריא ופתאום בא האח שלו מרדכי לוריא וראה את השלושה ספרים של ברסלב "מה? נעשה ברסלב? אני אראה לו אני אקח את הספרים!" הוא לקח את הספרים והוא נפטר לא היה לו הספרים ללמוד אז הוא נפטר....

הרב מוטל מסלונים והרב משה קלירס :

רבי משה קלירס [היה הרב של טבריה] הוא היה מפורסם בכל העולם, היה לו שם עולמי בטבריה ובירושלים, וכולם העריכו אותו, והוא היה לו שם, שהוא גאון וחכם ומשכיל ונבון כזה וצדיק, איש צדיק. היה לו כל השמות, שהוא גדול כל כך, ואני ידעתי מזה. אני נולדתי בטבריה והוא היה הרב בטבריה. שמעתי מזה וידעתי מזה, ואני נעשיתי ברסלב, נתקרבתי לרבי ישראל, אז היה לי ניסים. אם רבי משה קלירס אומר שלא להיות ברסלב, אז נגמר, הייתי צריך לשמוע לו וברוך השם לא שמעתי לו! האבא אומר שלא

להיות ברסלב, "מה? אתה משוגע? מה זה? איך? דבר כזה?" ור' מוטל היה גם כן גדול בתורה והיה מפורסם כמו הרב קלירס. הרב קלירס היה מפורסם בירושלים כולם העריכו אותו ועמדו לפניו כמלך, כן. זה דבר ידוע, ידוע ומפורסם, והוא רדף אותי על שאני ברסלב ואני הייתי גיבור נגד רבי משה קלירס ונגד רבי מוטל מסלונים. רבי מוטל היה גם כן גאון גדול בתורה, אבל הכשרונות של רבי מוטל היו יותר גדולים מהרב קלירס, כי הוא היה מתיגע מאד עד שבא למדרגה שלו, ורבי מוטל לא היה צריך להתיגע, הוא רק ראה פעם אחד איזה דבר, בגמרא או במדרש, אז ישר קנה את זה לעולמי עד. והרב קלירס, התפיסה שלו לא היה כל כך כמו רב מוטל, והוא ידע מזה גם כן, אבל היה לו שם מפורסם בירושלים ובכל העולם. ואני עמדתי נגדו ונגד כולם. אני נתקרבתי לרבי ישראל. והוא רדף אותי והוא דיבר איתי. זה דבר פלא כזה, אני הייתי ילד עני ורבי מוטל הוא היה למדן גדול, אבל הוא היה גם-כן אוהב מצוות כמו אנשים פשוטים, לא כמו הרב קלירס, המצוות היו דבר קטן בשבילו, רק גאונות, חכמה. אבל רב מוטל היה לו שניהם, הוא היה אוהב מצוה גם-כן.

אם מדברים על הצדיק הוא משלם!

אם מדברים על הצדיק הוא משלם, אוי! נורא ואיום! הוא דיבר ר' משה קלירס, עם מין גיאות על רבינו ועל רבי נתן, באותו יום זה היה יום חמישי ובאותו יום הגיעו לצפת. ובכל הכפרים וכל הגוים באו ועבדו והוא הגיע ביום חמישי ובבית הגיע הבן שלו והיה נשוי והוא היה איש חזק וגבור והתקוטט עם הגוים, והגוים היו בכעס וחתכוהו לחתיכות בחיים! ואז שמעו שמה קולות, אני יודע, עד למרחוק, ואז ראיתי איך ה' יתברך מקפיד אם מדברים על הצדיק. כי זה יותר מכל דבר מכל התורה, הוא דיבר לשון הרע על רבינו ועל רבי נתן תלמיד רבינו, נו, נו, מה היה להם! ה' יתברך יכול לשלם טוב! הוא שילם להם, כשהלכו ללויה הלכו חתיכות מהגוף רגלים וידיים והאיברים חתיכות, חתיכות. הבן שלו התחתן והגוים חתכוהו

לחתיכות, ואחרי זה לא הכירו אותו, כי באו הרבה גוים, והוכרחו לחכות כדי שיוכלו לעשות ההלוויה. נו, נו ואחרי זה קיבל סכרת, ונחלה והיה בבית חולים ביחד עם ר' אייזיק קלבסקי בבית חולים. משה וואלך הוא היה גאון הדור, גאון של כל העולם, הוא היה גאון גדול ר' אייזיק קלבסקי, ר' משה קלירס... (מי שחולק על הפתק כאילו הוא חולק על רבינו?) זה, אינני יודע. הוא הלך בגאון גדולה עד השמים והוא הלך עם כל הקהל והוא דיבר לשון הרע על רבינו ותלמידו רבי נתן אמר גם-כן לשון הרע ואמר שמו זה וזה, נו, נו, בזה היום, יום חמישי הוא הלך, נסע עם טקסי לצפת בזמן שבא כל הגוים כל הערבים באו לצפת ולטבול קרוב לצפת, והוא בא והוא היה לו מלחמה אחת, הוא היה גיבור, כן, אז הם חתכו אותו לחתיכות. הוא בא מטבריה לצפת הוא בא בזמן שכל הערבים באו מכל הכפרים באו יהודים לסתום את צפת והוא היה גיבור, והוא לחם איתם והם, היה הרבה, חתכו אותו לחתיכות, הקולות שלו נשמעו עד לירושלים....

ר' אייזיק קלבסקי:

[ר' אייזיק קלבסקי שכב באותו בית חולים על יד ר' משה קלירס] ר' אייזיק קלבסקי האט גיזאגט [אמר]: "חידוש כמו רבי נחמן לא היה בעולם!" הוא [ר' משה קלירס] אמר לו: "מה אתה מדבר?" [ר' אייזיק קלבסקי ענה לו:] "אני יודע מה שאני מדבר! אני היה לי ניסים גדולים, הכדורים שהם ירו, כדורים, הערבים עם נשק, כן, ועבר לי פה, ככה, הכדור נפלה בפאה ונשארתי... כלום לא היה, כלום, אני הייתי נחבא מאד. הגוים הם עשו עינוים קשים כאלה והם חטפו האבנים הם חטפו פה עם סכינים ופה בכל הגוף אבל הכדור נכנס פה... אחד צעיר מאד והוא נעשה חולה וחולה עד שמת עד שנפטרה*" (רק הוא חלק או שהיה עוד אנשים שחלקו על רבינו?) היו שנים, הרב קלירס ועוד אחד, תלמידו, (הרב קלירס ומי דיבר עוד?) אחד שאני לא יודע, הוא בא להבית שלו הוא עמד ואמר דרשה הוא אמר על רבינו ור' נתן על רבי נתן... היה שמה איש יהודי ככה, לא זקן ולא צעיר, אני

אמרתי לו: "אי אפשר בדורות האלו... הוא פלא כזה, בלי זה החיים לא חיים, לא כלום," מה זה? אמרתי לו ככה, דברי "הליקוטי תפילות" אני נתתי לו אחר כך. הוא אמר לי: "אתה החיית את נפשי. הוא כותב, לא ידעתי שיש לנו אוצר כזה, "ליקוטי תפילות"! הוא בא בכל לילה לבית הכנסת עם ליקוטי תפילות להתפלל ואמר ליקוטי תפילות והוא לא ידע מה לעשות איתי, אני נתתי לו מתנה כזה, "ליקוטי תפילות", עכשיו כולם כל תל-אביב מתו נפטרו. אני נשארתי רק לבדי. כל החברים וכל החברה וכל הכל אינם, כאילו לא היה בעולם, רק אני לבדי נשאר. אני מתחיל לחשוב איפה כולם, הם כולם באדמה, רק אני, אני לבדי נשארתי עם "הליקוטי תפילות"....

סיפור חותנו של רבי ישראל בער:

החותן שלי היה, ר' פנחס הכהן, כן! בודאי! כן! הוא רצה לקחת שני ערבים. והוא, רבי ישראל קרדונר, כשילך למירון, הערבים ימצאו אותו בדרך, הם יהרגו אותו, ולא יידע שום אדם מזה. כן. אני לא אומר סתם, כן. ופעם כשרבי ישראל נכנס לאיזה בית והוא היה שם והוא ישב על כסא של ברזל כבד, והיה גבור וקם מהכסא וכשרבי ישראל נכנס הביתה, לקח את הכסא, ורצה לתת את הכסא על הראש של רבי ישראל, כן. אז היה נס, שבעל הבית הספיק לאחוז את הכסא ולא נתן לו על הראש, אבל הוא החזיק אותו בזקן ולא רצה לעזוב את הזקן והוא תלש לו חצי זקן והיה צער גדול מאד ואז חלה ולא היה מרגיש טוב ובאותו שבוע נפטר והשאיר עשרה יתומים... (אתה אמרת לי פעם שאתה עשית תקיעת כף והוא זרק אותך מהחלון לכלבים?) כן. הוא סגר את הבית, הלילה אני לא הולך לרבי ישראל, כליל שבת? נו, אני יש לי תקיעת כף עם רבי ישראל שכל יום וכל לילה צריכים להתראות ואיך נתראה? מה יהיה? בחצי הלילה, הוא לא ידע, בחצי הלילה? הוא חשב כבר שרבי ישראל ישן ואני צריך לישון, אז נתן לי מפתח של הבית, ונתן לי לצאת. כן. אבל הוא שמר עלי והוא ראה תיכף שאני בורח, אז הוא הבין שאני בורח לרבי ישראל, הוא ברח אחרי רדף אחרי

ואני ראיתי את רבי ישראל, התראינו ואני חזרתי ואז בא והיכה אותי וזרק אותי על כלבים. כן. מה שהיה! כן. מי שמע דבר כזה? מי ראה דבר כזה?! הוא ואשתו והיכו את אשתי מכות רצח שתתגרש, "את לא יודעת מה זה ברסלב? תתגרשי!" והיא אמרה לא, "זה? לא." חמי היה מכה את רבי ישראל ותלש לו הזקן, כן! "מה זה? מה אתה רוצה מחתני? מה זה? שיהיה ברסלב?! מה? אני לא אפסוק, אני יש לי ערבים שיהרגו אותך בדרך, בזמן שתלך למירון הם יהרגו אותך בדרך! הם יבואו לרבי ישראל מקרדון הם יהרגו אותך! עזוב את חתני! עזוב אותו!"

לא הייתי צריך לשתוק...

[סבא שר "כל מקדש שביעי" בניגון מיוחד...] כנראה ששכחו לברך הנרות לשבת... אמר לי לא, אל תפחד כלל, עוד עדיין יש שעה וחצי שעתיים להשבת! אל תפחד יש עוד שעתיים, שעה וחצי יש לשבת, (הכבוד טוב?) או! או! כבד כזה אין בכל העולם! איפה הרגלים שלי?... הוא בא מיפו, האורח בא מיפו, והביא לי טשולנט כזה! כמה שנים הביא לי טשולנט כזה שאין בעולם! הוא מצא אותי, בשבת בבוקר אחר התפילה, הוא בא עם טשולנט... [החותן שלי שלח] ערבים שיהרגו אותו [את רבי ישראל קרדונר]... הוא תמיד הולך בשדות התבודדות, הוא אמר לו שהוא יהרוג אותו, ראיתי את הסוף שלו, של חותני, לא היה לו שום דבר רק ברסלב, הוא היה מתנגד גדול על ברסלב! כי היה אצל הרב רפאל דיין בצפת, הוא היה מתנגד גדול על ברסלב, אז כולם הם סבלו מאד מזה, זה אני ראיתי את זה, נשארו יתומים קטנים והם עבדו בחינם אצל עשירים, בחינם, הוא וגם הוא בשבוע שהוא ביהו אותו [את רבי ישראל] הוא מת. הוא נעשה חולה ביום חמישי ובליל שישי בבוקר, בשבת הוא נפטר. השאיר עשרה יתומים, אתם לא יודעים מזה? (כן, אמרתם לי את זה, וגם פעם אחת מישהו רצה להרוג את רבי ישראל קרדונר) כן, כן, כן. הוא ביהו מאד את ר' ישראל קרדונר, נו, הוא היה מתנגד גדול של רפאל דיין של רשעים! הוא היה הרב

של צפת אבל רשע! הוא היה מתנגד גדול על רבינו רפאל דיין, בעיני ראיתי מה שסובלים כשעושים רעה להצדיק, כשעושים בזיון או משהו צער לצדיק... הוא רחמנא ליצלן יותר גרוע מכל עבירות, מכל... מן הכל! יתומים קטנים ילדים קטנים אבל זה הזיק לכל הבנין לכל הבתים, רחמנא ליצלן, קללות, הוא נפטר, אין יותר רעה מהתנגדות על הצדיק, רחמנא ליצלן, סובלים מזה בעולם הזה בעולם הבא תמיד! אה, האשה שלו נתאלמנה, אלמנה עם ילדים גדולים וקטנים, יתומים, כן. הוא סבל... ביום רביעי או חמישי... הוא תלש לו [החותן תלש לרבי ישראל] הזקן, ובליל שישי הוא נעשה חולה ונפטר בשבת, בשבת קודש בבוקר הוא נפטר. כמה האדם... מת והשאיר עשרה יתומים, הם עבדו בחינם אצל עשירים, בחינם... אני לא הייתי צריך לשתוק, הייתי צריך להתקוטט וללחום, כן, אבל מה שעשה, אני שתקתי, זה לא... זה היה מביא עלי צרות גדולות! (הייתם צריכים להתקוטט עם החותן שלכם?) כן! (על שהוא מבזה את רבי ישראל קרדונר) כן, כן, כן, הייתי צריך להתקוטט, היה הרב בצפת, הרב הוא סבל צרות גדולות מזה שהוא ציער את רבי ישראל, הוא היה מתנגד גדול, והוא ציער את רבי ישראל מאד, אני הייתי צריך להתקוטט ולהתגרש, אני לא עשיתי כך, בשביל זה אני סובל מאד... כבוד הצדיק, ה' יתברך מקפיד על זה יותר מהכל! (למה הייתם צריכים להתגרש?) אני חשבתי אולי הוא יעשה תשובה, או... (אבל למה ביתו אשמה? הבת שלו, ביתו היא לא אשמה... הבת שלו במה היא אשמה?) לא אשמה, אבל המשפחה כולה סבלו, הילדים וכל המשפחה סבלו מאד מזה... בשבת הוא נפטר. ביום חמישי אמר שהוא מרגיש לא טוב וביום שישי בליל שישי בבוקר הוא מת. סיפרתי לכם את זה? אתם יודעים מזה? (כן) כבוד הצדיק ה' יתברך מקפיד אפילו בשוגג! הוא לא ידע שזה כל כך, אבל הוא... סבלו כל הילדים כל המשפחה סבלו מזה... אוי! אוי! אוי! מה שראיתי בעיני! מה זה בזיון על כבוד הצדיק! ה' יתברך משלם תכף! הוא משלם טוב! ילדים קטנים סבלו מזה, כל המשפחה הבנים שלו. אז הוא נפטר, בשבת בבוקר הוא נפטר, אף-על-פי שאני, אדרבה, אני סבלתי מזה, אף-על-פי-כן כבוד הצדיק ה'

יתברך מקפיד מאד מאד! רב רפאל דיין, הוא היה מקורב לרב רפאל דיין והוא נעשה מתנגד, והוא סבל הוא והבנים והיתומים... מה שהם סבלו מי יכול לשער? ילדים קטנים סבלו בלי שיעור מהאבא שלו שהוא ביזה את ר' ישראל... אה! אה... יכול להיות שכל מה שסבלו ישראל בזמן היטלר זה מחמת, בשביל זה. מי יודע? (בשביל שביזה רב ישראל קרדונר?) כן. אני נתקרבתי לפני החתונה לרבינו הקדוש, והוא היה מקורב לרפאל דיין והוא אמר שהוא יהרוג את ר' ישראל אם לא אעזוב את הבת שלו... אה! הוא נחלה ביום חמישי ובליל שישי... בבוקר בשבת הוא נפטר והשאיר יתומים, עשרה יתומים קטנים, ביזה את ר' ישראל... הוא, ה' יתברך... זה יותר מכל עבירות שבתורה, כבוד הצדיק! ביום חמישי הוא אמר שהוא מרגיש לא טוב ובלילה... נפטר, בבוקר בשבת נפטר ונשארו יתומים עשרה יתומים...

בח הצדקה

לשנות העולם:

היה בטבריה, אחד מחסידי קרלין, וכשאחד עשה מעשים טובים, איזה דבר טוב, צדקה, חסד, אז הוא חשוב בעיר מאד והם נותנים לו שם של צדיק וכולם היו מצחקים, והוא לא היה מצחק, הוא היה עובד ה' ואיש כשר, הוא לא היה מצחק, אבל אף-על-פי-כן, בליבו היה לו התנגדות על ברסלב, כי הוא לא יכול לשנות העולם, לשנות העולם? רק האמת יכול, נגד כל העולם!

הבת של גבאי הישיבה בטבריה,
שנתנה כל יום שישי, שמונה עשרה גרוש:

היה לו בת! היא לא שאלה לאביה ולא לבעלה ונתנה לי בכל יום שישי, לפני הדלקת הנרות, שמונה עשרה גרוש. זה היה מטבע גדולה, מזה השבת הילדים חיים ולא מתו! אני מספר מה שהיה, הילדים היו קטנים, הם קבלו מחלה והלכו לרופא, פעם, שני פעמים, ומתו! היה לו בת. בעלה היה למדן, בן ישיבה, לא שאלה לא לאביה ולא לבעלה ונתנה לי בכל יום שישי לפני הדלקת הנרות, שלחה לי שמונה-עשרה גרוש! מהיום הזה נפסק המיתה של הילדים! האבא והאמא לא ידעו מזה, רק היא עשתה סוד, נתנה לי בכל יום שישי לפני הדלקת הנרות, קיבלתי שמונה-עשרה גרוש, מהשבת הזו נפסקו למות! חיו הילדים! היה לו ילדים יפייפים, יפים מאד, היה לו ילדה בת חמש עשרה ונחיייה, נשארה בחיים! היא נתנה בכל יום שישי, לפני הדלקת הנרות,

קבלתי שמונה עשרה גרוש. מהשבת הזה הילדים כבר לא מתו! האבא שלה חשב שהוא חשוב אצל ה' יתברך, הוא גבאי הישיבה, אבל לא נתן לי לחם, אז הילדים מתים! הילדים שלו מתו! עוד ילד, עוד ילד! היה לו בת. לא שאלה לא לאבא ולא לאמא ולא לשום אדם, היא שלחה לי בכל יום שישי, לפני הדלקת הנרות, שמונה עשרה גרוש! היה לי יום ראשון, ויום שני לאכול. מהשבת הזה נפסק המיתה! הילדים חיו! אני לא ידעתי כלום, ידעתי רק שאני מקבל שמונה עשרה גרוש, זה הכל! אבל זה הכסף? זה הצדקה? הגין שלא מתו הילדים! אני ידעתי, אבל כולם לא ידעו מזה, היא עשתה זאת בסוד, היא שלחה לי שמונה עשרה גרוש, בכל יום שישי לפני הדלקת הנרות, אז נפסק המיתה! רק אני ידעתי והבת של הגבאי, היא ידעה שהיא שלחה לי בכל יום שישי, לפני הדלקת הנרות, שמונה עשרה גרוש. והיא ראתה שהיא נתנה שמונה עשרה גרוש הילדים לא מתו ולא חלו! אבל מהשבת שנתנה לי שמונה עשרה גרוש בכל יום שישי הילדים לא מתו! נפסק! אני לא ידעתי מכל זה, היא שלחה לי שמונה עשרה גרוש ואני לא ידעתי! אבל אחר-כך, היא ראתה שהילדים לא מתו! ואני שמעתי מזה שהילדים הם שמחים מאד שלא מתו! שלא חלו. היא נתנה לי בכל יום שישי שמונה עשרה גרוש, זה היה כסף הרבה! שמונה עשרה גרוש בכל יום שישי והילדים כבר לא מתים! בכל יום שישי פחדתי, אולי תפסיק? אולי לא תתן? היא עשתה חוזה? בכל יום שישי? אבל היא שלחה לי, כל יום שישי, שמונה עשרה גרוש! בכל יום שישי פחדתי, אולי תפסיק? היא המשיכה ונתנה לי בכל יום שישי, לפני הדלקת הנרות, שמונה עשרה גרוש. היה רכוש גדול והיא נתנה! בכל יום שישי, שמונה עשרה גרוש! החיינו את הילדים! הם אהבו אותי, כמו האבא שלהם. אני קבלתי שמונה עשרה גרוש הפעם הראשון, היום השישי השני גם קבלתי שמונה עשרה גרוש, בכל יום שישי שמונה עשרה גרוש. והילדים לא מתו! "אזמר בשבחין" "ואשת חיל", הם היו מתנגדים והיא שמעה את הניגון הזה, אז התחילה לתת לי בכל שבוע שמונה עשרה גרוש בכל יום שישי, לפני הדלקת הנרות! קבלתי שמונה עשרה גרוש. היה ילדים הרבה ואני לא היה לי על שבת, לא היה לי כסף. אף אחד לא נתן לי ואנחנו סבלנו,

הילדים שלה התחילו למות, אז היא נתנה לי בכל יום שישי לפני הדלקת נרות שמונה עשרה גרוש והילדים הפסיקו למות ולא היה להם מחלה. אז היה שמונה עשרה גרוש רכוש גדול! אני חשבתי פעם אחת היא נתנה, שרין, אז כבר לא תתן יותר. היא נתנה לי בכל יום שישי שמונה עשרה גרוש וכל הילדים חיו עד היום! זה היה סוד, האבא לא ידע, בעלה לא ידע. מה? שמונה עשרה גרוש? בכל יום שישי? זה כסף? זה רכוש גדול! היא זכתה! זה בסוד גדול, רק אני והיא ידענו, שאני מקבל שמונה עשרה גרוש בכל יום שישי לפני הדלקת הנרות. הפסיקו המחלות, הפסיקו למות. לא חשבתי שום מחשבה כזה, שהיא תתן בכל יום שישי שמונה עשרה גרוש. זה היה רכוש גדול! אבל היא המשיכה ונתנה לי, בכל יום שישי, והילדים כולם חיים אף היום! שלחה לי בכל יום שישי, לפני הדלקת הנרות, עם הילדים שלה שלחה לי שמונה עשרה גרוש, זה נפסק, כל הילדים לא חלו ולא מתו! אני לא מספר מעשה שהם סיפרו לי, זה מעשה שהיה אצלי.

כמה אני אהבתי את ברסלב:

רבנו של עולם! אוי! כמה אני אהבתי את ברסלב, אני מסרתי את נפשי לנסוע מטבריה לירושלים, בזמן שאין לי כסף, אין לי לחם בשביל הילדים, אין לי בגד בשביל הילדים. אני נסעתי לירושלים, הם כולם עניים, אנשי שלומנו היו עניים, כן. נו, אצל עניים אפשר לאכול? אפשר לקבל כסף? אפילו לא הרבה, אבל הם עניים. אני סבלתי! אם אין כסף, אין לחם. אני הולך לחנות, הוא לא שואל אותי אם אני רעב או לא, זה לא עסק שלו. אתה רוצה לחם? כסף. אני, לא היה לי כסף וגם כן מים, לא היה לי. בירושלים היה דוחק גדול במים, היום? יש מעיינות ויש... הכל, אבל אז? היה מעיין אחד, בכל ירושלים, אז היה שני מיני מים, מים לנטילה ומים לשתייה. בית הכנסת? לא עושים מים לשתייה, לא קונים, לשתייה לא קונים. קונים בזול, מים לנטילה. לא היה לי מים לשתייה, לא לחם ולא מים, אני כשנסעתי לירושלים הסתכלתי עלי כמו משוגע, "מה? מה, מה אתה עושה? איפה אתה

נוסע? איך אתה נוסע? למי אתה נוסע? מה תעשה שמה? יהיה לך לאכול לחם?" אני לא הסתכלתי על זה, אני מסרתי את נפשי, אני צריך לשמוע מרב נפתלי, מזה, מזה, מזה, מזה איזה דבור, מזה איזה דבור, לשמוע איזה דבור מרבינו. כל פעם היה, היה סיבות אחרות וניסים אחרים על הנסיעה. מה? שאין כסף? איך אפשר לנסוע? לירושלים, לחיפה, צריכים כסף לשלם בשביל הוצאות ובשביל לחם לא היה! אבל אצל ה' יתברך הכל רשום. יש חשבון. כן. הכל רשום! ה' יתברך הוא רואה את הלב שלי, הוא ראה שאני נוסע במסירות נפש, לשמוע איזה דבור מרבינו. אז על זה כותב לי רבינו, "תלמידי היקר", אבל אני הייתי חי וסבילי רעב, חרפת רעב וגם מים לא היה לי, נסיעה כזו? זה יחיד בעולם.

מצוות צדקה של משה קליין.

בחיפה היה גר רב משה קליין, הוא היה מקורב לרבינו וכל חיפה אהב אותו, אהבו אותו. הוא הלך יחיד בכל חיפה, הוא לקח כל השערות של הבהמות מהחלב, בשעת החליבה, לא השאיר פה שערות כמו כולם, הוא היה יחיד בחיפה, כן. וגם החלב שלו, היה יחיד בחיפה, הם הרגישו טעם גן עדן בחלב של משה. אני באתי לרב משה קליין ואשתו לא רצה אורחים, היא אמרה לו: "אורחים? תיקח אותם לבית מלון! אני לא יכולה, אין לי כח ואין לי... סבלנות, אני לא רוצה אורחים!" היה ככה! הוא הלך איתי לבית מלון ונתן לי מטה וחדר ומה לאכול. אחר-כך הלכתי איתו, הוא הלך בחצות הלילה, אחרי חצות, הוא הלך להכפר, כדי שיעמוד בעת החליבה, שלא יהיה חלב עכור, חלב גוי, נו. היה לו כמה פחים עם חלב, הוא לקח אחד ואני לקחתי אחד ואנחנו הלכנו שנינו עם פחים, אני עם פח אחד, והוא עם פח אחד, ודיברנו מרבינו מבית לבית, כן. רואים שאדם קשה לו לעשות מצוה אם אין זכיה, כן. אם הוא היה נותן לי כסף שיהיה לי בשביל לחם, בשביל לשלוח הביתה איזה דבר. היה לו כסף! הוא נתן לי, המתנה שלו היה המלון, ואכילה, וחצי לירה, זה הוא נתן לי, כן. חצי לירה.

מצוות צדקה לעניים אמיתיים, כמה היא קשה:

נו. ראיתי חבר, חסידי ברסלב מפולניה, מפולין, ליברמנטש, האבא של ליברמנטש, רב וועלוועל ליברמנטש, הוא היה לו בית-חרושת לנרות. והיה עשיר והיה לו בתים והוא העלים את עיניו ממני, כן. הוא נתן לי לישון, נתן לי לאכול, אבל כסף לא נתן. הוא היה קמצן על כסף וראיתי שמי שאין לו זכיה, אז לא נותנים לו לקיים המצות צדקה. אם היה נותן לי כמה לירות להביא הביתה, שיהיה לי לחם לאכול, מה, מה כבר חיפשתי? מה חיפשתי? חיפשתי איזה דבר מיותר? לחם בשביל הילדים! בגד בשביל הילדים! נו, אם היה נותן לי היה לו כסף! היה מרויח. כן. ולא נתן. הוא נתן לי? הנתינה שלו היה עשרה גרוש, כן. זה הוא נתן לי, כן. אני לא הרהרתי על זה, אני לא הקפדתי... לא היה לי קפידה בלב, ככה ה' יתברך מנהיג עולם! מי שאין לו זכיה אז נותנים לו? הכסף? אל תתן לישראל בער רק עשרה גרוש. היה צריך לתת לי לתת לו, בהרחבה גדולה, צדקה וכסף. בשביל מה הוא עובד? בשביל מה? בשביל מי? בשביל מה? ... כן. אבל אין שכל. מה יהיה? מה שיהיה שהוא מרויח ויש לו כסף? אין לו ממשלה על עצמו, על הכסף. לא! כן. ככה הוא. ואני, אף-על-פי-כן, אני לא הסתכלתי על זה, לא הסתכלתי. כמה שהוא ברסלב? ברסלב? הוא אין לו אמונות כוזביות על כל פנים, הוא לא מאמין באדמורי"ם, כן. ובוזה? אני הייתי איתו ביחד קרוב מאד, הוא כמוני. הוא רחוק מזה, מאמונות כוזביות, מאדמורי"ם הוא לא מאמין, באמונות כוזביות באדמורי"ם. אבל זה לא מספיק.

צער גידול בנים:

הם, לא היה להם שמלה ולא היה להם נעל לרגליים ולא שילמתי בעדם את הכסף של החינוך, של הבית הספר וזרקו אותם בכל חודש מן החדר, שלא יבואו, עד שיביאו כסף, כן. לא לחם ולא נעל ולא שמלה וגם זרקו אותם מן

החדר, נו, נו, יכולים לשער הצער הזה? צער כזה? וברוך ה', אני לא הכנעתי עצמי להשקר, כן. ברוך ה' אני הייתי חזק, אני צחקתי מכולם, מי יכול לשער את הכאב? הצער והכאב והבושה? שמי שיש לו ילדים קטנים ואין להם לחם לאכול? ואין להם בגד, ואין להם בית הספר. נו, נו, מי יכול לשער את הצער הזה? כן. ככה! אני לא הרהרתי על זה, על ליברמנטש, על לוי יצחק, מדוע הוא מעלים עין? הוא היה צריך לראות, להשתדל לאסוף צדקה בשבילי, לתת. הם ידעו שאני... שאני אין לי כלום, אפילו לחם לילדים שאני יחיד בעולם בין כולם, בלי כלום. בשביל שאין להם זכיה. כן. וגם-כן, אני הייתי צריך לעבור בדרך כזה, לראות מה יהיה ממני. מי יכול לשער? עכשיו אני מספר ואני מצחק ואני בשמחה, אבל אז, מי יכול לשער את הלב שלי? את הצער והשבר, השברון לב שהיה לי? יש לי ילדים קטנים, לא בית ספר ולא לחם ולא בגד ולא נעל, נו, נו, מי יכול להבין את זה? איזה צער זה? ! כן. אני הייתי גבור חזק ולא הכנעתי עצמי להשקר. לא כלום. הילדים, עד היום הם מתביישים. כששומעים מספרים דבר כזה הם מתביישים, ואז? היו מתביישים אחד בפני השני, איזה אבא היה? איזה אבא יש לנו? אין להם לחם לאכול ואין להם שמלה, אין להם... וככה הלכתי לשערי חסד לדבר מרבינו, עם זה ועם זה, עם זה... כן. ולא... אם הייתי אומר שאני סובל עניות, נו, "בירושלים יש הרבה עניים. מה החידוש? אתה לא בן יחיד? מה יש?" אוי! מי? מה? מי יכול לספר? מי יכול לשער דברים כאלה? הייתי יכול להיות משוגע, או גנב, או דבר כזה... אפשר לשער במוח דבר כזה? יש ילד, ואין לו בגד ואין לו לחם ולא בית ספר. אוי, רבוננו של עולם יודע באמת, שאנחנו... שאני כמה שאני אספר לך? עוד לא... עוד לא, מה שהיה עוד לא מגיע, מכפי שהיה באמת, והם זוכרים... והם זוכרים את זה עד היום.

היא עשתה לי צדקות הרבה בלי שיעור!

מדוע אין אתה בא אלי? נעשים שעשועים (למעלה, מזה...) הוא מתקן הוא מחדש, רבינו הקדוש יהיה כל הרפואות והישועות לכל אחד! שידבר לפני ה'

יתברך לפני הצדיק, הוא נותן לנו תיקונים לכל דבר, לכל ימי חיינו, לנו ולזרענו ולכל אדם... מה שיש לי לדבר, אני לא יכול... וגם כן צריך "ליקוטי תפילות" לקנות, וגם-כן "ליקוטי הלכות" "ליקוטי עצות" "ומשיבת נפש" "השתפכות הנפש" שגילה רבינו, הם תיקונים וישועות לכל אחד איך שהוא איך שעבר עליו... הרבנים הם לא שווה כלום! לא שווה כלום! העיקר הוא רבינו הוא היסוד של הכל, של התורה של התפילה של הכל! של כל התיקונים! אה! כשאני הייתי צעיר דיברתי הרבה מרבינו עם העולם וברוך ה' היה הרבה בעלי תשובה אמיתיים, וגם עכשיו אני עושה כל מה שאפשר עיקר השורש והתיקון של כל ישראל של כל אחד ואחד, והוא מרפא ומחזק ומחיה אותנו, אין לתאר ואין לשער פון ווי האט איר מיך גיטראפען*... איר האט געטין אזעלכע מיצוות... געדענק זאך... איר זאלט לייבן אסאך נחת פון אייערע קינדער יא יוא... א אידישע נחת (מי זה?) מבני ברק, היא האישה היא עשתה לי צדקות הרבה בלי שיעור, היא באה בבוקר השכם והביאה לי אוכל ועוד ועוד, מה שהיא עשתה! היא חיפשה הרבה עד שמצאה אותי, היא הביאה לי בכל יום אוכל בשבתים (טובים?) כן! ברוך ה' יש לה נכדים הרבה עוסקים בתורה, יוא, יוא, הולכים לשיבות ועובדי ה' (זה בזכות הצדקה שהיא עשתה) אה? נו, וודאי וודאי, צדקה זה דבר....

* איך פגשתם אותי?.. עשיתם מצוות כאלה!.. ענין של זכרון... תזכו לחיות, הרבה נחת מהילדים שלכם... כן כן... נחת יהודי....

סיפור המדבר

הנסיעה לדמשק:

אני ישבתי על גמל ועבר לפני הגמל עגלה, (אתה רצית ללכת לעבוד בדמשק?) כן. אני ישבתי על הגמל ועבר לפני עגלה והוא נפחד מאוד, אז הוא קם בכעס גדול, הוא קם ואני לא החזקתי עצמי, והוא זרק אותי עד השמים! וכולם אמרו: "הוא נפטר! אין שום תקוה לחייו, איך הוא נפטר? הוא קיבל מכה, מכת מוות!" ה' יתברך עשה נס שאני נפלתי על הר של תבן, נשארתי בחיים. זה היה בזמן הקיץ, בזמן שחותכים את הקציר את החיטה, אז היה, הר עם תבן, אני נפלתי על ההר של תבן. אחר-כך (קבלת מחלה בעיניים?) או ווי! מחלה כזו! ניסים שאני ראיתי כל ימי חיי אחרי המעשה בעיניים, (שלושה ימים, לא ראיתה, נכון?) כן, היה יותר, לא ראיתי, העיניים היה דלקת, לא ראיתי בעיניים כלום. האבא שלי היה עיוור, אז אני ראיתי שאני נעשתי עיוור כמו אבא שלי. אני נעשתי חלש מאד והיה לי כאבים כזה, כאב עיניים כזה, שאי אפשר לחיות, לסבול. על כל פנים עבר כמה ימים וקצת הוטב לי... קצת. אבל לא היה לי כח, לא ראיתי בעיניים. אמרו לי שיש קבוצה של עשרים אנשים שהם נוסעים לטבריה. אמרתי טוב, אני רוצה לחזור לרבי ישראל אני רוצה לחזור בתשובה, נו, אבל לא היה לי כח. לא היה לי... לא אכלתי ולא... ולא שתיתי, הכאב....

הייתי לא בן-אדם, רק נפטר, ככה הלכתי איתם והם הלכו, והיה שמה אחד ספרדי יהודי, שהיה לו חנות בכפר, כן. ואני הייתי בזמן שכאב לי העיניים אני הייתי אצלו והוא היה לו חמור והוא הלך איתם לטבריה. אני אמרתי אני רוצה גם כן טבריה, אני לא רוצה לעבוד, אני רוצה לחזור בתשובה, אני רוצה

לחזור לרבי ישראל, טוב. הם הלכו, אבל אני לא יכולתי להמשיך, לא יכולתי ללכת, לא היה לי נעליים, לא היה לי הבגדים, הייתי חולה, והרגלים? הרגלים והעיניים וה... והרעב והכאבים.

על כל פנים אני נשארתי, הם הלכו ואני נשארתי. מי יכול לספר? נשארתי בלי לחם, בלי מים, בלי שום דבר, כן. נו? מה יכול להיות מזה? אני ראיתי, איפה אני נמצא, מה יכול להיות ממני, בלילה יאכלו אותי אריות, החיות רעות, ולא יידע שום בן-אדם וציירתי בדעתי: "הם יאכלו אותי, אני חי אני אחיה, והם... יאכלו אותי חי והם יאכלו את הידיים והרגליים, ויאכלו אותי". אני חשבתי "מה? איזה צער יהיה לי? אני רוצה לראות המיתה. מאיפה רואים?... אני לא אבוא אפילו בקבר ישראל חס-שולום, מי יידע ממני? אין לי מים, אין לי לחם, אין לי כלום, מה יכול להיות?...". הם הלכו כולם, היו עשרים אנשים, הם הלכו כולם ועזבו אותי ואני לא יכולתי להמשיך ללכת, אז מה לעשות? אני בקשתי לבעל החמור שיתן לי החמור לרכוב עליו, אז הוא אמר לי: "יש לי חיטים, יש לי על החמור, אני לא יכול, אני לא יכול..." אז באו גזלנים ולקחו את החמור עם החיטים! כן. אני נשארתי ככה, אז ראיתי שאני בצרה כזו אז אמרתי, פה אין מי שישמע, אני אצעוק עד השמים, עד לב השמים, אני אצעוק בכל כוחי עד שאני אמות. צעקתי צעקות כאלה לה' יתברך! אני סיפרתי לו: "אתה רואה את המצב שלי? מה יכול להיות ממני? אני רוצה לעשות תשובה! אני רוצה לחיות!" אז אמרתי: "רבונו של עולם, אתה כל יכול, אתה יכול לעזור לי. אם תעזור לי לצאת מכאן בחיים אז אני מקדיש את כל ימי חיי, רק לעבוד ה'!"

קיבלתי עלי נדר שלא יכולים להתיר! יש נדר כזה, נדר על דעת רבים. יש נדר כזה שאי-אפשר להתיר. קיבלתי עלי נדר כזה! "רבונו של עולם, אני רואה שכאן אני רחוק מחיים, אבל אם תעזור לי אני מקדיש את כל ימי חיי רק לעבודת ה'..." נו, נו... אני צעקתי בכל כוחי. ביער הולכים, שומעים את הקולות רחוק מאד. אז אני שמעתי קולות של סוסים, שהולכים הסוסים, הולכים עם ברזלים... (לפני הסוסים אתה שכחת, מישוהו ערבי, אמר לך מרחוק, תבוא אלי, היה איזה ערבי על הגבעה ורצה לקחת מכם

הכסף? צריכים הכל לספר? (כן, תספרו הכל!) טוב! הלכתי עם איזה בגד. אז הוא הערבי חיפש ולא מצא כסף, אז הוא עזב אותי ערום, לקח את הבגדים והלך... (בלי הבגדים השאיר אותך?) כן, אז אני צעקתי בקולות כאלו! אז אני שמעתי את הקולות של הסוסים שהולכים בברזלים. אז אמרתי, אולי זה הישועה? וככה היה, זה היה ישועה! באו שני סוסים עם רוכבים וראו אותי, שאני מהדמעות של העיניים, היה רטוב הבגדים, כל כך זמן שהלכתי והם רחמו על המצב שלי. אמרתי: "מה אני יכול לבקש מהם? שהם ירדו ואני ילך על סוסים?..." אז הם אמרו לי: "מה אנחנו יכולים לעשות בשבילך?" אמרתי להם שילכו ויודיעו בכפר שאני חי. הם אמרו, שהם ילכו לכפר ושמה הם יגלו שאני בורח מן הצבא והם חפשו אותי, צריכים להביא אותי לכפר. כן! והם הלכו! לא ראיתי אותם, נו? הם תפשו אותי, לא רצו לעזוב אותי. אבל הקצינים? הם... לא ראינו אותם, הם הלכו....

אני ראיתי הסוסים, הם אמרו לי, הם רכבו על הסוסים והם אמרו לי שאני אלך אחריהם. אמרתי "מה? סוסים?" אני הלכתי על ארבע, לא הלכתי על שניים, על הידיים ועל הרגליים! נו? אני יכול ללכת אחרי סוסים? מה זה? והם ישבו על הסוסים והם אמרו לי ככה, שאלך איתם. נו, הלכתי על ארבע והם ישבו על הסוסים, ראיתי את הסוסים ואני הלכתי אחרי הסוסים. אחר כך הפסקתי לראות הסוסים. אבל היה לי שביל, אז הלכתי עם השביל הזה, עד שבאתי למקום של הרועים הבהמות עיזים, מי יכול לספר כל זה... (היה מזל, שנתנו לך לשותות שמנת?) כן, כן! אני... אני באתי, אז ביקשתי שיתנו לי מים לשתות. הם הביאו לי קופסה של עצים, קופסה כזה גדולה עם לבן, שמנת, אז היה לי נס. לולא זה הייתי מת, לא הייתי צריך לא לאכול ולא לשתות. כן! ובא ערבי עם סוס. זה הסוס היה כולו פצעים, הערבי היה עני, לא היה לו סוס טוב, אז ביקשתי אותו, שארכב. הוא אמר לי "מה תתן לי?" אמרתי לו: "אתה תבוא לצמח, שמה יש לי משפחה עשירה. הם יתנו לך הרבה כסף אם תיקח אותי." אז הוא לקח אותי. אחר-כך הוא התחרט, אוי, הוא רוצה כסף! עכשיו אולי לא יתנו לו? אולי רק אני רוצה?... על כל פנים, הם... הם לקחו אותי לטבריה דרך הים כנרת. אני באתי הביתה ושמה

בטבריה היה שם, שאלה שהלכו רגלי, סיפרו שבאו גזלנים ולקחו מאיתם כל מה שהיה להם. אז הם אמרו, בשביל שהם הניחו אותי אז הם קבלו עונש משמים. הם סיפרו להמשפחה שלי שאני נשארתי, לא יודעים באיזה מקום. אני באתי והיה לי פצעים על הרגלים... הלכתי בבוץ על האבנים, עד שהרגלים היה מלא דם והאבנים לקחו הבשר של הרגליים והידיים. הרופאים בדקו אותי את הרגליים ואמרו לי: "אסור, אסור מקוה! אסור ללכת למקוה! אם תלך למקוה תמות!" אני לא שמעתי! אני בלא מקוה? אז אני הלכתי למקוה והריח היה כמו נבילה, כן, של הרגלים. ה' יתברך עזר לי. אני סבלתי וסבלתי וסבלתי, עד שעברה המחלה, עד שנשארתי בחיים. המצב שלי? איפה שאני נמצא? אדם, אדם חולה? לא יכול ללכת בלי מים בלי לחם? בלי כלום, אז מה? מה יהיה מזה? וגם כן חיי? איזה מין חיים זה? זה, זה? זה חיים זה? אבל אני עשיתי צעקות כאלו, עד לב השמים... כן. אמרתי, אין לי כאן ממי להתבייש, פה אני יכול לצעוק כמה שאני רוצה. כן. אז? אז אני צעקתי, עד... עד השמים! אני כבר התייאשתי, אבל אמרתי: "רבונו של עולם, אתה כל יכול, אם אתה תוציא אותי מכאן בחיים מכאן, אז אני מקדיש את כל ימי חיי רק לעבוד ה'." ולא זכיתי לקיים את הנדר, לא זכיתי. היה רעב, היה... היה פרנסה? נסיון קשה מאד, לא כמו היום, כן. אבל הרב ורנר, הרב משה ורנר, אני הייתי איתו, הוא ראה מה שאני סובל. והוא התיר לי עם עוד רבנים את הנדר. כן. אני סיפרתי לו אז הוא אמר: "אפשר להתיר!"

סיפור הכלב

רבי ישראל ביחד בבית הכנסת עם כלב שוטה:

ה' יתברך ירחם עלי, מה שעבר עלי!... אוי, היה כך וכך וכך וכך ועוד ועוד, אבל רק זה לבד? ! ה' יתברך הוציא אותי ממקום כזה, ממקום מוות, ממקום כזה! לא היה מי שיטפל בי, מי שיעזור לי, כן, נצלת. ה' יתברך הציל אותי, כן. זה אי-אפשר לשער במח, אני לא יכול לספר הכל, ככה היה.

והישיבה?... אני היה לי כתב יפה והם היו צריכים לשלוח מכתבים עבור פרנסה שיתמכו הישיבה. אז הם ביקשו אותי לכתוב, נו? לכתוב! אבל בלילה אני ישבתי בבית-כנסת וישבתי בדאבון גדול. אני כבר מסרתי לה' יתברך את ימי חיי, ואני יוצא וכותב להרוויח כסף? להרוויח פרנסה? אני ישבתי וכתבתי, פתאום באמצע הכתיבה, נכנס כלב שוטה כזה, עם כלבת, שהיה המים יורד מפיו, והעיניים היו נורא מאד והוא היה רץ, רץ בפנים הבית-הכנסת, נכנס ויוצא נכנס ויוצא, היה ממש פחד. ואחרי זה? אני יושב ורואה דבר כזה! אני ראיתי שזה הכלב שוטה, יש לו כלבת, כן. מה לעשות? אז היה עליידי, לידי היה ארון של ספרים, הוצאתי הספרים ונכנסתי בארון והיה קטן מאד והיה, על כל פנים נכנסתי בארון והכלב בא להארון והוא לחם איתי, הוא רצה לפתוח. ואני מחזיק שלא יוכל לפתוח שלא ידע לפתוח, כן.

אני ראיתי עוד דברים פלאים! אני הייתי פה, והכלב היה פה, אז הוא היה רוצה לנשוך ופה היה קבר של רבי מאיר בעל הנס. הכלב בא מפה ונכנס דרך הדלת ורצה לבוא אלי לנשוך אותי וראיתי כמו שלא נותנים לו, שלא מניחים את הכלב ללכת אצלי! כן, זה ככה היה! אחר כך הוא רצה לבוא והיה כמו מי שהוא לא מניח אותו. הטעם שלי, שהיה לי [הסיבה שזה קרה לי], זה היה

לי בשביל שאני עשיתי נדר לא לעבוד ואני לא שומע ואני הייתי כותב, כן, כן. בכסף אני כותב?! הכלב עמד שמה לידי! והסתכל אלי ואני הסתכלתי אליו, אבל הוא לא יכול לבוא אלי. פתאום היה רץ. התחיל לרוץ החוצה ויצא מן הבית-הכנסת. אבל אני פחדתי שמא הוא יבוא. הייתי יכול לסגור הדלתות, ה' הציל אותי מהכלב! גם כן, זה היה גם כן, אותו דבר של המדבר שנשארתי ככה... אני ביחד בבית-הכנסת עם כלב שוטה והוא יכול... והוא היה יכול לנשוך.

(מה היה הסוף של הכלב?) אני צעקתי להחברים למעלה, תפתחו את הדלת, שאני אוכל להגיע! להיות במקום בטוח! כשאני אגיע למקום בטוח, להקומה העליונה, להחדרים, איפה שאנחנו ישנים, אז הוא כבר לא ילחום איתי יותר! אז הם פתחו את הדלת, היתה דלת של ברזל, אז הם פתחו אותה ואני רצתי במהירות, שהוא לא יספיק לנשוך אותי והספקתי להשיג את הכלב! והם החברים פתחו לאחר מכן קצת את הדלת, בכדי שהוא יוכל להכניס, רק את הראש. אז הוא הכניס רק את הראש, לא היה לו ברירה, והם סגרו על הראש את הדלת ושזין זה נגמר, מת הכלב! הכלב מת! אין כלב! אז אמרתי, אני כבר לא אכתוב מכתבים יותר, בשביל כלב שוטה. אם אני אכתוב אז יבוא כלב שוטה, ואני לא רוצה שיבוא, אז אני לא אכתוב יותר! "

חדשות בעולם!

עגלה בלי סוסים הראשון שהיה במדינה...

(איך היה עם האוטו הראשון שהגיע לטבריה?) אמרו: "בא מאנגליה אוטובוס כזה, שהוא רץ במהירות כזה! על הרים ועל הגבעות". אז בא כל העיר לראות הפלא הזה, אז ראו שהוא ירד מהמדריגות מהמלון, הוא נכנס הבעל הרכב והוא התחיל לעורר אותו ללכת, את העגלה בלי סוסים, הרכב. אז הם שמעו שהוא מתחיל ללכת?! אז אמרנו כולם, כל אחד אמר: "אולי הוא יעלה עליו? הוא יעלה עליו, הוא ילך בכל מקום? הוא יעלה עליו!" היה פחד. עיניים אין לו, מה יהיה? ונעשה בריחה כזה! כל אחד ברח שלא יעלה עליו! אני הייתי גם כן בתוך העיר, בתוך הקהל שבאו לראות הפלא של הרכב. כי רק כשהתחיל לזמר, אז אמרו עכשיו הוא הוא כבר הולך, הוא כבר מתחיל ללכת, הולך! מה נעשה? הוא הולך? הוא יהרוג אותנו, נעשה בריחה נעשה בריחה כזו! בריחה גדולה כזו!

הטלפון הראשון שהיה בטבריה:

וגם כן ראיתי פעם הראשון משוגע, אנגלי משוגע! אני הלכתי לישיבה ולמטה בעליה לקבר של רבי מאיר בעל הנס היה מסעדה של חמי טבריה ושמה היה משרד של אנגלים כשבאו וכבשו את טבריה, היה המשרד שלהם שמה. אז אני הולך לישיבה ואני רואה את המשרד של אנגלי אחד משוגע, הוא מחזיק איזה חתיכת ברזל ליד האוזן, הוא מדבר? הוא משחק? מה זה? הוא משוגע? עם מי הוא מדבר? הוא מדבר הוא משחק כמו ילד קטן!

אמרתי: "הוא משוגע כזה? שאין כמוהו!" אני שמעתי שיש טלגרף, אבל לא ידעתי שיש טלפון?! אז הוא מחזיק את הברזל, הוא מדבר אליו ומשחק, ומצחק. מה? זה משוגע זה? עם מי הוא מדבר? אין אף אחד!

המקרה הראשון שעושה קרח:

פעם בא הקרוב משפחה מפריז. היה טורקים, אצלינו היה טורקים. אז כל משפחה היא מספרת להאמא שלי: "אצלינו בפריז יש מקרה שהוא עושה הקרח ולא צריכים לקנות." אני יודע? אני הלכתי לקנות קרח בבית חרושת גדול, היה פועלים הרבה, איך אפשר? אני שאלתי אותה "הבית חרושת של קרח גדול ופועלים ומקרה קטן איך הוא עושה קרח?" אז היא אמרה לי "אל תתפלא, בביתי יש מקרה כזה, אני יש לי מקרה כזה." אני לא רציתי להאמין. (אם היו אומרים לך לפני שבעים שנה, שיהיה מדינה עם טנקים ומטוסים, היית אומר שהם משוגעים?) אם היו אומרים לי לפני שבעים שנה, שברסלב יהיה לו קיום? אחרי שבעים שנה? אז הייתי אומר "הם משוגעים! הם לא יודעים מה הם מדברים! איך אפשר דבר כזה?!" היה פחד לנגוע בספר ברסלב. לנגוע בשלחן שמונח ספר ברסלב, פחדו לנגוע בשלחן, היו מחמירים גדולים, שהם לא, לא רק שלא רצו לנגוע בספר, אפילו השלחן שהספר מונח, הוא היה מחמיר גדול. נו? ועכשיו? קונים ספרי ברסלב בכל מקום קונים היום קונים ברוך ה'. אני אמרתי: "טוב, זה כל הגאולה. אבל איך יבוא הגאולה? הם לא רוצים לנגוע בספר ברסלב? מה יהיה? מה יהיה?" אז עכשיו אני חי, ואני רואה שכולם מתביישים. ברסלב כל מה שעובר זמן יותר, יותר חשוב, ויותר הולך וגודל ומתגדל, מדפיסים וקונים.

שעון של חצות.

(סבא מה עם השעון?) אני לא הרגשתי טוב, לא יכולתי לקום בחצות לילה,

מה יהיה התכלית ממני? אז עברתי בטבריה, עברתי לשוק. היה שמה שעון, אז שמעתי שיש שעון שהוא מעורר טוב. אז זה טוב בשבילי! אבל אין לי כסף, נכנסתי כמו משוגע בלי כסף, מי נכנס לחנות בלי כסף? אבל אמרתי קודם כל אני אכנס לראות את השעון, קודם כל נכנסתי לראות את השעון, אני צריך אותו. אז נכנסתי ונתבהלתי. שעון כזה שהוא מעורר כל חמישה רגעים? לא ראיתי שעון כזה! בקולות כאלו הוא צועק! אז אמרתי, "אני צריך לזה השעון. אני צריך את זה השעון!" אז אמרתי להבעל החנות, "אני צריך זה השעון, כסף אין לי עכשיו, אבל אני אשלם לך... עכשיו אין לי כסף. אני אשלם לך." הוא האמין לי, הוא הבין שאני לא אגזול ממנו את השעון. "אז טוב, קח את השעון." (שלמת לו?) לא! על החשבון, על החשבון. אחר-כך אני באתי הביתה בשמחה גדולה, יש לי שעון כזה שהוא יעורר אותי בחצות לילה והגיע זמן חצות והשעון היה מעורר. ואני כל מה שהוא מעורר יותר, אני רציתי לשון יותר. השינה היתה מתוקה כל כך, אי אפשר לתאר. אז לא קמתי, אמרתי "רשע כזה? יש לך שעון כזה? ואתה לא קם חצות? מה יהיה ממך?" אז אמרתי, "לא! השעון לא מספיק! אני אקנה שני פחים של נפט ואני אעמיד את השעון על הפחים, אז יהיה קול כזה שכל העיר תרעש, ותקום חצות." אז קניתי שני פחים, נתתי את השעון על הפחים והוא כל מה שהוא עורר אותי יותר אני רציתי לישון יותר. אני נשארתי במיטה, לישון. אני לא מרגיש כמעט כלום. היה כל כך מתוק השינה, זה ברסלבר? זה ברסלבר? בלי חצות? איזה טעם יש לברסלבר בלי חצות?

סיפור הפתק

אצלכם הוא קודש קודשים!

(אתם כבר כתבתם את הסיפור של השבעה עשר בתמוז...אצלכם הוא קודש קודשים, ואצל העולם זה סיפור זה דיבורים כאלה שלא מתקבל... מה בשבעה עשר בתמוז נעשה הפתק הזה?) בושח לספר דבר כזה. אני, מרים בתי נולדה בשנ"ת תרפ"ח... נו, מה אני לא שמעתי... היא נולדה בשנ"ת תרפ"ח, אני מצאתי את הפתק בשנ"ת תרפ"ב... תרפ"ב אז זה לפני הלידה ששה שנים. שש שנים לפני שנולדה בתי מרים. זאוי, ווי ווי ווי... כשאני רואה איפה, איך אני נמצא, באיזה מצב, אני נמצא... וגם הילדים שלי אני כבר מתבלבל ואינני יודע מה זה איתי... כן, מה זה? מה זה? אני היה לי... זכיתי לראות את רבי ישראל קרדונר והזקנים של אנשי שלומינו ולא סתם, לא סתם, היה לי מסירות נפש על כל דיבור על כל פעם... אני גרתי בטבריה ולא היה לי פרנסה ואני נסעתי לירושלים בשביל לשמוע איזה דיבור מרבינו... נו, על הפתק? בשנ"ת תרפ"ב קרוב לתענית שבעה עשר בתמוז הרגשתי עצמי חלש, לא כל כך, אבל לא חס ושלוש חמור, הרגשתי הגיע שבעה עשר בתמוז אני הרגשתי חלש, אז הבעל דבר התגבר עלי התגבר עלי ביום שבעה עשר בתמוז. "אתה חלש מאוד, אתה צריך לאכול עכשיו, לפני ה..." אני מתבייש להגיד, לספר, לפני התפילה אני לא שתיתי מים מחצות לילה עד אחרי התפילה. לא אכלתי ולא שתיתי ועכשיו בא אלי הבעל דבר ואמר לי "אתה צריך לאכול לפני התפילה אתה חלש כזה, אתה חלש כל-כך." אני שמעתי לו, לא רציתי, אבל אכלתי... נו, אני אכלתי כמו שאוכלים חס ושלוש דברים מזיקים. אני אכלתי אבל היה... אבל היה בלא ידיים בלא

רגלים, נו, אבל אכלתי. אחרי האכילה ברכתי ברכת המזון והלכתי למקוה ולהתפלל אחרי הסעודה. נו, יכולים להבין איך היה התפילה ואיך... ובאיזה מצב אני הייתי אחרי דבר כזה, אחרי שאני הייתי נזהר. הייתי עם רבי ישראל כל תענית אפילו תענית באב וכל מי שנולד באותו השבוע היה מתענה וגם אני הייתי עם רבי ישראל אני גם כן עשיתי ככה.... היה דוקא ביום שבעה עשר בתמוז שהיא תענית חמור מארבע תעניות, נו, נכשלתי, נכשלתי, נפלתי באופן כזה לאכול לפני התפילה! אז לא היה... אז לא רציתי לחיות ונפלתי לעצבות כזה שלא יכולתי לדבר ולהתראות לפני אנשים. אני הלכתי לישיבה ושכבתי בבית הכנסת בישיבה, היה ישיבה וגם בית הכנסת שכבתי בבית הכנסת כמו מת, לא מדבר ולא אוכל כמו מת... ובני הישיבה זה בית כנסת, בני הישיבה, מי שנכנס לבית הכנסת וראה את ישראל בער שוכב בעצבות כזה שהיה פחד, והם היו רגילים שאני הייתי תמיד שמח ומרקד, שמח והם, היה להם קשה: "איך ישראל בער שמח, ממה הוא שמח, אין לו פרנסה, ואין לו לחם בשביל הילדים, והוא נוסע בכל... על כל פנים זה ישראל בער זה לא ישראל בער שהיה, זה ישראל בער משוגע! וככה הוא הסוף של כל הברסלברים בסוף כל סוף הוא נעשה משוגע כי הם הולכים בחצות לילה לשדות, ליערות, ולפעמים נפחדים מאיזה כלב מאיזה חיה מאיזה גוי, אז נעשים משוגעים. בסוף כל סוף נעשים משוגעים." ואני הייתי בעצבות נורא, וזה שהם אמרו ככה אז היה לי עצבות יותר בלי שיעור, כי אני הרגשתי שאני הגורם לכל זה שהם מדברים, אני הגורם, מה זה! ? עצבות כזה! ? אפילו עוברים על כל התורה כולה, עצבות כזה! ? על כל פנים היה לי צער גדול והיה לי קשה לי מאד ולא רציתי לחיות. על כל פנים מגודל העצבות ראיתי שאני גורם חילול ה' בזיון לברסלב אז היה לי התבודדות והתפללתי לה' יתברך: "רבונו של עולם ראה המצב שלי, אמת אכלתי, עשיתי מה שעשיתי, אבל אני רוצה תשובה, תרפא אותי, והוציא אותי מהמצב הזה, מהעצבות הזה, כי אני גורם חילול ה'... זה חילול ה' לברסלב..." אז אני בכיתי לפני ה' יתברך בבית הכנסת ואמרתי: "רבונו של עולם תרפא אותי שאוכל לצאת מהעצבות!" נכנס לי מחשבה תקיפה, כמו

מי שנכנס למח, בראש שלי, במח שלי, ואומר לי, המחשבה אומרים לי, "תכנס להחדר שלך!" החדר, אני הייתי בבית הכנסת והחדר שלי היה ליד בית הכנסת, "תכנס לחדר שלך ותפתח את ארון הספרים ותתן ידך על איזה ספר ותוציא אותו ותפתח אותו, ושמה תמצא רפואה לנפשך." אני רצייתי רפואה, נו, והתפללתי אמרתי מחשבה זה... זה מה? המחשבה שלי זה דבר רציני? אז אמרתי מה... אני אעשה, אני אעשה זה ונראה מה שיהיה נעשה מזה. אז עשיתי כזה: נכנסתי מבית הכנסת לחדר שלי ופתחתי את הארון ונתתי... כמו שאמרו לי, ונתתי ידי על איזה ספר והוצאתי אותו ופתחתי אותו והיה שמה הפתק הזה... אני ראיתי רק חתיכת נייר, לא ידעתי... נמצא... בספר, יכול להיות איזה סימן בשביל לידע איפה אני לומד. אני לא שמתי לב לזה. ראיתי חתיכת נייר. על כל פנים אחר-כך התחלתי, ראיתי שיש שורות כתובות, התחלתי לקרוא וראיתי מה שכתוב "תלמידי היקר"... כן, "ונהנתי מאד..." "נהנתי מאד מעבודתך" "וסמן" אחרי כל הפתק, החתימה ג נח, "וסמן" י"ז בתמוז יאמרו שאינך מתענה" י"ז בתמוז, ביום י"ז בתמוז יאמרו, משמע, שהפתק נכתב עוד לפני שבעה עשר בתמוז, הוא אומר לי סימן, "י"ז בתמוז יאמרו שאינך מתענה..." על כל פנים אני קראתי את זה... וכמו שהייתי מקודם בעצבות כזה קבלתי שמחה מזה הפתק, שמחה כזה שלא היה מעולם הזה, עד שהעצבות לא היה לו שום ערך נגד השמחה. השמחה כזה שלא... התחלתי לרקוד בחדר שלי והישיבה למדו בישיבה ואמרו שהוא המשוגע נעשה שמח... הוא נעשה שמח אבל הוא מרקד. אז כולם נכנסו להחדר שלי וראו את זה... דבר כזה שאני מרקד... אני לא שואל אותם אני מרקד ושמח כזה... נתבטלו... הם הוציאו אותי מהחדר כמו... כן, ועמדו עיגול ואני הייתי באמצע ורקדתי כמה שעות בלילה... ונעשו עיפים. הם עמדו זמן רב כזה... אז הם אמרו: "הוא לא יתעייף הוא יעייף אותנו, אין לנו כח יותר!" אז הם הלכו ואני רקדתי לבדי. על כל פנים זה דבר שאי-אפשר לתאר לספר העניין של העצבות שהיה לי והשמחה... והשמחה כזה!... ולא היה לי רפואה, היפך העצבות נכנסתי לשמחה כזה והיה לי רפואה כל ימי חיי, בכל פעם שעבר עלי מה שעבר, איזה ענינים מה שעובר על האדם,

נפילות או ירידות, אז תיכף לקחתי את הפתק וקראתי, אז כבר היה רפואה... המעשיות של הפתק, המעשיות של הפתק הוא התחזקות כזה שלא היה, בהליקוטי מוהר"ן מלא התחזקות, כל התורות הם... כל התורות יש בהם ענין... יש בהם רק התחזקות, רק התחזקות... לא להתיאש ולא... כן, ולהתחיל בכל רגע מחדש ו... נו, אני יודע מזה ואני לומד את זה, הלכתי עם זה... ופתאום נפסק ממני כל הכח הזה על ידי נפילה. על ידי על ידי האכילה של שבעה עשר בתמוז... ולא עזר לי שום דיבור מרבינו, ואני נפלתי בחושך כזה שלא היה לי שום רפואה... "עליך... עליך אמרתי", כמו שאתה, "עליך". אכלת עשית דבר כזה ואתה כמו שאתה "עליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליען ביז משיח וועט קומען" אוי... אני לא יודע להגיד פרושים... רק בפשטות, בפשטות זה גם כן הוא זה "ועליך אמרתי" אבל אם חס-ושלום לא יהיה כל הדיבורים של רבינו אנחנו רואים שהם קיימים וקיימים לעד... וגם הדיבור הזה אבל אף-על-פי-כן יכול להיות חס-ושלום על-ידי איזה פגם על-ידי איזה חטא חס-ושלום יכול להיות מה שיהיה... כן, ואני יהיה חייב, יהיה חילול ה', כתוב: "עליך אמרתי מיין פייעריל..." איפה הוא? בזמן שמצאתי את זה וקראתי את זה וזה שמח אותי אבל לא ידעתי מה, ראיתי שזה פלא כזה, אבל יותר לא ידעתי מה, מה, כלום שום פרטים אני קראתי כמו ילד קטן שלא יודע כלום גַּן נְחֶמֶץ נְחֶמֶן מאומן לא ידעתי יותר, רק מה שכתוב. אחרי שנתקרבתי אלי ואתה עוררת אותי צריכים לפרסם את זה, זה היה בסוד, לא ידע מזה שום בן אדם, אני ספרתי לך מזה הסוד ואמרת זה צריכים... עד עכשיו הוא ישן, אני לא נתן... לא אתן לכם שינה... די... זה צריכים לפרסם בכל העולם עניין הזה עניין הפלא הזה... כמו שהוא בפשטות, כתוב בחתימה של רבינו, הוא כתב אלי: גַּן נְחֶמֶץ נְחֶמֶן מאומן, אהה... כן, הוא נותן לי סימן, סימן שבעה עשר בתמוז, דבר שאף אחד לא ידע מזה... אז... אז אני ראיתי שזה אלי, אבל מקודם לא כתוב ישראל בער אודסר, לא כתוב, רק תלמידי, לא כתוב שם, לא כתוב מי זה, ובאמת זה כל דברי רבינו הם כלליות. כל התורות וכל השיחות וכל מה שעובר כל אחד ואחד. זה ענין רבינו הוא לא אדם אחד, לכל אחד ואחד מישראל לכל ישראל... כן. אז זה,

גם זה הוא כלליות "מאד היה קשה לי לרדת אליך" לא אלי, אליך, ואליך, ואליך... הוא כתב לכל אחד... כן. "להגיד לך כי נהנתי מאד מעבודתך ועליך" כל הפתק הוא מדבר לכל אחד ואחד... ענין ה־נָח, זה נתגלה רק בהפתק, זה היה סוד, סוד מכל העולמות, לא נגלה בעולם דבר כזה רק בהפתק, החתימה הוא מגלה לכל העולם שהשיר פשוט, כפול, משולש, מרובע שהזכות להתגלות בביאת המשיח, שיחזיר כל העולם לה' יתברך, לתורה, הוא בעל הפתק הוא רבינו הקדוש מה שחתם בעצמו נֶחֱמָם נֶחֱמָם נֶחֱמָם, פשוט נֶ, כפול נֶחָ, משולש נֶחֱמָ, מרובע נֶחֱמָן. זאת אומרת שהוא מגלה לנו שהוא זה השיר שיתגלה לעתיד, הוא זה השיר, כל תורה מליקוטי מוהר"ן וכל דיבור שגילה בעולם, אז זה השיר שעל ידו יבוא... יבוא, יהיה תיקון העולם... מה יִהְיֶה? יִהְיֶה, שם ה' יִהְיֶה משותף עם השם של רבינו, ככה הוא כתב בתורה [ליקוטי מוהר"ן חלק ב' תורה ס"ז] ככה הוא מגלה, השם ה' משותף בשם הצדיק... אם שם הצדיק מתפרסם בעולם מתפרסם ה' יתברך בעולם, את האמונה את התורה... כן, זה תלוי בפרסום שם הצדיק, ופה הוא חתם שהוא זה הצדיק של שיר פשוט, כפול, משולש, מרובע, הוא... הוא גם בעצם לא... בכל הפתק לא כתוב למי הוא כותב את זה ויכולים לחשוב... כן, אבל רק בסוף הוא מגלה סימן, "סמן שבעה עשר בתמוז" דבר שרק אני ידעתי... וכל... ואף אחד לא ידע מזה אז שזה סימן אני יודע שהוא, שאני הייתי הגורם לזה... על-ידי העצבות שלי, על-ידי השברון לב שלי שהיה לי על העבירה, אז נעשה מה... נעשה מזה... זה ענינים נסתרים מה שאי אפשר... בכלליות... אי אפשר, אי אפשר... על כל פנים רק בדרך כלל "מלא וגדיש מקו לקו" מלא וגדיש זה גם כן ענין כזה מלא וגדיש... מלא לא רק מלא, גדיש... כן, מה עוד? אבל יש עוד גדיש עוד "מלא וגדיש מקו לקו"... כן, אז מקו לקו זה ענין נעלם כזה, שהוא יותר מבקי, יותר ממלא וגדיש וגם כן "מלא וגדיש מקו לקו" הוא מלא... הוא מלא נקודות הרבה, נו, אני לא יודע. רבינו הקדוש כותב "בחזקת עבודה תבינהו"... "פ־צ" זה ענין ראש השנה של רבינו, נזכר בהפתק שאני יש לי ידיעות בענין ראש השנה, של ראש השנה, יותר מכל העולם "ומלא וגדיש מקו לקו (פצפציה)" זה ראש השנה... המלאך הממונה על התקיעות, על תקיעת שופר... כן.

עוד על סוד מלאך ראש השנה:

נלך לציפורה [ביתו של רבי ישראל] יש לה דברים טובים, יש לה כמה פתקאות, פתק אחד אני יכול להגיד בעל פה: "מאד היה קשה לי לרדת אליך תלמידי היקר להגיד לך כי נהנתי מאד מעבודתך ועליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליען ביז משיח וועט קומען חזק ואמץ בעבודתך וסימן יז בתמוז יאמרו שאינך מתענה ובזה אגלה לך סוד מלא וגדיש מקו לקו פצפציה..." אצל ציפורה יש הכל, אנחנו נעשה מלון אצל ציפורה, יש להם דירה גדולה שני חדרים בכל מקום מזרון, היא תשמח מאד. העיקר יש לנו אוטו ונהגים, יש לנו אוטו ויכולים לישון ביום ובלילה. יש לנו אוטו, ונהגים יש לנו ובנוזין יהיה גם כן, אתה מכיר אותי? (כן) ואתה יודע בן כמה אני? מאה ושש... כשיש ספר איך להתחיל את הספר פצפציה, פִּצְפִּצִּיָּה זה סוד, סוד, סוד תקיעת שופר, אסור לזלזל בזה... כולם, כל העולם רחוקים מזה, מה, הוא הודיע לאיפה ואיפה הוא היה, איך היה לו... אסור לזלזל, אני בעצמי מזלזל בזה, אבל זה דברים נוראים מאד, זה סוד בזה רחוקים מזה... יבוא הזמן יגיע הזמן שכולם יראו בהאמת... ומשנה את האדם לגמרי לה' יתברך לתורה, צריכים גם כן, לעצור ולהתגבר על היצר הרע ועל התאוות, וודאי! (אמרתם בלילה שקיבלתם שלוש פתקאות) שלוש פתקאות אני לא זוכר.... (היום בבוקר אמרתם שהענין של הפתקאות זה לא ענין פשוט) לא לזלזל באחד מהם... (מה זה לא לזלזל?) להאמין! לא לזלזל, להאמין, שוין, שוין... הקדוש ברוך הוא הפתקאות לא חשבתי על זה... זה היה מאת ה' מן השמים (הפתק שקיבלתם זה בשביל כל העולם) אי-אפשר לדבר אי-אפשר לי לדבר צריכים לדבר הרבה ואני לא יכול... (בשבילנו הפתק זה דבר סתום עדיין אנחנו מאמינים אבל לא מבינים) וודאי! (אולי אתם יכולים להסביר?) רבינו הקדוש גילה... מי הוא, הוא ג נח נחמ נחמן מאומן, נחמן מאומן (העיקר של הפתק זה שרבינו גילה שהוא ג נח נחמ נחמן מאומן?) כן, כן! הוא הרבי של כל ישראל! הוא יתקן כל העולם יתקן את כולם אבל אף-על-פי-כן צריכים לשמור, צריכים לשמור עצמו, כי יש

דיבורים, יש גם כן חילוקים, לא, העולם לא הפקר לעשות חס־שלום מה שרוצה ואחר כך ירצה כבוד ופרסום. (רבינו אמר מתי שהיה בחיים חיותו שיתקן העולם) כן, בוודאי! (אבל מה החידוש של הפתק בענין הזה?) זה התחזקות גדול לכל אחד, התחזקות גדול אם איש כזה זוכה לקבל פתק... ורבינו זה פלא שלא היה מעולם, שעדיין לא היה מעולם, זה חידוש גדול ונורא כמו שאמר רבינו: "חידוש כמוני עדיין לא היה בעולם" (רבי ישראל, הפתק זה ההתחלה של הגאולה?) כן, (מה זה הסימן?) זה... זהו בשורה טובה שזמן הגאולה קרוב מאד, כן אני יודע האמת, אתה לא יודע, אבל אני יודע האמת שח־שלום אני לא חשוד בלשקר, מה! מה יהיה לי מזה? חס־שלום אין מה לחשוב על זה... מזה... (רבי ישראל זה טוב בשבילנו לקרוא המילים שיש בפתק זה מסוגל?) אין לי כח, אני לא שומע כלל ולא יודע, אתה שואל אבל אני לא יודע, (אני שואל אם זה טוב לקרוא "מאד היה קשה לי לרדת אליך תלמידי היקר להגיד לך") כן, אני מצאתי את זה בספר וזהו, אבל אני לא עשיתי את זה ולא שום אחד זה אמת כמו שהתורה אמת כמו ה' יתברך אמת כמו התורה אמת, אמת רק אמת בלי שום שקר. (זה מסוגל לקרוא בפתק?) צריכים להגיד באמת (מה זה הסימן שיש בפתק יז בתמוז?) וסימן. וסימן יז בתמוז, קיין שום, אף אחד לא ידע מזה, זה היה בסוד מכל, מכל העולמים ואני ידעתי שלא עשיתי תענית אבל כל אחד לא יודע רק אני בעצמי. (אבל הסימן הזה יש לו עוד משמעות חוץ מזה?) כן, כן, ו... הפתק כולו פלא, פלא, "תלמידי היקר" מי יכול לחשוב שאני התלמיד היקר של רבינו הקדוש? זה פלא, פלא, פלא, פלא שאין לשער. (אבל עכשיו אתם מבינים מה שיש בפתק "תלמידי היקר" אמרתם שעכשיו אתם יכולים לקבל את זה בהתחלה לא היבנתם "תלמידי היקר" מה זה שייך לכם) כן, אבל עכשיו אני משיג מה זה הפירוש של זה, אני משיג ומבין הפירוש של זה, אני לא יכולתי לסבור לי ולהבין "תלמידי היקר" אבל אני עכשיו בזה חזק מאד וברוך ה' זה האמת וברוך ה' זה גם כן פלא מרבינו הקדוש שגם אני יכול להבין דיבורים פלאים כאלה וסודות נוראות כאלה אורות כאלה אי־אפשר להבין.

[מאד היה קשה לי לרדת אליך / תלמידי היקר להגיד לך כי נהנתי / מאד מעבודתך ועליך אמרתי / מיין פייעריל וועט טליען ביז / משיח וועט קומען חזק ואמץ / בעבודתך / ג נח נחמ נחמן מאומן / ובזה אגלה לך סוד והוא: / מלא וגדיש מקו לקו פצפצייה / ובחזוק עבודה תבינהו וסמן / יז בתמוז יאמרו שאינך מתענה] זה השני, יש שלושה הראשון אצל ציפורה (והשני?) אצל הבת אצל צפורה יש הפתקא הראשונה זה חשוב מאד צריכים לעשות כמו זה כל השלושה, יש לנו אוטו ונהגים וגם בנזין יהיה נטייל (יהיה לכם כל התחנות דלק של רבינו!) כן! נכנס שמה באוטו, כן, יש האוטו הגדול....

זה היה בסוד ששים שנה:

וששים שנה היה לגמרי בסוד, לא ידע רק הילדים שלי, סיפרתי להם הענין, כן, אבל... וגם כן, היה אחדים יחידי סגולה שהיו צדיקים קדושים חברים שלי, אני ספרתי להם והם קיבלו את זה. זה... איך אפשר לקבל את זה? זה למעלה, למעלה מן הטבע! איך? נו, והם קיבלו את זה הענין, היה, אני מוכרח לדבר לספר בקיצור, תמצית... לפני ששים ושתים שנה היה מעשה כזה: אני נכשלתי, נכשלתי ונפלתי, זה היה ביום שבע עשר בתמוז, זה צום חמור של ארבע תעניות לפני תשעה באב, זה על החורבן. ואני הייתי רגיל להתענות כל התעניות, באב, ערב ראש חודש כל מין... כן, וגם כן, אני עשיתי תענית בכל יום ויום מחצות לילה עד אחרי התפילה, לא טעמתי אפילו מים כמו שנהג מורי הקדוש רבי ישראל, כן. וביום שבעה עשר בתמוז שהוא תענית חמור, נפלתי ונכשלתי והיה נדמה לי שאני לא מרגיש טוב, אני מוכרח, אני מוכרח לבטל את התענית. על כל פנים יהיה איך שיהיה, אני מתבייש לספר הכל, אני על כל פנים נכשלתי ירידה, ירדתי ירידה גדולה ואכלתי בבוקר ביום התענית הזה וזה היה... קשה עלי והיה לי צער גדול ונפלתי לעצבות כזה שהיה פחד! כל מי שהסתכל עלי, היה... נפל עליו עצבות! מזה שלא עשיתי תענית. על כל פנים, והם כולם היו מתנגדים ואמרו

שזה הסוף של ברסלב סוף כל סוף נעשים משוגעים, שאני נעשתי משוגע! אני הייתי תמיד בשמחה, פתאום כל השבוע, יום ראשון, שני, שלישי, רביעי... על כל פנים אני היה לי צער גדול וגם כן, לא יכולתי לעבוד ה', הייתי בחושך, בצער גדול בעצבות כזה ממש כמו שיוצא מן הדעת, והם כולם שמחו ואמרו "זה סוף של חסידי ברסלב!" אז התפללתי לה' שירחם עלי ויוציא אותי מזה ושאני גורם בזה בזיון חילול ה' לברסלב. אז נכנס לי במחשבתי מחשבה תקיפה כמו שאחד עומד ואומר לי דיבורים "תכנס לחדר שלך ושמה היה לי ארון תפתח את הארון ותוציא איזה ספר, איזה ספר שהוא, לא תכוון לשום... תתן את היד על ספר ותוציא אותו ותפתח אותו, תפתח אותו איפה שתפתח ושמה תמצא רפואה לנפשך" נו, אז היה לי מחשבה תקופה כזה אז אמרתי "מה? מה אני יכול להפסיד? אני אכנס לחדר ואני אעשה את זה." נו, נכנסתי להחדר ופתחתי את הארון והוצאתי ספר, פתחתי אותו והיה שמה... יש פה, יש פה, זה הצילום זה צילום מהפתק... פתחתי את הספר והיה זה החתיכת נייר בתוכו. אני לא שמת לב לנייר, הנייר יהיה לי רפואה? מה יהיה לי מנייר? אז קראתי ההלכה איפה שפתחתי, אולי אני אמצא שמה דיבורים כאלה שהם יעזרו לי? אז קראתי וזה החייה אותי אבל כשגמרתי, חזרה המחלה כמו שהיתה, אז נפלתי בדעתי חשבתי חס-ושלום שאין לי, אין לי שום תקומה, שום תקנה, אז לפני רציתי להחזיר את הספר למקומו, טרם שסגרתי הספר, הבחנתי שיש פה, שיש שורות כתובות, התחלתי לקרוא, רק התחלתי לקרוא ראיתי שזה מעשה פלא מאד "היה קשה לי לדרת אליך תלמידיי" תכף ובכלל אני לא יכול לספר אפילו אם הייתי יכול לדבר מה שהרגשתי בזה ומה שיש בזה אי-אפשר לגלות, אי-אפשר לספר, אי-אפשר לדבר, אבל טוב, התחלתי לקרוא וקראתי אותו כולו עד הסוף קראתי כמו ש... תכף כשגמרתי לקרוא נכנסתי לשמחה כזו שלא מעולם הזה רק מעולם הבא, שמחה כזו התחלתי לרקוד ולמחות כפיים ובניגונים כאלה של שמחה והם והישיבה שמעו הם ידעו שאני כל השבוע אני בעצבות ועכשיו אני, הם שומעים שאני בשמחה כזו מרקד, כן, אז הם אמרו עכשיו הוא בסדר גמור הוא כבר... הוא משוגע! הם נכנסו לחדר הוציאו אותי לחצר

ועשו עיגול כל הישיבה ואני הייתי באמצע ורקדתי כולם שמחו וכולם התלוצצו ממני "המשוגע הוא מרקד!" הכלל, הם עמדו כמה שעות, הם אמרו "הוא לא יתעייף, אנחנו, אנחנו לא יכולים לעמוד" הם הלכו כולם אני נשארתי ורקדתי כמעט כל הלילה, טוב, ואני מאז מהלילה הזו קבלתי שם בכל העיר טבריה, אני נכנסתי מהישיבה להעיר אז כולם אמרו, ידעו, שהברסלב זה הוא כבר נעשה משוגע, וזהו, זהו הפתק, נו, אני אין לי שום... אני מספר כמו שהיה. גם כן עד... לא הכל רק... וזה אני יודע. וכן הרבה אני הראתי את זה בירושלים לבעלי מקובלים גדולים בירושלים, כן, והם נשתוממו, נתרגשו מזה כל כך, על כל פנים אני לא צריך להביא עדים כי זה הוא עד על עצמו, רק לראות החתימה של רבינו זה עם נקודות נ נח נחמ נחמן מאומן זהו החתימה הזו, רבינו הקדוש בחייו הוא חתם את שמו על מכתביו נחמן, נחמן, פה כתוב נ נח נחמ נחמן עם נקודות, מאומן! העולם, כל העולם יודעים ר' נחמן מברסלב, כאן כתוב מאומן, בשביל ש... כי הוא שוכן באומן. וגם כן הוא גילה לי זה, אני לא עשיתי תענית בשבעה עשר בתמוז אף אחד, אף אחד לא ידע, כן, אני אעשה חילול ה' שיגידו חסידי ברסלב אינם מתענים בשבעה עשר בתמוז? אני... זה היה בסוד, כן. וגם כתוב כאן "סמן יז בתמוז יאמרו שאינך מתענה" סימן שרק אני רק אני וה' יתברך ידענו מזה, זה הסימן, וגם כן, בתמוז עם נקודות, שבא ופתח, תיז פתח בתמוז רק... קודם כל זה החתימה זה התגלות חדש בעולם כי רבינו הקדוש מדבר בליקוטי מוהר"ן שיש שיר פשוט, כפול, משולש, מרובע, שיתגלה לעתיד על ידי משיח צדקינו שיתגלה לעתיד וכאן הוא מגלה שהשיר הזה פשוט, כפול, משולש, מרובע, הוא השיר הזה כן, נ נח (נ נח רבינו נחמן) אה, אה, כן, עם נקודות וגם כן, אני לא יכול לדבר מכל ענין הזה מה שאני רואה בזה "מאד... מאד היה קשה לי לרדת אליך... לרדת אליך" רואים ירידה כל השורות ישר רק זה, גם כן ישר, אבל "לרדת אליך" הוא יורד טוב מאד, "היה קשה לי לרדת אליך" אם אצל רבינו ר' נחמן היה קשה לרדת אלי, לרדת אליך זה ירידה חס־ושלום נורא מאד! כן, נו, ותכף הוא מחזק אותי "תלמידי היקר" תלמידי היקר? תלמידי בעצמו לא מספיק? "תלמידי

היקר" וגם כן, היה יכול בלי "תלמידי היקר" "לרדת אליך להגיד לך כי נהנתי מאד מעבודתך" כן, לא! "תלמידי היקר!" הוא מחזק אותי הוא מעלה אותי מתחת מעמקי התהום הוא מעלה אותי לרום גובהי מרומים "תלמידי היקר להגיד לך כי נהנתי". "כי נהנתי מאד מעבודתך ועליך אמרתי", "נהנתי מאד מעבודתך" זה דבר אחד, "ועליך אמרתי" זה עוד דבר, זה שני דברים, "עליך אמרתי" מה אמרתי עליך? רבינו הקדוש אמר בחייו שיחה: "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח" ככה הוא אמר, ככה כתוב בספר "חיי מוהר"ן. ופה הוא מגלה זה, אמרתי, מה שאמרתי "מיין פייעריל האש שלי תוקד עד ביאת המשיח" עליך אמרתי! זה אמרתי עליך! שעל ידי יהיה מאיר האור עד ביאת המשיח, עליך אמרתי את זה ועליך אמרתי "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח" "מיין פייעריל וועט טליאן ביז משיח וועט" אתה יודע אידיש גם כן? (כן) "מיין פייעריל וועט טליאן ביז משיח וועט קומען" נו, "עליך אמרתי" שני דברים "נהנתי מאד מעבודתך" "ועליך אמרתי" אתה יכול... "חזק ואמץ בעבודתך" וחתם זה כבר נחתם הוא מגלה לי שני דברים: "נהנתי מאד מעבודתך" "ועליך אמרתי" הוא חותם על זה, זה נגמר זה במכתב הוא מודיע לי שני דברים "נהנתי מאד מעבודתך" "ועליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליאן ביז משיח וועט קומען חזק ואמץ בעבודתך" אני הייתי... אני נפלתי בדעתי לגמרי והוא "חזק..." אם כן, "נהנתי מאד מעבודתך ועליך אמרתי" אתה יכול להתחזק, "חזק ואמץ בעבודתך". גם כן השורות אחד שתים שלוש ארבע חמש שש זה גם כן שורה, אפילו רק דיבור אחד זה שורה ורבינו הקדוש... החתימה הוא על השורה בשורה השביעית זה שבת זה הצדיק הוא בחינת שבת וגם כן יש... אחר כך "ובזה... ובזה אגלה לך סוד והוא" טוב, "מלא וגדיש מקו לקו פצפצי" זה השם של המלאך של תקיעת שופר, זה רק זה המילה הוא בהכתיבה רגילה שהוא כתב. זה אותיות רש"י וזה אותיות רגילות שכותבין בהם מכירין שזה כתב יד כתב ידו בשביל... זה רש"י, לא יודעין אבל זה כתב ידו, נו, אני לא מבין את זה, את הסוד "ובחזוק עבודה תבינהו" אם אני אחזיק בעבודת ה' "תבינהו" ועכשיו מגיד הוא מגיד לי הסימן שרק אני ידעתי מזה, זה היה בסוד כל אחד לא ידע מזה, כן, והוא

מגלה לי סימן: "יו בתמוד" היה מה שהיה, אוי, אוי, רבוננו של עולם, רבוננו של עולם... על כל פנים העיקר הענין שאנחנו צריכים לגלות ולפרסם ולמסור נפשנו על ענין הזה שהכל הגאולה תלויה ברבינו ר' נחמן מברסלב, ללמוד ספריו, הוא, זהו כל אות כל תורה כל דיבור שלו הוא אור כזה שהוא מדבר אליך מדבר מה שאתה צריך, כל הענינים שעוברים עליך שעברו עליך שעוברים עליך, וכן על זה וכן כל אחד ואחד וכן אני, כל אחד ואחד וכל דיבור שגילה רבינו הוא כלליות של כל אחד מישראל, מה שעובר עליו ומה שעבר עליו המחלות שלו והרפואות, לא רק המחלות! הוא מתקן מטהר ומרפא כל החולים כל הגרועים שבעולם שאין להם שום תקומה! אין להם... קיין... שום צדיק לא יכול לעזור להם, אבל רבינו ר' נחמן אמר "ואני רופא אותה" זה הסוף של המעשה של השבעה בעטלרס, אתם יודעים מהמעשיות "סיפורי מעשיות" של רבינו? כן? יש בסוף מעשה של שבעה בעטלירס, בסוף המעשה הזו אמר הבעטליר השישי, הבעטליר השישי סיפר מעשה ואמר הבת מלכה קיבלה כל הכדורים עם כל הארסים, כן, ונפלה חלשות, ואני... ככה אמר הבעטליר "ואני רופא אותה..." זה הולך על כל עם ישראל, על כל אחד ואחד "ואני רופא אותה" היא כבר נפלה, קיבלה כל הכדורים ונפלה, "ואני רופא אותה" רק אני רופא אותה, אין מי שיכול לרפאות את זה, אז רבינו הקדוש אז הבעטליר אמר "ואני רופא אותה" אז רבינו הקדוש גילה על עצמו שהוא הבעטליר הזה שהוא רופא אותה "אני רופא אותה" הוא אמר על עצמו: "אני..." כן, אנחנו מאושרים, אנחנו כבר יש לנו כל התיקונים והרפואות והישועות שאנחנו צריכים כל אחד ואחד על ידי רבינו רב נחמן, רק רבינו ר' נחמן הוא השורש של התורה הוא השורש של האמונה הוא השורש של כל אחד מישראל, איך שנמצא, באיזה מקום שירד באיזה מקום שהוא נמצא הוא מוציא אותה הוא מרפא אותו! כן, ממש אי־אפשר לרפאות חולה כזה, זה חולה כזה שאין לו, שאין רפואה למחלה כזה, אבל רבינו ר' נחמן הוא גילה שהוא, כן, יכול לרפאות ולתקן הכל! כן, יש בזה ענינים פלאים נעלמים מאד, אבל לא נתגלה בעולם... כי אני זוכר לפני שבעים שנה כשנתקרבתי לרבינו היה איסור ללמוד סיפרי ברסלב, היה איסור ללמוד

סיפרי ברסלב! אני מצאתי ספר ברסלב ולא ידעתי שזה ברסלב ואני קראתי בזה אז ראו... "מה אתה עושה אתה לומד בזה הספר?" אז זה פעם הראשון ששמעתי שיש ברסלב בעולם, לא ידעתי שיש ברסלב בעולם. אז ידעתי שיש... "אתה לא יודע שזה מספרי ברסלב? אסור לקרוא בזה!" ברוך ה' היום יכולים לקרוא בכל בית הכנסת, כן, כל אחד, מי שרוצה ללמוד... זה סימנים על הגאולה סימנים שאנחנו עומדים, שאנחנו... לפי דעתנו לפי מעשינו אנחנו כבר, כבר אין שום תיקון לחולים כאלה, אבל כבר היה רבינו ר' נחמן בעולם והוא הוא יכול לתקן כל המחלות וכל... שאין שום מקום שלא יוכל לתקן לרפאות, כן, אז כשאנחנו שומעים את זה, אז אנחנו צריכים למסור נפשינו להכניס בליבנו את דיבורי הקדושים, התורות שלו והתפילות וההלכות, יש ספר, ספרים "ליקוטי הלכות" אתה יודע מזה? אנחנו צריכים להיות בקי בספר "ליקוטי מוהר"ן" רבינו הקדוש אמר שצריכים להיות בקי בזה שיכולים להגיד בעל פה ישר והפוך אפילו הפוך, כל כך בקיאות צריכים לזה, כי זה כל חיותינו כל דיבור כל חיותינו כל דיבור שלו אפילו דיבור אחד ורבינו הקדוש גילה שהוא מרומו בפסוק יש פסוק בתנ"ך "נחל נובע מקור חכמה" זה ראשי תיבות נחמן הוא מרומו בזה הפסוק "נחל נובע מקור חכמה" הוא נובע ונובע ונובע מקור חכמה, שלא היה חכמה כזה, שלא היה עדיין בעולם. יש לנו תורה וכל הספרים של כל הצדקים וזה השורש של כל התורה, זה עולה על הכל! על ידי זה אנחנו יכולים להתקרב לתורה לידע לראות אור התורה. בתורה יש הרבה כוחות יש סם חיים ולהפך, כן. ועל ידי רבינו הקדוש זוכין לראות אור התורה כמו שצריכים. יש בזה ענינים נעלמים מאד, אבל עכשיו אנחנו רואים שכל העולם אפילו גוים חכמי הגוים באוניברסיטה הם מתפללים מאד על רבינו ר' נחמן מברסלב, אפילו גוים! אני דיברתי עם כמה אנשים שיודעים בזה מלונדון, מאנגליא, והם מדברים תמיד על רב נחמן מברסלב על המעשיות על דיבוריו, כן, ורואים שכל העולם ממשיכים עצמם לרבינו ר' נחמן מברסלב! רואים, היה הרבה צדיקים בעולם, הבעל שם הקדוש ותלמידיו, והיה הרבה צדיקים, לא מדברים מ... רק מדברים תמיד על ר' נחמן מברסלב, על המעשיות על דיבוריו, כן. ורואים

שכל העולם ממשיכים עצמם לרבינו ר' נחמן מברסלב, רואים, היה הרבה צדיקים בעולם הבעל שם הקדוש והתלמידיו והיה הרבה צדיקים, לא מדברים מא... רק נשאר לנו כאילו יש יחיד בעולם רב נחמן מברסלב. ובכן אנחנו העיקר להוציא מזה שאנחנו צריכים למסור נפשינו להיות בקי בדיבוריו הקדושים אז נזכה. אבל באמונה יכולים ללמוד ולהיות עיוור לא רואה כלום, אם בשביל גאווה אני ברסלב רק בשביל גאווה שנהיה בקי "בליקוטי מוהר"ן"? ! זה העיקר ללמוד כדי שנדע ללחום תכסיסי מלחמה איך ללחום ולנצח להכניע את הרע, כן, נו, ה' יתברך ירחם עלינו ואנחנו צריכים רחמים גדולים וזה אנחנו... אני והחברים שלי ראינו הרבה מופתים מהשם הקדוש הזה נְחֻמָּן נְחֻמָּן מאומן. באמריקה היה מעשה כזה: חילוני אחד הוא שמע מדברים, היה במקום איתם ביחד והוא שמע שאנחנו... בזמן האחרון אנחנו עשינו קמיעות מהשם הקדוש הזה נְחֻמָּן נְחֻמָּן וזה מסוגל לאדם לכל הישועות שהוא צריך, זה שמירה כמו קמיע, הוא שמע את זה והוא שמע בעת צרה כשאדם סובל איזה צרה שיגיד בפה חוץ מהקמיע, שיגיד בפה נְחֻמָּן נְחֻמָּן מאומן, נו, שוין, הוא שמע את זה והוא חילוני הוא לא יודע כלום לא יודע כלל מה זה אמונה, הוא הלך עם עוד אחד בטקסי והיה יום הזה קור כזה באמריקה ושלג כזה והאטו שלו נתקלקל לגמרי, הוא צריך טיפול, כן, טיפול רפואי אי־אפשר... והקור היה כל כך חזק ממש יכולים למות מהקור... הוא היה במקום נדח שלא עוברים שם כמעט שום מכוניות וזה היה באמצע הלילה, ועוד מעט הוא קפוא עם כל משפחתו, ואז הוא נזכר שיש את הסגולה הזאת נְחֻמָּן נְחֻמָּן מאומן, אז בדיוק עבר אוטו ועצר והציל אותם, כך הוא בא להעיד אחר־כך לחברים.

היה מעשה שילדה, תינוקת בת שנה וחצי, נפל עליה קומקום מים שהוא היה רותח על האש ונפל עליה על הפנים שלה, ולקחו אותה לבית חולים בלינסון והרופאים הם באו, היה להם צער גדול איך היא היא בסכנה גדולה, אפילו אם היא תצא מהסכנה איזה פנים יהיה לה, לא כדאי, וההורים שלה הם ראו את הצרה אז הם לא ידעו כלום. היה להם איזה קרובת משפחה שהיה לה קמיע. היא הלכה לבקר אותה היא נתנה את הקמיע שלה על החולה, כן, על

התינוקת, עבר יומים הלכה הכויה כאילו נולדה עכשיו מחדש! יש לה אבא ואמא כולם יודעים המשפחה והרופאים גם-כן, הרופא שטיפל בה אז הוא השתגע. הוא אמר להם "מה עשיתם? מה קרה?" סיפרו לו זה קמיע הם נתנו עליה הקמיע הוא לקח את הקמיע ועד היום הוא לא רוצה לחזור את הקמיע....

מציאת הספר "השתפכות הנפש",
מציאת הפתק, הכל בעוד יותר פרטים...

(האירוסין שלי ביום שלישי) אני רוצה לשמוח על האירוסין ואחר כך על החתונה! ברוך ה', אל תעכבו את החתונה. היא עובדת? (היא תתחיל לעבוד) היא עוד לא עובדת בשום מקום? לא תעבוד! אף פעם לא טוב שהאשה תעבוד במקומות אחרים, (לא אולי היא מורה) מורה זה טוב... לא, לא בכל הבתים. אל תשכח תמיד להודות ולהלל לה' על הנס הגדול הזה והחסד הגדול הזה שאין לנו מושג, זה חסד, זה אוצר, אוצר מכל האוצרות! רבונו של עולם, רבונו של עולם, אוי, אוי, אוי, ואחר כך אני בעזרת ה' יתברך אני רוצה שאני אזכה להיות על הברית מילה ועל החתונה. יש לי ברוך ה', יש לי זמן, יש לי ברכה מ... יש לי ברכה מרבינו הקדוש, יש לי ברכה מרבינו הקדוש שאני אאריך ימים רק אני מי יודע חס ושלום שמא יגרם החטא, אבל יש לי ברכה ודבר אחד מדבריו לא [נאבד], כל מה שהוא אמר אנחנו רואים. אני נתקרבתי לרבינו הקדוש לפני שבעים שנה בערך ואני הספקתי לסבול מזה מה שאני סבלתי, אתה יודע שהיה התנגדות גדול? ואני במקום שאני ישבתי בטבריה. בצפת היה השורש של המתנגדים, היו גדולים, חסידים, ושהם הם היו כולם מתנגדים עלי וקראו לי בוגד אני... אבל מה שאני סבלתי אי-אפשר לספר ואי-אפשר לבאר אז אני סבלתי מאד ולא היה... אבל אני עכשיו אני רואה את גודל, את גודל הערך של היסורים והצער שסובלים בשביל דבר שבקדושה. אחר כך רואים (האירוסין יהיה שמה) האחים שלה... אולי תזכה להודיע להם מרבינו הקדוש, זה עולה על הכל

(משפחה של ההורים שלה הם אחד אחד צדיק, צדיקים) זה בזכות שזכית להתקרב לרבינו הקדוש, זה הוא... זה נותן לנו כל מיני עצות כל מיני ישועות, זה שזכית להתקרב לרבינו הקדוש באמת ובאמונה, זה הדבר יביא עליך כל הברכות שבעולם, כל ההשפעות טובות, כל הישועות. אני יודע, אני רואה עכשיו...

רבינו בארץ ישראל:

הוא נסע [רבי נחמן] לארץ ישראל* בזמן מלחמה ויש מעשה גדולה מה שעבר עליו כמה... ראיית? וברוך ה' בא לארץ ישראל בשלום וחזר לשלום בדרך ניסים ונפלאות מה שאי אפשר להשיג! וכשבא מארץ ישראל היה הרב הצדיק המגיד בעיר מטעראוויצע הוא היה יחיד הוא היה איש זקן ורבינו הקדוש היה כמו ילד בן עשרים וכמה שנים והוא היה מכיר את הבעל שם טוב המגיד מטעראוויצע הוא היה גאון וצדיק גדול מאד והוא היה תלמיד הבעל שם טוב והוא היה יחיד בין הצדיקים האמיתיים, הוא היה יחיד שהוא ביטל את עצמו לרבינו הקדוש ואמר לו שאתה רבי [שלי] וכשבא מארץ ישראל היה רבינו הקדוש באיזה כפר לא רחוק ממנו, מהמגיד מטעראוויצע, הוא נסע דרך שמה והכפר שהיה רבינו היה לא רחוק מטעראוויצע והוא נודע לו שרבינו הקדוש בא ברוך ה' מארץ ישראל והוא נמצא בהכפר ואז הוא לא היה מוכן, מלובש, לא היה מוכן להנסיעה, הוא היה צריך ללבוש. אז הוא תקף התחיל לרוץ ואמר שילכו אחריו עם עגלה והוא היה רץ בכח בכל כך מהירות שהוא בא לפני העגלה. אבל העגלה יצאה תקף אחריו והוא בא לרבינו הקדוש לפני שבאה העגלה. מסירות נפש כזה והוא היה יחיד בין הצדיקים הגדולים שהוא הכיר קצת גדולת רבינו הקדוש והוא היה איש זקן אמר לרבינו "אתם הוא הרבי שלי!" זה היה באמת, לא רק בשביל סתם בפה דיבור, המגיד הוא היה איש זקן בן שמונים שנה והוא רץ כמו ילד הוא רץ לראות את רבינו הקדוש כשבא מארץ ישראל. רבינו היה בערך עשרים עשרים ושמונה, עשרים וששה שנים, שבע שנים, כשבא מארץ ישראל. פעם

אחת, זה כתוב בחיי מוהר"ן, בא. היה להמגיד הוא היה גאון והוא יש הסכמה ממנו על השלחן ערוך של הבעל של התניא על השלחן ערוך על איזה ספר שלו על הספרים שלו, נו, נראה מזה שהוא לא היה איש פשוט. הוא היה לו איזה ענין, ענין עמוק מאד. והיה קשה לו מאד והוא היה אצל כמה צדיקים גדולים קדושים ושאל אותם על זה ואמרו לו איזה תשובה. אבל הוא לא היה שבע רצון והוא התחיל לחשוב שהוא ישאל את רבינו. והוא בא לרבינו ורבינו הקדוש אמר לו תורה על זה שהוא היה קשה לו. והוא כששמע מפי רבינו התורה הזו אז ראה שזה לא שכל אנושי, זה נורא מאד! הוא יצא מהכלים והוא חשב שתורה כזו אי-אפשר להעלות על הכתב! אחר-כך בא רבי נתן וכתב את התורה הזו ואז הוא אמר לרבינו הקדוש "אתם חידוש נורא מאד!" כך אמר לו המגיד מטעראוויצע לרבינו הקדוש, "זה פלא נורא מאד!" אז אמר לו רבינו, הוא אמר לו המגיד מטעראוויצע "שאתה פלא נורא גדול ונורא מאד" אז אמר לו רבינו: "חידוש!" הוא אמר לו המגיד מטעראוויצע "פלא חידוש כזה נורא מאד!" אז אמר לו רבינו "חידוש כמוני עדיין לא היה בעולם!" כן וכשבא מארץ ישראל אמר רבינו בשבת, בשלוש סעודות במנחה, אחרי מנחה שלוש סעודות, אמר התורה הזו, התורה הזו "כי תעבור במים איתך אני" (מחיה זיין) [ליקוטי מוהר"ן תורה ע"ג] "כי תעבור במים איתך אני" אחרי הנסיעה מארץ ישראל, אחרי, בשבת, מהנסיעה לארץ ישראל, היה בשבת, אמר תורה כליל שבת וגם כן בשלוש סעודות אמר גם כן תורה וזה התורה של שלוש סעודות... [הבחור קורה את התורה: "כן, חפץ חסד הוא אני ואני אברכם אני זה ברכה של... כל הברכה והשפע הוא על ידי הכלי אני ואני אברכם כולם צדיקים אלף אלופינו "ננון שמו" פירש רשי ינון מלכות ינון זה נון אז יש לנו כבר אלף ונון אחר כך עוד יוד כן יוד על שם המחשבה אני לגבי אשה אשה ריח ניחוח לה' זה ריח ניחוח... גבר... חיצוניות זה מלביש אלא תורה אני וכשזוכים לקשר המחשבה להדיבור כל דיבור שיוצא מהתפילה צריך להיות בכל המחשבה לא לחשוב איזה ענין אפילו בהעברה בעלמא רק המחשבה תהיה קשורה אל הדיבור מה שמוציא מפיו...] צריכים

מזה להוציא לימוד שכל דבר מה' יתברך רק אמונה אנחנו מאמינים אבל האמונה זה האמונה באמת זה אמת אם יש אמונה. אבל בדבר שקר זה לא נקרא אמונה, כן, ברוך ה' אנחנו זכינו לידע מרבינו הקדוש שהוא מכניס בנו אמונה כזו שהוא חדשה אמונה כזו ש... רק אנחנו צריכים לקבל ברוך ה'. ואני רואה גם כן אצלי כמה דברים פלאים.

למשל זה אהרן הוא בעל תשובה אתה יודע מזה? והוא... אני לא יכול לסבול הוא מחזיק אותי לאדם גדול, אבל אני יודע האמת אני אסביר לו אתה צריך להזהר כאן. ברסלב זה אמת אם אתה מאמין בי שאני... זה להפך. אני איש פשוט לגמרי רק אני, אני זכיתי בחסדי ה' להכיר חסיד ברסלב מה זה! אם לא הייתי מכיר את האיש הזה את מורי רבי ישראל עליו השלום רבי ישראל קרדונר, קרדון, הוא היה מעיר יש קארדון בגאליציה, ברוסיה, קוראים אותו קרדונר. ר' ישראל קרדונר. אבל הוא השם המשפחה שלו הלפרין שם המשפחה שלו והוא היה לו גם כן צער גדול ויסורים גדולים מההתקרבות לרבינו, כי אז היה כל העולם מתנגדים אתה יודע מזה? (כן) אבל אתה יודע מה אתה יודע אבל מה שאני יודע אתה לא יודע! מה שראיתי! מה שראיתי, מה שרבינו הקדוש רבי נחמן יכול לעשות מבן אדם ילוד אשה! קדוש כזה! זה למעלה מן הטבע! מה שראיתי אצלו רק לשמוע את הקול שלו! הקול היה נעים ותמיד היה דבוק בה' יתברך בפרט בתורה... ותפילה לא ראיתי ולא שמעתי דבר כזה מעולם, בשביל זה נתקרבתי. אצלי היה... וה' יתברך סיבב סיבות, ניסים כולם, ניסים! אני הייתי מזמן שבאתי על דעתי בזמן שהייתי קטן שש שבע שנים אני אהבתי מאד את התורה ביראת שמים באמונה. אבל היה לי מרירות גדול סבלתי מאד מהיצר הרע, יש יצר הרע והוא רוצה רק עולם הזה. רק כל העולם הזה וכל התאוות וכל... ואני הייתי ירא שמים ואהבתי את התורה מאד. כשראיתי בן אדם שהוא יודע ספר והוא מדבר בדברים בטלים וככה ולא שומר את הזמן אז אמרתי "מה זה? הוא משוגע! אם הייתי אני יכול לקרוא בספר אז הייתי לא הייתי נח לא הייתי בטל רגע אחת!" כן, שמעתי על כל מיני חסידות ורק על השם ברסלב לא שמעתי מעולם שיש בעולם שם ברסלב, מין חסידות ששמה ברסלב לא שמעתי אבל

ה' יתברך הוא יודע את הלב הוא יודע מחשבה בלב (יודע סיתרי כל חי) כן, אה, אה, כן, כן, (בווון כליות ולב ואין נסתר מנגד עיניך) כן, אז הוא ראה שאני מפקיר את עצמי ומנבל עצמי לפני בני אדם. אני כשאני ראיתי איש אחד זקן וירא שמים אז ספרתי לו כל ליבי כדי שיוציא אותי מהחושך ומהתאוות, ה' יתברך ראה את ליבי והוא רצה לעשות איתי חסד להתקרב לרבינו, ואיך אני לא יודע! אפילו שיש ברסלב בעולם איך אני אתקרב לרבינו? אז ה' יתברך סיבב סיבה שאני הייתי בחצר של הישיבה אני אחרי... אני למדתי בהישיבה בטבריה על קבר רבי מאיר בעל-הנס, אתה יודע? כן, זה עומד בין השדות בין ההרים, כן, ואני אהבתי לצאת לטייל בין ההרים בשדות עוד לפני שנתקרבתי לרבינו. וכשנעשתי בן שבע עשרה שנה היה לי מלחמות קשות מאד עם היצר הרע. מה עושים? אני עוד לא ידעתי מרבינו, עוד לא ידעתי, אז ה' יתברך סיבב שיצאתי מהישיבה להחצר לקחת כוס תה ובחצר עמד פח של אשפה וראיתי פח, פח של אשפה וראיתי שמה שמות, ספר ככה בלי כריכה בלי התחלה ובלי סוף, שמות, נו, אני הייתי ירא שמים וזה היה בבזיון, בבזיון גדול זה בפח אשפה! אז לקחתי אותם על מנת לזרוק את זה בגניזה, היה גניזה ספרים ישנים שהיו שנקרע אז הם ככה, הם נותנים בגניזה היה בגניזה בשמות, יוא, נו נשים גם כן בגניזה (רק שלא יהיה בפח הזבל) כן, כן אז הלכתי עם הספר לזרוק אותו בהגניזה וטרם כשזרקתי, טרם שזרקתי זה היה ככה שמות, מה השמות? טרם כשזרקתי אז ראיתי ששם הספר "השתפכות הנפש". אני הייתי רגיל לקרוא בהרבה ספרים בספרי מוסר בספרי חסידות וכן ולא ראיתי ספר כזה ששמו "השתפכות הנפש" לא ראיתי עוד אז כשראיתי שהשם הספר "השתפכות הנפש" חישבתי בדעתי אולי, אולי זה טוב בשבילי? אולי זה השגחה מה' יתברך שיהיה לי זה הספר? כן, אז התחלתי לקרוא... התחלתי לקרוא, קראתי דף אחד וראיתי שזה בשבילי! שזה טוב בשבילי! טוב כזה של... היה... תכף ראיתי שזה בשבילי טוב מאד, שזה טוב בשבילי, שאצליח לכבוש כל המלחמות כל מה שאני סובל! אז לא זרקתי את הספר בתוך הגניזה ולקחתי אותו וגנבתי את עצמי מהישיבה לשדה, בין ההרים, עם הספר והתחלתי לקרוא בספר, ומחמת שאני רציתי

להציל את עצמי מהיצר הרע וחפשתי וחפשתי כן, היה לי, היה לי טובות ישועות, אבל ישועה כזו שהיה... שלכבוש כל המלחמות בפעם אחד זה לא היה לי מעולם! אני קראתי בתוך הספר דף, שני דפים, ותכף קיימתי מה שכתוב שמה וראיתי פלאות כאלו מה שלא ראיתי בכל ימי חיי... אני מחפש בספרים ואני רואה ישועות אבל דבר כזה שהיה לי פלא כזה מתוך הדיבורים של זה הספר לא היה לי מעולם, אבל אני לא ידעתי ממי זה? זה היה שמות, בלי התחלה ובלי סוף, לא ידעתי ממי זה, והשמות האלו הדפים היה אצלי כמו אוצר. אני שמרתי אותם מאד ובכל יום אני הלכתי עם הספר לתוך השדה וקראתי, ותכף קיימתי מה שקראתי וראיתי פלאות כאלה שביטול, ביטול הטבע שינה את הטבע! פעם אחת ישבתי במיטה שלי. אז בא חבר אחד אני הייתי קרליני, יש חסידות קרלין, שמעת? ובא חבר שלי מחסידי קרלין, אני הייתי חסיד קרלין והוא היה גם כן חסיד קרלין והוא, והוא ראה שאני קורא בהתלהבות, ברצינות, באהבה, בהתעוררות גדול, בהתלהבות בתוך הספר, אז הוא ראה את הספר "השתפכות הנפש" אז הוא אמר לי "מה אתה עושה בספר הזה? אתה קורא?" אבל אני כבר טעמתי הטעם של הספר וראיתי פלאות (הוא אמר שהספר הזה לא טוב?) כן, וודאי! "זה ספר! אסור לקרוא בזה הספר! זה מספרי ברסלב!" כן, אז הוא אמר לי: "אתה קורא בספר הזה!" אני התרגזתי מאד ונכנסתי בכעס גדול ואמרתי לו: "זה לא בשבילך! הספר הזה בשבילי! זה טוב זה ספר קדוש ואני רואה ממנו פלאות גדולות!" אז הוא אמר לי "בהמה אתה בהמה אתה לא בן אדם אתה לא שמעת מי זה ברסלב? שיש איסור לקרוא בספרי ברסלב! כל האדמורים וכל העולם הם מתנגדים על ברסלב ואתה..." אז אמרתי לו, "שיבואו כל האדמורים וכל המלאכים וכל... אני לא אשמע לאף אחד! בשבילי זה טוב!" אז הוא היכה אותי ואמר לי "אתה עז פנים כזה נגד כל האדמורים! נגד כל האדמורים! נגד הרבי של קרלין שהוא וכולם אומרים אומרים אסור לקרוא בספר, בספרי ברסלב, ואתה רוצה לקרוא?" אז הוא התגבר עלי ולקח ממני את הספר בכח ונשארתי... אני לא רציתי לתת לו בשום אופן אבל הוא היה יותר, יותר חזק ממני והוא הוציא ממני את הספר

בכה, הלך ואני נשארתי יתום בלי הספר, אבל אני קראתי כבר כמה פעמים בספר וטעמתי את הטעם. אז מה שאני זכרתי הייתי ממשיך והולך בין ההרים בשדה, והתפללתי לה' יתברך שיחזיר לי. אני כבר אני נשארתי בלי הספר אבל היה לי רוח ששמעתי שיש חסידות ברסלב שאסור ללמוד בספרי ברסלב. אז התפללתי לה' יתברך שיזמין לי ספרי ברסלב וחסיד ברסלב. אני רוצה להיות חסיד ברסלב! כן, ככה, התפללתי לה' יתברך ככה, התפללתי לה' יתברך ולא עבר זמן רב ובצפת היה גר מורי הקדוש רבי ישראל קרדונר, רבי ישראל, והוא היה חידוש כזה מה שאין בעולם, אני נתגדלתי בין חסידים גדולים, חסידים מחמירים מדקדקים במצוות, אבל ראיתי את האיש הזה ראיתי שכולם עומדים בחוץ, שאינם יודעים כלום מהאמונה וה' יתברך והתורה! הם כולם לומדים, אבל ראיתי נגדו שהוא יחיד הוא יחיד בעולם, אין דוגמתו, אבל אני לא הכרתי אותו ולא ידעתי שיש בצפת רבי ישראל, לא הכרתי אותו, לא ידעתי. אבל ה' יתברך קודם הודיע לי שיש חסידות ברסלב, שאסור ללמוד בספרי ברסלב, אז התפללתי לה' יתברך שיתן לי, שיזמין לי ספרי ברסלב וחסיד ברסלב, אני התפללתי, וה' יתברך עשה פלאות איתי, חסד עליון. בצפת היה גר מורי הקדוש רבי ישראל, אני לא הכרתי אותו ולא שמעתי ממנו, הוא היה נמצא במירון והוא עבד ה' שמה ביחידות, לא היה אף בריאה, הוא היה לו המפתח של הבית-כנסת של רבי שמעון בר יוחאי, כן, והוא היה שמה לבד בהתבודדות וגם הלך בין ההרים להתבודד ולהתפלל ועסק בעבודת ה' במסירות נפש, מה עשה ה' יתברך? רצה שרבי ישראל ילך ממירון לטבריה, לישראל בער! אבל ר' ישראל לא יצא ממירון, אפילו שיתן לו כל כסף שבעולם, הוא יעזוב את מירון? את רבי שמעון? כן? את המקום קדוש כזה? וילך לטבריה? מה יש לו בטבריה? כל מה שבעולם רק מירון, המשפחה היה גרה בצפת והוא היה כל השבוע במירון והלך מיום ראשון, ביום שישי הלך ממירון לצפת, נו, מי יאמר שרבי ישראל ילך לטבריה? איך?... חבל שלא היית... ה' יתברך ידע שרבי ישראל לא יזוז ממירון לטבריה. מה עשה? הוא שלח לו מחלה על היד שלו, והכאבים זה כאב גדול מאד, והכאבים התגברו מיום ליום משעה לשעה, כאבים כאלה שאי-אפשר

לדבר דיבור אחד, לא יכול להתפלל ולא לעשות איזה עבודה והוא לא היה תולה שום דבר בדרך הטבע, רק הכל השגחת הבורא. כשהוא ראה דבר כזה אז התחיל לחשוב, אולי רצון הבורא שילך לטבריה? מה יהיה בטבריה? בטבריה המזג האוויר יותר חם ממירון מצפת (אז יהיה בריא) לא יהיה בריא, אבל לא יהיה כל כך כאבים גדולים, שיוכל להתפלל ולעסוק בעבודת ה'. אבל אף-על-פי-כן אף-על-פי שהיה לו כל הכאבים כאלה ויש לו לחשוב על זה הוא היה ספקות היה לו ספקות, אם ילך, אם יעזוב את רבי שמעון וילך לטבריה? אם לא? כי הוא חשב, איך אפשר דבר כזה? כשהאדם בצרה אז בורח ממירון מרבי שמעון לטבריה? צריכים לברוח לרבי שמעון להתפלל לבקש על רפואה! אבל לא ללך! אבל הוא היה, הוא היה בספקות, אולי רצון הבורא שילך לטבריה? אולי לא? אז כל זמן שלא ידע בבירור שרצון הבורא הוא שילך לטבריה אז תכף ילך, אבל הוא לא ידע, אז הוא היה לו התבודדות וביקש הרבה מה' יתברך שיאיר במחשבתו, בדעתו, מה לעשות? "אם רצון הבורא שאלך לטבריה אני נוסע תכף לטבריה! אני רוצה לדעת רק איך רצון הבורא אם לא, אם כן? אם לא?" אז היה לו התבודדות על זה והיה לו ספקות אם ללך אם לא ללך, אז הוא התפלל כל כך עד שה' יתברך האיר עיניו וסיבב סיבה שראה בבירור, שידע בבירור, כי רצון הבורא הוא שילך לטבריה, זה היה ביום רביעי ורבי ישראל בבוקר השכם והלך להבעל החמורים ושכר חמור ללכת לטבריה, ביום חמישי?! ערב שבת?! היה יכול ללכת ביום ראשון! אחרי שבת! לא! הוא, מכיון שהוא ידע שהרצון הבורא שילך לטבריה, אז הוא הלך ביום חמישי, הוא בא בטבריה ורק כשירד מן החמור הוא היה צריך כבר לחם לאכול סעודת לילה... אז פגש באיש אחד שהוא קרוב משפחה שלי והוא ביקש מהאיש הזה, הוא ביקש אותו: "תראה לי איפה לקנות לחם?" הוא בא, רבי ישראל בא ביום חמישי ואנחנו, אנחנו המשפחה שלי, ההורים שלי, האמא והאבא, התחילו לאפות לחם במכירה ביום ראשון. וביום חמישי הוא בא וכשפגש את הקרוב שלנו, אז הוא הביא אותו אלינו בבית לקנות לחם, ונשאר לנו שני ככרות לחם אז בהבית. בהבית של ההורים שלי היו עוד אחים, היו יותר קטנים ממני והיה

גם כן יותר מבוגרים יותר גדולים ממני, נו, וה' יתברך סיבב שאני הוצאתי את הכיכר לחם להאיש הזה ותכף כשראיתי אותו אז נבהלתי מאד מהצורה שלו ומהדיבור שלו, עוד לא ראיתי אדם כזה! החן של הקדושה היה על פניו ועל כל דיבור שלו נתפלאתי מאד, נתרגשתי מאד וחשבתי אולי אני מתפלל לה' יתברך שיזמין לי, אולי זה האיש יהיה לי טובה ממנו, יהיה לי ישועה ממנו. אז חשבתי אבל איך אפשר לי להיות קשר איתו? אבל הוא... אני חשבתי שהוא צדיק נסתר מהל"ו צדיקים. צדיק נסתר, צדיק נסתר יכול לעשות קפיצת הדרך לירושלים! אבל אני לא יהיה לי ממנו כלום! אני לא יודע מאיפה הוא, ואיפה הוא, ועד איפה הוא רוצה ללכת? ואיך יהיה לי קשר איתו? כמו שאני חושב את זה, והוא החזיק היד בכיס והוציא כסף בשבילי, אז הוא אמר לי: "אולי אפשר לי לאכול את הלחם בבית שלכם?" הרגשתי שהוא יודע מה שאני חושב, איך יהיה לי קשר איתו והוא... הישועה אני אמצא אצל האיש הזה! כל מה שאני צריך! אבל איך יהיה לי קשר? אז הוא שאל אותי: "אולי אני יכול לאכול אצלכם את הלחם?" נו, הוא שילם כסף והבית שלנו, ההורים שלי היו עניים, עניים גדולים והאבא שלי היה עיוור סג"נאור. נו, והבית היה כמו המערה של רבי שמעון, כמו מערה! אין מקום איפה לשבת! ואנחנו היה... אנחנו היינו בסוף הסעודה לברך ברכת המזון ולקרוא קריאת-שמע ולשכב ולישון, כי צריכים לקום לעשות חלה ולחם, נו, אז אני חשבתי, אבא בודאי לא יסכים ואני בעצמי אני לא יכול להכניס אורח בלי רשות של אבא! והתביישתי לשאול את אבא אם האיש הזה יכול לאכול את הלחם בהבית שלנו, הוא יגיד לי "מה אתה אומר? יש מקום?... איפה? אנחנו צריכים כבר לקרוא קריאת-שמע ולשכב ולישון ואיך?" כן, אז התחזקתי מאד ואמרתי יהיה מה שיהיה אפילו אם יכה אותי, יכה אותי האבא, אני אשאל אותו! אז אני שאלתי: "אבא קח את הכסף של ה... האיש הזה מבקש הוא רוצה לאכול את הלחם אצלנו בבית?" אז אמר לי, "כן, כן, כן, אדרבה נשאר לנו איזה חלק על האש!" והיה קצת תבשיל מעדשים ואורז, היה קצת תבשיל. אז אבא שלי אמר לי "כן". ראיתי שזה ישועה בשבילי. הוא שאל אותי, אני חשבתי... הוא שאל אותי ואני שאלתי את

האבא וראיתי את ההשגחה שזה מכל צד כמו... זה השגחה, השגחה עליונה וחסד גדול! אז הוא עשה נטילת ידים, הוא ברך ברכת המזון והם קראו קריאת-שמע וישנו על הרצפה עם הילדים, כמו עופות, והוא ישב על-יד הדלת, על המדרגה. היה מדרגות מהחצר לרדת, הוא ישב על איזה מדרגה, אני זכיתי לשמוע ממנו ברכה על נטילת ידים והמוציא, אז ראיתי שזה חסד גדול, שזה צדיק קדוש! כי הדיבור שלו היה קדוש, היה כמו התבודדות, כמו שמדברים, כמו שאני עכשיו מדבר איתך, ככה הוא היה מדבר עם ה' יתברך, כאילו אין בית אין אנשים רק עם ה' יתברך וראיתי פלא, פלא! אז נתתי לו את החלק של התבשיל, אז הוא אמר לי: "אני לא אוכל רק לחם ותה. ותה בלי סוכר." אבל לא היה לנו נפט, לא היה לנו מכוונת נפט, לא היה לנו רק פחמים. צריכים לדעת איך, איך לעשות אש, כן, אז זה לקח זמן עד שזכיתי לעשות תה והם כבר הלכו לישון בתוך הבית ואני לא יכלתי להתאפק אז באמצע העבודה שעשיתי את האש נכנסתי אליו ואמרתי לו בלחש שלא ישמעו, אמרתי לו בלחש "אתם יודעים? אתם באתם בטבריה בשבילי! כי אני נמצא במצב קשה מאוד מתגברים עלי היצר הרע ו... אז אני בטוח שה' יתברך שלח אתכם בטבריה אני... ואתם באתם לטבריה בשבילי, ובכן אני מבקש לא לעזוב אותי..." אני אמרתי לו בלחש "לא לעזוב אותי..." וראיתי שהוא התרגש כלי-כך! הוא התעקש לצאת לטבריה ממירון ולא ידע והיה לו ספיקות. עכשיו ראה שזה היה מתחילה מה' יתברך שיסע... ומהלילה הזו זכינו להתקשר בקשר כזה שזה היה חידוש נורא ותכף נעשה רעש גדול בטבריה! אני שמי ישראל בער, אז נעשה רעש בטבריה "אוי ווי רחמנות גדול ישראל בער נעשה ברסלבר!" (התנגדר כולם?) כן! כולם! נו, והאבא והאמא שמעו. אז הם לא הקפידו כלי-כך, אבל בא אליהם הגבאי של הישיבה ועוד אנשים נפרדים, לומדים, חסידים, יש להם שם ופרסום אמרו לאבא "אתה יודע שישראל בער נעשה ברסלבר?" אז הוא אמר להם "הבן, אתם יודעים שהבן שלי הוא ירא שמים, הוא מקיים כיבוד אב. אם אני שולח לאש אז ילך לאש, אין שום דבר... הוא מקיים כיבוד אב יחיד בעולם! אז אני לא מודאג, הוא יבוא מהישיבה..." אני הייתי בישיבה. עם רבי ישראל למדנו

ביחד. ועשה לי שם שאני נעשתי ברסלבר! אז אני באתי מהשיבה ביום חמישי, אני באתי מהשיבה, אז אמר לי האבא "תדע בני, שהיה אצלי הגדולים של השיבה ואמרו לי שנעשת ברסלבר! אני מבקש אותך שלא לצער אותי, אני נותן לך רשות, אתה קרליני ואני קרליני, אני נותן לך רשות אם אתה רוצה להיות גור או ליובאוויטש או איזה מין חסידות שאתה רוצה אתה יכול להיות, רק בקשה אחד יש לי לא להיות ברסלבר! רק ברסלבר לא! תהיה איזה חסידות שאתה רוצה, אתה יכול לעשות מה שאתה רוצה, רק בלי להיות ברסלבר!" אז זה הפעם הראשונה שעברתי על כיבוד אב ואמרתי לו "אבא, הכל אני אשמע לך, רק דבר הזה לא! אני לא יכול לשמוע לך!" אז הוא ראה, "מה זה? זה נורא מאד! הוא מקיים כל ימי חייו כל הימים כיבוד אב במסירת נפש ועכשיו הוא.. מה? מה? מה זה?" נו, אני הלכתי עם רבי ישראל, הוא אמר לי שהוא רוצה להיות באיזה בית-הכנסת והוא רצה להגיד חצות ולהניח תפילין ולהתפלל ולהתבודד. אז הלכתי מבית-הכנסת לבית-הכנסת וכולם סגורים ולא היה בהם מקום. אז נפל בדעתי שיש בית-הכנסת של הצדיקים הקדושים שהיו לפני מאה שנה תלמידי הבעל שם טוב הם היו צדיקים קדושים, ר' אברהם קליסקר והזקיני של רבינו, ר' נחמן הורדענקער, ורבינו הקדוש הוא על שמו על שם זקיניו, כן, והוא, וצדיקים קדושים הם התפללו בבית-הכנסת הזה והם בנו הבית-הכנסת והשתדלו במקום שקרוב, שיהיה קרוב להיות בהים לטבול ולהתפלל אחרי לטבול. אבל בחורף שהיה קשה היה המים מגביעים עצמם למעלה, היה מים, היה הים מגביע עצמו ונכנס הים לתוך הבית-הכנסת, ככה עד הנה, אז לא יכלו להתפלל, אז השאירו על כמה... על חודש, שני חדשים, השאירו את כל השולחנות, כן, והבית הכנסת הזה היה פתוח, מה יש בזה? מה? לקחו הספרים והכל, רק השולחנות נשארו, אז נכנסנו לבית-הכנסת הזה, לתוך הים, וישבנו כל הלילה ולמד איתי תורה מליקוטי מוהר"ן. והיה מעשה, האמא שלי היא דאגה עלי כי ראתה שאני לא נמצא, כבר קרוב לאור היום ואני לא נמצא, אז היא חשבה, מי יודע? מי יודע? היא יודעת שהיה בא איזה בן אדם שקנה לחם והוא אכל, אבל איפה האיש? ואיפה ישראל בער? היא הלכה מבית-הכנסת

לבית-כנסת לחפש אותי בבכיות גדולות ולא מצאה אותי, היו סגורים, אז היא בכתה מאד וקולה נשמע בכל העיר. טבריה היה עיר קטנה וכולם באו. "מה זה? מה זה הקולות?" הם חשבו חס ושלום שיש איזה נפטר, שנפטר מישוהו. הם באו בבוקר ושאלו "מה זה היה הבכיות? מה היה הצעקות?" היא סיפרה להם, "איזה בן אדם בא והוא קנה לחם ואכל אצלינו וככה וככה... הוא הלך איתו ולא נמצא בבית!" אז כולם ידעו, רבי ישראל הלך להתפלל בבית-הכנסת אז הם כולם מכירים אותו, רק אני לא, כי אני לא יצאתי מטבריה, כי לא היה לי כסף לנסוע למירון, על כל פנים מהלילה הזו ברוך ה' עד היום אני מספר לך בקיצור, כי אין לי כח לדבר אבל העיקר איך סיבב ה' יתברך סיבות איך זכיתי איך זכיתי לידע מרבינו. ראשית כל לא ידעתי מרבינו, לא ידעתי משם ברסלב וסיבב שנודע לי שיש ספרי ברסלב, שאסור לקרוא בהם וברוך ה' אני מחזיק מעמד החזקתי, נצחתי כולם וצחקתי מהם! הם צחקו ממני, אבל צחקתי מהם... הביא את רבי ישראל, הוא הוציא אותו בכח ממירון והביא אותו לטבריה והביא אותו מהחמור ישר לבית שלי ונעשה מזה... מאין ליש! עשה דבר כזה שאני הייתי ילד עני ואני הייתי מדוכה מדוכה מאד וגם כן, לא היה לי... אני לא הייתי כשרוני, לא היה לי מח כדי ללמוד ול... (פשוט) כן....

נַחֲמָן נַחֲמָן מֵאוּמָן

תיקון של משיח:

כל העולם יבואו למשיח: "תן לי תיקון! אני רוצה תיקון!" תיקון? מוכנים ליתן תיכף יש כבר ליקוטי מוהר"ן כולם יש להם תיקון.

אני? אני נַחֲמָן נַחֲמָן מֵאוּמָן.

אני ראשי-תיבות נַחֲמָן נַחֲמָן מֵאוּמָן. זה כבר כלול כל העולם עם כל, עם כל החטאים הכל תיקון, תיקון, תיקון, אני רבי נחמן זה נַחֲמָן נַחֲמָן מֵאוּמָן.

אנחנו לא יודעים כלום. רבינו הקדוש גמר הכל, היום והחודש מתי יבוא משיח צדקינו, ואיך יהיה הביאה שלו והספר נקרא מגילת סתרים.

רבינו גילה ורבי נתן כתב. הוא גילה טיפה מן הים, מי שידע מי שזכה להשיג זה למעלה משיכלנו, למעלה מכל העולם, מהתורה, מהכל! זה אור של ה' יתברך בעצמו. וכתוב בהפתק בהמכתב של רבינו "ועליך אמרתי מיין פייריל וועט טליען ביז משיח וועט קומען". זה משיח. זה אני יודע, בחודש ניסן הוא יגיע. ורבינו הקדוש ורבי נתן, הם ידעו הכל מתי יבוא משיח ואיך שיהיה. אני ראיתי כבר משיח צדקינו.

עכשיו הזמן של הגאולה צריך להתגלות אורות גדולות....

הפתק זה משיח, הוא מזכיר אותנו שיש משיח, אבל היהודים שלא מאמינים הם לא רוצים לקבל התורה. אבל רואים עכשיו שהגיע ימות המשיח. זה רק התחלה. יבוא יבוא ויבוא. אנחנו יהודים. התורה יעלה יעלה ויעלה. כולם יעסקו רק בתורה של רב נחמן: ליקוטי מוהר"ן, ליקוטי תפילות, ליקוטי הלכות, (זה הסגולה לימות המשיח) כן! זה האמת, אבל חב"ד זה שקר

(בגלל זה שז"ר אמר לך שהוא לא חב"ד, בלב הוא ברסלב'ר) יוא, לי הוא אמר שהוא רק ברסלב והם כולם היו מתנגדים האדמור וכולם היו מתנגדים אז הוא שתק אבל הוא השאיר בעט מה שהשאיר....

כנראה במכתב "עליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליאן ביז משיח וועט קומען" נו "ביז משיח וועט קומען" אנחנו לא יודעים. רבינו הקדוש גילה מתי יבוא, אבל אנחנו לא יודעים כלום. רבינו גילה היום שיבוא משיח ואנחנו לא יודעים. רק ר' נתן הוא שמע מרבינו הסוד הזה מתי יבוא משיח, וכתוב עלי "עליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליאן ביז משיח וועט קומען" (ובחיזוק עבודה) "תבינהו וסמן י"ז בתמוז יאמרו שאיני מתענה" (רבינו אומר וכו' ובחזוק עבודה תבינהו) אני לא מבין "תבינהו". יכול להיות בעוד חמישים שנה, עוד מאה שנה (היה החלום "זמן הגאולה קרוב מאד") יוא! זה היה אצל ר' ישראל מקרדון אני לקחתי את התיק והוצאתי חתיכת נייר ונשאר בידי חתיכת נייר ועל הנייר כתוב: "זמן הגאולה קרוב מאד" באותיות גדולות ויפות מאד (קרוב מאד כמה קרוב?) אני לא יודע, מתי שיהיה, יהיה קרוב, קרוב מאד, "ועליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליאן ביז משיח וועט קומען" כנראה מזה שאני אהיה בביאת המשיח, בביאת המשיח אני אחיה. "עליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליאן" ביז* משיח וועט קומען" [*הוא מושך מאד בתיבת "ביז"] אבל אנחנו לא יודעים מתי יבוא משיח. יש פתק, זמן הגאולה קרוב מאד, ארבע מילים... "וסמן יז בתמוז יאמרו שאינך מתענה".

(השנה שנת שמיטה וכתוב בגמרא "מוצאי שביעית נגאלין") כן הם אומרים שאני אחיה. עד שיבוא משיח אחר-כך אני גם כן אחיה. כשיבוא משיח אז טוב לחיות... (תזכר לחיות עד שיבוא משיח) כן, כתוב עד שיבוא משיח "מיין פייעריל וועט טליאן ביז* משיח וועט קומען" [*הוא מושך מאד בתיבת "ביז"]. הוא יתקן כל העולם עם השם שלו ַ נַחְמָן מספיק לכל העולם ַ נַחְמָן נַחְמָן מאומן (יש עוד שיר פשוט, כפול, משולש, מרובע בעולם?) יש, יש הרבה אבל הוא [ר' ישראל שר] אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו ומה יפה ירושתינו אשרינו... הם רקדו

אשרינו, מה טוב... אשרינו זה היה ריקוד וניגון ביחד "אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו" (רבי נתן הוא ברח מהאבנים) הוא שאל לה' יתברך... ואתה יודע מי יגלה? (משיח) "גדולתינו ותפארתינו יגלה משיח צדיקינו." "אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו." הוא אמר לה' יתברך ר' נתן אמר לה' יתברך שלא יודע כלל. משיח יגלה הכל. יש לנו על מי לסמוך. "גדולתינו ותפארתינו יגלה משיח צדיקינו..." משיח צדיקינו... אמר ניגון כזה זה ניגון של רבינו ז"ל, "גדולתינו ותפארתינו יגלה משיח צדיקינו..." אה! טוב, נו, עוד כמה אבנים אז אנחנו ממשיכים לעשות ניגונים... טוב! טוב! טוב מאד! כל מה שהאבן יותר גדול הניגון יפה יותר. כל מה שהאבנים יותר גדולים הניגון יפה יותר... "גדולתינו ותפארתנו יגלה משיח צדיקינו", האבן שהיה יותר גדול אז הניגון צריך להיות יותר יפה, "גדולתינו ותפארתנו יגלה משיח צדיקינו..."

(סבא מה יותר טוב, לכתוב נְחִמְנוּ או לצלם את זה ולשים בקמיעא?) יותר טוב לכתוב.

"גמרתי ואגמור",

המסירות נפש של רבי ישראל קרדונר:

זה היה שנתיים וחצי אחרי שנפטר רבי ישראל קרדונר, מצאתי את זה [את הפתק] בספר, פתחתי ספר... אני הייתי חולה וכולם אמרו בישיבה וכל העיר אמרו שסוף של חסידי ברסלב הם נעשים משוגעים, כן, זה הסוף, אז אני, אני גם כן נפלתי למחלת נפש, הייתי בדכאון, אז הם אמרו "ככה הוא הסוף של חסידי ברסלב, סוף כל סוף הם נעשים משוגעים!" אז היה לי התבודדות ובכייתי לפני ה' "אני גורם לבזיון לברסלב, תרפא אותי" בקשתי מה' יתברך שיקח ממני הדכאון, העצבות המחלה, בא על מחשבתי כמו שאחד נכנס בפנים ואומר לי בתוקף "תכנס להחדר שלי" אני הייתי בהישיבה, זה הישיבה וזה החדר שלי, "תכנס לחדר שלך ותפתח את הארון ותוציא ספר ותפתח אותו איזה ספר שהוא רק תניח היד על איזה ספר ותוציא אותו ותפתח אותו"

ואני עשיתי כן, פתחתי את הספר והיה זה... [הפתק] המקורי, זה הצילום (הוא יכול לראות את זה, יש לך המקורי?) אין לי, במוסד, הוא במוסד אבל זה אותו דבר, זה אותו דבר בדיוק, אבל רואים ממש האותיות כמו שכתוב בראשון. זה נכתב לכל אחד מישראל: "מאד היה קשה לי לרדת אליך תלמידי היקר" זה לכל אחד ושלומד את רבינו באמת בשביל עבודת ה', כן... שום צדיק לא חתם דבר כזה! הוא... סיפרי רבינו שזה השיר שיתגלה לעתיד, הוא, הוא בעצמו הוא זה השיר, כן, נַחַ פשוט, כפול, משולש, מרובע נַחַ נַחַמַּ נַחַמֵּן מאומן לא צריכים להרהר ולחשוב, רק אנחנו צריכים להכניס דיבוריו בליבנו וללכת לקיימם דיבורי, אז איש כזה כובש כל העולם והוא מכניס בעולם הרהורי תשובה ואמונה. נעשה מזה פעולות גדולות ונפלאות מאד, כן, והעיקר הוא רבינו הקדוש, רבי נחמן, הוא המפתח של הכל, של אמונה של תורה הוא המפתח, כן. סגור, אי־אפשר לקבל, הוא העיקר היסוד של כל היהדות של כל אחד ואחד מישראל וגם כן הוא יתקן כל העולם אפילו הגוים, זה פלא כזה שאם אני... על זה, זה לא... אין בו שום ערך, מה? מי אני? מה אני? אני אומר? אבל זה לא, זה רבינו הקדוש! [הוא] גילה טיפה מן הים מענין הפלא שלו! זה יהפוך כל העולם! לפי שאנחנו, לפי שכלינו אנחנו רואים שהעולם יורד בכל יום יותר, יותר, יותר, איך אפשר לתקן? אבל רבינו הקדוש כבר הבטיח "גמרתי ואגמור" אז אין... אז הוא יגמור עמנו ועם כל העולם! כן, יבוא זמן, כן, אני ראיתי זמן שהיה אי־אפשר בשום אופן לנגוע בברסלב לא בספר ולא ברסלב, כן, ואני רואה עכשיו שכל העולם ממשיכים עצמם לרבינו הקדוש רבי נחמן! זה... אני רואה ההפך ממש, אני היה קשה לי איך "גמרתי ואגמור"? איך? מה גמרת? אי־אפשר לקרוא בספר ברסלב! מה גמרת? אבל עכשיו אני רואה מה שהוא גמר, הוא הבטיח "גמרתי ואגמור" הוא ינצח הכל, כל העולם איש אחד! כן, ואני ראיתי רבי ישראל ראיתי מה שזה כח של רבינו שיכול לעשות מבשר ודם, מהבן, מבן־אדם שהוא נולד יליד אשה והוא בן־אדם כמו כל בני אדם כמו כל העולם והוא היה ענין אחר, היה בעולם הזה אבל הוא לא היה מעולם הזה, הוא היה מעולם הבא, הוא היה... כן, ראיתי מה זה ברסלב וגם כן הוא,

היה לו מסירת נפש בשביל הרבה נפשות מישראל שהוא קירב אותם לה' יתברך והוא במסירת נפש ממש הוא היה לו... פעם אחת הוא היה במאסר, כן, וסבל צרות כאלה! ובשבילי לעצמי הוא היה סובל צרות כאלו. אם היו נותנים לאחד כל הכסף שבעולם וכל הכבוד שבעולם היה משליך את זה, אני לא רוצה כבוד לא רוצה כסף אני לא רוצה צרות כאלה, כן, מה שהוא סבל בשבילי... על מה סבל? הוא חשב אולי יצליח להכניס בי איזה אור איזה קצת אור שאוכל על ידי זה להתקרב לה' יתברך, להכיר ה' יתברך ולעסוק בעבודת ה', אולי יצליח? בשביל זה נתן את כל נפשו, הכל, שלא רואים דבר כזה בעולם משום צדיק משום בן-אדם, זה רק רבינו, אצל רבינו... מה? הוא בא לטבריה, הוא מצא את ישראל בער בטבריה, הוא עזב את המשפחה צפת ומירון עזב את הכל, ישראל בער, מצא ישראל בער, הוא ישן בבית כנסת, היה לו קר, היה לו [כאבים] זה כבר... אבל הוא ישן על ספסל ומה אכל? לחם עם תה. לחם עם מים, כן, והוא היה כל החורף בבית הכנסת על ספסל, כן, והוא לא ידע שיש לו משפחה, אין לו שום משפחה, אין לו לא אשה ולא ילדים ולא פרנסה ולא שום דבר, רק הוא מצא בטבריה ישראל בער, מי ראה דבר כזה? מדבר הזה, מלבד מפלא כזה איפה רואים מסירת נפש כזה? בשביל ילד בשביל... לא שלו, בשביל איזה ילד אולי יוכל להאיר בו איזה אור שיקיים התורה שיתקרב לה' יתברך, אולי? אז הוא נתן את כל נפשו הוא נתן את הילדים והכל, לא היה לא צפת ולא מירון ולא שום דבר, רק דבר אחד היה לו "ישראל בער" מי שמע דבר כזה? איפה יש דבר כזה בעולם? לא היה ולא... רק אצל רבינו הקדוש, כן, והוא התרשם מאד, הוא ראה שאני אדם קטן שאני כלום, אבל הוא ראה שהגבורה שיש לי, הגבורה שיש לי שאני עומד נגד כחות כזה, עם מחלות כאלה, ואני חזק ושמח אז הוא ראה שזה טוב, זה דבר טוב. אז בטבריה היה שני משוגעים רבי ישראל וישראל בער, היה שנים, ואנחנו רקדנו כליל שבת בריקודים כאלה בשמחה כזו עד ש... כולם היו מתנגדים עד שכולם... ונפלו, מה זה? איפה הם מקבלים שמחה כזו? איפה הם מקבלים שבת כזה? כן, (מה היה לאכול?) ברוך ה' היה חתיכות לחם יבשים!

ר' מוטל ביטל את ההתנגדות:

איך הוא נכתב [הפתק] ואיך הוא בא לטבריה לישיבה להארון להספר? איך? והוא... אנחנו שומעים רואים שזה למעלה מן הטבע, יש מאין! ואיך הוא נמצא בעולם?! ואיך הוא בא לעולם?! ואיך הוא בא לטבריה?! איך זה?... עוד, פלא כזה עוד לא היה בעולם, זה רק מרבינו, רק הפלא! חתימה כזו, חתימה כזו שום צדיק לא חתם חתימה כזה את ה'פשוט, כפול, משולש, מרובע'. ורבינו הקדוש גם כן בחייו לא חתם זה, רק בהפתק הזה. לא ידענו, זה נמצא "בליקוטי מוהר"ן" כי רבינו הקדוש מדבר מהשיר הזה, בוודאי הוא הבעטליר והוא השיר הזה, כן, אבל כאן הוא מגלה בפירוש לכל העולם בַּנְחַם בַּנְחַם מַאֲמוֹן (ר' מרדכי סלונזימר אחרי שנה הוא התחיל להאמין?) הוא נעשה... הוא ביטל ההתנגדות, הוא היה מתנגד כזה נורא ה' יצילנו, והוא עשה, זכה לעשות תשובה. הוא היה אדמור של סלונים והם כולם מתנגדים והוא אמר להם "אני לא מתנגד" ישראל בער עשה... (ר' מוטייל סלונזימר היה...) סלונים, אדמור גדול! (שנה אחרי הפתק הוא אמר "אני לא מתנגד" אבל לא נעשה ברסלב?) זה נס! (אחרי זה נתן לך כבוד רב מוטל?) הוא נתן לי כבוד כל הזמן, כן, אני הייתי אצלו כמו בן יחיד, כן, אבל אני לא שמעתי, לו אני לא... והוא ראה שאני... מה זה?...

בתיבה אחת כלל התורה:

נַחַּ נְחֵם נַחֲמֵן מאומן, רבינו הקדוש אמר להאנשים שלו: "אתם יודעים מי אני? לא... לא... אני נַחַּ נְחֵם נַחֲמֵן מאומן! אני הרבי של כל היהודים!" הם מקבלים בכל זמן בכל פעם מכות, מכות גדולות כל הגוים האמרקאים וההאנגלים וכל הגוים מקבלים מכות גדולות! (יהיה שלום או לא יהיה שלום?) משיח יבוא ויהיה כבר שלום ורבינו הקדוש אמר לי: "עליך אמרתי"

במכתב "ועליך אמרתי מיין... האש שלי תוקד עד ביאת המשיח" אז אני צריך להיות עד הסוף ומשיח יבוא... את המכתב מה זה הדיבור שלו כל דיבור של... שהשאיר לנו בהספרים שלו, הוא אמר שכל תיבה הוא כל התורה וכל הצדיקים וכל ישראל, כן! בתיבה אחת ככה הוא יכול להכלל כל התורה... כל דיבור שלו הוא כל חיינו וחיותינו וישועתינו. כל דיבור שלו שהניח לנו ככה הוא אמר וככה רואים... זה עוד כלום, נו, אתה מרגיש יותר טוב? (כן) כן? נַחֲמַן אז הכל טוב רק נַחֲמַן נַחֲמַן מֵאֲוֹמֵן זהו הכל כל התורה וכל ישראל וכל, הכל כל הרפואות וכל הישועות הכל בדיבור אחד! זה ניגון עולמי! ניגון עולמי נַחֲמַן נַחֲמַן מֵאֲוֹמֵן ומצוה גדולה להיות בשמחה תמיד! כל העולם שוררים את זה, כל העולם אפילו גוים משוררים את זה. הוא מחיה הוא מחדש הוא מתקן כל ישראל, כשיבוא משיח יהיה עולם חדש, לא העולם של עכשיו, עולם חדש! מה שיש עכשיו בעולם ומה שנתגלה עכשיו לא ידעו ולא יודעים כלום! כל הלומדים וכל הגדולים לא יודעים כלום! אפילו דיבור אחד של רבינו זה כלליות כל התורה וכל ישראל וכל הרפואות וכל הישועות, לא אני, מה אני? רבינו הקדוש אמר ככה! ואם הוא אמר הלא ההלכה כמותו, בגמרא יש "הלכה כרב נחמן והלכה כרב נחמן והלכה כרב נחמן" כך אומרת הגמרא "והלכתא כנחמני" הוא מנחמנו ממעשינו. הוא רב נחמן ינחם את כל ישראל, ויתקן כל ישראל... הוא מנחם הוא מתקן כל ישראל ככה הוא אמר [רבי ישראל שר את הניגון עתיק יומין] (אז תשירו זמירות) כן, ונשיר נַחֲמַן נַחֲמַן מֵאֲוֹמֵן (אבא די גידענקסט אסדר לסעודתא) אסדר לסעודתא....

בא הזמן שיתגלה רבינו הקדוש:

רבי ישראל [קרדונר] היה בירושלים, בחברון, הוא בא מרוסיה הוא היה מקורב לרבינו הקדוש, כן. וכולם אמרו שהוא כח כזה שבין חסידי ברסלב אין כמוהו, הוא בא אלי מחברון לטבריה, מחברון לטבריה זה כמו, היה אחר... עוד לא היה אווירונים, אז לא היה, אני קיבלתי... מה שסבלתי! ויש

קלו' 2 נַחְמָן נַחְמָן 2 נַחְמָן נַחְמָן מאומן נַחְמָן מחומן

עשרה בנים לא היה לי לא לתת להם לחם ולא בגד ולא... אני אינני מבין איך אני חי? ! וזה הנשיא של היום הוא ויצמן והשני אינני יודע את שמו הוא צריך... בא הזמן שיתגלה רבינו הקדוש כבר בעולם, יהיה עולם חדש לגמרי! עולם של אמת, עולם של אמונה, עולם... מה שגילה רבינו הקדוש עוד עדיין לא נתגלה בעולם! והוא יהפוך כל העולם ויאיר לכל אחד מה לו, בשביל מה הוא חי, בשביל מה הוא בא לעולם, אני צריך עמי... אין לי מה לעשות, אני צריך תמיד או כותל או רשב"י או להצדיקים הקדושים האמיתיים אבל אור כזה כמו רבי נחמן עוד לא נתגלה עדיין בעולם! מי אני, אני שאני אגיד דברים כאלה? רבינו הקדוש הוא יכול לדבר הוא יודע הוא הוא! שום חכמה... הוא עלה על כל החכמות על כל התורה על כל הצדיקים על כל על הכל! כן, הוא גילה את זה! מי שהוא שוטה פתי ואינו מקבל את זה, הוא יתחרט ויתהפך כולם יתהפכו להאמת לתורה... לתורה לאמונה כזה שלא היה עדיין בעולם, מי? אתה שמעת על זה? אתה שמעת? (כן) כן?! ברוך ה' אל תעזוב אותי, תבוא בכל פעם לראות אותי, אם אני חי, מה נשמע איתי, עכשיו בזמן כזה, בזמן הזה עוד לא ראינו זקן של... של מאה וארבע שנים, לא ראינו, זה דבר חדש לא היה בעולם זקן כזה, היה של שמונים תשעים שבעים אבל גיל כזה לא היה בעולם, זה דבר חדש! אני בעצמי בכל יום אני חדש, אני לא יודע זה היום עוד לא... אם גמרתי אם לא? אני הייתי חמישה שנים עם רבי ישראל קרדונר... רבי ישראל קרדונר אבל הוא נפטר, הוא היה בן ארבעים הוא נפטר, ואני בן מאה וארבע שנים...

היה בעולם אבל בלי השורש, היום הוא עם השורש:

הוא האיר בי והוא גילה לי, וגם אנשים אמיתיים הקדושים הם נתקרבו לרבינו הקדוש והיה אמת כזה, וזה התקיים תמיד, אור כזה, אמת כזה, אמונה כזו, עוד לא היה בעולם! יבוא זמן שיתהפך ויהיה כל העולם רק אמת ואמונה! אני הייתי האחרון, רבי ישראל הוא בא ממירון לצפת למירון הוא בא מירושלים למירון הוא מצא אותי שמה, והיה... נעשה קשר ביננו וכל

המשפחה... וכולם היו מתנגדים ברסלב! מה שאני סבלתי מאז שאני ברסלב! כן, הייתי, ראיתי, מה שסבלתי, לא היה לי... היה לי עשרה ילדים ולא היה לי לתת להם לא לחם ולא בגד ולא כלום! אינני יודע איך אני חי?! איך אני חי בעולם?! אבל יש כח, חכמה כזה שהוא נותן חיים וחיות וזה רבינו הקדוש, רבי נחמן, רבי נחמן נַחֲמַן מֵאוֹמֵן רבינו הקדוש, רבינו הקדוש גילה: "ועכשיו יש נחל נובע מקור חכמה!" שיהיה עולם חדש עולם של אמת עולם של אמונה עולם של תורה של חכמה אמיתית, זה דבר חדש, היה בעולם אבל היה בלי שורש, היום הוא עם השורש, רבינו הקדוש רבי נחמן הוא השורש של כל התורה של כל הצדיקים יבוא בעולם אור כזה ש... אבל אינני יודע מתי אבל קרוב לא רחוק (כמה זמן רבי ישראל?) אני לא יודע אבל קרוב (קרוב מאוד?) היה לי פתק "זמן הגאולה קרוב מאוד" ויש כבר חמישים שנה ועדיין לא נתגלה, אבל עכשיו כל יום נתגלה יותר נתגלה איזה ענין... כל, כל העולם אוהבים את ר' נחמן ומשבחים ואומרים "חכם כזה עוד לא היה בעולם! אור חכמה כזה עוד לא נתגלה בעולם!" עכשיו יתגלה, יהיה עולם חדש נַחֲמַן מֵאוֹמֵן זה תורה של רבינו הקדוש הוא גילה שהוא נחמן זה הפירוש נחמן זה נַחֲמַן מֵאוֹמֵן תכלית השלימות נַחֲמַן מֵאוֹמֵן (מי זה נַחֲמַן סבא?) נַחֲמַן מֵאוֹמֵן רבינו הקדוש גילה שהוא זה נחמן אבל מה זה נַחֲמַן מֵאוֹמֵן הוא גילה את זה עוד לא היה שום התגלות מזה בעולם עכשיו הוא בעצמו גילה מי הוא זה נַחֲמַן מֵאוֹמֵן מאומן זה שום צדיק לא גילה את זה, שום גמרא רק רבינו הקדוש בעצמו הוא גילה את זה שהוא נחמן נַחֲמַן מֵאוֹמֵן מאומן! לא היה... כמה שנים לא היה מקום בשביל לכנס לאומן רק עכשיו יכול כל העולם מי שרוצה יש אומן. יש נַחֲמַן מֵאוֹמֵן מאומן כבר נתגלה כבר ישנו בעולם, כל השקרנים ילכו, ילכו לקבר, וכל אלו שלא ירצו להכניע עצמם להאמת ילכו, ילכו, ילכו יתבטלו לגמרי! כי על ידי כל דיבור מרבינו הקדוש עוד לא היה דבר כזה... "ליקוטי מוהר"ן" כזה, דיבורים כאלה, שיחות כאלה עדיין לא היה בעולם! ועכשיו יהיה עולם חדש עולם של ברסלב! הוא גילה את זה ושום צדיק לא ידע מזה מה זה נחמן אבל עכשיו רבינו הקדוש... מה זה

קלח ַ נַחַם נַחֵם ַ נַחַם נַחֵם נַחֵם מאומן נַחֵם מאומן

נחמן? ַ נַחַם נַחֵם נַחֵם מאומן! בזה תלוי כל התורה וכל האמונה וכל האמת וכל האור... אינני יודע עם מי אני מדבר, אבל דבורים דיבורי אמת כזה דיבורי אמונה כזה עוד לא היה בעולם, ויהיה עולם חדש! עולם של אמונה עולם של אמת עולם של... תורה כזה עוד לא היה מעולם.

עולם חדש לגמרי! :

אני זוכר הטעם בהמעשה שהילדים באו אלי "אבא חתיכת לחם!" לא היה לי חתיכת לחם לתת... אבל אני לא אומר שקר! בשביל מה לשקר? ככה היה, לא היה לי בשביל הילדים לא נעלים ולא בגד ולא לחם! כי "הוא לומד ספרי ברסלב לא מגיע לו כלום!" עכשיו בא... שיתגלה חדשות. רבי נחמן מברסלב "לקוטי מוהר"ן" תורות כאלו! מי שמע? מי? יהיה תורות כאלו ומעשיות כאלו! ודיבורים שיחות כאלו! לא היה בעולם ויהיה עולם חדש לגמרי! (ַ נַחַם נַחֵם נַחֵם מאומן) עכשיו אני יודע עם מי, אני יודע עם מי אני מדבר, ַ נַחַם נַחֵם נַחֵם מאומן, ברוך ה' יש כבר בעולם ַ נַחַם נַחֵם! מה שזה, עוד לא יודעים כלום, כל העולם לא יודעים כלום! מה זה ַ נַחַם נַחֵם נַחֵם מאומן היא עכשיו אצלי...

אור חדש :

יבוא לעולם אור, אור חדש שלא היה עדיין בעולם, וכל החכמים יתבטלו לגמרי נגד כל דיבור של... נגד כל דיבור של ר' נחמן... מי זה שדיברתי כל כך? הנשיא? ויצמן? לא? אבל יבוא, יבואו כל הגדולים ויתבטלו לגמרי נגד כל דיבור של "ליקוטי מוהר"ן" נגד כל דיבור של המעשיות, נגד כל דיבור שגילה בעולם, אורות כאלה חדשים שלא היו בעולם ולא נתגלה עדיין בעולם, אוי, מה שסבלתי! היום כשאני מזכיר את עצמי שהיה לי משא כבידה מאד עשרה ילדים רוצים לחם ולא היה לי לתת להם ולא בגד ולא לחם ולא כסף ולא כלום! אוי ויי, רבוננו של עולם, אשרינו, "אשרינו מה טוב

חלקינו ומה נעים גורלינו ומה יפה ירושתינו" אשרינו, אשרינו, מה טוב חלקינו שיש לנו היום אורות כאלה שעדיין לא נתגלו, חדשים לגמרי! שלא נתגלה עדיין בעולם! יהיה... יתקרבו על ידו ויתקרבו כל העולם לה' יתברך ולתורה ולאמונה ולאמת, כן.

עם מי אני מדבר? עם הנשיא? :

עם מי אני... אני מדבר? אני עדיין לא יודע... עם הנשיא ויצמן? או עם אחר? אני לא יודע מי? מי מדבר? כולם צריכים לדעת מה שיש לנו היום אורות כאלה שלא נתגלה עדיין בעולם! אני היה לי עשרה ילדים ולא היה לי לתת להם לחם. לבד, לא היה לי לא בגד ולא נעלים ולא כסף ולא שום דבר. הם שלחו אותם הביתה, בא ראש חודש ולא הביאו כסף, שלחו אותם הביתה, כן. הילדים שלי אני מתבייש לספר, לא יודעים מה זה "אלף", ומה זה "בית", ומה זה "קמץ", ומה זה "פתח", ברוך ה' אני רואה כל זה אני... אני נעשה שמח אני לא... היה לי משא כבידה כזה עשרה ילדים ולא היה לי לתת להם לחם, לבד, לא היה לי ולא בגד ולא נעלים... מדוע אני לומד ספרי ברסלב? לא מגיע לי כלום! עכשיו כבר יודעים בעולם, כל העולם אוהבים מעריכים ואוהבים מאד רבינו הקדוש רבי נחמן, רק דיבור אחד מליקוטי מוהר"ן וסיפורי מעשיות זה מבטל הכל! מבטל כולם! אמת כזה, אמונה כזה, אור כזה לא היה עדיין, לא היה בעולם ויהיה בעולם... עולם חדש לגמרי! אתם יודעים מה זה נחמן? 2 נח נחמן נחמן מאומן וזהו!

ששה ימים בלי לאכול ובלי לשתות:

(בי"ז בתמוז רבי ישראל אכל לפני התפילה, מתי אכלת? לפני עמוד השחר?) אחרי עמוד השחר, כבר היה יום, כבר היה זמן התפילה, (עכשיו, היות ורבי ישראל, היה רגיל לצום מגיל שש, ערב ראש חודש) שני וחמישי, (אז נכנסת לדכאון חזק, במשך חמישה ימים) יום שישי, יום

שבת, שני שלישי, רביעי וביום רביעי בערב, נכנס לי המחשבה לפתוח את הארון ולפתוח איזה ספר, בכיתי לפני ה' יתברך, שירפא אותי, שיקח ממני את העצבות, (אבל איך נראית? איך נראית. העצבות שלך?) כן. אני שכבתי כמו מת, (חמישה ימים?) כן. (ולא התפללת?) רק התפללתי, (בלי לאכול?) לא אכלתי ולא דיברתי ולא רציתי להתראות עם אף אחד, כמו מת, (כמה ימים?) בישיבה הייתי ביום ראשון, ובבית הייתי ביום שישי וביום שבת, הלכתי לישיבה ביום ראשון. שני שלישי, רביעי, הם שני ימים, זה שישה ימים, כן. ומתי

ששמעתי, שכל בני הישיבה מצחקים, שהברסלב, שישראל בער הברסלב, הוא נעשה משוגע, הוא משוגע, הוא חולה, נעשה משוגע, אז היה לי צער גדול, על זה שאני גורם בזיון לברסלב, שהם אומרים: "סוף כל סוף כל הברסבלים נעשים משוגע!" אז התפללתי לה' יתברך ובכיתי שירפא אותי, שלא יהיה חילול ה', אז נכנס לי מחשבה תקופה (תקיפה) כמו מי שאחד נכנס לי בראש ואומר לי: "תכנס להחדר שלך, תכנס לחדר שלך ותפתח את הארון ותתן את ידך על איזה ספר שהוא ותפתח אותו. ותפתח אותו במקום שתפתח ושמה תמצא רפואה לנפשך!" עשיתי כן, ונכנסתי להחדר ופתחתי את הארון והוצאתי ספר ופתחתי את הספר והיה שמה זה! זה הפתק ולא שמתי לב (לזה), ראיתי חתיכת נייר, לא שמתי לב, שהנייר זה רפואה! חסר ניירות? אז לא שמתי לב לזה, רציתי... וקראתי, רק בהתורה, במקום שפתחתי ובודאי החייתי את נפשי... (איפה פתחת?) באורח חיים חלק א' דף כ"ה [בדפוס הראשון של רבי נתן הסדר אחר] ואחר-כך ראיתי, שאין תקוה, שאין לי שום תקוה לרפואה, כי עשיתי כך וכך, עשיתי הכל ולא... ולא מצאתי, רק חתיכת נייר! לא היה כלום!.. זה עזר לי... התורה, עזר לי, על המקום, אבל תיכף כשגמרתי לקרוא חזרתי למחלה, אז נתייאשתי, רציתי לקחת הספר ולסגור ולהחזירו למקום ולסגור הארון! טרם שחזרתי את הספר, טרם שסגרתי את הספר, הבחנתי וראיתי שיש שורות על הנייר. התחלתי לקרוא ותיכף ראיתי מה שזה! שזה פלא כזה, שלא היה מעולם! בכל מילה שקראתי, נכנס בי רפואה! חיות! שמחה! הכל! הרגשתי וראיתי

פלאות כאלה שאי אפשר לספר! ומכל דיבור ודיבור, היה נכנס לי שמחה כזו, שאין בעולם! אז קראתי וקראתי עד שגמרתי את הפתק הזה, ונכנסתי לשמחה כזה, שלא היה מעלמא הדין, טעמתי טעם גן עדן, שלא היה לי מעולם! התחלתי לנגן ולרקד וכולם בהשיבה... החדר היה קרוב לשיבה וכולם שמעו, שנעשתי שמח! אז הם אמרו: "שישראל בער? הוא כבר, הוא בסדר, בסדר גמור, הוא אחרי עצבות כזה?!! שמחה כזה? אז הוא כבר משוגע לכל ימי חייו! לא יעזור לו, לא שום בית חולים, לא שום רפואה..." כן. אז נכנסו להחדר וראו את הריקודים והשמחה והוציאו אותי מהחדר להחצר ועשו כל בני הישיבה עיגול, ואני הייתי באמצע ורקדתי וכולם שמחו כל כך, הם עמדו כמה שעות, (עד) קרוב לחצות לילה, אז אמרו: "הוא לא נעשה עייף, אנחנו עייפים, כבר אנחנו צריכים לישון!" אז הלכו...

רב מוטל מסלונים התבטל לברסלב!

(מתי מצאת את הפתק?) אחרי הצהריים, כן. אחרי הצהריים, בערב, לקראת לילה. אז ביום חמישי, נכנסו כל בני הישיבה לעיר והם הוציאו עלי קול, בכל העיר, כל בני הישיבה, כל אחד מתפלל, יש לו בית הכנסת, אז כל בתי-כנסת בטבריה, ידעו שישראל בער הברסלב, נעשה משוגע! ורב מוטל, הלך להתפלל מנחה ושמע כולם אומרים, שישראל בער נעשה משוגע, אז היה לו צער גדול, חבל, אני הייתי שכן לו ואני הייתי איתו ביחד תמיד, באהבה גדולה, כמו אבא עם בן, היה לו צער גדול, "חבל! ישראל בער נעשה משוגע" אז הוא הלך הביתה, לראות מה, מה? איך המצב? לדבר איתי ולראות את הג... כן, אז הוא בא, הוא בא בפה, "שלא יכה אותי!" שלא אכה אותו, כן, משוגע יכול להכות גם כן! אז הוא נכנס והתחיל לדבר איתי והוא ראה, הבין וראה בבירור גמור, שאני לא משוגע, "אז (מה זה) שכולם אומרים? אני רואה זה לא (כמו שהם מספרים)" אז הוא אמר לי: "אני רוצה לדעת, אני שמעתי המעשה, שהיית בעצבות? אחרי... השמחה? מה זה היה? מה קרה? מה זה היה?" אז בתחילה חשבתי אם לספר לו, כי [הוא] מתנגד

קמב 2 יִתְּנֵה נִתְּנָה 1 נִתְּנָה נִתְּנָה מֵאוֹמֵן נִתְּנָה מֵאוֹמֵן

על ברסלב ובסוף ספרתי לו כל המעשה, והראתי לו, הוצאתי מהארון ספר והיה שמה חתיכת נייר וזהו החתיכת נייר... כשהוא שמע המעשה וקרא הנייר, אז הוא התחיל לצחק, צחוק כזה, שלא רואים בעולם צחוק כזה, בקולות כאלו, בצחוק כזה, שהיה לו נס, שהוא חי, שהוא נשאר בחיים! הוא החזיק את המעיים שלא יצאו, מגודל הצחוק! פתאום נכנסה בתו לראות מה זה הצחוק? היא ידעה שאבא שלה כמעט לא מצחק, בקושי קצת בעיקום שפתיים לפעמים רחוקות, אז הוא הראה לה ביד, באצבע, שתלך משם, שתצא מחוץ לדלת הוא לא יכול לדבר מגודל הצחוק! היא ראתה שהוא בסכנה שלא יצאו המעיים, כי ראתה שהוא החזיק המעיים בידיים שלא יצאו! אז היא הלכה משם... על כל פנים אחר כך, הוא אמר לי, שהוא יראה לי, מי שנתן את זה בתוך הספר, "ומה? פתחת ספר? מצאת אותו? נו, זה ראייה? זה לא ראייה! זה לא!..." כן, אמרתי לו: "טוב, תראה לי מי שכתב, מי שיודע לכתוב דבר כזה?! בדיוק?! תראה לי מי שכתב את זה..." אז הוא הלך והבחין ועשה ועשה בדיקות, בכל בני הישיבה ואף אחד לא ידע מפתק, מה שכתוב שם, ולא ידעו כלל מזה! אז הוא אמר לי, שאני בטלתי ההתנגדות על ברסלב! וככה היה, הוא זכה לתשובה, הוא זכה לתשובה, שהוא ביטל את ההתנגדות, אף על פי, שהיה לו ירושה מגדולים, מגאונים, מגדולים, יש ספרים מהם וכן, והוא ביטל, הוא אמר: "התורה לא בשמים!"

הפתק! סוד הגאולה!

(אז מה הבנת מהפתק, כשראית אותו? מה קיבלת מן הפתק, כשראית אותו?) זה? אי אפשר לדבר... (ומה היום? מה היום אותה מבין, מן הפתק?) יכולים להבין, מהשמחה, מה שהרגשתי מהפתק! (והיום?) והיום? אני רואה יותר, היום אחרי שישים שנה, נודע לי, שזה הפתק, הוא מפתח של הגאולה, כי זה נגלה! חדש! סוד בעולם, רבינו הקדוש גילה, בזה הפתק התגלות חדש, מה שכתוב בזוהר, שלעתיד יתגלה שיר של חסד, פשוט, כפול, משולש, מרובע, ועל ידי זה יחזיר, יחזור כל העולם לה' יתברך לתורה

ויהיה עולם חדש, ככה כתוב בזוהר ופה מגלה רבינו הקדוש, רבינו הקדוש גם כן, מדבר מזה הזוהר, בליקוטי מוהר"ן וגם הוא בעצמו, גילה על זה. על שיר פשוט, כפול, משולש, מרובע, אי ווי, ופה רואים בפירוש בבירור, בבירור גמור שרבינו הקדוש מגלה כאן, שכל הגאולה, תולה, תלויה בו! כי הוא זה! הוא בעצמו זה השיר שיתגלה לעתיד! נ, עם נקודות. נְחֻמְךָ נְחֻמְךָ מאומן. ממקום שהוא נמצא שמה, כנראה שהפתק, נברא ונעשה באומן, במקום שהוא נמצא. כאן כתוב בהפתק... (זה לכל העולם? גם ללא יהודים? נְחֻמְךָ נְחֻמְךָ נְחֻמְךָ מאומן, זה בשביל כולם?) זה בשביל כל העולם, שהוא המפתח של הגאולה, הוא העיקר הגאולה, בו תלוי כל הגאולה, שיתפשטו ויתגלו החכמה שלו, הדעת שלו. הפלאות, האור הפלא, שהוא גילה בכל דיבור ודיבור בספריו הקדושים, וזה יביא כל העולם... יקבלו חכמה ושכל כזה, שכל העולם הזה, הבל וריק, אף על פי שגם עכשיו מרגישים את זה, אבל יהיה להם כוח, יהיה להם חכמה, יהיה להם כח להתגבר, להתגבר ולהיות "אדם" לעבוד ה' באמת ולחזור בתשובה, אפילו הגוים, כן!

אבל לגלות בפירוש שאני הוא, זה רק בהפתק הזה!

זה נודע לי אחרי שישים שנה, עד שישים שנה, לא ידעתי, ידעתי שזה פלא, אבל לא ידעתי, מה זה? נְחֻמְךָ נְחֻמְךָ נְחֻמְךָ! (איך העולם צריכים להגיד? נְחֻמְךָ נְחֻמְךָ נְחֻמְךָ מאומן? הם צריכים להגיד את זה? מה יקרב אותם לרבינו?) זה, צריכים להאמין שזה מסוגל! כי הוא השורש של הגאולה, הוא השורש של כל נפשות ישראל והוא כלליות כל התורה וכל הצדיקים שהיו מיום בריאת העולם! הוא משה רבינו, הוא אברהם יצחק יעקב! הוא כל... הוא כל הצדיקים! (בחיר הבריאה) בחיר הבריאה! אבל לגלות בפירוש שאני הוא, זה רק בהפתק הזה! הוא מגלה לכל העולם נְחֻמְךָ נְחֻמְךָ נְחֻמְךָ מאומן, ככה! כפי המכתב רואים חדשות, התגלות חדש בעולם! זה הדבר לא חדש רבינו הקדוש היה, מזמן שהוא בא לעולם הוא המפתח של

הגאולה! אצלו! הוא הוא, עיקר הגאולה, כל הגאולה תלויה בו, ביאת המשיח תלוי בו, כן, וכל הגאולה בכלל ובפרט, לכל אחד ואחד מישראל, זה רבינו! כן!

מלא וגדיש!

(ומה פירוש הסוד, מלא וגדיש מקו לקו?) זה אי־אפשר, אי־אפשר לדבר מזה, זה סוד, זה סוד וגם כן... אבל זה לא סוד, סתם סוד, הוא סוד כזה שאי אפשר לדבר מזה, אי אפשר להסביר, אבל גם כן, זה גם כן, משמע בזה הסוד שצריכים למלאות כל העולם, מספרי רבינו מלא וגדיש מקו לקו! מסוף העולם ועד סופו! וזה השם של המלאך (פצפצי־ה), של תקיעת שופר, זה גם כן, יש לו שייכות לזה הפתק, לזה השם, כי רבינו הקדוש אמר שהעיקר אצלו! הוא ראש־השנה! ראש השנה?! הוא! ה' יתברך נתן לו מתנה, שהוא, הוא יודע, מה זה ראש השנה! ועיקר הגאולה תלוי בהראש השנה של רבינו! ויש הרבה לדבר, אבל אי אפשר, זה סוד, זה סוד גם כן, ממני ומכל... נו, אם היינו זוכים, זוכים להתקרב לרבינו באמת ולעבוד ה' באמת? אז היינו, כל אחד היה זוכה לפי בחינתו, היה זוכה להשיג בזה, זה ים, זה נחל נובע, הוא נובע ונובע וזה סוד כל הסודות העליונות! ועליך אמרתי ישראל בער אודסר! (ועליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליען ביז משיח וועט קומען, זה משמעות, שבזמנך תהיה הגאולה?) כן. אבל יכול להיות חס־ושלום, יכול להיות שהחטא גורם, אם האדם נופל חס־ושלום, הוא בעל בחירה בזה העולם, כל אדם הוא בסכנה, אז יכול להיות חס־ושלום שיבוא איזה פגם, איזה ענין שיעכב, אפשר חס ושלום ש... כן.

משיח? כן, כן! ביאת המשיח ועליך אמרתי...

יש ענין שנתהפך הכל לטובה, אם רק יחזיק ברבינו תמיד יהיה איך שיהיה מעכשיו, אבל ה' יתברך גומר תמיד, שאני... כן. שהוא מגלה לי, עליך אמרתי

מִיָּן פִּיעֵרִיל וועט טלִיעֵן בִּיו משיח וועט קומען, שאני אראה, שאני אחיה
 ושאזכה אני לראות את זה, את ההתגלות של רבינו בעולם, (משיח צדקינו?)
 היינו משיח צדקינו? משיח? כן, כן! ביאת המשיח ועליך אמרתי, הוא
 אמר, לפני מאה שמונים שנה "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח" אז הוא
 מגלה פה בהפתק, זה שאמרתי? עליך! זה אמרתי עליך! נו? מה אני יכול
 לעשות? ככה כתוב בהפתק! וגם כן תלמידי היקר, זה גם כן פלא, פלא כזה,
 אני? תלמידי היקר? אז כל העולם תלמידי היקר, יכולים להיות, כל העולם,
 מי שרוצה, כל אחד, אז תלמידי היקר, "תלמידי היקר, נהנתי מאד מעבודתך"
 אני? אתה רוצה להתקרב אלי? ורוצה? אז "תלמידי היקר" ונהנה מאד מזה,
 זה שעשועים גדולים, עולים שעשועים גדולים לה' יתברך, אם אחד מישראל
 נתעורר? נתעורר לעבוד ה', לעשות תשובה ולחזור לה' יתברך ולעבוד ה', זה
 "תלמידי" וזה "נהנתי מאד" כן! אבל עליך אמרתי? יכול להיות, על כל
 אחד, בשביל מי שרוצה, אז הוא זוכה לראות, לראות להרגיש, לראות את
 ביאת המשיח, מה שיהיה... לא צריכים לחכות, עד שיבוא, יכולים עכשיו
 לראות, מה... והביאת המשיח. אני ראיתי את רב ישראל, ראיתי כבר את
 ביאת המשיח....

לא להתייאש! ועל ידי הי"ז בתמוז, נעשה הפתק הזה!

"סמן י"ז בתמוז" עם נקודות! זה סימן! (מה הפירוש? סימן י"ז בתמוז,
 עם נקודות?) עם נקודות? זה סימן שצריכים לשים לב לזה! י"ז בתמוז,
 תשים לב לזה כן. אל תתיאש, מה שהיה שבעה עשר בתמוז יודעים, יודעים
 מזה בשמים, מדברים מזה ואומרים אמרו, שיאמרו שאינך מתענה... איי, זה
 מספיק, אינך מתענה, אם אני אכלתי לפני התפילה, לא יכולתי... צריכים
 לגלות? י"ז בתמוז? זה רק בתמוז יש נקודות! זה משמעות, שאתה תשים
 לב לזה, לא להתייאש ועל ידי הי"ז בתמוז, נעשה הפתק הזה, ונעשה הכל,
 על ידי הי"ז בתמוז... נו, לפני שישים שנה, לא ידעתי מה שזה, רק ראיתי
 שזה אור גדול, שזה פלא, נו, אבל הסוד לא ידעתי, וגם כן אני לא יודע ואם

וְנַחַם נַחֲמָן מֵאֹמֶן זֶה עוֹזֵר בְּכָל צָרָה,
וּבְכָל זְמַן טוֹב לְהַזְכִּיר נַחַם נַחֲמָן מֵאֹמֶן:

אז הוא מגלה כאן בפשטות, שהוא העיקר הגאולה! כל מי שרוצה לרחם על עצמו ועל בניו, שיקנה את ספרי רבי נחמן ולעסוק בהם ולקיים אותם, אז יהיה עולם חדש לגמרי, כי עכשיו העולם, כל בני אדם שישנם בעולם עושים מסחרים, וכל אחד עושה מה שהוא... כן. אבל זה בהמות. כאלו, שעושים מסחרים והולכים על שני רגלים ועושים מסחרים וכותבים ומדברים הכל! אבל בהמות! אז יהיה העולם ממולא מבני אדם לא מבהמות. זה כתוב. זה

מרבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ, (בליקוטי מוהר"ן תורה ז' חלק ב') כן. זה מהתורה ז', שרבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ מִדְּבַר. כן. בַּהֲמוֹת אֵינָם מִן הַיִּשׁוּב, צִרִיכִים וּמִלֵּאוּ (את הָאָרֶץ), לַמִּלְאוּת אֶת הָעוֹלָם, מִבְּנֵי אָדָם וְלֹא מִחַיּוֹת, עֲכָשִׁיו הָעוֹלָם הֵם חַיּוֹת, חַיּוֹת מִדְּבָרִים מִרְקָדִים וּשְׂמָחִים וְכֹסֶף וְהַכֵּל, אֲבָל זֶה מִיֵּן בַּהֲמוֹת! יֵשׁ בַּהֲמוֹת וְיֵשׁ מִיֵּן בַּהֲמוֹת גַּם כֵּן שֶׁהֵם הוֹלְכִים עַל שְׁנֵי רִגְלֵיָם וּמִדְּבָרִים וְיֵשׁ לָהֶם חֲכָמוֹת וְהַכֵּל! בַּהֲמָה! בַּהֲמוֹת! הַכֵּל מִיֵּן בַּהֲמוֹת כֵּאלּוֹ! וְאַנְחָנוּ גַּם כֵּן, מִתִּי שֶׁאַנְחָנוּ נוֹפְלִים וּמִמְשִׁיכִים עֲצָמֵינוּ מִדַּעַת רַבֵּינוּ לְהַבִּיל הָעוֹלָם הַזֶּה, מִסִּיחִין דַּעַת מִהַעֲיָקָר, הַתְּכַלִּית, מִעֲבֻדַּת ה' וְנוֹפְלִים חֲסִי־וְשִׁלּוֹם, זֶה גַם־כֵּן נוֹפְלִים לְבַהֲמוֹת, לְבַהֲמוֹת. נַעֲשֶׂה מִבֶּן אָדָם, בַּהֲמָה! וְמִי שְׁזוֹכָה לֵאחֻז עֲצָמוֹ בְּרַבֵּינוּ, אִזְּ נַעֲשֶׂה מִבַּהֲמָה, אָדָם! וְעַל יְדֵי רַבֵּינוּ? אִם כָּל הָעוֹלָם יִחְזִיקוּ בְּרַבֵּינוּ? אִזְּ יִהְיֶה כָּל הָעוֹלָם, יוֹצֵאִים מִבַּהֲמָה מִבַּחֲנִית בַּהֲמָה, לְאָדָם! אִזְּ יִהְיֶה הָעוֹלָם מִמּוֹלָא בְּבִנֵּי אָדָם, לֹא בְּבַהֲמוֹת!

רִאֲיִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל, רִאֲיִיתִי כְּבֵר אָדָם!

אֲנִי רִאֲיִיתִי אֶת ר' יִשְׂרָאֵל, רִאֲיִיתִי אִישׁ אֶחָד בְּעוֹלָם! רִאֲיִיתִי שֶׁר' מִשֶּׁה קְלִירִס וְרַב מוֹטֵל וְכָל הַגְּדוֹלִים בְּטַבְרִיָּה, וְגַם־כֵּן בֹּאֲתִי לִירוּשָׁלַיִם וְרִאֲיִיתִי גְּדוֹלִים, אֲבָל מִה שֶׁרִאֲיִיתִי עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל? רִאֲיִיתִי שְׁזֶה בַּחֲנִיָּה, שְׁזֶה בַּחֲנִיָּה מִיּוֹחַד! רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עֲנִין מִיּוֹחַד! רִאֲיִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל, רִאֲיִיתִי כְּבֵר אָדָם בְּבַחֲנִית לְעַתִּיד! הַשִּׁיר, הוּא הַחֲזִיק בְּהַשִּׁיר שִׁיתַּעַר לְעַתִּיד, אִזְּ הוּא הִיָּה בְּבַחֲנִית לְעַתִּיד, לֹא מִזֶּה הָעוֹלָם! הִיָּה לוֹ יָדַיִם וְרַגְלַיִם גַּם־כֵּן וְהוּא הִיָּה סוּד מְכַל הָעוֹלָם! הוּא הִיָּה צוֹחֵק מְכַל הָעוֹלָם, כֵּן. אֲנִי רִאֲיִיתִי בֶּן אָדָם אֶחָד מְכַל הָעוֹלָם, שֶׁהוּא הִיָּה נוֹרְמָלִי! רַק הוּא! אָדָם אֶחָד! רִאֲיִיתִי וְכָל הָעוֹלָם טוֹעִים וְלֹא יוֹדְעִים מַחֲיֵיהֶם וְלֹא יוֹדְעִים כָּלֵל, לֹא יוֹדְעִים! מַה?! עַל מַה הֵם חַיִּים?! עַל מַה?! בְּשִׁבִּיל מַה?! בְּשִׁבִּיל אִיזָה שְׁנַיִם לַחַיּוֹת וְלִסְבוּל גְּהִינוֹם? הַגְּהִינוֹם שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה? לִסְבוּל גְּהִינוֹם בְּשִׁבִּיל כְּמָה שְׁנַיִם?..

רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ פַּעַם אָמַר לָאֶחָד, אָמַר לוֹ, הַחֲזִיק אוֹתוֹ, אָמַר לוֹ: "בְּשִׁבִּיל תַּעֲנוּג שֶׁל רַבֵּעַ שָׁעָה, תַּפְסִיד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא? תֵּאֲנַח אוֹתוֹ! תִּקֵּא

קמח ַ נַחְמָה נַחְמָה ַ נַחְמָה נַחְמָה מאומן נַחְמָה מאומן

אותו! זה התענוג?!" כן. ככה אמר, אמר רבינו, "בשביל תענוג של רבע שעה, תפסיד עולם הזה ועולם הבא!" מפסידים גם העולם הזה, אין להם חיים, אין, אין להם כלום. אז כל הגאולה תלויה ברבינו. אני כבר ראיתי את הגאולה, ראיתי את רבי ישראל, ראיתי איך שיהיה העולם אחרי ביאת המשיח! איך? מה שיהיה!!!

ופה בהפתק מגלה רבינו בפירושו בבירור גמור לכל העולם:
ַ נַחְמָה נַחְמָה מאומן, שאני הוא זה השיר!

השיר: פשוט, כפול, משולש, מרובע. זה ראיתי בחיי, כן. ופה בהפתק מגלה רבינו בפירוש, בבירור גמור, לכל העולם ַ נַחְמָה נַחְמָה מאומן, שאני הוא זה השיר! בואו אלי ותהיה נעשה אדם, תצא מבהמה לאדם! זה שורש של כל הבריאה, של התורה, של הכל, זה שורש של הכל, שורש התורה ושורש כל הבריאה ושורש נפשינו ושורש הכל, שורש כל הצדיקים וכל התורה, רק בזה הדיבור, ַ נַחְמָה, בזה כלול ַ נַחְמָה נַחְמָה מאומן! בזה, אז אנחנו נכנסים, מקושרים להשורש, של כל הבריאה, כן. ונעשה ענינים פלאים וזה מסוגל אם נעשה תיקון באדם, אם האדם מתקן את עצמו, אז נעשה ענינים אחרים מהכסף ומהתאוות, יוצאים מהתאוות ומהעבירות ונכנסים להשורש, זה השורש של כל הבריאה, אם אומרים רק זה השם, בזה כלול כל התורה וכל הבריאה וכל בני אדם, רק בזה ַ נַחְמָה נַחְמָה מאומן! זה לא ידעתי ששים שנה, לא ידעתי, אחרי ששים שנה סיבב ה' יתברך והאיר לי... מה?? אתה לא יודע ַ נַחְמָה?? אתה יודע? מה זה ַ נַחְמָה? זה פשוט כפול... כל העולם יתהפך... מכל הבהמות בני אדם! יתהפך! זה למעלה מדרך הטבע, כל העולם יתהפך ויהיה נעשה מכל הבהמות בני אדם והוא מגלה רבינו, שהוא השורש, של כל הגאולה ושל כל נפשות ישראל, להחזירם להוציאם ממקומות, כל אחד שנפל לשם, להוציא כל העולם מהצרות, הצרות הם התאוות והכסף ותענוגי עולם הזה, לא צריכים את הכל, צריכים לאכול חתיכת לחם וזהו... מה?? בשביל מה כל הכסף והבנינים!?? צריכים לאכול חתיכת לחם, מה זה?

בשביל מה צריך להיות עבד? כי רבי נחמן הוא השורש שלנו ושל כל העולם וזה בו ובשמו נְחֻמָּן נְחֻמָּן, זה השורש של כל הבריאה, של כל התורה ושל כל... וזה מסוגל לכל, לחזור בתשובה, ולכל ענין... העיקר הוא החכמה, אפילו אם חיים אלף שנים, זה דבר שנכלה, זה נכלה, אז מה הוא? בפרט אנחנו, חיים חמישים, או ששים שנה וגם כן חצי מזה ישנים, חצי מהזמן, מה? בשביל מה חיים? בשביל מה כל העבודה? אחרי חמישים, ששים שנה נכנסים לבית חולים ואחר כך מכניסים למקרר ואחר כך לקבר, מה יהיה? מה צריכים? כל הכסף וכל העבודה משאירים בעולם הזה, בשביל מה עבד חמישים שנה? לעבד? בשביל מה? הוא רק חשב תמיד מחשבות בלב, איפה לוקחים כסף? כסף! כסף? כסף! כסף! כסף! כן. מה? זה שגוען? זה ממש שגוען? נו, מה? וזה הפתק בא לעולם, על ידי מכשלה, על ידי מכשול, כתוב בפסוק בהתורה "והמכשלה הזאת תחת ידיך" על ידי המכשלה, נעשים פלאות, בפרט רבינו הקדוש, הוא מכניס ומהפך כל הרחוקים וכל הפושעים וכל העולם, מהפך כולם לה' יתברך, הוא? רק דיבור אחד שלו! הוא מנצח כל העולם! הוא מצחק מהם! והוא?... ומבינים שהם בטעות, על מה הם עובדים כל כך? ורודפים כך, כך... על מה? בשביל מה? בשביל מי? בשביל מה? מה? מה? העיקר הוא, נְחֻמָּן, זה דבר קל להגיד וכשאומרים נְחֻמָּן, אז מחזיקים בהשורש של כל הבריאה ושל כל התורה ושל כל הצדיקים, כן. נכנסים בעולם אחר... רק שמזכירים את שם רבינו נְחֻמָּן נְחֻמָּן מאומן, רק כשמזכירים שם רבינו רבי נחמן! כמו שחתום בחתימה, בפתק הזה, נְחֻמָּן נְחֻמָּן מאומן!...

זהו! זה צריך להיות, בכל מקום, בכל חנות, בכל בית, בכל העולם, הם ידעו, שהם בהמות ויתהפך להיות אדם! מי זה בהמה!? מי זה? כל העולם? כל העולם... אז מי נשאר בן אדם בעולם הזה? היום, כמה בני אדם, יש? בכל אדם יש טוב וזה הטוב, אף על פי שהוא מעט מאד, כמעט שלא (נראה), אבל זה, יש לו כח, להפוך את האדם, הטוב שיש בו, כן. יש בו כוח... רבינו הקדוש גילה, שיש בכל אחד, בכל אחד ואחד יש נקודה טובה כזה שאין בחבירו, וזה הטוב, בכח רבינו, הוא יכול להתגבר על הכל, רק שידע ויבין

וישיג, שכל העבודה של העולם הזה, והכסף והבנינים וכל התענוגים וכל העוונות וכל התאוות, הם הבל וריק, אין להם שום ממשות כלל! יש עוד הרבה לדבר ולהודיע, שכל העולם טועים! בלי רבינו הם... העולם תוהו ובוהו... כך אמר רבינו בפירושו: "בלעדי? העולם תוהו ובוהו!" והעולם זה משמע, כל מיני, כל מיני בני אדם, יש תורה, יש למדנים ויש ישיבות ויש תורה, אבל בלי רבינו? אין להם יסוד, אין להם שורש, אין להם כוח ולא יודעים כלום! בלי רבינו? כל העולם תוהו ובוהו! העיקר תלוי שכל אחד יקנה הספרים של רבינו רבי נחמן ויקרא בהם! זה דבר קל, שכל אחד יקנה הספרים של רבינו רבי נחמן ויקרא בהם וישתדל גם הבנים וכל המכירים וכל המשפחה וכולם יקראו רק בספרי רבינו, רבי נחמן מברסלב, אז יהיה עולם חדש לגמרי! כי עכשיו? העולם לא, לא. עולם של שקר, עולם של שטותים, של שטות, זה הכל הבל, רואים שכל התאוות אין בהם, אין להם שום ממשות, אם אדם אוכל ומתענג מזה העולם, אז כמה זה? יש לו תענוג, רבע שעה? זהו הכל! ואחרי רבע שעה? אין תאוה, ואין (כלום), אז כדאי? מי שיש לו שכל, כדאי בשביל רבע שעה? להפסיד טוב כזה? אור כזה! העולם הזה והעולם הבא? (איך מפסידים עולם הזה?) העולם הזה? רבינו הקדוש אמר שהעולם הזה הוא הגהינום, אנחנו מאמינים, אנחנו יודעים, שיש שני עולמות, עולם הוה ועולם הבא, עולם הבא אנחנו מאמינים שיש עולם הבא, אבל עולם הזה? אין! אין לנו בכלל! העולם הזה? הוא הגהינום! כל מי שרורף אחר העולם הזה, אחר התאוות, אין לו שום חיים כלל, אין לו שום יסוד, אין לו (שום כלום) כן. העיקר האדם הוא החכמה אמיתית! לא החכמות חיצוניות, החכמות התורה, חכמות ה' יתברך, החכמה והדעת, והדעת כי "ה' הוא האלקים" האמונה הקדושה...

(ואבל יש אנשים, שיש להם כסף ולא חסר להם כלום? אז איך זה גהינום?) זה? אין בו שום ממש, זה עובר כהרף עין, זה עובר כצל עובר, הכל עובר, ללא כלום ואפילו בזמן שחיים, בעולם הזה אז כל העולם הזה הוא רק... כל התאוות וכל התענוגים רק רבע שעה ואחרי זה כבר, כבר נגמר! איפה התאוה?! צריכים עוד לדבר בזה, יש עוד הרבה להודיע.

העיקר החיים? הוא רק התורה!

העיקר החיים? הוא רק התורה והאמונה! והעיקר! הוא רבינו, הקדוש! הוא מכניס בנו חיות, נשמה חדשה לה' יתברך, לתורה להאמונה, להאמת לאמונה, לכל טוב ולכל טוב ולכל התיקונים שאנחנו צריכים, כמו שאנחנו! הוא גילה חכמה כזה, שכל העולם ישליכו כל התאוות וכל הכסף וכל הזהב ויעסקו רק בתורה ותפילה בתכלית, באמת לשם שמים, לא לשם פרנסה ולא לשם כבוד ולא לשם פרסום וכזיבות!

גמרתִי ואגמור !

(מה זה? גמרת וואגמור? מה זה?) ואגמור? הוא יגמור כנראה. אנחנו רואים, שעדיין לא גמר, אבל הוא אמר: "גמרת וואגמור!" מה שהוא יגמור? זה אנחנו, אין לנו שום תפיסה בזה כלל! הוא יגמור את שלו! הוא בא לעולם להוציא העולם מהעוונות ולהכניסם לה' יתברך, לתורה וזה עיקר החיים, בלי זה? אין שום חיים כלל! כמה הוא חי בעולם הזה אפילו אם יחיה אלף שנה זה נכלה...

מיפטר, פיפטר, פרנסה יש ? !

(מיפטר פיפטר?) כמו ששמעתי שיחה כזה לעולם, שמעתי שאחד, קיבל מכחב, שהבן שלו נפטר, אז הוא לא יכול לקרוא, נתן לאחד, לקרוא לו את המכתב, אז הוא... כתוב שמה שהבן שלו נפטר, הוא הגיע לזה, לא רצה לבשר בשורה כזו, בשורה רעה כזו, אז עשה עצמו כאילו, כאילו לא יודע מה

קנב 2 יְנֵה נְחֵם יְנֵה נְחֵם 2 יְנֵה נְחֵם נְחֵם מְחֵם מְחֵם נְחֵם מְחֵם

שכתוב! לא יכול לקרוא, מיפטר? פיפטר? לא יודע... אז בעל המכתב אמר לו: "מה זה חשוב? מיפטר? פיפטר? העיקר פרנסה יש לו?!"... מי שמחפש אמת ויש לו איזה שכל אמיתי, אז הוא צריך להבין ולהתחזק ולהתגבר בכל הכוחות, לקרוא בכל יום בפשטות, בפשיטות עבודת ה' והעיקר הוא לעסוק בספרי רבינו ובפרט "הליקוטי תפילות" והתורות שגילה רבינו בעולם! זה? כל דיבור שלו, יש לו כוח, לנצח כל העולם! זה? זה דבר פלא כזה! כל דיבור שלו, מה שלא היה מעולם. וזה הוא יסוד הגאולה ועל ידי זה, על-ידי כל דיבור של רבינו יכול להחזיר כל אדם בכל העולם לה' יתברך, לתורה לאמונה, לפשיטות, לאמת! והעיקר הוא האמת! אני אנגן הניגון של פורים שלנו, [סבא שר שושנת יעקב] "שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי" מה זה יחד? אחדות ואהבה! יחד! שנתקבץ יחד, בשלום ואהבה אז יתגלה רבינו בעולם, "תכלת מרדכי" זה מרדכי הצדיק "ומרדכי היהודי לא יכרע ולא ישתחוה!" "תשועתם היית לנצח ותקוותם בכל דור ודור, להודיע..."

נחל נובע מקור חכמה:

יש עכשיו בעולם כבר... רבינו הקדוש אמר "ועכשיו הוא..." ר' שמעון הוא נרמז הוא בפסוק, באיזה פסוק "עיר וקדיש מן שמיא נחית" [ראשי תיבות "שמעון"] "עיר וקדיש מן שמיא נחית" ועכשיו יש כבר 2 יְנֵה נְחֵם נְחֵם מְחֵם מאומן! 2 יְנֵה נְחֵם נְחֵם מְחֵם מאומן זהו כל התורה כולה וכל החכמות שבעולם, כל, הכל! כל מילה שגילה בעולם הוא עולם... נעשה עולם חדש לגמרי, חדש לגמרי... הגוים רוצים גם כן חלק בארץ ישראל אבל אין להם שום חלק בארץ ישראל, אין להם שום גבול שום חלק שום דבר, הם בחוץ לגמרי! הגוים אין להם לא תורה ולא מצוות ולא שום חיות... נחמן 2 יְנֵה נְחֵם נְחֵם מְחֵם מאומן הוא הכל, נחל נובע מקור חכמה... [ראשי תיבות "נחמן"] אני היה לי משא כבידה, עשרה ילדים קטנים, היה לי משא כבידה, הם רצו לחם, רצו בגד ורצו נעלים ולא היה לי שום דבר אז היום אין לי משא כולם התחתנו,

המשא עברה אני היה לי משא עשרה ילדים עכשיו אין לי משא....

העיקר הוא לפרסם את רבינו:

רבינו הקדוש, אז העיקר תלוי בו. הגאולה שלימה של היהודים של כל העולם עכשיו תלוי רק בו. הוא אור חדש שעדיין לא היה בעולם והוא ינצח את כל העולם... העיקר לפרסם, העיקר הוא לפרסם את רבינו רבי נחמן לפרסם אותו בכל העולם. הכח והחכמה של רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב. שהוא יחיד בעולם. צריך להביא את כל העולם להפתק, זה התגלות חדשה. נְחֻמָּן מֵאֻמָּן זה שיר פשוט, כפול, משולש, מרובע. הוא התגלות חדשה בעולם. אז כל העולם צריך לדעת....

השבתות של עכשיו הם הכנה להדפוס !

אני כל כך רגיל לשפלות כזה ולסבול צרות. אני כבר רגיל בזה, וברוך ה' הכל היה בעיתו בזמנו והיה הכל שמור לעכשיו. וגם כן המכתב מלפני ששים ושלושה שנים היה הכנה לעכשיו. ששים שנה היה בלי פרסום אני סיפרתי לרב שלמה וקסלר, חברים שלי, אבל לא בפרסום. (כולנו גולדנו בשביל המכתב) מה? מה? זה המכתב היה לפני שנולדנו. ברוך ה' יש לנו בית ומטבח ואש, יכולים לשנות, יש לקנות לחם ברוך ה' בהרחבה! ואפשר לשנות לאכול לחם עם תה, ולחיות חיים טובים, באמריקה! מארץ-ישראל איך אנחנו באים לאמריקה כובשים חדר ומטבח ומים והכל מה שצריכים יש לנו פה, אנחנו כל העולם נברא בשבילנו הכל! (מתי נקבל דפוס? עוד נקבל דפוס גדול ונמלא את בתי ישראל עם ספרים וזהו!) השבתות של עכשיו הם הכנה להדפוס! קודם כל אנחנו כובשים את אמריקה, אחר כך כל העולם! לא אנחנו, המכתב! הכל המכתב! בשביל... איך אנחנו פה?

לולא המכתב אין לנו מה לעשות באמריקה! פלאות ה' כאלה מכתב כזה! שלא שומעים לא שמענו ולא... ולא... אפשר לכנס למוח פלא נס ופלא כזה! בדור החושך הזה (מה זה הנקודות?) הנקודות? הנקודות הם סודות גדולות, האותיות עם הנקודות אי-אפשר לרשום נחמן בלי נקודות? יש נקודה על נ פתח נח פתח שווא נחמ נחמן, הכל נקודות. וגם-כן זה פשוט, כפול... מדוע לא חמש? מדוע לא שלוש? רק ארבע! זה פשוט, כפול, משולש, מרובע, זה הניגון שיתנגן לעתיד עלידי משיח צדקינו, לתקן העולם וזה השיר, הוא מגלה כאן במכתב הזה שהוא זה השיר, שהוא השיר פשוט, כפול, משולש, מרובע, נ נח נחמ נחמן מאומן... אוי! יש בחירה, אנחנו היינו צריכים להיות צדיקים קדושים לא לשאול מכל העולם, כן, כשיש פלא כזה בחושך הזה, יש פלא כזה מכתב כזה, איך הוא נחתם ואיך הוא נכתב ואיך היה הסימן שלא ידע מזה שום בן אדם! רק נייר! אני לא שמתי לב לזה, מה נייר? מה זה נייר? מה יעשה לי הנייר? וזה יכבוש כל העולם זה הנייר! אנחנו... העולם צוחקים מאיתנו, "מה?! הם טיפשים הם אומרים דברים כאלה איך אפשר? לא יעלה על הדעת דבר כזה?!" אבל יש צדיק רבינו רבי נחמן שזה הוא כולו נס, כל דיבור שיצא מפיו כל מה שגילה וכל עניניו וכל נפש שנתקרב אליו וכל ספר שמדפיסים זה הכל נוגע להגאולה, כי הוא עיקר הגאולה וזה מרומז בזה המכתב נ נח נחמ... הוא הגאולה, זה השיר שיתנגן, וזה שיר של חסד שיתנגן לעתיד, הוא זה השיר, מחזיקים ביד כל הניסים! הם היו רק בזמנם, זמני, ועכשיו אנחנו כתוב בתורה הניסים של מצרים ועוד ניסים, ניסים, אבל לא רואים, אנחנו מאמינים בתורה שהיה ניסים, וודאי, אבל זה הוא חי וקיים זה חי וקיים! וזה נס כזה, איך הוא בא לטבריה, ואיך הוא בא להספר ואיך אני פתחתי את הספר והיה שמה המכתב, רואים השגחה כזו, בעינים רואים פלאות כאלה שאי-אפשר... למעלה מן הטבע! רבינו הקדוש כותב עלי, על ישראל בער, "עליך אמרתי מיין פייעריל וועט טליאן ביז משיח וועט קומען" רבינו הקדוש אמר זה "מיין פייעריל וועט טליאן ביז משיח וועט קומען" הוא הבטיח שהוא... שלא יכבה האש שלו, אז זה שאמרתי אז, עליך אמרתי! עליך אמרתי: "מיין פייעריל וועט טליאן ביז

משיח וועט קומען" זה פלא, הכל פלא איך הוא... אם היה איזה גדול הדור למדן וצדיק, אבל לא! איש פשוט כמוני! ועדיין אני מכיר את עצמי אני, אי אפשר לי... מאיך הוא בחר, הוא לקח ישראל בער, הוא קירב אותי מקודם לרבינו הקדוש, כן, נתקרבותי לרבינו הקדוש במסירות נפש כזה, בגבורה כזו, בגבורה כזה, ואחר כך ענין המכתב, ענין המכתב ששים שנה והוא חי וקיים והוא נמצא בעולם חתיכת נייר דק! חתיכת נייר איך הוא מתקיים ששים שנה? גם בן-אדם ששים שנה הוא כבר איש זקן. ומחתיכת נייר הוא חי ששים ושלוש שנים? הוא נמצא בעולם?! וגם הוא היה בסכנות גדולות, אני שלחתי את זה לפולניה לפני המלחמה בפולניה והם החזירו לי ואני קיבלתי אותו בדואר וזה היה נס, נס, המכתב אז ה' יתברך שלח את אהרן, ואילולי אהרן לא היה מתגלה המכתב! (לא אני זה אתה!)... ככל פעם שאני בא לאמריקה אז העיתונים כותבים: "בא זקן מארץ ישראל והוא רוצא לפגש עם רייגן!" (כשרצית לפגש עם בגין אמרת לי שאתה תכנס, ונכנסת, מה עם רייגן?) הוא הוציא השנה עד שקיבל צרעת (מי?) בגין, בגין. (לא, עכשיו הוא אבד את השכל) כן? קדישאי הוא יודע הכל, הוא יודע איזה מפלה היה לו. היה אצלי בירושלים הייתי אצל יונתן אז בא עלי הראש של הרבנים מפריס, מצרפת. אני סיפרתי לו על בגין שהוא הבטיח (להדפיס ספרי רבינו) אז אני צריך לפגש איתו להגיד לו. אז הוא הלך, ממני הלך לבגין. אמרו לו שהוא עסוק, שהוא טרוד היום אי אפשר לו. אז אמר לי קדישאי זה לא יפה מראש ממשלה, הוא הבטיח ולא עושה כלום. אז אמר לו קדישאי אנחנו עושים הכל בשביל תרומות (לזכות את עם ישראל)...

תוכנית רדיו:

(באשר חסידות ברסלב נמצאים איתנו אנחנו מרגישים כך כבר מתחילת התוכנית ובראשם רבי ישראל דב אודסר שבוע טוב ומועדים לשמחה רב ישראל הרב ישראל אנחנו שמענו פה שרים נְחֻמָּן מֵאֻמָּן איך הגיע אליך הכתובת הזאת מה היא מסמנת?)

הכתובת הוא מהמכתב שקיבלתי לפני ששים ושלושה שנים מרבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב, בחתימה כזו ואנחנו משוררים את זה מנגנים את זה כמו שכתוב בהחתימה ובאמת מי שהוא מבין והוא מבין דבר מתוך דבר, הוא יכול להבין מזה שחתימה כזו שחתום כאן מרבינו ר' נחמן לא היה עדיין מבריא העולם, מעולם לא היה שום צדיק חותם בסיגנון כזה, פשוט, כפול, משולש, מרובע, זה נְחִמָן מֵאֹמֶן, מאומן העולם יודעים מברסלב אבל הוא חתם כאן בחתימה מאומן כי הוא שוכן באומן, בעיר אומן ברוסיה....

(ואתה מאמין שזה הגיע אליך בדרך של נס לפני שישים ושלוש שנה?) היה בדרך נס מלובש בדרך הטבע. מצאתי חתימת נייר בספר, אני הייתי חולה מאד וכולם היו מתנגדים, כולם, כל העיר טבריה היו מתנגדים והם אמרו זה סוף של חסידי ברסלב שנעשים משוגעים! הייתי חולה נפש והייתי מדוכא מאד והיה... ולא היה אפשר להסתכל בפני בלא פחד, כי כל מי שראה אותי נפל לעצבות. ואני התפללתי, היה לי התבודדות, התפללתי לה' שירפא אותי שלא יוכלו... שלא יאמרו המתנגדים החסידי ברסלב כך, שיבזו את חסידי ברסלב, אני גורם הבזיון, אני גורם לזה! שירפא אותי, ואז אני בכיתי התפללתי ואחר כך נכנס במוחי, כמו אחד נכנס אצלי במוחי ואומר לי: "תכנס לחדר שלך ותפתח את הארון שהיה סגור, תפתח את הארון ותיקח ביד איזה ספר מהארון, איזה ספר שהוא ותפתח אותו איפה שיפתח ושמה תמצא תרופה, רפואה לנפשך" עשיתי ככה נכנסתי להחדר והוצאתי ספר ופתחתי והיה חתימת נייר הזה שמה בתוך הספר, אבל אני לא שמתי לב להנייר, מה יהיה לי נייר? מנייר יהיה לי רפואה? לא שמתי לב בזה רציתי לסגור, רק קראתי במקום שפתחתי, קראתי החידושי תורה של רבינו ר' נחמן קראתי ולא... זה החיה אותי אבל אף-על-פי-כן כשגמרתי חזרה המחלה כמו שהיה ולא ראיתי שום רפואה. טרם שסגרתי הספר להחזיר אותו הבחנתי שיש שורות כתובות על הנייר התחלתי לקרוא התחלתי לקרוא וקראתי אותו עד הסוף ונכנסתי לשמחה כזו שאין בעולם הזה שמחה כזו! ומאז הלכה המחלה לגמרי על כל ימי חיי וזה גרם לי חיים, חיים חדשים, חיים של

שמחה תמיד כל ימי חיי! בכל פעם שאני, שעובר עלי מה שעובר בגוף כנפש, אז אני לוקח את המכתב וקורא אותו והוא כמו חדש אצלי והוא מרפא אותי, מנחם אותי, מרפא אותי מכל המחלות בגוף ובנפש! זה היה ששים שנה לא פרסמתי אותו, רק אני, אני החייתי עצמי בזה כי הרגשתי שהעולם רחוקים מאמונה הם לא יאמינו ויתלוצצו מברסלב אז לא פרסמתי את זה ויש לפני שלושה שנים, יש מזמן שקיבלתי הספר שקיבלתי הפתק בשנת תרפ"ב זה בדיוק ששים וחמישה שנים... ושלושה שנים. ששים שנה היה לגמרי בסוד ושלושה שנים התחלתי לגלות ולפרסם כי אמרתי שצריכים לפרסם פלאות ה' שהוא יכול לעשות ניסים מלוכש בדרך הטבע! וזה חתיכת נייר אבל זה החתיכת נייר זה יכבוש כל העולם, כי רבינו ר' נחמן בו תלוי כל הגאולה והתיקון של כל, של עם ישראל ושל כל העולם! ככה הוא אמר זה חתימה כזו! וגם כן כתוב סימן, סמן שלא ידע מזה שום בן אדם רק אני וה'... (רבי ישראל ברשותך אני רוצה לעבור לחסידים שלך) זה לא חסידים זה רק חברים! כן! זה שמירה וזה כח גדול... יוא, רבינו הקדוש... שהוא לומד את ה' יתברך הוא נותן לו עצות, הוא לומד לו את ה' יתברך איך להתנהג איתנו, הוא לומד את ה' יתברך איך להתנהג איתנו והוא נותן לו עצות איך לעשות איתנו, מי אמר דבר כזה דיבורים כאלה?! כל אמריקה רק תשמע את הניגון נְחֲמָן וזה נתגלה רק עכשיו בהמכתב הזה רבינו הקדוש בחייו חתם נחמן בלי נקודות, נחמן ועכשיו הוא עם נקודות נְחֲמָן... רוצה לשמוע ניגון חדש מה שאנשי שלומינו היו שרים את זה אחרי חצות לילה? אחרי אמירת תיקון חצות אז צריכים נחמה, תיקון חצות זה בכיות, בכיות, צריכים נחמה ככה הם שרו בהתבודדות [רבי ישראל שר הניגון קרב יום.... ועבר קציר וממשיך עם: "כי נחם ה' ציון נחם רחובתיה וישם מדברה כעדן וערבתה כגן ה' ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה...."] זה ניגון של חודש אלול, אלול עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא נושענו... עבר קציר זה בחודש אלול זה סוף, סוף הקיץ וזה מרמז עלינו "עבר קציר, כלה קיץ עבר ימי חיינו בהבל, עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא נושענו, אנחנו לא נושענו, (של מי זה השיר הזה?) של אנשי שלומינו, זה השיר של אחרי תיקון חצות,

קנח ַ נַח נַחמָּן ַ נַח נַחמָּן מאומן נַחמָּן מאומן

רצו לנחם את עצמינו, כן, "כי נחם ה' ציון נחם כל רחובותיה" "ועבר קציר" זה גם מאנשי שלומינו, זה בחודש אלול הם הלכו להתבודד אז הם צעקו קולות לה' יתברך "עבר קציר, כלה קיץ ואנחנו לא נושענו!"

מה צריכים היהודים לעשות עם הפתק?

(מה צריכים היהודים לעשות עם הפתק סבא, איך ללחום נגד גזרת המסיון ושמד?) *דע הייליגע רבי ר' נחמן אז דער עיקר איז תלוי אין אים די גאנסע גאולה פון דע אידן פון די גאנסע וועלט איז יעצט תלוי נאר אין אים נאר אין אים און דאס איז א נייער אור וואס איז נאך נישט גיווען אויף די וועלט און דאס וועט מנצח ווערן כל העולם (מה לעשות כנגד מסיונרים?) תגיד לו שאני לא שומע א קעגין מסיונרים און אקעגין אלעס אנקעגין אלעס דער עיקר לפרסם העיקר הוא לפרסם את שם רבינו ר' נחמן א מזאל מפרסם זיין אין דע גאנסע וועלט דע כח דע חכמה פון הייליגע רבי ר' נחמן מברסלב וואס איז איין איינציגע וואס וועט קענען צריק ברענגן די גאנסע וועלט די הפתק... דאס איז אנאיינער התגלות ַ נַח נַחמָּן מאומן זה שיר פשוט כפול משולש מרובע דאס איז אנאיינער התגלות אויף דע וועלט אז דע גאנסע וועלט זאל וויסען אז מיר האבין אז דער עיקר, רבינו ר' נחמן ער קען פאן די גאנסע וועלט ַ נַח נַחמָּן מאומן (כולם עם החסיד ברסלב הזקן) ַ נַח נַחמָּן מאומן....

ַ נַח לחיילים:

ציפורה [הבת של רבי ישראל] איפה הפתק? במסגרת? (זה הפתק שהוא קיבל?) צילום, צילום... (הוא בקומנדו והוא רוצה להשפיע על החיילים שהם יהיו יהודים הוא אמר שיש לו השפעה) כן? טוב, טוב... (הוא לא יכול להבין את הפתק) נו, נו, (קשה לו הוא אומר למה חזון איש לא קיבל את הפתק?) מי שרוצה, מי שמקבל יקבל, מי שלא רוצה לקבל לא

* הרבי הקדוש רבי נחמן, העיקר תלוי בו, כל הגאולה כולה של היהודים מכל העולם תלויה עכשיו רק בו, רק בו! וזהו אור חדש שעוד לא היה כמותו בעולם וזה ינצח את כל העולם!...

יקבל, איי! אני מצאתי את זה בניסים כאלה, בהשגחה פרטית וראיתי מה שראיתי, נו, מי שלא יודע... אני לא יכול... אני לא יכול, זה רק פלא כזה שלא היה עדיין מעולם, המוח לא יכול לקבל את זה! רבינו הקדוש הוא... אני מצאתי את הפתק לפני ששים ושלושה שנים, מצאתי אותו בפלאות כאלה, אבל ששים שנה היה בסוד, לא פרסמתי את זה, כן, אבל הוא היה בעולם, הוא היה אצלי בלי פרסום בלי... (הפתק היה אצל הרב?) שבעים שנה, אני מצאתי את זה והיה אצלי ששים שנה בלי פרסום, ששים... (למה?) ככה. היה ככה, היה (השגחה) כן. ויש שנתים או שלושה שה' יתברך סיבב, סיבב והרגשתי שצריכים לפרסם בכל העולם, מי שמקבל מי שיקבל... מי שלא יקבל לא יקבל! לפרסם שיתפרסם רבינו הקדוש, מזמן לפני ששים שנה היה מאה ועשרים שנה שנשתלק רבינו הוא כתב את זה, והוא חתם את זה, והוא כותב פה "סימן"... סימן זה הסימן "סימן י"ז בתמוז יאמרו שאינך מתענה" אני לא עשיתי תענית בשבעה עשר בתמוז, נפילתי, והיה כמה ענינים ולא ידע מזה שום בן אדם, לא ידע מזה שום בן אדם, רק אני וה' יתברך, ופה כתוב הסימן, הסימן הזה, ואיך הוא חתם? איך הוא כתב? הוא מדבר אלי "מאד היה קשה לי לרדת אליך תלמידי היקר" טוב, אוי ווי... אין לי דיבורים, אין לי כח ואין לי דיבורים לדבר מזה, זה פלא כזה שלא היה עדיין מעולם, רק רבינו ר' נחמן הוא פלא כזה שעדיין לא היה בעולם וכל עניניו הם פלאות כאלה שלא היה עדיין מעולם זה... נפש שנתקרב לרבינו זה פלא. וזה פלא אחר, הכל פלאות כל דף מספרי רבינו היא פלא למעלה מן הטבע! ורבינו הקדוש גילה דברים כאלה, חכמות כאלה, שיכולים להיות בלי אכילה ושתייה, כן, חכמות כאלה והוא מחיה והוא עוסק במסירת נפש גם עכשיו כמו בחייו ויותר, כן, בשבילנו להוציא אותנו מעוונות, ממקומות רחוקים, ממקומות מטופנים, ממקומות נמוכים כאלה! והוא הכין תיקונים רפואות וישועות לכל אחד בכל עת ובכל שעה בכל מקום שהוא נמצא! לא היה דבר כזה עדיין לא היה בעולם דבר כזה, פלא כזה, וכן זה פלא שעולה על הכל על כל הפלאות זה פלא כזה איך הוא כתב את זה, וחתם את, זה... זה נתגלה לאדם שיש השגחה פרטית, זה פלא כזה! מי שמע

דבר כזה שצדיק אחרי מאה ועשרים שנה... (איך יודעים שהרב נחמן כתב את זה?) כתוב 2 נח כתוב... (זה החתימה שלו של ר' נחמן?) כן, 2 נח נחמן נחמן מאומן זה החתימה שלו שחתם על הפתק פה. יש בזוהר הקדוש ובספר "ליקוטי מוהר"ן" שיש שיר של חסד שיתגלה לעתיד שהוא יחזיר כל העולם למוטב, לה' יתברך לתורה, ככה, הוא מגלה, כן, הוא, כל "הליקוטי מוהר"ן" וכל "הסיפורי מעשיות"....

תשים לב לכל דיבור:

ראית את הסיפורי מעשיות של הבעטלירס? לא!! סיפרי רבינו, תשים לב, תשים לב, תקנה לך סיפרי רבינו ותשים לב לכל דיבור, זה נורא מאד "סיפורי מעשיות" יש ספר "סיפורי מעשיות" אין לך? אז יש לקנות! (מה הרב אומר על הרב קוק אני לומד את הספרים של הרב קוק?) העיקר הוא רבינו! לא לדבר על זה... העיקר הוא רבינו. אין הרב קוק ולא גור ולא חבד ולא כלום! רק רבינו! זה אמת כזה שעדיין לא היה בעולם, פלא כזה, פלא כזה עדיין לא היה בעולם! (הרב הכיר הרב קוק?) כן, (זה רב גם גדול הרב קוק) מה אתה מדבר?! אוי אוי צריכים שכל קצת! (לא... רואים בספרים) מה רואים?! מה רואים?! אנחנו רואים מה שאנחנו רואים, לא כלום, מה אתה מדבר, אתה מדבר מדברים ממש, ממש רבינו, ממשיח, מאורות כאלו! אתה אומר הרב קוק? או גור? או חבד? מה?! ורבינו עולה על הכל, הוא שורש התורה והאמונה והתיקון של כל אחד מישראל, אין שנתרחק ואיך שירד זה עוד לא היה בעולם פלא כזה! ורבינו הקדוש גילה שהוא פלא כזה, כן, הוא גילה טיפה מן הים... (סבא הוא הולך לצבא בעוד כמה ימים) בשביל מה? חייל? תהיה חייל אצל רבינו? כן, (הוא רוצה להשפיע בצבא) הוא ישפיע, הוא יכול להשפיע בצבא ועוד, וכל מה שיהיה מקושר יותר לרבינו, וילך בדרכי רבינו, אז הוא יביא חיילים הרבה לרבינו! (הוא רוצה, הוא יהיה בין חיילים) טוב, טוב טוב, חבל, חבל, אנחנו לא יודעים כלום! אם אנחנו היו יודעים טיפה מן הים מרבינו היינו

מפקירים עצמינו על כל רגע לא להוציא העינים והראש מדברי רבינו! צריכים להיות בקי בהם וזהו נסים ונפלאות, כל תיבה כל ענין כל תורה של רבינו! אני ראיתי בעיני אדם כזה, שהוא היה... מסר את ליבו לרבינו והוא היה כולו... הפקיר עצמו רק להדפיס ולקרב נפשות לה' יתברך! וראיתי מה שזה, מה זה ברסלב! כן, אי־אפשר, אין דיבורים לדבר, אני נתגדלתי בין גדולי תורה מפורסמים בכל העולם גדולי תורה והיו מלכים ממש מלכים, היה להם כל הכסף וכל הכבוד שבעולם ואני לא. הייתי נחשב נגדם לכולם ואני עמדת... רבינו הקדוש בחר, בחר בי והוא קירב אותי לרבינו וכולם כל גדולי התורה היו רודפים אותי, מבזים אותי, "מה זה?! ברסלב?! מה?! מה אתה עושה? אתה לומד סיפרי ברסלב?! " ואני למדתי בישיבה, כן, וקידשתי את ה', וממש אני הייתי יחיד, יחיד הכי גרוע והכי קטן, נו, ואני עשיתי להם מחלת לב לכל הגדולים האלו, אני לא עשיתי כלום, אני רק שתקתי ועשיתי מה שרבינו הקדוש... הלכתי בדרכי רבינו, התפללתי כמו שראיתי כמו שרבינו הקדוש מלמד אותנו, מה זה תפילה, איך להתפלל לה' יתברך בכל הכח בכל לב, כן, והם היו ישנים בפרט כשזכיתי להכיר את רבי ישראל קרדונר, את... שהוא היה מקושר לרבינו עד שכל חסידי ברסלב כל העובדי ה' באמת חסידי ברסלב אמרו על רבי ישראל מי יכול להדמות לר' ישראל? ר' ישראל הוא מסירת נפש כזה לא הבינו איך יש כח לאדם? איך יש לו כח כזה? ואני זכיתי לראות מה זה העולם, שגדולי תורה וחסידות ועובדי ה', ומה זה ברסלב! ראיתי בעיני מה שזה. והיה לי נסיונות, היה לי ניסים, ניסים, הם כולם היו גדולי תורה והם היה הרביים שלי, אני למדתי אצלם ואני ראיתי, אני ראיתי והם היו גדולי תורה אבל היו רצים אחר הכבוד ואחר הכסף של העולם, כן, ואני זכיתי להבחין ולהשיג ולהבין איפה האמת ואיפה השקר, כן, ראיתי שיש אמת אחד בעולם, רק ברסלב! ראיתי איש אחד בעולם והוא היה צוחק מכל העולם! אתה שמעת מרבינו ר' נחמן?... יש שני דברים בעולם, יש עולם ויש ברסלב! כן, (איך מצאת אומץ רבי ישראל?) ה' יתברך... אנחנו עושים ברכה בכל יום הנותן ליעף כח, (נו איך מצאת אומץ לעמוד נגד?) הנותן ליעף כח! (הם היו אומרים לך "מי אתה מי

אתה שאתה יכול לעמוד נגדינו?!" אבל נתבטלו! אני הייתי יתוש קטן אבל... אבל, כן, אני נולד בטבריה, כן, ויש הרבה לספר מחיי, איך נולדתי בטבריה נתגדלתי בין גדולי תורה בין למדנים גדולים, דבר ה'... אבל ענין רבינו זה ענין אחר לגמרי זה ענין... כן, זה ענין מיוחד. (מתי הגעת לברסלב באיזה שנה?) מה זה חשוב? לפני שבעים שנה, יותר, לפני שבעים שנה או יותר, ואז היה התנגדות כזה... ולא רצו לנגוע בספר ברסלב! (שמעתי שהרב קוק למד גם סיפרי ברסלב) כן, כן, אני יודע, אני ראיתי, אני דיברתי איתו, כן, כן, (סבא שמעתי על החפץ חיים שהיה לו תלמיד בישיבה שלו בפולניא מתתיהו כהן מאומן) מתתיהו כהן... כן, (ובחזרה לאומן החפץ חיים סחב את המזודות שלו הוא ליווה אותו לרכבת) כן!.. זה רבי ישראל קרדונר... (הרב צבי יהודה קוק ידע מהפתק?) לא, שזר הראתי לו את הפתק, הוא אמר שיבוא זמן, "תשמור על זה יבוא זמן שזה החתיכת נייר יכבוש כל העולם!" כך אמר, (ככה שזר אמר?) כן. הוא היה חופשי לגמרי שזר, הוא היה בלי שבת, בלי שום... כן, ועל ידי רבינו ר' נחמן נעשה בעל תשובה, כן, הוא היה נוסע מירושלים לתל אביב בכל שבת, כי בכל שבת יש ישיבה של ההסתדרות של... יש ישיבה ביום שבת, יש להם זמן וכולם באים כל הגדולים ביום שבת, והוא היה נוסע מירושלים "לוועד הפועל" "להסתדרות" כן, נו, ומזמן שהוא... שה' יתברך סיבב שנעשה קשר ביננו, אז הוא הפסיק לנסוע בשבת, הוא הפסיק לחלל שבת, הוא נעשה בעל תשובה, הוא התפלל בטלית ותפילין בכל יום, כן, והיה לו מחלוקת בבית. האשה לא רצתה שיהיה בעל תשובה, הוא היה... (איזה עוד אדם מוכר הרב דיבר איתו איזה אנשים מפורסמים?) עגנון, עגנון, כן, היה ביננו קשר כזה! מרטין בוכר... לא דתי אבל היה, הוא היה לו מחלת לב, מישוהו לא דתי, כן, כן, הוא לא דתי, אבל במחלת לב... עגנון? עגנון ביטל עצמו נגדי כמו סמרטוט! (עגנון חזר בתשובה?) כן, אני באתי אליו לביתו והוא אהב מאד לשמוע מדברי רבינו, מענין רבינו, ואנשיו, המקורבים מה שסבלו! כן, הוא היה נורא מאד, הוא ביטל עצמו ולא השגיח על כבודו! פעם נפגשתי איתו בתל אביב הוא היה בתל-אביב והוא קיבל אותי באהבה כזו בשמחה

כזו שלא רואים דבר כזה! אני, היה בעולם חכמים גדולים מפורסמים, כן, בעולם והם נתקברו לרבינו ונעשו להפך כמו הילן צייטלין, הילן צייטלין הוא היה אפיקורס, כן, כמו שזר הוא היה אפיקורס אבל והוא אחר-כך שזכה לראות את דברי רבינו... הוא היה בעל מוח גדול והיה לו לב יהודי והוא דיבר... קראו אותו הפילוסוף הדתי! (את ביאליק היכרת?) ראיתי אותו. (לא היכרת אותו טוב?) לא, היה הרבה ש... היה אחד, היה מפורסם ברוסיה ובפולניה, מפורסם, אדם גדול, בעל מוח גדול, הוא הלך בשואה, הוא שמע שמחה גדולה, שמחה כזו הוא חשב שזה חתונה, שמחה כזו! אז הוא שאל "מה זה השמחה?" הוא היה מתפלל על השמחה, אפילו בחתונה... זה שמחה שהיה לו התעוררות, כן, מזה. אז הוא שאל "מה זה השמחה?" אז אמרו לו "זה חסידי ברסלב הם משוגעים הם רוקדים והם שמחים!" אז הוא נכנס בבית-הכנסת, הוא שחשב שהבית-הכנסת כל השולחנות מלאים בקבוקים של משקאות, כן, כולם, הוא נכנס לבית הכנסת והוא לא רואה אפילו בקבוק אחד! כן, וראה שהם יושבים לומדים מדברים מרבינו והם שמחים! כן, אז הוא לאט לאט הוא נתבלבל, לאט לאט הוא נתקרב לרבינו, כן (מה שמו היה?) אני לא זוכר. גם כן הילן צייטלין היה... הוא כשהוא דיבר אז לקחו אולם גדול שיכנס בו אלפים, הרבה, כן, והיה דוחק והוא היה מדבר הוא היה דברן גדול, דברן, והוא דיבר רק על רבינו! כן! (איפה?) בפולניא.

המשכילים שהיה בזמן רבינו:

וגם כן המשכילים שהיה בזמן רבינו, אז התחילה ההשכלה האפיקורסות, והם היו גדולי עולם, חכמים גדולים, הירש בער, היה אחד ששמו הירש בער צבי, דב הירש בער הוא היה הרבי שלהם, היה אדם גדול, והיה להם רשיון לכנס למלך, למלך של רוסיה מתי שהם רוצים, היה להם רשיון, ורבינו הקדוש בא לאומן והם גרו באומן הירש בער וכל המשכילים, כן, אז הם היו אפיקורסים כאלה שלא יכלו לסבול אדם שהוא מזכיר שם ה' רק בפה! אז

הם עשו בעצמם שלא יצא מפיהם שם ה', אז כשרבינו הקדוש בא לאומן הם שמעו שהוא נכד [הבעל שם טוב] והוא אדם גדול, הוא חכם, אז אמרו שישלחו משהו אחד מהם, מהחבריא שלהם, מהמשכילים, לרבינו הקדוש, לראות אם יש עם מי לדבר, אז הוא בא לרבינו ודיבר עם רבינו וראה שכולם הם חמורים נגד רבינו, אז הוא הלך הוא מסר להם "אה? יש עם מי לדבר? אנחנו כולנו... אין כלום נגדו. חכם כזה? כן?! אין בעולם!" אז התחילו לכנס לרבינו הקדוש ודיברו איתו מהספרים שלהם מהקשיות והחקירות שלהם אז הם ראו שרבינו הקדוש יודע יותר והם נעשים בעלי תשובה... הם נסעו לכל הצדיקים שהיו בזמנם אולי הם רצו שמישהו יכול להוציא אותם מהבוץ מהכפירה, מה?... כן, אז לא מצאו. הרב מברדיטשוב, הם באו לרב מברדיטשוב, הם היו מחללי שבת, לא יכול לקבל אותם, הוא לא היה יכול לדבר איתם, לא היה קשר. כשבא רבינו, רבינו הקדוש קיבל אותם בסבר פנים, כן, בהתקרבות כזה, והם נתבטלו, הם נתבטלו לרבינו, אז הם היה להם קשר עם המלך של רוסיה אז הם באו הירש בער והחברים שלו הן באו להמלך ואמרו לו "אתה אוהב חכמים? יש במדינה שלך, יש חכם כזה שאנחנו כולנו חמורים נגדו ואתה לא יודע ממנו!" אז המלך שלח מכתב לרבינו, בו מבקש מרבינו שיבוא אליו לבקר אותו, הוא רוצה להכיר אותו, אז המכתב בא אחרי ההסתלקות, אחרי ההסתלקות של רבינו, כן, רבינו הקדוש נסע לאומן איזה חדשים שנסתלק שנפטר והם היו באים לרבינו, הירש בער היה הרבי שלהם, הוא היה... וכולם נעשו בעלי תשובה, נעשה בעלי תשובה, רשעים כאלה?! אפיקורסים כאלה?! כן, וזה ידוע, כל העולם עכשיו וכל הרחוקים וכל... הם יודעים מזה, שהמשכילים מאומן הירש בער והחברים שלו היו כולם... נתבטלו לרבינו! כן, הם יודעים מזה! (אבל הצדיקים האחרים בזמנו לא התבטלו) למה לנו לחקור? רואים בעינינו... אנחנו צריכים לבטל דעתנו ושיכלנו לגמרי, לא להרהר ולא לחשוב, רק כמו שכתוב "בליקוטי מוהר"ן" כמו שאמר רבינו הקדוש זה אמת ויציב ונכון, כן. (אתה הכרת את הרבי מגור הקודם הבית ישראל אלטר?) כן כן כן (הוא לקח משהו מרבינו?) אני לא רציתי להכיר אותו, אני... הוא בא

לישיבת ר' מאיר בעל הנס, כשאני למדתי הוא בא ונכנס למערה, וכל החסידים שהיה איתו כולם הם ראו איך הרבי נמצא במערה, מי יודע מה שעושה שם במערה!! כן, ואני... כולם יצאו לקראתו, כן, לכבודו, ואני לא יצאתי, כן, ברוך ה' היה לי עזות דקדושה... (את הרב זוננפלד היכרת?) כן, היה גאון, הוא היה גאון, הוא אמר על ר' שלמה שהוא ספר תורה, על ר' שלמה ווקסלר, ר' שלמה כשבא בבית הכנסת במנחה והרב זוננפלד היה שמה, הוא למד אז כשרב שלמה בא לבית הכנסת והוא היה [ישב] שמה מקודם בבית הכנסת אז הוא קם....

רבינו רבי נחמן בעולם!

(עכשיו רבינו מתפרסם בעולם) כן! רבינו רבי נחמן בעולם אז כל העולם יהיה עולם אחר עולם חדש (סבא, החילים כשיש להם צרות אז הם אומרים נחמן? (הם אומרים נחמן והם רואים ניסים, פתאום) פתאום!! (רבינו כל הזמן עושה פעולות גדולות) כן? ערבים שקטים? (אני חושב כזה, אני לא שמעתי שיש... גם בירושלים יש נשיא חדש והוא לא רוצה לחזיר את השטחים לערבים) כן? מי חדש? (אולמרט) אולמרט? (כן הראש העיר של ירושלים) כן? (והוא גם אוהב הדתיים) כן? תקנו לכם אוכל (בסדר סבא) עשרים (עשרים שקל, כן תודה רבה) כן, (סבא, החילונים הם קוראים ליקוטי הלכות והם אומרים זה חכמה כזוטי שלא היתה) כן!! (הם אוהבים את רבי נתן... ורבינו, אפילו הגויים) כן!! גויים? (רבינו מתקן אפילו את הגויים?) כן, (הגויים עכשיו מקבלים מכות) כן? (היה יהודי שעבר על החוק, אז עשו לו משפט, והוא אמר נחמן ויצא מהמשפט) כן? (רבינו פותח את העיניים) כן! (יש הרבה ניסים עכשיו) כן? (אני יכול להניח תפילין דרבנורתם שלך?) כן, כן, (סבא, אתה זוכר רב מוטל מסלונים?) יוא! הוא כבר איננו, כולם אינם, כל המתנגדים הלכו לקבר, אין להם בית־הכנסת, אין להם כלום! (אתה זוכר את ר' מוטל סלונים, אמרת לו שקיבלת את הפתק

והוא התחיל לצחוק חזק) הוא היה בסכנה היה יכול לצאת כל הבטן, באה הבת שלו שרה, היא אמרה לו "אבא תפסיק אתה יכול למות!" אז הוא הראה לה שתלך, אם תעמוד כאן ותדבר עוד, "אני יכול לצחוק יותר לך! לך! לך!..." [רבי ישראל] הוא לא דיבר איתי, מענין לימודים מענין גמרא, זה פלא פלא כזה, ואין החזקתי מעמד עם רבי ישראל שנים, כח כזה כל הנעשה בעולם... לא מבין. וראוים גם עכשיו הם מחשיבים הרמב"ם, והם אומרים שהרמב"ם נגד רבינו, זה כלום, לא היה כמו הוא אין קדושה כזה, אין חכם כזה ואין מי שידבר דיבורים כאלה, כמו רבינו הקדוש, בהתורות ובהמעשיות... הם מתבטלים, זה לא היה לפני שבעים שנה ואנחנו רואים את זה, זה למעלה מן הטבע! כי היו צריכים להרחיק את רבינו מליבם ומזרעם, היו צריכים להטיל חרם על ספרי רבינו, מזה אנחנו לא יודעים... אנחנו רק אמונה, אנחנו לא יודעים כלום. אבל מה שאנחנו רואים שמדפיסים ספרי רבינו, ויכולים לקרוא בכל מקום בבית-כנסת בכל מקום, ואין איסור ללמוד ספרי רבינו זה סימנים על הגאולה זה כבר... ואני ראיתי בעיני בדור הזה, אתה לא יודע מה שהיה, אני יודע ראיתי את זה מה שזה, היה איסור לנגוע בספרי ברסלב! איך יבוא הגאולה? גמרתי ואגמור? מה זה גמרתי ואגמור? הם לא רוצים לנגוע בספרי ברסלב ורבי ישראל הדפיס במסירת נפש, בשביל מי? בשביל מי? ספרי ברסלב, "יש הרבה ספרי חסידות, בשביל מה צריך ברסלב? יש "ראשית-חכמה" ויש "משנה ברורה" ויש... יכולים לחיות בלי ספרי ברסלב!" אני ראיתי היאוש הזה איך תבוא הגאולה? ואיך? מה יהיה? העולם לא רוצים לנגוע בספרי ברסלב, ועכשיו אנחנו רואים דבר למעלה מן הטבע מהיפך להיפך, אז יכולים להבין שיבוא זמן שכל העולם יהיה... כל העולם יתקרב ויתקרב לרבינו בביטול כזה, וישליכו הכל רק רבינו! העולם יכולים לחשוב על חב"ד שהוא... זה שקר, זה שקר גמור! בשביל זה יש חושך כזה בעולם, הבעל התניא הוא היה צריך לבקש את רבינו שיגיד איזה חידושים, איזה תורה והוא אמר לו תורה יותר משעתיים, הרבה זמן הוא אמר תורה לפני רבינו, בסוף אמר אחרי אמירת תורה של כמה שעות, אז בסוף סיים "רחמיך" הוא פירש את הפסוק בתהילים "רחמיך ה' רבים" באשרי תמימי דרך, באות

ר' "רחמיך רבים ה'" יש ככה פסוק "רחמיך רבים ה'" יש עוד כמה איזה אבל "רחמיך רבים ה'" מזמור קי"ט אות ר' "רחמיך רבים ה'" רחמי... אז הוא פירש את ה... "רחמיך רבים ה'" רחמיך? הרחמנות שיש עליך, רבים מאד, כן יש... ה' יתברך... אז דוד המלך אומר "רחמיך" הרחמנות שיש עליך, על ה' יתברך, רבים רבים מאד רחמיך... הפירוש הפשוט הוא רחמיך, "רחמי ה' יתברך" רבים מאד. והוא פירש "רחמיך" הרחמנות שיש עליך, על ה' יתברך, רבים מאד, (רבינו פירש) יש רחמנות גדול... שהוא אומר תורה על (לפני) רבינו הקדוש הרחמנות גדול על ה' יתברך שיש חושך כזה בעולם, שהוא אומר תורה לפני רבינו, רחמיך... הוא פירש (בעל התניא) בסוף התורה שלו הוא פירש "רחמיך רבים ה'" רחמיך זה פשוט רחמיך, הרחמנות של ה' יתברך עלינו, רחמיך רבים מאד, הוא... המרחם רחם עלינו והוא פירש (בעל התניא) "רחמיך" הרחמנות שיש עליך, (ורבינו פירש) "רחמיך" יש רחמנות גדול על ה' יתברך שיש דבר כזה בעולם שהוא אומר תורה לפני רבינו, רבינו הקדוש. הוא לא ידע (בעל התניא) מה שהוא ביער "רחמיך" הרחמנות שיש עליך, על ה' יתברך, רבים מאד, רבינו הקדוש תיקן (את) המשמעות, יש משמעות בזה שיש רחמנות גדול על ה' יתברך, שהוא אומר תורה לפני רבינו יש רחמנות גדול עליך! (והבעל התניא?) הוא פירש ככה והוא לא ידע מה שהוא (מה שאמר) כן, אבל רבינו הקדוש הוא (הוא הבין) כן! מה שהוא אמר, רואים עם כל התורה שהוא אמר, אז רבינו הקדוש אמר שהוא... זה טוב, מכל התורה שלו "רחמיך רבים ה'" יש רחמנות גדול עליך מי שהוא אומר תורה לפני רבינו! הוא אמר (בעל התניא) הוא לא ידע מה שהוא אמר! אבל רבינו הקדוש פירש מה שהוא אמר, הוא אמר פירוש לפני רבינו, הוא גאון, הוא לא יודע מה שהוא אמר! רבינו הקדוש מכל התורה שהוא אמר כמה שעות אז אמר רבינו הקדוש זה טוב, כן, "רחמיך רבים ה'" יש רחמנות גדול עליך שהוא אומר תורה לפני רבינו, נו, אבל אנחנו צריכים להודיע שחב"ד שקר, ואם קשה יהיה קשה! מי שקשה לו, נו... נגד רבינו הקדוש יש איזה חסידות שיש בזה אמת? אז נגד רבינו... כולם צריכים לקבל מרבינו אפילו סטמער וחב"ד, אפילו, אפילו אדמורים גדולים אם הם מתנגדים

לרבינו אז הם שקר! היפך צדיק זה רשע היפך אמת זה שקר!

רבי נתן זכה לראות את האור של רבינו הקדוש:

הוא זכה לראות את האור של רבינו, אחד בעולם, כן, וגם, אפילו אנשי רבינו, אנשי רבינו היו צדיקים קדושים כאלו, שאלו המקורבים לרבינו, ורבינו הוציא אותם מחוץ לשוב, והיה פלא כזה, נו, אבל רבי נתן... היה הסתרה כזו, הסתרה כזו על רבינו, אבל לולא הגר"א היה... חלק על הבעל שם טוב! על הבעל שם טוב! (אם) לא היה מחלוקת על רבינו, היה כבר מתגלה רבינו בעולם, והיה מה שהיה כבר... והעולם נפל לחושך כזה, כמו שאנחנו רואים, ורבינו הקדוש הודיע (על) זה, אבל הכל מוכן להגאולה, שיתגלה ויתעלה, דווקא ממחלוקת כזה, מהסתרה כזו, יהיה כבוד ה' יותר, יותר! ברסלב? יספרו כל מה שעבר על כל אחד ואחד, מעשיות הרבה, יהיה הרבה מעשיות מכל אחד ואחד! אני קבלתי מרב שלמה (וועקסלר), אני קבלתי וראיתי פלאות מהדיבורים של ר' שלמה שהוא בעצמו לא ידע... ראיתי אנשי שלומינו, ר' גדליה, ר' גדליה ברגר, אנשי שלומינו....

הפתק כולו פלא!

הוא כולו... הפתק, הוא כולו פלא, מה שאי אפשר להשיג, איך הוא היה חי שישים שנה, בלי פרסום בלי... ולא היה שום, שום מחשבה שיתפרסם, כן, והוא היה נמצא בעולם, שישים שנה בלי שום פעולה, היה יכול להיות עכשיו... הפתק היה... נולד לפני שישים שנה מדוע הוא? ככה, אנחנו לא מבינים, ואיך הוא חי? ואיך הוא חי חתיכת ניר שישים שנה? לא ידעתי כמו היום, מה שזה, אני רק ידעתי שזה פלא, אבל לא ידעתי מה... וגם כן היום, עכשיו, גם כן אני לא יודע, לא יודע מה שיש בזה, כל הענינים של רבינו למעלה מן הטבע, "הסיפורי מעשיות" התורות השיחות, "וחיי מוהר"ן" בכל דיברי רבינו ורבי נתן הוא כולו... אנחנו צריכים לשמור כל רגע שאנחנו חיים,

לשים כל כוחינו ומוחינו וליבינו בהדברים, "בהליקוטי הלכות" "ליקוטי עצות" ושזה יהיה מונח בכל האברים, בכל המוח והלב בכל אבר בשביל עבודת ה' להיות בקי בשביל... זה כבוד גדול, אני בקי "בליקוטי מוהר"ן" אבל לא בשביל כבוד לא בשביל... רק בשביל, בשביל לעבוד ה' יתברך עם כל דיבור, כן. איך נעשה רבי ישראל? איך נעשה כל אנשי רבינו ואנשי רבי נתן? שהיו קדושים כאלו, אנשי אמת כאלו, כן, איך אם לא "הליקוטי תפילות" "והליקוטי מוהר"ן" והשיחות שהיה לנו מרבי נתן, עוד לא היה בעולם "הליקוטי הלכות" לא "ליקוטי עצות" ולא "חיי מוהר"ן" עוד לא... אנחנו זוכים, מצאנו הכל מוכן "בחיי מוהר"ן" "בעלים לתרופה"! אז לא היה, היה מכתבים אבל... היה אצל רב יצחק הבן של רבי נתן, כן, כתב, כתב יד, לא היה מודפס, כן, נו, ואנחנו יש לנו כבר "עלים לתרופה" "וחיי מוהר"ן" "ימי מוהרנ"ת" והיה עוד הרבה כתבים שלא זכינו, אני ראיתי, כן. היה מעינות (מתי בזמן ר' שלמה ווקסלר?) כן. (לפני מלחמת העולם השנייה?) כן. (אצל מי הם היו הכתבים?) שמואל הורביץ. (והיום?) והיום, אני חושב או אצל הילדים או אצל נתן צבי קעניג, הוא היה התלמיד שלו. הכתבים היה מרבי נתן והיה שהלך לאיבוד, היה לי "ליקוטי תפילות" בכתב יד של רבי נתן, כן, וגם כן היה לי מר' נפתלי "חיי מוהר"ן" שכתב ר' נפתלי סודות נוראות, כן, שלא נתגלו בעולם ואם היה נמצא עכשיו בעולם היו מדפיסים את זה... טוב, טוב מה שיש לנו, אבל אנחנו צריכים לשמור הזמן מאד, חשוב כל רגע לא לאבד שילך לאיבוד, אפילו רגע, רק להיות תמיד שקוע בהמוח בהלב בהדיבורים שאנחנו צריכים להם כמו הנשימה, כל דיבור, (רבינו אמר קשה מאד להתקרב אלי) כן, אבל אנחנו צריכים להתפלל הרבה ויותר מסירת נפש ויותר, כן. ולברוח לה' יתברך ולהתפלל בדמעות בכל לב בכל כח "רחם עלי רחם עלי!..." יש "ליקוטי תפילות" כזה בעולם מה יהיה מימני... מדוע אני, אנחנו רחוקים כל כך!" וגם כן אנחנו לא שומרים את הזמן לא שומרים התורה לא שומרים כמו... וזה העיקר בשביל שאנחנו רחוקים מרבינו, בשביל זה שאנחנו לא מחשיבים ולא מכניסים בליבנו כל הדיבורים של "הליקוטי מוהר"ן" "והליקוטי

ה"לכות" וכל מה שיש, כן, אם היינו רואים את זה, היינו צדיקים קדושים! והיינו לומדים הרבה גמרא והיינו מבינים, היה מאיר בנו הגמרא מה שיש בזה. לא כמו העולם של עכשיו שלא יודעים כלום ולא יודעים מגמרא ולא יודעים! הם חושבים שהם גאונים והם אומרים חס-ושלום על ברסלב שזה... נו, נו, יבוא הזמן ברוך ה' שאנחנו יושבים בעולם הזה ומדברים דיבורים כאלה שכל העולם רחוקים מזה לגמרי, אבל יבוא הזמן שכל העולם יידעו מזה, כן, ויספרו וידברו מזה, יהיה ישיבות רק ללמוד ספרי רבינו, יהיה ישיבות הרבה שילמדו לא בשביל כבוד רק בשביל ה' יתברך, בשביל כבוד ה'! מי זה מלך הכבוד? (אפשר שרבינו יעשה את זה לפני שיבוא משיח?) אנחנו לא צריכים להעמיק ולחקור מה שיש, מספיק יש "ליקוטי מוהר"ן" ברוך ה' אשרינו יש "ליקוטי תפילות" אשרינו ויש "שיחות הר"ן" ויש "ליקוטי עצות" אשרינו! הכל אשרינו וברוך ה'! לפי מעשינו זה גם כן ניסים גדולים מה שיש לנו, מה שיש לנו את זה... אצל העולם זה צחוק, וגם כן הפתק הוא... יש בברסלב שהם אומרים שזה עבודה זרה שזה... אבל אני לא רוצה להגיד אבל הם אומרים ככה, אתה לא יודע מזה? כן, וזה נס שה' יתברך סיבב שפיינשטיין נתן המלצה, לולי זה היו מחרימים אותנו, כן, ככה! הם מתרגזים והם אומרים מה שאומרים אבל לא באופן כזה להשמיד כי זה לא מתקבל על הדעת, נחמן מאומן? ומאומן בא לטבריה? ! לשיבה להארוך להספר ואני פתחתי את הספר והיה שמה ואמרו לי מקודם "תכנס ותעשה ככה, תוציא ספר ותפתח אותו ושמה תמצא, תמצא רפואה לנפשך" אני ראיתי תכף את ה... פתחתי את הספר וראיתי את זה, אבל הנייר לא היה עולה על דעתי שזה איזה דבר נייר חתיכת נייר מה? ומזה הנייר נעשה מה שנעשה, הוא חי ששים שנה בלי פירסום בלי, בלי פעולה בלי שום דבר אבל לאט לאט... (שני מיליון אנשים ראו את הפתק בטלויזיה!) ואף אחד לא התנגד יש ממשלה ויש חברי כנסת יש עיתונאים אבל אנחנו רואים שזה נס איך הם לא מתלוצצים בכנסת מהפתק, לא, הם לא דיברו מזה, הם קיבלו את זה ופעלו בזה ולא מדברים יש עיתונאים ויש ממשלה ויש חברי כנסת. כלום, כלום! רדיו, אף, לא אף אחד לא פצה פה לדבר על זה (אדרבה הם קיבלו

את זה בכבוד) כן, לא צריכים הם רואים את הפתק בצילום, צילום רואים שזה לא... שזה לא פשוט... מרגישם שזה לא פשוט... כן....

הפתק בפולניה !

איך זה נברא? ואיך נמצא בעולם? ואיך הוא היה בסכנות גדולות כאלו! הוא היה בפולניא, והם הפולנים דבר שלא נראה להם היו קורעים את זה וכותבים לי "אל תהיה שוטה אתה מחלל ה' אתה עושה מחתיכת נייר אתה עושה לו..." איך בדורות האלו אפשר שיהיה נס, ניסים כאלה? בדורות האלו בחושך הזה? ! הם ביקשו מימני (אם הם היו מקבלים את זה אולי היה יכול לבטל גזירות נוראות מעל עם ישראל) נו, אבל ברוך ה' אנחנו צריכים להודות לה' שהם חזרו לי וקיבלתי את זה בחזרה מהדואר. קיבלו, כן, אם לא, היו קורעים את זה, כן, הם היו אנשי אמת, כן, ועכשיו אני מרגיש אני רואה שעשיתי דבר שגיאא כזה, איך שלחתי את זה בהדאר לפולניא? אם היו מקבלים כמוני (אולי היה מתבטל הגזרה של הגרמנים) מי יודע? מי יודע, כן, אבל זה היה נס שקיבלתי את זה בחזרה, כן, והוא נמצא חי, הוא נמצא בעולם. ואז לא היה אפילו צילום, לא היה שום צילום כאילו לא היה בעולם! עכשיו אפילו חס־ושלום אם המקורי, אם הוא, אם הוא לא יתקיים, אז יש צילומים, יש צילום כמו המקורי, הצילום הוא כמו המקורי, אבל אז לא היה צילום, כלום, אם לא הייתי מקבל את זה בחזרה זה היה כאילו כבר לא היה בעולם! כן, אבל עכשיו שהעולם יודעים שיש, יש מכתב, יש דבר כזה יש צילום ויש... מדברים מזה... אוי, אשרינו! אשרינו! אוי אשרינו! בהעלם אני נסעתי לירושלים, אני הייתי בטבריה ורבי ישראל נפטר ונשארתי לבד, אחד, אחד בעולם! אחד! ואני צחקתי מכולם! אני רקדתי בביתי ותמיד היה בביתי כמו חתונה, שמחה ניגונים וריקודים אפילו בחול, בשבת, כן, וזה היה כח זה היה פלא, דבר פלא מרבינו (שיר פשוט כפול משולש מרובע) כן, וגם־כן כל מה שעשיתי היה קידוש ה', נסעתי לירושלים אז כל העיר, טבריה זה לא ירושלים, טבריה זה עיר קטנה, כולם יודעים "ישראל בער? לא

שמענו את הזמירות של שבת, כנראה הוא הלך לירושלים! "וכשבאתי "או ישראל בער! הוא כבר בא מירושלים! הוא הביא ניגונים חדשים והוא..." וכן עוד ועוד הבאתי לטבריה את ברוך (שהיה לו מוחלת השכחה) כן, והיה כל העיר "ישראל בער הביא לטבריה אורח על שבת" כן, אורח, זה לא ירושלים זה עיר קטנה, כולם, כולם ידעו כל שעבר בביתי והם התפלאו איך האשה אין לה, אין חתיכת לחם, והוא, ואני הלכתי לירושלים והבאתי במקום כסף הבאתי אורח! כן, זה היה פלא זה היה קידוש ה' זה עשה קידוש ה' הכל היה קידוש ה' רקדתי שמחתי והיה, והייתי בשמחה קידוש ה'... מניח תפילין אני מניח תפילין, כן, אבל זה במילה היה קידוש ה' זה מעצמו... אני הייתי בפורים, בפורים עם כולם ביחד היו כולם היו מתנגדים היו מצחקים עלי בפרט בפורים זה זמן צחוק אני הייתי שמה ורציתי לשחות אז, אבל נגמר כבר נגמר היין, כן, לא היה, אז אמרתי להם "אין יין? קחו כסף..." היה לי זה היה פורים היה ביום חמישי וביום שישי צריכים לקנות לשבת, היה לי חצי לירה בכיס, בכיס היה לי חצי לירה אז זה בשביל שבת אז הוצאתי החצי לירה ואמרתי ונתתי להם "תביאו יין" אז היה צחוק אבל היה קידוש ה' והם לא קנו הם לא קנו יין הם ידעו שאני עני... מה? כן, לא קנו יין ובבוקר נתנו לי את החצי לירה שלי אתה זוכר היה לי נייר חצי לירה (נתנו לך לשחות?) לא נתנו לי, אבל אני הייתי כבר שיכור, כן, הם חושבים שהוא לא יודע מה הוא מדבר מה הוא עושה אז בבוקר החזירו לי "קח את החצי לירה אתה זוכר שנתת חצי לירה על יין!" כן, היו מתלוצצים, כמו שאמר רבינו הקדוש הענין שלי הוא בביזיון אבל בכבוד גדול, כן, הם התלוצצו אבל זה היה כבוד גדול הם ראו שאני לוקח החצי לירה שהייתי צריך על שבת ונתתי על יין בשביל פורים, כן, זה, זה היה להם פלא מי עושה דבר כזה איש עני שיש לו חצי לירה כל הרכוש שלו חצי לירה בשביל שבת והוא נותן על יין? זה יש כבר הרבה שנים אני זוכר את זה כמו עכשיו, כמו עכשיו, איך שהוצאתי מהכיס חצי לירה ונתתי להם בלב שלם, כן, "לכו תביאו יין..." רבוננו של עולם, ה' ירחם עלינו הבעל דבר רוצה להפיל אותנו תמיד ולהשכיח כל הכל מי אתה, מה אתה, מה אתה מדבר, מה, מה... אבל הוא רוצה שלא,

ישאר בעולם דיבורים כאלו זה אצלו אצל הבעל דבר זה סם המוות זה הוא לא נוחא ליה, כן, אבל ברוך ה' ה' יתברך, "גמרתי ואגמור" אז אנחנו יושבים עכשיו... (דיברתם מפורים זכרתי מהפורים בלאס-אנג'לעס איזה ניסים ונפלאות היה לנו) כן, כן, (איך ה' יתברך הזמין לנו דירה עם אוכל בפורים וקריאת המגילה) כן, כן, ולנסוע נסיעה וכסף זה גם כן יהיה מעשה... (משפחת וועבער) כן, (הם לקחו אותנו לפיינשטיין) כן, כן, וגם כן, אני היה לי צער בשביל מה נסעתי לאמריקה, לא כלום, לא דולרים ולא כלום, מה? ! אבל זה הפתק, זה הפתק, כן, והוא בא לפיינשטיין ונתן המלצה וזה ענין גדול זה ענין גדול זה "גמרתי ואגמור" הם אומרים מה שאומרים אבל לא כל כך ברעש ובתקיפות. בחלישות, איך אפשר לצעוק? רב פיינשטיין! ולולא זה לא היה לנו שום קיום הם היו עומדים עלינו בכל מיני תחבולות בכל מיני תחבולות להשמיד אותנו, למחוק אותנו, "מה זה פתק? מה זה? ! (לרבינו יש פיינשטיין הוא הביא פיינשטיין לעולם בשביל ההמלצה על הפתק) על כל פנים הוא צועק אבל מי שומע לו? פיינשטיין! מה לוי יצחק אומר "פיינשטיין? פיינשטיין!" (כל החכמים בדור, יש פיינשטיין הוא יותר חכם ממך) כן, זה היה נס כל הפתק היה נס, איך זה נברא (מהשמים כמו הפתק) כן, כן, (יש פתק מאומן ויש פתק מנוא-יארק יש יְנִיחַ נַחֲמָן מֵאוּמָן ופיינשטיין מנוא-יארק) הם אומרים שאנחנו נוסעים כל פעם לאמריקה בשביל הפתקאות, בשביל לפרסם, כן, עבודה זרה, אנחנו נוסעים לאמריקה בשביל כסף, כי כולם לא נוסעים לאמריקה ככה, רק בשביל דולרים, כל כולם כל התלמידים של לוי יצחק מדוע הם נוסעים לאמריקה? בשביל לפרסם שם ה' בשביל פרנסה! זה צריך הכנסת כלה, זה צריך... בשביל זה הם חושבים שגם אנחנו ככה אנחנו צריכים כסף... יש ברסלבים כאלו של לוי יצחק ויש ברסלבים ככה, אבל הכל כסף! (יש פתק זה הכל תשעה חודשים לא לעשות אף דולר אחד רק כל הזמן תורה ותפילה מה אי אפשר ללמוד פה?) זה... התפילות שלך זה עשה רשימות זה עשה פעולות גדולות בהעלם, כן, אתה לא ידעת מה שאתה עושה, ה' יתברך הוא ידע מה שזה באמריקה להגיד הרבה תפילות,

ומה? איך אנחנו נסענו לאמריקה? איפה? איך נסענו? איפה לוקחים כסף לנסוע לאמריקה? ארבע נפשות מאיר, אהרן, אתה ואני, כן, בנסיעה האחרונה וגם בנסיעה הראשונה מוריס ואתה, מה? לנסוע לאמריקה צריכים הרבה כסף! בפרט שנים שלושה טוב עכשיו גם כן צריכים לאכול, שלושה אנשים צריכים (לאכול) צריכים דירה, איפה? איפה? מה זה? זה הכל יהיה... יהיה מעשיות מהמעשיות שיספרו יספרו בביאת המשיח! (עכשיו הולכים להקים מפעל הכי יפה משובלל, מהנדס) כן, עכשיו נעשה יותר, מהנדס כזה... הלואי שנזכה, שנזכה לראות את הדפוס והבנין והכל וברוך ה' יש לנו מוכן כבר אגודה שיש לה רשיון שכל מי ש... כל נדיב שינדב, חצי פטור ממס הכנסה, זה גם כן דבר גדול, אנחנו לא אמריקאים אבל יש (לנו) אמריקאים לייבל (אריה) ויכול להיות שיהיה הרבה, הרבה נדיבים הרבה, הרבה עשירים שיתנו, שיתנו על זה, זה חתונה לאט לאט, זה לא... פתאום נעשה חתונה?... נו איפה?... אני יכול חס-ושלום ליפול, ליפול לעצבות, את מצב הבריאות שלי, אני כשאני הולך מכאן לבית שימוש זה ניסים שאני לא נופל, אף אחד לא יודע, חושבים שאני הולך לאט לאט אבל אני, אני מפחד ללכת שלא אפול, אם חס-ושלום, אתה יודע מה זה הנפילה? כן, אבא שלך ה' יתברך יצילני אני מפחד שלא אפול... (אבל הנפילה היתה לצורך עליה גדולה אם לא היה נופל לא היה עולה זה הביא אותו לרבינו) כן, כן, וודאי! כן, הוא היה בסבל במוח בלב והוא קיבל "שמע ישראל", אוי זה רבינו הקדוש... זה היה הפעם הראשון באמריקה, רגע מה? פתק יש פתק באמריקה? המלצה של פיינשטיין? איך? איך היה לו כסף? לפיינשטיין, צריכים לנסוע ולחזור מאיפה יש?... (הנסיעה לאמריקה היתה כולה היתה פלאות, משפחת וועבער ואוכל חמישה חודשים ודירה כזאת היא עם חמישה חדרים איפה מוצאים רק אצל רבינו ושתי דקות מן המקוה וכסא גלגלים!) ועכשיו הם נעשו מתנגדים גברת ווייבר... (הם עוד יחזרו הם רק עבר עליהם בגלל שאיך נותנים לבן אדם בלי לעשות כסף ופרסום זה הפך העולם הם רגילים שצדיק בא לעיר אז הוא מקבל קוויטלאך בכל רחוב בנוא יארק חמישה אדמורים!) כן, אני לא

רואה, לא רואה להתפלל... (אפילו סידור באותיות גדולות?) חלש מאד, אבל ברוך ה' שאני רואה ללכת (זה מן הדמעות של המאפיה) כן, ירד כמו מים... (בקסטה הזו מקליט) זה כולו דיבורים שדיברתי? אנחנו לא יודעים מה שיש בעולם אנחנו לא יודעים מה שזכינו בדורות האלו אנחנו זכינו יחידים בעולם, כל העולם לא יודעים.... יש בעולם... ולא יודעים כלום אנחנו יחידים בעולם שאנחנו זוכים לשמוע ולדבר דיבורים כאלה שכל העולם לא יודעים, אפילו חסידי ברסלב, אנחנו מיוחדים בעולם! (יונתן יש לו מחלת עור שלא יכול להראות את הפנים שלו אפילו) כן? אני היה לי בשבילו שידוך טוב והוא רצה יפיפה, אם היה מתחתן היה לו ילדים, והיא היתה צנועה והיא היתה דבוקה לרבינו, אני חשבתי שזה טוב והוא חיפש עולם הזה, יפיפה, לא מספיק יופי בשבילו, היו צריכים להביא ילדים לעולם, מה, מה? זה שגעון כזה הוא רצה יפיפה היא היתה אשה כרגיל, זה צריך להיות בלתי רגיל? העיקר הוא יראת שמים! (נשאר רק הפתק ג נח נחמן מאומן ניצוץ אחד שורף את כל...) בלי שום הכנה, בלי... והעולה על הכל, "ישראל בער" תלמידי היקר! "ישראל בער תלמידי היקר ועליך אמרתי..." איך הוא נמצא בעולם? ואיך יש לו קיום ואיך הוא בא לטבריה הכל למעלה מן הטבע! מי יודע לעשות חתימה? הם אומרים שמישהו נתן לתוך הספר הפתק, לוי יצחק... (אז כשהיינו באמריקה שמנו בכל בתי כנסיות בנוא-יארק ההמלצה של רב משה פיינשטיין בשביל שיבואו לקחת קמיעות) דבקתם? (כן, דבקנו שילמנו כסף ויש אנשים שהם ממונים והם יודעים לשים בכל בתי-כנסת, שש מאות בתי כנסיות בכל נוא-יארק, הדתיים... והם התקשרו עלינו ובאו לקחת קמיעות אז אני רוצה לשאול אותכם אם כדאי גם בירושלים עיר הקודש להגיד שיש קמיעות ולהדביק מודעות כמו שהיה באמריקה?) את ההמלצה, את ההמלצה והפתק והם יבואו ממילא... (ולהדביק במודעות את הפתק עם ההמלצה?) כן, כן, כן, צילום כן יכולים להדביק צילום על כל הקירות (עם מספר טלפון למי שרוצה פרטי נוספים?) כן...

ואנחנו צריכים להרופא ההכי גדול:

[אתה נגלת] זה הניגון של רבינו של חג השבועות, מתן תורה, אתה נגלת. מה שרבינו הקדוש גילה על שמחה, על נגינה, אין בעולם! חדשות, חדשות כאלה שכולם מתפללים "איך הוא ידע הענין של הנגינה?" נגינה זה דבר... ורבינו הקדוש אמר טוב להחיות את עצמו באיזה ניגון, לנגן איזה ניגון (מעין עולם הבא זה גם ניגון של רבינו?) כן של ראש השנה, אור, איפה כל הניגונים שלי היה, לי כל כך ניגונים (ניגון של פסח) [סבא שר] "אדיר במלוכה, בחור כהלכה, גודדיו יאמרו לו מה, מה יאמרו? לך ולך, לך כי לך, לך אף לך, לך ה' הממלכה, כי לו נאה כי לו יאה..." לא, לנו לא ניקח לנו הכבוד, הכבוד רק לה' יתברך "מי זה מלך הכבוד?" כן, "לך ולך הממלכה..." והכבוד הוא רק לה' יתברך "לך כי לך, לך אף לך, לך ה' הממלכה, כי לו נאה כי לו יאה..." "כי לו נאה" הכבוד והמלוכה רק לה' יתברך "כי לו נאה כי לו יאה!" [סבא מושך בנעימה את המלים כי לו נאה כי לו יאה] "לך ולך" אנחנו לא ניקח כלום, כן, על הכבוד ועל הממשלה, "כי לו נאה כי לו נאה" "סיפורי מעשיות" כזה מעשיות, מעשיות כאלו שזה כל החיות של כל העולם של כל ישראל, מעשיות כאלו אין מעשיות כאלו! אור מה שיש בעולם, אור מה שיש, מה שיש... פלא כזה עוד לא היה בעולם כמו רבינו רבי נחמן, כל דיבור ודיבור שיצא מפיו זה כל תקותינו וכל חיותינו וכל ישועותינו וכל חיינו, הכל! הלאי יהיה זמן שכל העולם יתקשרו ויתקרבו לרבינו הקדוש וימסרו נפשם לקיים כל דיבור ודיבור שגילה בספריו, כי זה כל תקותינו וכל חיותינו, כן, אבל אני זוכר שזה היה בשפלות כזה, ומה שאני סבלתי עם משפחתי, מה שאנחנו סבלנו רק מהשם ברסלב, וברוך ה' אני... שאני חי עכשיו אני נמצא בעולם, זה למעלה מן הטבע, אי-אפשר להבין מה שעבר עלי... ואני סבלתי את כל זה ואני ברוך ה' אני חי, זה רואים בזה מה שיש למעלה מן הטבע, אנחנו לא יודעים כלום מן החדשות שיש בעולם, אם היינו יודעים... היה כבר כל העולם....

צריכים להודיע גם להבנים....

צריכים להודיע גם להבנים שיש רבי נחמן מברסלב בעולם, אוי מה שזה, מה שזה, מה?! איזה רפואה! איזה רפואות! איזה ישועות! איזה כח! איזה פלא! מה שלא היה עדיין מעולם, וזהו הגאולה השלימה שאנחנו מקוים ומצפים בכל ימי חיינו, וזהו העיקר של התורה העיקר של הכל! הוא מכניס התורה באדם, אמונה אמת שזה פלאות כאלה שאין בעולם ככה הוא גילה, אני לא כלום מה אני יודע, אני... הוא גילה טיפה מן הים מענין גדולתו שהוא יכול לעזור לנו, אנחנו חולים כאלה שאנחנו מזיקים ואנחנו צריכים להרופא ההכי גדול שבעולם והרופא כזה שהוא יכול לרפאות אותנו, זה רק רבינו, רבינו הקדוש רבי נחמן רבינו הקדוש אמר "אני נהר המטהר מכל הכתמים" כתמים כאלה שיש לנו מי יכול לנקות רק... נַחֲמַן מֵאֹמֶן מֵאֹמֶן....

"אני נהר המטהר מכל הכתמים":

רבינו הקדוש, השיחות שלו "אני נהר המטהר מכל הכתמים!" שום צדיק לא אמר דיבורים כאלה, כן, "אני נהר, המטהר מכל הכתמים!" מכל התאוות! כן, הוא מטהר אותנו מכל... עכשיו אני זקן וחולה, וכל לבי... אבל אני היום, אני רחוק מאד, אין לי כוח לעבוד ה', לומר תהילים, להתפלל זה קבלה כמו... אני התפללתי בכל כוחי, כן! וגם כן, יש הרבה לספר ולדבר, אני לא יכול לדבר. איך הוא אמר תהילים! [רבי ישראל קרדונר] איך הוא התפלל! איך הוא היה תמיד לפני ה' יתברך! מקושר תמיד, תמיד לה' יתברך, באמונה, בשמחה!... אני כבשתי, כל העולם יכבוש! יאמרו שבעל הפתק הוא בא כבר בבני ברק, אני אתך, בבני-ברק! אמרו, יאמרו שבעל הפתק הוא בא כבר בבני ברק, וסימן? יש כבר! יש חבר כזה בבני ברק? נלך בבני ברק ונשייר נַחֲמַן מֵאֹמֶן מֵאֹמֶן, כל בני ברק! (אתה רוצה ללכת, לטייל בבני-ברק?) כן, אני הבעל הפתק, (אתה רוצה לקחת שלטים? נשים על

האוטו, שלטים גדולים? שידעו שפתק והבעל הפתק בא? עם שלטים גדולים? כן! (אז יהיה רעש גדול, בכל בני ברק) תגיד לאורי, שיכין גדולים! איפה? איפה בני ברק!... (אתה סיפרת לנו, שרבי ישראל קרדונר היה רוקד בפורים, וכל המתנגדים היו כאין ואפס) מאיפה הוא לוקח את זה הניגונים, והריקודים! מאיפה הוא לוקח את זה? אבל אני ראיתי, הריקוד שלו, הניגונים שלו, נו, נו, מתי נלך? (סבא. יש הרבה לעשות, צריכים ללכת בכל העולם ולשיר גַּ נְחָ) כן. כן! (יהיה עולם חדש!) כן! (כולם ישמחו, איך שייגידו גַּ נְחָ נְחָ מְחָ מְחָ מאומן ולא יהיה חולים! סבא, יש לי סיפור לספר לך, סיפר לי בחור אחד, שהיה לו טייפ, בחתונה, הוא רצה, להקליט רב גדול ופתאום הבטריות הפסיקו לעבוד, אז אבא שלו אמר לו, יש סגולה גַּ נְחָ נְחָ מְחָ מְחָ מאומן, הוא אמר ככה, אחרי כמה דקות, הבטריות התחילו לעבוד. הוא אמר לי, היה לו צער גדול, אולי הבטריות נגמרו, אז אבא שלו אמר לו. תגיד גַּ נְחָ נְחָ מְחָ מְחָ מאומן, איך שהוא גמר להגיד, הטייפ התחיל לעבוד! סבא, היה ילד אחד, היה חולה מאד, היה לו נפוח היד, הוא הלך לרופא אחר, הרופא אמר צריך לעשות ניתוח, הוא אמר לי, הוא לא ילך לרופא. הוא אמר לרופא, אני לא עושה ניתוח, הוא אמר, כמה שבועות, גַּ נְחָ אחרי כמה שבועות זה נעלם לגמרי! ככה הוא סיפר לי הבחור, הוא אמר, היה לו, התנפח לו היד והיה לו חתיכת בשר והוא לא ידע, מה לעשות והוא הלך לרופא, הרופא אמר, צריך לעשות ניתוח והוא לא ידע, מה לעשות ואמרתי לו, תגיד גַּ נְחָ נְחָ מְחָ מְחָ מאומן ויהיה בסדר, הוא אמר, אחרי כמה שבועות, זה נעלם! סבא. צריכים ללכת בכל ארץ ישראל, יש הרבה מה לעשות! איפה? (בכל ארץ ישראל) אה? כל ארץ? (בבתי ים, בחולון) אה? כן. כן. (צריך לעשות רשיון שיהיה לך רמקול, בתוך האוטו?) כן, כן, רשיון. (אז תוכל לקחת את הרמקול, בתוך האוטו, כל היום וכל הלילה, תוכל לישון בתוך האוטו, תוכל לאכול לשתות ולשיר כל היום וכל הלילה) כן. אני אלך! (נוכל לקחת ספרים ושלטים) צריכים לספרים? כסף? ! יוא! [סבא צוחק]

(סבא? הגיע הזמן, צריך למלאות את העולם, עם ספרים כחול הים) כן... כן! רואים פלאות הבורא כאלה חדשים, זה מרבינו! אחותו של הנשיא, היא גם-כן, זכינו שהחיינו לזמן הזה, לזמן הזה, מה שהיה בברסלב... (סבא, מה שהיה היום, זה סימנים גדולים על גאולת עם ישראל) כן. כן. רואים שבכל מקום, מוכתר ומוקדש לשמי, (מה רואים?) רואים פלאות הבורא, פלאות כאלה חדשים, שלא היו מעולם, זה מרבינו, הוא חדש, מחדש אותנו ואת כל העולם, הוא מתקן כל העולם רבי נתן אמר לפני ההסתלקות, ביום ששי בעשרה בטבת, אמר: "דף אחד מספרי רבינו, יעקור את כל הרע מן העולם! אתם תהיו חזקים, בכסף, בטרחה ובכל עניינים" לדפוס ספרים, להדפיס, להדפסה לבד זה הגאולה, הדפוס, להדפיס, להדפיס... כן. כן. ככה ציוה רבינו, זה מקובל באמת, רבינו הקדוש ציוה, להדפיס כל כך, שיהיה מלא כל העולם, כל בית עם ספרי רבינו ורבי נתן וכן כל אנשי רבינו, הם מסרו נפשם על זה, (ורואים שזמן הגאולה, מתקרב מאוד, בגלל שהספרים...) כן. כן. רואים שה' יתברך מנהיג העולם והפרסום רבינו, מה שנעשה בזה, בכל עניין קטן, מה שנעשה מזה, בעולמות העליונים! מה שנעשה בזה! אין להשיג! (אז, מה? מותל עלינו לעשות? לקרב את ביאת המשיח? עכשיו, בכל יום, כל רגע?) לעסוק "בתהילים" "ובליקוטי תפילות" ובעבודת ה', זהו! זהו התקרבות הגאולה על פי דעת רבינו, בלי רבינו אין כלום!

העיקר, הסוד והיסוד והשורש!

הוא העיקר והסוד והיסוד והשורש, זה לשון רבינו, העיקר והיסוד, זה השורש, הכל תלוי ברבינו, כל הגאולה, ביאת המשיח וכלל התיקון שלנו ושל כל העולם תלוי בו! תלוי בזה! ברבינו! העולם מקשים, מה זה רבינו? למה זה? יש הרבה צדיקים, קורח גם-כן אמר, "כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה', מדוע תתנשאו?" אבל התירוץ, רבינו הקדוש, כבר אמר, זה, כבר נגמר, גמרתי ואגמור! ורואים שאין דבר בזה בכל העולם, שיהיה לו שם כזה,

שכולם ידעו ויראו, רק רב נחמן! זה העיקר והיסוד של כל העולם! כולם!
כולם! יש לנו כבר תורות כאלו, תורות כאלו, מה שיש, בזה העולם!

אני סוד מכל העולם כל העולם לא יודעים...

אני סוד מכל העולם, כל העולם לא יודעים, מרגישים: אבל מה שזה: זה יחדש כל העולם, יחדש ויתקן כל העולם, יקבלו כולם את עול מלכותך, (אז זה כבר ממש. הולך וקורה עכשיו?) כן. כן. כן. אני הייתי לפני שבעים שנה וראיתי מה שהיה ברסלב ומה שעכשיו! אז, אתם לא יודעים, מה שהיה, אני רואה מה שהיה ומה שעכשיו, אז רואים בחוש, שהגאולה מתקרבת קרוב קרוב, היא מתקרבת ואנחנו צריכים להדפיס ולעבודת ה', באמונה בהתורות האלו, בהמעשיות האלו מעשיות כאלו! שיחות כאלו! אין! "ליקוטי הלכות" "ליקוטי עצות" נו, אנחנו צריכים, אנחנו ישנים, צריכים ביום ובלילה תמיד לעסוק בזה ולהיות מלא וגדיש בעל פה, זה עיקר כל תיקונינו, תקוותינו וכל מה שאנחנו מדברים, עוד לא מגיע אפילו טיפה מן הים מעניין זה! רבי נתן, אי-אפשר להבין, הוא היה בסכנות, בכל יום ובכל עת, הוא היה בסכנות, הם אסרו אותו והוא היה ישב בבית סוהר, ונסע ובכל מקום שהלך, היה מסוכן להרגו, נו, אנחנו רואים שעכשיו, כל העולם יודעים, שהיה רבי ותלמיד כזה, רבינו הקדוש אמר... "הבעל שם הקדוש אמר, הבעל שם הקדוש, הבעל שם טוב, הוא היה מותר במופתים והוא עשה מופתים כאלה, היה לו תלמיד, שהוא נסע איתו והוא סיפר מה שראה בעיניו, מופתים כאלה, תחיית המתים ורפואת חולים, פלאות, פלאות, ואני אסור במופתים" כי אם היה רבינו, היה מותר במופתים? כל העולם היו מתקרבים! ואפילו הבעל שם טוב וכל הצדיקים הקדושים, לא השיגו, מה שרבינו הקדוש השיג. מה שהיה לנו, זה עניין מיוחד, עולה על הכל, יש הרבה דברים שזה... "ואת עלית על כולנה..." "פיה פתחה בחכמה..." על ידי שהמוכית, אשת חיל, פותח את הפה, על ידי זה, נתגלה חכמה "ותורת חסד על לשונה!" תורת חסד? הלומד תורה על מנת ללמודה, ללמד לאחרים. חסד, ע"ב! [ושבעים ושתיים] חסד,

חסד, חסד! יש חסד? יש אמת! אמת ואמת ואמת! ואמת עולה על הכל!
חסד? יש חסד, וחסד וחסד, אבל "את עלית על כולנה!" האשת חיל....

"ותורת חסד על לשונה":

"ותורת חסד על לשונה" ... מה שיש "ליקוטי מוהר"ן" הוציא דיבורים כאלה דברי ה'... הוא הרגיש [רבי ישראל קרדונר] איזה חוזק, איזה גבורה "עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון" ... איך יכולים ללכת, לעזוב את הדבר הזה לבדו? יהיה כל ניגון, היה לו בשמים. "ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים..." אנחנו רקדנו וקבלנו אבנים, כל האבנים שהיו בשוק קבלנו, כן, מה זה? משוגעים? הם רוקדים? נראה... רק סבלנות, נראה, נראה מה שיהיה בעולם, איזה אור איזה שמחה איזה חיים יהיה בעולם! זה לא חיים, עכשיו זה לא עולם, זה לא כלום. כשיש מה שרואים מה שיש "בליקוטי מוהר"ן" תורות כאלו דיבורים כאלה, עוד לא היה פלאות כאלה בעולם, זה כלליות כל התורה כל דיבור של רבינו הוא כלליות כל התורה וכל נפשות ישראל וכל התיקונים של כל אחד מישראל. אבל מה עוד... ברוך ה' אבל קרוב הזמן שזה יתגלה בעולם מה שיהיה, מה שיהיה... אני לא ידעתי איך היה נשאר בחיים כשהוא אמר "פיה פתחה בחכמה" הוא רצה חכמה איך הוא נשאר בחיים... אחך-כך "ותורת חסד" איפה אני? יש תורת חסד? יש כבר! יש לנו כבר כל, כל, כל מה, כל הישועות שאנחנו צריכים יש לנו כבר, רבינו הקדוש בזה העולם והוא השאיר, נתן לנו "ליקוטי מוהר"ן" "סיפורי מעשיות" שיחות כאלו, כל דיבור "חיי מוהר"ן", מה זה?! יהיה העולם יהיה עולם אחר, כל דיבור שגילה רבינו יברא עולם חדש... רק לשמוע דיבור אחד יוצא מן הלב כזה....

רק רבינו הקדוש בעצמו כתב עם נקודות:

(והשם של רבינו, זה החסד הכי גדול שה' יתברך נתן לנו...) לא ידענו,

(אז ישירו?) כן, יהיה בכל מקום ובכל הרחובות ובכל מקום, יזמרו בְּנֵי, שִׁיר חדש. בְּנֵי נְחֻמִּים נְחֻמִּים מאומן זה הניגון, הוא חדש, זה שלח רבינו בראש השנה, ה' מלך, ה' מלך, ה' מלך, זה הניגון, הוא מודיע, ה' מלך, ה' מלך, ה' מלך לעולם ועד, זה הניגון. "כי אתה שומע, קול שופר ומאזין תרועה, ואזין דומה לך, נְחֻמִּים מאומן, בְּנֵי נְחֻמִּים נְחֻמִּים מאומן...."

רבי נתן אמר, אם יפסקו לו גהינם
אז הוא יגיד תורה מליקוטי מוהר"ן...

רבי נתן אמר, אם יפסקו לו גהינם, בעולם הבא, אם יפסקו לו גהינם אז הוא

יגיד תורה מליקוטי מוהר"ן, יבואו כל הצדיקים לשמוע, אז יהיה נעשה שמה גן עדן! אז יש כבר רפואה! יש ליקוטי מוהר"ן! יש ספרי רבינו, כבר גמר הכל! נַחֲמָן מֵחֹמֶן מאומן. ליטאי אחד הסתכל אז הוא אמר, אם הוא תלמיד חכם וירא שמים? שיהיה ברסלב! שיהיה ברסלב! (רבינו אמר, ממני אף אחד לא הפסיד) לא הפסיד, כן.

צריכים לעשות מה שקשה!

(בספר הנשרף כתוב, מגודל מעלת הכנסת אורחים, סבא מקיים את זה) יוא, (אתמול סבא אמר לי שהעצה על כל הדברים, זה "הליקוטי תפילות" להתפלל לה' להגיד "ליקוטי תפילות" אבל זה עצמו קשה לקיים!) נו! צריכים לעשות מה שקשה! רבינו הקדוש נתן לנו רק מה שקשה, חצות, התבודדות, ללכת ליער... כל מה שקשה? צריכים לעשות בשביל ה' יתברך! וגם-כן, רבינו הקדוש אמר: "להתקרב אלי, זה קשה מאד, זה יותר מחצות!" (הוא גם אמר, שהוא מקנא בתלמידים שלו, שיש להם רבי כזה!) התלמידים שלו? היו חיילים כאלה! גיבורים כאלה! כן, שהם לא מסתכלים על אף אחד, נלחמים עם כל העולם, גיבורים! כשיבוא משיח, יהיה חתונה יפה, יספרו כל אחד מה שעבר עליו. רבינו הקדוש אמר: "כשיבוא משיח, יהיה הרבה מעשיות, מכל אחד מאנשי, יהיה הרבה מעשיות!" (נכון שרבינו אמר שכשהמשיח יבוא, יהיה משיח כזה שיוכלו לנסוע מסוף העולם, עד סופו! אחד שיהיה לו, בלבול בתפילה, יוכל לנסוע למשיח!) כן. כן. (לבקש עצה?) כן! רבינו הקדוש גילה מאוירון מ... שיהיה טייסים, מטוס! (אבל בזמן תפילה לחזור למקום שלו?) כן! שלא יעבור זמן התפילה, (רבינו אמר, ביני למשיח, אין שום חילוק, רק שלמשיח ישמעו ולי לא שומעים, יש כזה שיחה סבא...?)

אחד מאנשי רבינו היה שקול כנגד כל העולם !

אחד מאנשי רבינו היה שקול כנגד כל העולם, עם הגאונים, על כל הגדולים ! אני חשבתי, רבינו הקדוש אמר, "הבעל שם טוב, היה לו שישים תלמידים, הם היו שישים גיבורים, אני צריך גם-כן, שישים גיבורים, רצון יראיו יעשה..." אז מדוע, לא היה לו שישים? שישים תלמידים? אז אני אמרתי, שרבינו הקדוש מגלה, מרמז לנו, היה לו, היה לו רבי נתן אחד, היה שקול כנגד כל השישים גיבורים! היה לו! הוא אמר שהוא צריך? והיה לו! כן. כן. היה לו רבי נתן. (כלול כנגד כולם) כן! (ראיתי מכתב, בעלים לתרופה) כן? (שרב נתן כותב לבן שלו רב יצחק) יוא? (שירגיש את "האשרינו" הלואי שיזכה פעם אחת בחיים, להרגיש את "האשרינו" שהוא אומר, בכל בוקר) כן.

זרקו אבנים להרוג, להשמיד !

רבי נתן נסע עם בנו ר' יצחק לחתונה, היה החתן, היה זמן החתונה, הם נסעו לחתונה, אז המתנגדים שמעו שר' נתן, יבוא עם החתן? אז הם הלכו עם אבנים וזרקו אבנים, להרוג להשמיד, כן, על רב נתן ועל החתן, נו, נו, היה צריך חסידות... דבר כזה? אחד נוסע עם בנו בשביל החתונה, לעשות חופה, מקבלים אותו באבנים? אז הם זרקו אבנים, להרוג. אז הם היו בסכנה, אז נתחבאו ביער, היה יער, אחר כך הם ראו שאיננו, אז הם הלכו, הם הלכו לחפש את רבי נתן, איפה רבי נתן? איפה הוא ברח? איפה הוא? אז מצאו אותו, שהוא היה מרקד, בשמחה גדולה ביער והוא היה מרקד בניגון כזה! בהתעוררות כזה! "גדולתנו ותפארתנו יהיה בעת ביאת משיח צידקנו, ווען משיח וועט קומען, אונזער גרויסקייט, אין אינזער שיינקייט, וועט מען זיין, ווען משיח וועט קומען" הניגון של "אשת-חיל" התעוררות כזה! (איך המילים, סבא?) "גדולתנו ותפארתנו, אונזער גרויסקייט, אין אינזער שיינקייט, וועט מען זיין א משיח וועט קימען, חסידים, ווארפען שטיינער..."

אני... הוא החיה את עצמו ושימח את עצמו בזה, משיח יבוא? אז... (ידעו מה זה ברסלב?) רבינו אמר, "שהמשיח יספר מהבעטליר השביעי" מספר? (שהמשיח יספר את המעשה, של הבעטליר השביעי) אה? של הבעטליר השביעי? הוא השאיר את זה למשיח! (יש תורה. שאחרי זה, רבינו אמר סי גיווען א שיינע חתונקלה) א חתונכלה? ואיזה שיר ינגנו בחתונה? שיר פשוט, כפול, משולש, מרובע, זה השיר שיהיה כשהמשיח יבוא, שיהיה הגן עדן של כל הצדיקים, בכינור של ע"ב נימין... (איזה שיר? זה יהיה הגן עדן, של כל הצדיקים, סבא?) פשוט, כפול, גַּיְיִן נְחֵמָה מְחֵמֶן מאומן פשוט, כפול, גַּיְיִן נְחֵמָה מְחֵמֶן מאומן [סבא שר גַּיְיִן נְחֵמָה מְחֵמֶן] זה הניגון, של ראש השנה, אני נגנתי את זה, על גַּיְיִן נְחֵמָה מְחֵמֶן, אבל זה הניגון של ראש השנה, "כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה" ומאזין תרועה ואין דומה לו! אני ניגנתי את זה על גַּיְיִן נְחֵמָה מְחֵמֶן מאומן, גַּיְיִן נְחֵמָה מְחֵמֶן מאומן, עכשיו הניגון הזה, גם-כן זה מרבינו, גם-כן של ראש השנה, גַּיְיִן נְחֵמָה מְחֵמֶן מאומן [סבא שר גַּיְיִן נְחֵמָה מְחֵמֶן מאומן] אני חברתי את שניהם (זה פשוט וכפול?) כן! (שמעתי שר' נחום שוסטר, קירב כמה גדולים, בזה שהוא התחיל להגיד תיקון חצות ור' מרדכי סוקולובר ועוד כמה גדולים, שאלו אותו, מה אתה אומר? תיקון חצות? הוא היה סנדלר פשוט, מה אתה אומר? תיקון חצות?) יוא! (הוא אמר להם, "אתם לומדים לכם לא חסר בית המקדש?") "אתם צדיקים, אתם לומדים, אבל אני איש פשוט! אני צריך..." (יש דיבור מרב נפתלי, "מתי שיתפרסם "ליקוטי מוהר"ן" אז יהיו מוכנים לגאולה" כשיתחילו ללמוד ספרי רבינו...) אבל עוד לא... זה מתקדם, זה מתבשל ומתקדם... (מי ידע "מהמגילת סתרים" חוץ מרב נתן ורב נפתלי, בדורות האחרונים גם מישהו ידע מזה? רבי ישראל קרדונר, ידע מהמגילת סתרים?) לא. לא. זה סוד, זה ידע רק רבי נתן ורב נפתלי, אולי עוד עדים... (ר' נחמן טולטשינר לא ידע מזה?) אינני יודע, רב נחמן מטולטשין, הוא קיבל מרבי נתן, אולי הוא ידע גם-כן. (יש דיבור מרבי נתן: "מיין משיח איז שוין דא" [המשיח שלי כבר פה] מה הפירוש של הדיבור הזה?) שכל אחד...

צריכים להתגעגע ברצון חזק:

(מה אני אגיד לו? איך אני אתחיל לדבר איתו?) תפילה, תפילה תמשיך בתפילה. (להתפלל שיתקרב?) כן. (סבא איך התקרבתם לרבינו? מי קירב אתכם? רבי ישראל, קירב אתכם או לפני כן?) לפני כן נודע לי, שיש ספרי ברסלב, שאסור לדבר, שאסור ללמוד אותם, אז מצאתי ספר "השתפכות הנפש" בתוך פח, שק זבל, אני ראיתי את הספר, קיימתי המצוה להוציא אותו, זה בזיון, פח זבל? היה גניזה בישיבה, של ספרים ישנים, בשביל לתת אותם לגניזה, אז הלכתי לגניזה, לזרוק את הספר, זה היה ספר ישן, בלי כריכה, בלי ספר, הלכתי לגניזה וטרם שזרקתי, הבחנתי ששם הספר "השתפכות הנפש" נו, אמרתי השתפכות הנפש? אני היה לי, געגועים להשתפכות נפשי לה', אז אולי זה טוב בשבילי? אולי ה' יתברך שלח את זה בשבילי? להחיות את נפשי, חפשתי ספרים לקרר את נפשי! אמרתי, אולי הספר הזה יכול לעזור לי? התחלתי לקרוא, וראיתי שזה מן השמים, זה טוב...! אז למדתי הרבה בהספר, בהתעוררות, בהתלהבות, אז באו החברים שלי, הם ראו שאני לומד בספר ברסלב, אז אמרו לי, "מה אתה עושה? בספר הזה אתה לומד? אתה קורא בספר הזה? אסור לקרוא בספר הזה, אתה לא יודע? זה מספרי ברסלב?" אמרתי, "רשע! זה הספר אסור ללמוד?!" אוי, אתה לא יודע מה שיש בעולם! זה מספרי ברסלב... צריכים להתגעגע ברצון חזק, ווי אזוי צו זיין א יוד אן ארליכער יוד אבער א יוד, על כל פנים, שלא עשני גוי, א יוד זאלסט זוכה זיין צו זיין א יוד אן ארליכער יוד....

איך להתקרב לרבינו? איך עושים?

נו, צריכים לפרסם את זה, שהעיקר הגאולה, תלויה ברבינו רבי נחמן, להתקרב אליו. מה להתקרב? ללמוד ספריו ולקיימם, אז יהיה הכל, אז יהיה, הגאולה השלימה. (מה עיקר העצה, של רבינו? מה עיקר העבודה?) זה

עיקר עבודה, עיקר מה שגילה רבינו, אמת כזה! ולהתגבר על כל השונאים, על כל! יהיה פלאות כאלה, שכל העולם, כל הגוים, יתיהדו, כן. יהיה פלאות כאלה, שכולם יראו בעיניהם, את ה' יתברך והתורה והאמונה ו... זה רבינו הקדוש! הוא, בכח כל דיבור, שגילה לעולם, שיש ממנו ומתלמידו רבי נתן, "הליקוטי הלכות" "ליקוטי מוהר"ן" כל דיבור שלהם, זה תיקון כל העולם וזה על ידי זה, יבוא משיח ויהיה הגאולה השלימה! כל הגאולה תלויה ברבינו רבי נחמן, שנזכה ללמוד ספריו, באמת ולקיים ולקיימם, כן. זה הוא יגלה וידיך אותנו לכל התורה. זה העיקר, השורש והעיקר, רבינו רבי נחמן! כל תורה, כל דיבור, כל מעשה, כל שיחה, שגילה בעולם, זה כל חיותינו ותקוותינו ועל ידי זה יהיה הגאולה! זה דבר ידוע לנו בקבלה ורואים בחוש, שהמחלוקת שהיה, על ברסלב, זה היה ענין גאולה, זה מתבשל. מזמן שרבינו הקדוש היה בעולם, זה מתבשל, מתבשל... (אז כבר, די קרוב? זה קרוב מאוד, הענין הגאולה, ביאת המשיח?) בודאי! בכל רגע!

אם עם ישראל יתקרבו לרבינו, ולא ישמעו לכל הרבנים, לכל המתנגדים, אז יהיה הגאולה תיכף!

אם עם ישראל יתקרבו לרבינו ולא ישמעו לכל הרבנים, לכל המתנגדים, כן, אז יהיה גאולה תיכף! כן. (והרחוקים יגידו גַּן נְחֶמֶץ זה מה שהם צריכים? פשוט? זה יקרב זה יביא אותם?) קודם כל, מי שיקבל! יקבלו, יקבלו, אפילו אחד שמתקרב לרבינו זה התקרבות הגאולה אפילו אחד שמתקרב לרבינו זה התקרבות הגאולה, זה ידוע לכל! יכולים לראות ולהבין שמעשיות כאלו, לא היה, רק משיח יגיד פירוש על "המעשיות" וגם על "הליקוטי מוהר"ן" וזה הוא, החיות של כל עם ישראל ושל כל העולם, תיקון כל העולם, זה ענין חדש, ענין הגאולה השלימה והאחרונה, שלא יהיה אחריה גלות, עכשיו הגאולה... היה גאולות והיה אחריהם גלות, אבל עכשיו, הגאולה הזו, לא יהיה אחריה גלות כבר, ויהיה ניסים ונפלאות כאלה בעולם, ש... בהתגלות כזה, שיתקרבו כל העולם לה' יתברך וכל הרשעים

והאפיקורסים והרחוקים, יש להם תיקון, מה שאפשר ומה שאי אפשר יהיה להם תיקון, על ידי רבינו, זהו! בזה תלוי כל עיקר הגאולה שלנו ושל כל העולם זהו עיקר הגאולה, ספרי רבינו רבי נחמן! ללמוד ולקיים, אז יהיה עולם אחר... ועכשיו? זה חושך גדול, נתרחקנו מאד, אבל רבינו רבי נחמן הוא מקרב את כל העולם את אלו שנדמה שאי אפשר לקרבה, בשום אופן בעולם, ורבינו הקדוש הוא יכול לעזור! הוא יכול לתקן ולרפאות ולהחיות ולקרב לה' יחברך, לתורה, לאמונה, הכל תלוי בו, כן. שהעם יתקרב, לא יסתכלו, על רבנים ועל המתנגדים והם... כל אחד יכול לראות מה זה "הליקוטי תפילות" ומה זה "ליקוטי מוהר"ן ומה זה "ליקוטי הלכות" ומה זה "ליקוטי עצות"! זה יהיה עולם חדש ויתקרב כל העולם לה' יתברך ולתורה. שיר חסד זה ע"ב, חסד! [עיין בליקוטי מוהר"ן תורה ח חלק ב'] ופשוט, כפול, משולש, מרובע, זה חסד! שבעים ושתיים נימין של הכינור. רבינו כבר אמר "הכנתי כבר הכל למשיח!" הוא, הוא כבר הכין לנו כל הישועות, כל מה שאנחנו צריכים... אבל לא שמים לב ולא יודעים, אז הוא כבר נמצא בעולם, הגאולה נמצא בעולם, ולא יודעים, רק ממשיכים עצמם, כל העולם, ממשיכים את עצמם לרבינו ואומרים שזה הוא הגאולה! כל העולם!

הפתק? אפשר לפרסם אותו ברדיו ובטלוויזיה?

(הפתק? אפשר לפרסם אותו ברדיו ובטלוויזיה?) כן. כן. זה מסוגל מאוד. בכל אחד שצריך ישועה, יש לו, איזה צרה, (איזה צער?) יש לו מה שיש, מה שיש לו, איזה צרות, שישירו בשמחה, את השם ולכוון, הוא יכול לעזור לנו שנזכה! העיקר, לקבל מהתורה, מהאמונה, אמונה אמיתית! יש אמונות הרבה, יש אמונות, גם אצל הגויים, יש אמונות, אבל הכל שקר, אבל אמונה אמיתית, זה ענין מיוחד... צריכים לקבל זה... מה שמו יורם? בלילה, הוא לא צריך האוטו בחולון, בלילה, הוא יכול לתת... נו, את אוטו וניסע בכל הערים, עם רמקול וגם (ספרים ופתקאות?) כן. והניגון של... איך קוראים לזה? (קסטטה?) כן. קסטטה וניסע בכל הלילה בכל מקום, נעשה רעש,

נעשה רעש בעולם שיש רבי נחמן מברסלב! כן. הם יכולים לדבר הכל, אם יצא מניעות מהממשלה... (למה?) הם יגידו, שלא נותנים להם מנוחה, לא לישון, (הם יבואו לרקוד איתנו, הם יצאו מהבית) כן. בכל ארץ ישראל, (גם בטלוויזיה? הם יכולים לראות, כולם בבית אחת!) כן. (אפשר לרקוד וכולם רואים באותו זמן?) כן. כן. כן, צריכים לדבר, יש שמה בטלוויזיה, יש שמה, בקי, הויזמן, שהוא... על-ידו, אנחנו יכולים, לעשות בטלוויזיה, מה שאנחנו רוצים, הוא מקורב לרבינו... (אז זה טוב להראות את זה בטלוויזיה?) כן. כן! בוודאי! כן. כן. כן. כן. נקבל נשמות אמיתיות, נרקוד ונשאל ונזמר, וגם-כן אנחנו יכולים לרקוד, בכל הרחובות, בכל מקום, עם אוטו, בכל מקום שהם! של... רמזורים? רמזורים שצריכים לעמוד, אז נעמוד גם-כן! אנחנו ישנים, מדוע נישן? צריכים להגיע, לפרסם את האמת, שמתקבל רבינו בעולם!

הם רבנים אבל לא צדיקים!

הרבנים! שך וכל הרבנים, הם רבנים הם... אבל לא צדיקים! יש בהם שקר הרבה, מחפשים כסף וכבוד ופרסום, אין להם... שום קשר איתם, עם האמת... (זה טוב לפרסם, מה שאתם אומרים על הרבנים? זה טוב לפרסם שזה שקר?) כן. כן. אפילו יגידו עלינו, מה שיגידו... אבל הם לא רוצים להכניע עצמם, הם לא מחפשים אמת, הם מחפשים כסף וכבוד, כן. וגם... גם, גם לוי יצחק, אני... (אז אנחנו נרקוד ברחובות ולא יקח הרבה זמן עד שכל עם ישראל ירצו את זה, בעצמם) כן. כן. בכל עיר, בכל כפר, עם האוטובוס, אני חושב, שהוא בלילה, הוא יתן לנו את האוטו שלו, כי יש לנו, יש נהגים, ויש ברוך ה', אבל האוטו, הוא יתן בלילה, הוא יתן, זה לא ביום, מתי שהוא צריך... (ניתן לו בחזרה).

שכל עם ישראל יראו את הפתק בבת אחת!

(אפשר, עם הטלוויזיה, שכל עם ישראל יראו את הפתק, בבת אחת!)
 נו, מה שידוע, צריכים לעשות! (י. ס. עבד שנים בזה, הוא מקצועי) נו, נו,
 אולי הוא? כנראה נברא בשביל זה, כן. כל אחד צריך לעשות כל מה, שהוא
 יודע, מה שהוא יכול הוא מחוייב, אם לא? אז נחשב, כמו שהוא עשה, כל
 הצרות, העיכוב הגאולה וכל הצרות שאנחנו סובלים כל אחד מישראל, כל
 עם ישראל, הוא חייב, כן, אם הוא יודע לעשות ולא עושה? אז זה דומה,
 כאילו הוא חרב והביא את היטלר וכל הצרות שבעולם! (ואם הוא עושה?)
 אם עושה? אז זה, אין דבר... זה, אין גבול, הוא צריך לעשות, (עוד ועוד
 ועוד בלי סוף) כן! האמת? שום כח בעולם לא יכולים כנגד האמת! אנחנו
 רואים, רבינו רבי נחמן, הוא איש יחיד והוא לא שואל, לכל העולם, הוא
 אומר, מה שהוא רוצה! יש לו "הליקוטי מוהר"ן" כזה "וליקוטי הלכות" כזה
 ומעשיות כאלה ושיחות כאלה, והם מספיקים לנו, להחזיר את כל העולם,
 בתשובה שלימה, ולעבוד ה' באמת! שיבוא משיח? יהיה פלאות כאלה,
 שלא, שעוד לא... המעשים שהיה, זה רק מן פתיחת הים! טוב, היה, לפני
 ארבעה אלפים שנה, היה נס, נגמר! אבל הקביעות של רבינו! ויהיה ניסים
 כאלה, שעדיין העולם לא יודעים, מה? איזה כח, איזה ניסים, יש בעולם!

זה הנס הכי גדול. שרבינו הקדוש. נמצא בעולם כזה!

זה הנס הכי גדול. שרבינו הקדוש. נמצא בעולם כזה, שהוא חי, הוא בעולם
 שהוא מכניס לה' יתברך, לתורה, לאמת! מה? הוא אמר: "נצחתי ואנצח!
 גמרתי ואגמור!" כל העולם חלקו עליו! רבינו הקדוש כתב בספר המידות:
 "הקדוש ברוך הוא, דעתו נוטה תמיד לרוב אבל אם זה רשעים אין דעתו אין
 דעתו נוטה לרוב" רשעים, לא. רק, רשעים רוצחים, יש רשעים רוצחים, שהם
 הולכים עם גרביים לבנות ועם שטריימל גדול והם רוצחים, הם מסתירים את
 האמת מן העולם, כן! הם חושבים שהם צדיקים, שהם גדולים, לעזור לנו?!

(כל סוגי החסידים שדעתם בחוץ לגמרי מברסלב). רבינו הקדוש אמר "זה רק אני יכול, לעשות! לא הם! יש, שאי אפשר להגיע לשם שום תיקון ושום אחד לא יכול לעזור, אבל אני? יכול הכל! מה שהם לא יכולים? אני יכול, אני יכול לעשות הכל!" הוא יכול לעזור, יהיה ענינים, פלאים כאלה, שיהיה בעולם, זה יהיה בהשגחה כזה! באמונה כזו! (אפשר להגיד, שהעליה מרוסיה, שאנחנו באנו, לאדמת ארץ ישראל, זה חלק מהגאולה?) כן. כן. וודאי! יהודים? לארץ ישראל! הם יהודים! הם בני, אברהם יצחק יעקב, הם... בנים עולים והם עלו איתם. הם לא יודעים כלום! תינוק שנשבה! (גם הקיבוצניקים?) כן. הם לא יודעים, תינוקות שנשבו, כן ויש שקר... (כולם יכולים לחזור בתשובה, הקדוש ברוך הוא, יש לו מקום לכולם?) כן. כן. רבינו אמר על עצמו "רק אני יכול לרפאות אותה!" הבעטליר אמר, שהבת מלך, נפלה חלשות, היא קבלה כל הכדורים רעל, "ואני? רופא אותה!" הבעטליר אמר, "ואני? רופא אותה!..." כל "הליקוטי מוהר"ן" הוא מרבינו, אבל בחכמה גדולה, חכם [יכול] להבין מעצמו, רבינו הקדוש גילה, טיפה מן הים, כל דבר הוא גילה, תלוי בו כל העולם, כל העולם! (ראשי תיבות רב"י?) ראש בני ישראל, הוא הראש בני ישראל! הוא הרבי, הוא לא סתם אמר, זה, זה הוא! מי שגילה את זה, זה הוא, הוא ראש בני ישראל, הוא הרבי וגם-כן, ר'שעים ב'חושך י'דמו, ראשי תיבות רב"י, רשעים, רוצחים שהם מרחיקים מן העולם, את האמת, הם רוצים, רק כסף וכל התאוות, רבנים! כן. יש רבנים כאלה! וודאי! לולי זאת? היה הגאולה! היה אור רבינו מתגלה! רבינו הקדוש הוא הגאולה! היה אז אומר רבינו: "מה זה? עבירה? לא שייכת בישראל! איך באים לעוונות? עוונות? זה שייך, רק לגוים! נו, איך באים לעוונות? זה לא שייך לנו, איך באים לעוונות? באים לעוונות על ידי שנעלם הראש בית האמיתי, הצדיק האמת, ספריו, עצותיו, גם המחלוקת עליו, בשביל זה נופלים לעוונות... הגמרא אומרת "אין אדם עובר עבירה, אלא אם כן נכנס בו רוח שטות" רוח שטות? זה היפך הדעת, על ידי זה, באים לעוונות, על ידי, שנעלם הדעת! על ידי שנעלם רבינו! אם היה העולם, מקבלים את רבינו, לא היה החורבן,

העוונות... אני רואה, לפני יותר משבעים שנה, אני רואה. מה שהיה, לפני שבעים שנה ועכשיו, רואים התקרבות הגאולה! חס-ושלום, כפי שאנחנו? היה ראוי, חס-ושלום, שיהיה חורבן כזה, רחמנא ליצלן. אבל ה' יתברך רחום וחנון, הוא הוריד הנשמה של רבינו בעולם, אז כבר, אין שום יאוש בעולם כלל! נתגלה שאין שום יאוש בעולם כלל! אבל בלעדיו, העולם תהוו ובהו, יש יאוש! ויש הכל, כל הצרות! הוא גילה "אין שום יאוש בעולם כלל!" כשאני ישנו בעולם? אז אין שום יאוש! כבר הוא יכול לעזור הכל! רק באמת, מי שרוצה באמת לחזור לתורה לאמונה לאמת, לקיים האמת. וגם כן, הוא עושה פעולות, אפילו בהעלם, שלא יודעים ממנו, אם הוא כבר נמצא בעולם? "הליקוטי מוהר"ן" וכל מה שגילה ויש רבינו בעצמו, ישנו בעולם? כבר, כבר, התבטל הכל, יתהפך הכל, הוא יהפוך הכל לטובה, אם רק רוצים באמת!

רק לנגן נַ נַח נַחַם נַחֲמָן מאומן !

אני ישנתי הלילה באיזה מקום כל הלילה לא ישנתי רק לנגן בַּנְחָ נְחָמְ נְחָמְ מאומן! הוא מצחק מכל העולם רק הניגון בַּנְחָ! כל העולם בתיקון, כל העולם הוא כבר בתיקון גמור, כל הדרך התפללתי בשבילך וזמרתי הניגון בַּנְחָ! בא רבינו הקדוש בעולם, שמחה ורפואה לכל הגוף, שמחה? זה כתוב בספר רבינו הקדוש "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד!" לא רק כשמגיע איזה שמחה, תמיד! תמיד תהיה בשמחה! כך כתוב "בליקוטי מוהר"ן" "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד" זה דבר קל. אני כבר הייתי בידו של מלאך המוות הוא רצה להוציא אותי אבל אני זמרת בַּנְחָ אז הוא הלך, ברח, אני הייתי לא פעם אחת קרוב למיתה ולא היה לי שום תקווה לחיות, וברוך ה' רבינו הקדוש החיה אותי והוציא אותי מהכל וכשאני משורר ומזמר בַּנְחָ אז כבר כולם בורחים!

האש של משיח !

היה אור כזה בעולם, כן, זה האש של משיח ! יש לך תורות ותפילות ? (כן) מה שזה מה שזה כל העולם לא יודעים כלום, מתי... לא יודעים כלום ! רק רבינו הקדוש, הוא מחיה ומקיים ומחדש כל העולם כל אחד ואחד... אתה רואה פלא כזה, עוד לא היה בעולם ! אוי, מה שאנחנו... לא יודעים כלום ! רבינו הקדוש הוא גילה טיפה מן הים, מי הוא ? מי הוא ? מי יודע ? נח ? בלי זה אין חיים אין כלום !... זה הגאולה כל דיבור שלו הוא גאולה בשביל כל אחד ואחד, רבי נתן זה היה... ההתבודדות שלו, הוא הוציא איזה ניצוץ איזה טיפה מן הים הוציא מההתבודדות שלו בשבילינו... [רבי ישראל שר "גדולתינו ותפארתינו יגלה משיח צדקינו"] צריכים לזמר ולשורר את זה, ככה "גדולתינו ותפארתינו"... צריכים גם כן... הניגון הזה, הוא אסף את האבנים והוא ברח לאיזה יער ולא ידעו איפה רבי נתן, איפה הוא ? בהתבודדות הוא מנגן לפני ה' יתברך "גדולתינו..." אחרי שקבלו אותו באבנים... הוא בא לעשות חופה לבנו ר' יצחק אז כל העיר יצאו לקבל אותו באבנים, וניגן לפני ה' יתברך "גדולתינו ותפארתינו יגלה משיח צדקינו" יש בעולם "ליקוטי תפילות" כזה ? מה זה ? (אוטו) אנחנו יכולים לנגן גם השיר של האוטו ! כל דיבור הוא כל התורה וכל הניגונים שבעולם וכל הרפואות (רבי נתן אמר יהיה טביעה על כל אחד שלא יתפלל בכל יום בליקוטי תפילות שלי) כשיש כבר בעולם "ליקוטי תפילות" מההתבודדות של רבי נתן, טיפה מן הים, הוא הביא בשבילינו, לחנך אותנו, לחזק אותנו, לרפאות אותנו, הוא עשה "ליקוטי תפילות" (הליקוטי תפילות של רבי נתן הם פירוש על כל הצרות שלנו) על הכל ! כל דיבור יכול לרפאות כל העולם לשמח כל העולם לחזק כל העולם כל דיבור... (סבא זה "החומש" צדקה) שנהיה זמן אחר, יכולים... תשמור אותו שאני (לא) ישאר ריק... יש גנבים מומחים גדולים ! שיכולים להוציא כל, הכל, ולא נרגיש, טוב... (ר' נחמן מטולטשין הוא הלך להדפיס "הליקוטי תפילות" של רבי נתן) ולא היה לו לחם... אשתו של ר' נחמן מטולטשין אמרה לרבי נתן "נחמן הלך

ג נח נחמן מאומן ג נח נחמן מאומן נחמן מאומן

להדפיס "ליקוטי הלכות" ולהדפיס ספרי רבינו, והלך ולא השאיר לי אף פרוטה אחד! הלך להדפיס, שתדעו שאתם תמצאו אותנו כולנו מתים מרעב!" אז רבי נתן כתב לבנו ר' יצחק, הוא היה עשיר גדול! הוא היה לו הרבה כסים, זה לזה, זה לזה, שיעשה עוד כיס בשביל לחם לאשתו של ר' נחמן! לאשתו של ר' נחמן טולטשינר... הם כל היום וכל הלילה לא היה להם לחם לאכול, נו, אז היא בא לר' נתן ואמרה לו "שתמצאו כולנו מתים! נחמן הלך להדפיס ולהילדים לא השאיר אף פרוטה אחד בשביל לחם!" הוא הלך להדפיס והדפוס של "הלקוטי מוהר"ן" "והליקוטי הלכות"...

זה ימות המשיח!

מה שיש לנו בדור הזה! זה ימות המשיח... "בחיי העולם הבא עולם הבא אנחנו מאמינים, אבל עולם הזה אין כלל עולם הזה אין כלל..." אתה יודע אידיש? (קצת) "אונזער גרויסקייט" איך הוא צעק לפני ה' יתברך! באידיש, הוא אמר "גדולתינו אונזער גרויסקייט און אונזער... ותפארתינו און אינזער שיינקייט וועט מען זיין אז משיח וועט קומען" היום זורקים אבנים? היום לא, הם כבר זרקו כל האבנים, איפה האבנים?... מה יהיה מזה שאני שוכב פה תמיד? (אני רוצה ללכת איתך בכל מקום) כן? (אבל אתה כל הזמן במיטה)... [רבי ישראל שר גדולתינו... (רבי ישראל הם רוצים למכור סיגריות בשביל להרויח הדפוס זה טוב או לא?) צריכים שיהיה מלא כל העולם, כל דלת, יש דלת? ג נח! כל אוטו! (אז הם שואלים אותכם אם אפשר למכור סיגריות בשביל להביא כסף לדפוס?) "הליקוטי תפילות" כל התפילות צריכים להדפיס בכל העולם, בכל ישיבות, בכל מקום, "ליקוטי תפילות" נו, מי רואה כבר בעולם דבר כזה פלא? ! כזה "ליקוטי תפילות" זה היה מההתבודדות של רבי נתן, הוא הוציא מההתבודדות טיפה מן הים בשבילינו, (מה עם למכור סיגריות?) מה יהיה, אולי... (סיפרו ברדיו שהיה חולה סרטן שנתרפא על ידי הברכות והתפילות שלכם, שאתם עושים ברכות והם מתקיימות) הלאווי, הלאווי...

“האש שלי תוקד עד ביאת המשיח”:

“האש שלי תוקד עד ביאת המשיח” והוא (אמר) שיבוא, אחר כך כתוב בהמכתב “ועליך אמרתי מיין פייריעל וועט טליען ביז משיח וועט קומען” אז אני צריך לראות המשיח, במכתב השני וגם כשיבוא משיח, יש גם כן שעונים וימים ושנים, כן... מה נשמע אצלינו פה עם הערבים? שקטים? שקטים עכשיו? (לפני יומיים קרא פיגוע, אתה יודע, הערבים רצו להרוג יהודים) הרגו? ! הרגו? (לא, רק עשו פצעים נכנס ערבי ונתן מכות עם גרזן) כן? (תפסו אותו) כן? אז לא שקט? (לא) ולמשל לנסוע לחיפה זה לא מסוכן? (עם אוטו זה בסדר) עם אוטו לא מסוכן? הם יכולים לירות? (כן תמיד יכולים) אתה איפה אתה גר? (בירושלים) בירושלים? (יש לי חדר בשבילכם) יש לך חדר בשבילי? יש חדר ואוכל? (החדר מחכה לכם) החדר... נו אולי נלך? (אני אשמח) מה? מתי ל"ג בעומר באיזה יום? (עוד שמונה ימים)... הסבא הוא היה תלמיד... ר' אברהם קליסקר הוא היה צדיק אז קראו לו העולם קראו לו להסבא שלי (קראו לו אברהם) הוא על שמו....

“תלמידי היקר”:

“תלמידי היקר להגיד לך” להגיד לי? תלמידי? זה הפתק פתחתי הספר והיה שמה הפתק, הפתק, נייר עם כתב, וככה היה הכתב, יש אצל ציפורה, נסע לציפורה ונראה המכתבים... אני היה קשה לי לקבל את זה... מה? פתק? מה זה? מי הביא? מה זה? פתק? אז אחר כך בא עוד פתק, אחרי הפתק הראשון בא עוד פעם פתק, היה גם כן היה ככה, אני פתחתי הספר והיה שמה המכתב וזה לשון כזה “מאד היה קשה לי לרדת אליך תלמידי היקר” מה בשביל מה “תלמידי היקר?” בשביל מה? “לרדת אליך” מספיק! מה זה “תלמידי היקר” אני יודע שאני, אני, מה אני? מצאתי קבר בחיים, מה “תלמידי היקר” אני תלמידי היקר? נו, מילה, כבר ככה כתוב, מה לעשות? “תלמידי היקר”

"תלמידי היקר" בשביל מה? בשביל מה? "מאוד היה קשה לי לרדת אליך תלמידי היקר" בשביל מה? "להגיד לך!" "להגיד לך כי נהנתי מאוד מעבודתך" אני דיבורים כאלה? ! אני לא יכול להתפלל, לא יכול... אני רחוק כל כך... "תלמידי היקר" בשביל מה? "להגיד לך כי נהנתי מאוד מעבודתך" ועוד, עוד דבר, "ועליך אמרתי, כי נהנתי מאוד מעבודתך להגיד לך כי נהנתי מאוד מעבודתך ועליך אמרתי מייך פיירעיל וועט טליען ביז משיח וועט קומען" ואני רואה שאני הייתי כבר זרוק בתוך הקבר, וה' יתברך העביר אותי עוד פעם... נו, מה, מה? אני יכול לחיות מהפתק, הוא אומר לי "וסמן" הסמן שה' יתברך עזר לי? "וסמן בתמוז יאמרו עליך שאינך מתענה" ביום י"ז בתמוז יאמרו תמיד, קשה מאוד, שי"ז בתמוז יאמרו שאינך מתענה, נו, וזה צריך להיות, רק לכתוב וזה "סמן י"ז בתמוז" אתה יודע מה היה בי"ז בתמוז? אכלת לפני התפילה! "מאוד היה קשה לי לרדת אליך תלמידי היקר" מי זה תלמידי היקר? תלמידי היקר? בשביל מה? "תלמידי היקר להגיד לך כי נהנתי מאוד מעבודתך" ועליך יש לי להגיד... זה גם כן "להגיד" "להגיד לך כי נהנתי מאוד מעבודתך ועליך אמרתי מייך פיירעיל וועט טליען ביז משיח וועט קומען וסימן י"ז בתמוז" אתה יודע מה זה י"ז בתמוז? וסימן י"ז בתמוז יאמרו שאינך מתענה!... אצל ציפורה יש המכתבים של רבינו... אז אני מצטער מאוד על כל הזמן שמסר את נפשו, מה יש לי לעשות? אני הייתי... היינו עם רבי ישראל היינו תמיד אצל רבי שמעון אז הייתי צריך להמשיך להיות אצל רבי שמעון! כן, עכשיו, מעכשיו המקום שלי רק אצל רבי שמעון... הרבה, הרבה רשעים רוצחים שאין למעלה מהם ועל ידי רבינו נתקרבו כולם לה' יתברך...

אין טעות! רבינו הקדוש לא טעה!

ברוך השם ה' יתברך נתן לנו "ליקוטי מוהר"ן" רבינו הקדוש שמח מאוד שיש בעולם "הליקוטי מוהר"ן"... אולי אני חולה, אולי אני משונה, אבל צריכים לעסוק בכיות בהתעוררות בעבודת ה'! כל דיבור שלו מה שהוא מלמד אותנו, הוא מלמד אותנו, הוא אומר לקום חצות להתבודד, לתת כל

נפשינו על זה! אמונה, אם הוא אומר חצות זה אמונה, תעשה ותבין! כל מה שהוא אומר אנחנו צריכים לקיים במסירות נפש לא לשמוע לשום אחד! מה שהוא... (אם) אנחנו זוכים לקבל מרבינו, כל דיבור הוא כל חיותינו וחיות כל אדם, אז אנחנו צריכים לקבל בכל נפשו ובכל מאודו, אין טעות! רבינו הקדוש לא טעה! כי זה כל חיותינו הוא אמר חצות כזה! אבל צריכים לעשות כל מיני עצות לקיים את זה, לקיים חצות ולקום חצות לילה, בפרט אנחנו יש לנו יש לנו מקומות כאלה, יערים... אם הוא אומר התבודדות לדבר עם ה' יתברך צריכים אנחנו לקבל, לקיים את זה במסירות נפש, הוא אומר בכל יום שעה אחת התבודדות, בכל יום צריכים אנחנו לקיים את זה אם לא... צריכים אנחנו למסור נפשינו לבכות לפני ה' יתברך, שנזכה בזה, שנזכה לקיים. אני ראיתי רבי ישראל כמה הוא נתן את כל הנשמה, כל הכוחות וכל הנשמה לקיים דברי רבינו. הוא קם בחצות לילה והוא לקח, שלא ישמעו השכנים, הוא לקח הנעלים בידו והוא הלך שלא ישמע שום אדם, הוא הלך לדבר עם ה' יתברך, במקום מיוחד... כל העולם עושים צחוק מזה, מה זה? מה יהיה מזה? ברוך ה'! אשרינו שאנחנו זכינו להיות בחלקו של רבינו! שהוא מלמד אותנו איך להיות יהודי, אנחנו צריכים לשמוח תמיד ביום ובלילה תמיד לשמוח שיש לנו רבי כזה! הוא מלמד אותנו חצות אז הוא אומר חצות אז צריכים לתת הכל חזק! וראיתי את רבי ישראל איך הוא היה גיבור ולחם מלחמות קשות על חצות! רבינו הקדוש אומר שזה צריך כל חיותינו, צריכים אנחנו כאילו כל החיים רוצים לקחת! עושים הכל שלא יקח! שזה יהיה הנשמה לא (הגוף). אבל העולם הזה והעולם הבא שזה שני דברים נפרדים או זה או זה, רבינו הקדוש כל מה שרבינו הקדוש, הוא בעולם הזה ובעולם הבא לנצח נצחים! זה כל חיותינו צריכים למסור נפשינו לא לשמוע לשום קול בעולם... האר"י הקדוש הוא גילה תיקון חצות, האר"י הקדוש "שערי ציון" והוא, רבינו אמר שאנחנו צריכים לקיים את זה לקום בחצות! הוא רבינו הקדוש הוא אור של כל העולם, של כל ישראל, כל מי שלא רוצה הוא יכול לחיות? לא! מתים! אם קמים חצות (חיים), אבל רוצים לישון, אבל אנחנו צריכים... רבינו הקדוש חזק אומר: "חצות צריכים לקום"

קצת נַחַם נַחֲמָן נַחֲמָן מאומן נַחֲמָן מחומן

בחצות בלי שום (חכמות) ... לא זכיתי? אז היום (אנסה מחדש) כן, אבל לא לישון! לשכוח דבר כזה? שהוא... שזה תלוי כל חיותינו? ! רבינו הקדוש אומר "חצות" הוא ידע שאנחנו צריכים את זה! וכל העולם רוצים לישון ולאכול לאכול ולישון! זהו! זה החיים? ! לא יודעים יותר! אנחנו בעצמינו לא יודעים כלום, רבינו הקדוש הוא בא ומלמד וגילה לנו ומלמד לנו, חצות לילה אם רבינו הקדוש אמר תלוי בזה הכל כל העולם וכל ה... הכל וראיתי ברוך ה' זכיתי לראות כמה מסירות נפש רבי ישראל בחצות הוא... הגוף רוצה המיטה ולישון, בא רבינו: "לא! ביער!" אנחנו: "זה לא שכל להתבודד, מי שהוא חכם מה יהיה לו מחצות? לילה? יהיה לו פרנסה? מה יהיה לו מזה? יהיה לו כסף? לא!" ... אנשי כנסת הגדולה תקנו לנו שלושה תפילות, שחרית מנחה וערבית, שלושה תפילות ביום, בא רבינו והוא נתן לנו גם חצות! וחצות קשה יותר מכולם! האר"י הקדוש גילה (את) זה ורבינו הקדוש אמר שצריכים לקיים את זה! חצות "שערי ציון"....

"להגיד" גיד הנשא...

נַחַם נַחֲמָן מאומן, "בטחו" הפצצה הזו היא פצצה חדשה אתם לא ידעתם? מה זה "בטחו"? אתם לא יודעים מה זה הפצצה "בטחו"? אתם לא יודעים מה זה? אנחנו יש לנו פצצות חדשות אחד היא "בטחו" מה זה "בטחו"? ככה היא שם הפצצה (...וגם כן מבקשים מהטלויזיה) טלויזיה? (אז הם רוצים לעשות הופעה) טלויזיה... (אז הם שואלים אם אתה רוצה שהם יבואו טוב אם אתה רוצה טוב, איך שאתה רוצה, הם רוצים לשמוע מה זה נַחַם, הם רוצים לדעת מי זה רבי נחמן, הם אמרו שהם רוצים שכל עם ישראל ישמעו בטלויזיה מה זה, הם שומעים כל הזמן נַחַם, מה זה נַחַם? אז הם רוצים שתתנו תשובה?) הם מחכים לתשובה? (כן) איפה מחכה הראש העיר? (הנכד שלך, הבן של שפר הוא הלך לראש העיר, הוא אמר לו מה זה נתנו הודעה להוריד

